

Josip Pečarić: UNESCO I KOLO SV. TRIPUNA

JOSIP PEČARIĆ

**UNESCO I
KOLO SV. TRIPUNA**

ZAGREB, 2022.

© Josip Pečarić

Urednica:
Anđela Hodžić

KAZALO

UVOD	11
SVI SMO MI BOKELEJI	20
ZAVRŠENO OBILJEŽAVANJE 150. OBLJETNICE	
PROSLAVE SV. TRIPUNA U SPLITU	30
SVJETSKA POTVRDA DA JE BOKELEJSKA	
BAŠTINA HRVATSKA I CRKVENA	38
VELIKI DOPRINOS BOKELEJSKIH HRVATA RH	38
SVEČANOSTI SV. TRIPUNA HRVATSKU 19. PUT	
UPISALE NA POPIS UNESCO-VE	
NEMATERIJALNE BAŠTINE	49
TRIPUNDANSKE SVEČANOSTI I KOLO SVETOG	
TRIPUNA DIO NEMATERIJALNE KULTURNE	
BAŠTINE ČOVJEČANSTVA	53
SVEČANOSTI I KOLA SV. TRIPUNA – TRADICIJA	
BOKELEJSKIH HRVATA U RH NOVO JE	
KULTURNO DOBRO UNESCO LISTE	
NEMATERIJALNE BAŠTINE	57
PRAZNIK I KOLO SVETOG TRIPUNA NA LISTI	
UNESCO	60

ČESTITAMO UPIS NA UNESCO-ov
REPREZENTATIVNI POPIS NEMATERIJALNE
KULTURNE BAŠTINE „SVEČANOSTI SV.
TRIPUNA I KOLA SV. TRIPUNA – TRADICIJU
BOKELJSKIH HRVATA U REPUBLICI

HRVATSKOJ	64
VJERA I ČAST VRIJEDNOSTI KROZ STOLJEĆA! ...	69
ZAHVALA NAŠIM HEROJIMA	73
TRADICIJA BOKELJSKE MORNARICE - I HRVATSKO I CRNOGORSKO KULTURNO DOBRO	77
FRANCUSKI ‘BAGUETTE’ I KOLO SV. TRIPUNA POSTALI DIO UNESCO-VE NEMATERIJALNE BAŠTINE	81
SVEČANOSTI SV. TRIPUNA NOVO KULTURNO DOBRO UNESCO-A	83
UVAŽEN ZAHTJEV HRVATSKE: PRAZNIK I KOLO SVETOG TRIPUNA NA LISTI UNESCO (VIDEO)	85
JASNA VUKIĆEVIĆ, TRADICIJA BOKELJSKE MORNARICE - I HRVATSKO I CRNOGORSKO KULTURNO DOBRO	90
PRILOG: JOSIP PEČARIĆ, BOKELJSKA MORNARICA NAVODNA TRADICIJA KOJA JE U CRNOJ GORI PRISUTNA OD 9. STOLJEĆA!?	94
B. STANIĆ, SV. TRIPUN ZAVRŠIO U UNESCO-U NADA ZA HRVATSKE BOKELJE	98

BOKELJSKA MORNARICA, DRAGOVOLJAC.COM, 2021.	111
UVOD	111
REAGIRANJE ZAJEDNICE BOKELJSKIH HRVATA NA POKUŠAJ CRNE GORE DA OTME BOKELJSKU MORNARICU KAO	

NEMATERIJALNO DOBRO BOKELOJSKIH	
HRVATA	113
SUVERENISTI: HRVATSKA ŠUTI, A CRNA	
GORA OTIMA BOKELOJSKU MORNARICU	118
BOKELOJSKA MORNARICA NE MOŽE BITI	
CRNOGORSKO KULTURNO DOBRO, ONA JE	
1200 GODINA VEZANA UZ KATOLIČKU CRKVU	
I ZAŠTITNIKE SVECE NIKOLU I TRIPUNA	123
BOKELOJI I BOKELOJSKA MORNARICA	
UVELIČALI SLAVLJE U ČAST SVETOGA	
LEOPOLDA.....	133
BOKA JE DALA SV. LEOPOLDA MANDIĆA,	
AKADEMIKA PEČARIĆA, MINISTRA	
BOŽINOVIĆA, A SADA NAM CRNOGORCI	
OTIMAJU BAŠTINU BOKELOJSKE MORNARICE ...	145
UZ ŽIVOTOPIS: KINEZI I BOKELOJSKA	
MORNARICA	155
DODATAK KNJIZI: HRVATSKA BRATOVŠTINA!	176
ZALJEV HRVATSKIH SVETACA,	
DRAGOVOLJAC.COM, 2022.	196
BOKA JE ZALJEV HRVATSKIH SVETACA	196
MOJ PRIJATELJ CRVENI HRVAT KRSTO PAPIĆ .	203
PROSLAVA BL. OZANE 2020. GODINE	212
DANAS JE BLAŽENA OZANA	212
DANAS SLAVIMO BLAŽENU OZANU	
KOTORSKU	214
DAR AKADEMIKA PEČARIĆA POVODOM	
BLAGDANA SV. TRIPUNA	221
BOKELOJSKI HRVATI	222
GOVOR NA OTVARANJU UZLOŽBE	
FOTOGRAFIJA FIDES ET HONOR! AUTORA	
DRAŽENA ZETIĆA	227

HVALA TEBI STIJEPO ZA SVE ŠTO SI URADIO ZA BOKU I ČESTITAM TI NA NAGRADI ZA ŽIVOTNO DJELO	233
DRAŽEN ZETIĆ: K’O DA SE SRAMIMO BITI HRVATI, K’O DA SE STIDIMO LJUBITI SVOJU BOKELJSKU MORNARICU!?	245
 O USPJEHU HRVATA IZ BOKE	
KOTORSKE	248
NAGRADA RADIO DUXU	248
PRILOZI: KAKO SU KOMUNISTI “PRODALI” BOKU KOTORSKU	254
ZVONKO DEKOVIĆ, KAKO JE BOKA KOTORSKA UŠLA U SASTAV CRNE GORE 1945?	265
BOKA I RUSKI VELIKI PROSTOR	272
ODGOVOR DURU VIDMAROVIĆU	278
BITI HRVAT U CRNOJ GORI	283
“ZA DOM SPREMNI” ITEKAKO SMETA PORAŽENIMA U DOMOVINSKOM RATU I SRPSKIM SLUGAMA U RH	296
 JOŠ NEKI TEKSTOVI 307	
JOŠKO ČELAN, U SPLITU PREDSTAVLJENA KNJIGA JOSIPA PEČARIĆA O KUZMI KOVAČIĆU	307
JOSIP PEČARIĆ, PREDSTAVLJANJE KNJIGE U SPLITU: KUZMINA HRVATSKA	309
VATRENI I STUDENTSKE STIPENDIJE U SISAČKOJ BISKUPIJI	324
PRILOG: SUSRET PRIJATELJA I STIPENDISTA BISKUPIJSKE ZAKLADE „FRA BONIFACIJE IVAN PAVLETIĆ“	331
VATRENI SU HRVATSKI ‘BOJNI BROD’!	336

PRILOG: PA ŠTO I AKO IZA LUKE MODRIĆA 'STOJI TUĐMAN', GOSPODINE PUHOVSKI?	343
VATRENI SU HRVATSKI 'BOJNI BROD'! - 2. DIO	350
THOMPSON I VATRENI DANAS	356
PRILOG: HODAK: 'NAROD SE NIJE TAKO RADOVAO NI KAD JE TITO UMRO!'	366
KNJIGA 'BOJNA ČAVOGLAVE' / THOMPSONOFOLIJA	373
LITO U TISNOM 2022. (1)	380
 ZAVRŠNI TEKST	387
HRVATI U BOKI KOTORSKOJ I CRNOJ GORI	387
 AKADEMIK JOSIP PEČARIĆ – ŽIVOTOPIS	418

UVOD

U knjizi „Bokeljska mornarica“, dragovoljac.com pisao sam o tome kako se u Crnoj Gori ne prihvata činjenica da je Bokeljska mornarica i hrvatska i katolička pa sam Uvod počeo ovako: Ovih dana se zakuhalo i među mojim Bokeljskim Hrvatima oko pitanja naziva Bokeljske mornarice. I kotorski biskup je naglasio da je to i katolička (bratovština) i hrvatska udruga.

Još početkom 2018. o tome imamo priopćenje Kotorske biskupije:

SAOPŠTENJE KOTORSKE BISKUPIJE

U našu redakciju je pristiglo saoštenje Kotorske biskupije povodom prasprave o upisu Bokeljske mornarice na UNESCO-vu listu nematerijalne kulturne baštine, koje prenosimo u cijelosti:

"Polemika koja se od kraja 2017. i početka 2018. godine počela voditi u sredstvima javnog informisanja, pa i u Skupštini Crne Gore i u Saboru Republike Hrvatske, nije mogla zaobići i pažnju Kotorske biskupije koja je izvorni duhovni baštinik ove, danas u biti memorijalne i uz kult Sv. Tripuna vezane institucije. Povod svemu jest prijedlog da se ista nađe na UNESCO-voj listi, kao crnogorsko nematerijalno kulturno dobro. Svjesni smo sadašnjeg istorijskog trenutka u kojem naslućujemo iz materijala kojeg imamo, namjernu nepreciznost u prepoznavanju njene ključne kršćanske katoličke komponente, jasno istaknute, kako u Statutu Bokeljske mornarice Kotor u članu 33, tako i u Pravilniku o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice Kotor, osobito u članu 51. Prepoznaje se to i u nekonsultovanju Biskupije u pisanju prijedloga za nominaciju Bokeljske mornarice za UNESCO-vu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine, kao i ne traženju podrške za njenu nominaciju. Radi se na neki način i o nama, ali bez nas.

*Zato ovo saopštenje započinjemo invokacijom iz najstarijeg sačuvanog Statuta Bokeljske mornarice koji se čuva u našem arhivu: *Adsit nobis gratia Spiritus Sancti – Neka s nama bude milost Duha Svetoga, s željom da nikoga ne uvrijedimo, blago i s poštovanjem iznoseći činjenice koje kao institucija zastupamo.**

Čija je Bokeljska mornarica?!

Identitet Bokeljske mornarice karakterizira višeslojnost. U njenoj više nego hiljadugodišnjoj postojanosti nije moglo biti drugačije.

*Ako izostavimo stalnu, već od srednjega vijeka prisutnu tradiciju, kao istorijski, ali ne primarni i sigurni izvor, Bokeljska mornarica svoje početke vezuje za epigrafski sigurne izvore iz godine 809. ili zavisno od čitanja 805, odnosno za prijenos relikvija Sv. Tripuna iz Carigrada u Kotor. Njen prvi dokumentovani pisani spomen se javlja godine 1353. Tada se spominje kao Pia sodalitas navicularorum Catharensium – Pobožno udruženje kotorskih pomoraca. Prefiks pia (pobožna) u bitnom određuje njen karakter kao vjerske bratovštine – institucije koja je poznata samo Crkvi na Zapadu. Ta njena duhovna konstanta je prisutna do danas. U središtu te duhovnosti je proslava gradskog zaštitnika Sv. Tripuna, u formi koja se kroz istoriju sasvim sigurno mijenjala, ali u svojoj najdubljoj matrici ostajala sačuvana u plesanju Kola Sv. Tripuna ili Kola Bokeljske mornarice, u biskupovom blagoslovu i njegovom ulasku u kolo i izgovaranju Pohvala (Loda) u čast Bogu, Bogorodici i Sv. Tripunu. Bez ovih komponenti Bokeljska mornarica bi ostala samo folklorno udruženje koje se ni u čemu ne razlikuje od ostalih folklornih udruženja širom svijeta. Potrebno je naglasiti da Kolo Sv. Tripuna nosi u sebi karakteristike arhaičnog obrednog plesa. To je prvi uočio dr. Urban Raffaelli u brošuri *Il ballo di san Trifone* (Zadar, 1844.), a potvrdila u svojim istraživanjima u novije vrijeme etnokoreolog Milica Ilijin, stalni saradnik Muzikološkog instituta Srpske akademije nauka i umetnosti u Beogradu. Ona o Kolu Sv. Tripuna piše u Spomeniku, SANU CIII (Beograd, 1953., str. 249).*

Dakle, Bokeljska mornarica je dio katoličke kulture. Njen prvi poznati Statut Liber fraternitatis divi Nicolai mariniorum de Catharo koji datira iz 1463. godine, stavlja je pod zaštitu Sv. Nikole sa željom da ime Boga Svemogućega uvijek bude slavljen. Slavljen i obrednim

plesom, koji predstavlja gestovnu simboliku i neverbalnu komunikaciju s Bogom i svećem zaštitnikom. Kolo karakterišu i slike – figure koje ga vezuju uz more i oluje na njemu. Ono je svojevrsna priča o dolasku relikvija Sv. Tripuna koja se ponavlja iz godine u godinu, a protagonisti te priče su mornari, danas neobavezno i u strukovnom smislu. Na pitanje koji se ovih dana, s pravom, u brojnim sredstvima javnog informisanja može čuti čija je Bokeljska mornarica, odgovaramo: Bokeljska mornarica je dio katoličke tradicije koju u Boki predstavlja Kotorska biskupija. Ona je duhovno dobro koje kroz istoriju niko i nikada nije pokušao negirati osim ateističke ideologije od 1947. do 1989. godine. Istina, kroz istoriju ona je bila povremeno zabranjivana i ukidana od strane raznih država, ali nikada radi povezanosti sa kultom i proslavom Sv. Tripuna, kao što su to učinili komunisti 1947. godine odvajajući je od Crkve i tako pretvarajući u folklorno udruženje. Imajući to u vidu, tadašnji admirал Rudolf Gjunio pečat Mornarice daje na čuvanje Kotorskoj biskupiji i više nikada ne oblači admiralsku uniformu. Nije htio biti, bez obzira koliko ga je članova mornarice podržalo u tom trenutku, a podržao ga je samo adžutant Mirko Homen, dio institucije koja gubi svoju osnovnu svrhu. Pečat je sačuvan do danas, kao svjedočanstvo o vremenu za koje nismo sigurni da je ostalo samo dio prošlosti.

Razjasnili smo vjerski karakter mornarice. Za razumijevanje etničkog identiteta njenih članova potrebno je poznavanje uzroka i posljedica revolucionarne 1848. godine u Evropi i buđenja moderne nacionalne svijesti. U Boki se ona prvo javlja među pravoslavnim stanovnicima koji se identificuju sa Srbima, a podstiču je Vuk Karadžić i njegovi saradnici na ovim prostorima. Pa tako, 1860. godine oni najprije napuštaju Bokeljsku mornaricu (njih

oko 40) i formiraju Srpsku gardu. U to vrijeme, Bokeljska mornarica je brojila 300 članova. U proslavi Tripundana, u narodnim nošnjama sudjelovalo je oko 150 članova (Jar. Parall, *Bokeljska mornarica i Tripundan, Kotor, 1899.*, str. 27). On navodi da su članovi Bokeljske mornarice bili iz sljedećih mjesta: Kotor, Špiljari, Škaljari, Dobrota, Muo, Prčanj, Stoliv, Lastva, Tivat i Krašići.

Perast je imao svoj nezavisni odred. Gore navedena mjesta su bila većinski katolička, što se vidi iz popisa od 17. VII. 1850. godine. Upravo je to bilo vrijeme nacionalne diferencijacije, te se katolici većinski izjašnjavaju kao Hrvati. A svi zajedno 1848. za ujedinjenje Dalmacije i Boke Kotorske sa Hrvatskom, što biva potvrđeno 12. VI. 1848. velikom skupštinom na Prčanju, a osnaženo dolaskom i sjajnim dočekom hrvatskog bana Josipa Jelačića 1849. godine u Boku (Anton Milošević, *Boka i ustavni pokret, Narodni list, Zadar, 1912.*, str. 69).

Statistika vjerske pripadnosti ovih mjesta iz 1850. godine glasi:

Mjesto: Katolika: Pravoslavnih:

Kotor s Špiljarima 1430 1171 (vojnika 1050)

Škaljari 489 13 Dobrota 1196 0

Muo 498 65

Prčanj 1080 123

Gornji Stoliv 284 0

Donji Stoliv 358 65

Lastva 838 23

Tivat 718 30

Krašići 197 0

Perast 659 173

U dnevnom listu „Pobjeda“ od 25. XII. 2017. godine, Admiralat i Upravni odbor Bokeljske mornarice pišu da je Boka krajem XVII. vijeka obuhvatala prostor od Sutomora do Sutorine, te da su katolici činili trećinu stanovništva. Što

se tiče Bokeljske mornarice, ovaj podatak ne predstavlja nikakav pokazatelj, jer iznesena statistika potvrđuje da se članstvo Bokeljske mornarice regrutovalo iz većinski katoličkih mjesta.

Upravo zbog izlaska pravoslavnih iz Mornarice 1860. godine, koji je uslijedio zbog neprihvatanja sudjelovanja Bokeljske mornarice u proslavi Trojičnog dana u Kotoru, kapetan Pavao Kamenarović 1866. godine piše pjesmu *Dan advokata Kotorskog i poziva pravoslavne da se vrate u Mornaricu* ovim riječima: ...svi zajedno, svi u kolo, rukama ruke pružimo, potvrdimo svim okolo da bratsku slogu vriježimo. Srpska garda nikada nije plesala Kolo Sv. Tripuna, jer ga nije smatrala svojim. Hrvati Bokelji nisu nikada promijenili naziv Bokeljske mornarice u Hrvatska mornarica, nego su i dalje ostali otvoreni za sve druge koji žele prihvatići Statut Bokeljske mornarice i tradicionalne vrijednosti koje ona baštini. U sklopu ovih dešavanja je i izgovaranje Loda od 1871. godine na hrvatskom jeziku, a ne kao do tada na talijanskom (Prof. G. Zarbarini, *La festa di San Trifone, Spalato, 1888.*, str. 34). Prisutnost hrvatskog jezika u Boki u arhivskim izvorima i historiografiji može se pratiti od XV. vijeka. Mi iznosimo samo jedan primjer. Godine 1740. nailazimo na Antuna Paskvaliju, pripadnika kotorskog plemstva koji se cirilicom, jednim od tri hrvatska pisma, potpisuje kao istomatinelj od jezika hrvatskoga (IAK, UP LXI, 1144). Godine 1878. pjevačko društvo Jedinstvo u Kotoru dobiva prefiks srpsko, a deset godina kasnije počinje u Boki osnivanje kulturnih društava s hrvatskim prefiksom.

Nakon ovoga izlaganja dužni smo još jedan odgovor na pitanje čija je Bokeljska mornarica. U najvećoj mjeri, od godine 1860. Bokeljsku mornaricu su sačuvali i baštinili kao nematerijalno kulturno i duhovno nasljeđe, pripadnici Katoličke crkve i Hrvatskoga naroda, ne umanjujući značaj

i doprinos svih ostalih koji su se u nju ugradili i s njom identifikovali. Ona zasigurno danas jeste nematerijalno kulturno i duhovno nasljeđe Crne Gore, ali ne i crnogorsko nematerijalno kulturno i duhovno nasljeđe. Tu razliku pravi i sama gramatika. Bene docet qui bene distinguit – dobro uči, ko dobro razlikuje. Time se ne osiromašuje već obogaćuje kulturna baština u Crnoj Gori. U suprotnom, sintagme poput multikulturalnost, multikonfesionalnost i multietničnost gube svoj smisao i nemaju uporište, jer ako je sve crnogorsko, čemu se pozivati na njih. One onda predstavljaju samo predmet političke igre, za prikrivanje drugih ciljeva.

Nastojali smo biti kratki, ne želeći u ovom slučaju duga i jednoobrazna istorijska izlaganja. Zaključujemo: Bokeljska mornarica danas pripada onima koji njen Statut prihvaćaju, onima koji je cijene i poštuju, onima koji se s njom žele upoznati, onima koji Kolo Sv. Tripuna osjećaju kao dio duhovnog identiteta, onima koji žele bratsku slogu vriježiti (širiti), koji žele Boga, Bogorodicu i Svetoga Tripuna častiti (Lode). Kada bi takvih bilo više, u Kotoru i Boki, ne bi bilo pjace ni trga koji bi nas sve mogao primiti i zagrliti. Svjedoci smo - nije tako", navodi se u saopštenju Kotorske biskupije.

<https://radiokotor.info/clanak-archiva/0/18216>

Niz tekstova iz te moje knjige dajem i u ovoj knjizi, tako da čitateljima mogu biti jasniji prijepori koji su doveli do toga da Bokeljska mornarica nije upisana je na UNESCO-ov popis nematerijalne baštine i Crne Gore i Hrvatske. Dani su i neki tekstovi iz mojih kasnijih knjiga.

Tako je došlo do toga da je Hrvatska predložila UNESCO-u „Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradiciju bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj” što je usvojeno.

Podsjetit ću da sam u Uvodu te knjige napisao:

„Osobno mislim da bi Crna Gora koja je sudjelovala u agresiji na Hrvatsku trebala prilagoditi svoje zakone tako da se Bokeljskim Hrvatima dozvoli da Bokeljsku mornaricu nazove imenom koji imaju udrugе u Hrvatskoj, a onda ne bi bilo problema ni straha od ujedinjena i Kotorske s onima iz RH.“

Da sam bio u pravu pokazuje mi i naslovница Glas-a Koncila o najnovijoj odluci UNESCO-a:

Novo lice Črke

glas.koncila.hr
4.11.2012.

Glas Koncila

Svjetska potvrda da je bokejljska baština hrvatska, crkvena i - Tripunova

Svjetsko prvenstvo uza sve kritike ipak prigoda za susret

100 godina

Krist - kamen zagrđani

Otvoriće djelu novin Makao!

INTERVJU

Ivan Šimić
članak
članak
članak
članak

INTERVJU
Ivan Šimić
članak
članak
članak
članak

INTERVJU
Ivan Šimić
članak
članak
članak
članak

INTERVJU
Ivan Šimić
članak
članak
članak
članak

SVJETSKA POTVRDA DA JE BOKELJSKA BAŠTINA
HRVATSKA, CRKVENA I - TRIPUNOVA

Zato izmijenjen taj naslov ima slijedeći odjeljak knjige u kome su dana razna reagiranja na odluku UNESCO-a.

Poslije tog slijedi poglavlje o nedavnom uspjehu Hrvata iz Boke kotorske u RH.

Akademik Josip Pečarić

SVI SMO MI BOKELJI

By [ZBH.hr](#)

SVEČANA AKADEMIJA U HRVATSKOM POMORSKOM MUZEJU

Svečanom akademijom u Hrvatskom pomorskom muzeju u Splitu proslavljena je 150-ta obljetnica slavljenja Svetog Tripuna i Bokeljske mornarice u Splitu.

Skup je u ime organizatora ove manifestacije pozdravio vrlo emotivnom govorom Luka Perković, Predsjednik HBBM Split i zamjenik predsjednika Zajednice bokeljskih Hrvata.

U ime supokrovitelja ove manifestacije skupu su se obratili sa vrlo emotivnim i domoljubnim govorima gospodin Ivica Puljak, splitski gradonačelnik, gospodin Blaženko Boban, župan Splitsko-dalmatinski, u ime Vlade Republike Hrvatske, ministar vanjskih i europskih poslova, gospodin Gordan Grlić Radman i gospodin Neven Pelicarić, izaslanik Predsjednika Republike.

Svi govornici su imali nastupe prožete ljubavlju i poštovanjem prema Hrvatima Boke i njihovom borboru za očuvanje tisućljetne kulture i tradicije Hrvata na tim

prostorima. Isto su tako svi naglasili da je dužnost i obveza nas Hrvata u Domovini , da damo svu moralnu, materijalnu i političku potporu očuvanju Hrvatskog bića u Crnoj Gori.

U svim je govorima posebno isticana potreba za jedinstvom domicilne i iseljene Boke, posebno naglašavajući da samo RH ima oko 10.000 Hrvata i Crne Gore.

U ime Katoličke crkve skupu se obratio nadbiskup Splitsko-dalmatinski , koji je posebno naglasio ulogu katoličke crkve u očuvanju svih vrijednosti Hrvata u Boki i Baru.

Akademik prof.dr.sc. Radoslav Tomić , u govoru prožetom emocijama, kao i svi njegovi prethodnici, podsjetio nas je na tisućljetnu povezanost Dalmacije i Boke kotorske kao njenog neraskidivog dijela, nasilno otetog od strane nenarodnog komunističko-titoističkog režima.

Mimohod Hrvatskih bratovština bokeljske mornarice iz Splita, Rijeke, Pule, Dubrovnika i Zagreba splitskom rivom.

SVETA MISA U KATEDRALI SVETOG DUJMA

U katedrali Svetog Dujma održana je koncelebrirana Sveta misa uz nazočnost nadbiskupa splitsko-dalmatinskog Marina Barišića, kotorskog biskupa Ivana Štironju i Dražena Kutlešu nadbiskupa koadjutora, te brojnih svećenika i vjernika.

Svojoj propovjedi biskup Štironja osvrnuo se je na povijesne veze Splita i Kotora, i sadašnju potrebu još veće povezanosti i jedinstva svih Hrvata u zaštiti opstojnosti Hrvata na svojim vjekovnim ognjištima u sadašnjoj Crnoj Gori.

Mali Admiral

Biskup Ivan Šironja

KOLO SVETOG TRIPUNA NA PERISTILU

Postrojavanje postrojbe

BISKUPI I UGLEDNICI U KOLU

Biskupi sa Bokeljima

SVI U JEDINSTVU I VJERI

Uime Zajednice bokeljskih Hrvata , kao supokrovitelja ove manifestacije zahvaljujemo se Predsjedniku Republike Hrvatske, Predsjedniku Vlade Republike Hrvatske, gradonačelniku grada Splita, Županu Splitsko-dalmatinske županije , ministarstvu Vanjskih i europski poslova RH, Ministarstvu kulture RH, svim visokim crkvenim dužnosnicima, Hrvatskom pomorskom muzeju, svim sponzorima i finansijskim podupirateljima ove manifestacije na velikom doprinosu ovom događaju.

Posebna zahvala svim mornarima i časnicima Bokeljske mornarice iz Bratovština Splita, Rijeke, Pule, Dubrovnika i Zagreba, bez kojih ne bi bilo ove proslave.

Velika zahvala vrijednim splitskim organizatorima na čelu Lukom Perkovićem, Androm i Ivom Tripovićem i njihovim suradnicima.

I na posljetku svim Hrvatima iz Boke i Hrvatske, koji su došli na ovaj događaj, kao i divnim građankama i građanima našeg hrvatskog Splita na sudjelovanju i potpori braći u Boki.

[https://www.viber.com/invite/3310b9d89a791ca01eb1545
bb0b0e910f2dafd60ff658d174aeeec50f23b113e/7](https://www.viber.com/invite/3310b9d89a791ca01eb1545bb0b0e910f2dafd60ff658d174aeeec50f23b113e/7)

FIDES ET HONOR

Čelnici ZBH, Ozana Ramljak, Srećko Đuranović, Tomislav Brguljan, Luka Perković, Anton Polak sa nadbiskupom Marinom Barišićem i biskupom Ivanom Štironjom.

BOKELJI ČESTITAJU HAJDUKU 111 ROĐENDAN

<https://zbh.hr/svi-smo-mi-bokelji/>

<https://hrvatskonebo.org/2022/02/14/svi-smo-mi-bokelji/>

**ZAVRŠENO OBILJEŽAVANJE 150.
OBLJETNICE PROSLAVE SV.
TRIPUNA U SPLITU**

IKA.HKM.HR

Foto: Silvana Burilović Crnov

Proslava obilježavanja 150. obljetnice proslave sv. Tripuna u Splitu nastavila se u nedjelju 13. veljače postrojavanjem odreda Bokeljske mornarice na Trgu Gaje Bulata, uz mimohod odreda do Peristila uz pratnju orkestra Hrvatske ratne mornarice.

Središnji je dio Tripundanskih svečanosti misno slavlje u čast sv. Tripuna. Euharistijsko slavlje u splitskoj prvostolnici sv. Dujma predvodio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić u susavlju s kotorskim biskupom mons. Ivanom Štironjom, katedralnim župnikom mons. Antom Mateljanom, rektorom i odgojiteljima u splitskoj bogosloviji: vlč. Đulianom Trdić, don Franjom-Frankopanom Velić i don Matom Brečić. Misi su nazočili: izaslanik predsjednika RH Neven Pelicarić, izaslanik predsjednika Vlade ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, splitski gradonačelnik Ivica Puljak i predsjednik Bratovštine Luka Perković.

Veliki jubilej u katedrali sv. Dujma, koja je nekoć bila mauzolej progonitelja kršćana

Mali admiral, dječak u dobi od 7 – 12 godina koji simbolizira prijenos tradicije na nove generacije Bokelja, prije misnog slavlja izgovorio je lode (pohvale) sv. Tripunu. U pozdravnom govoru nadbiskup Barišić pozdravio je nazočne: kotorskoga biskupa i sve Bokelje iz Hrvatske, predstavnike državne, županijske i gradske vlasti. „Drago mi je što slavimo ovaj veliki jubilej u našoj katedrali, koja je nekoć bila mauzolej progonitelja kršćana. U ono vrijeme nisu mogli zamisliti ni sv. Tripun ni sv. Dujam da će mjesto progona postati mjesto čašćenja Onoga za koga su oni dali život. Čudna je ta povijest i to kolo povijesti“, kazao je nadbiskup.

U svjetlu Kola sv. Tripuna – tradicije bokeljskih Hrvata nadbiskup Barišić je nastavio: „Ima različitih kola. Ima kola koja se vrte u krugu, ostaju na mjestu i ne pokreću povijest. Ima kola koja pokreću život i stvarnost naprijed. U jedno takvo kolo ušao je sv. Tripun i sv. Dujam. I mi danas slaveći ovaj jubilej želimo se uhvatiti za ruke, ući u to kolo pod onim geslom Bokeljske mornarice ‘Fides et honor’ (Vjera i čast). Prevedeno to u širem smislu: vjernost i dostojanstvo. Vjernost onomu komu je bio vjeran sv. Tripun, vjernost Bogu i dostojanstvo sinova i kćeri Božjih. Uđimo u kolo tradicije koja nosi budućnost jer je budućnost jedino moguća kroz tradiciju. Ono što nije u tradiciji ostaje u prošlosti, mrtvo je. Stvarnost živi jedino u tradiciji, tradicija ima budućnost Kristovu, Tripunovu, Dujmovu, našu. Zamolimo Gospodina da nas uključi u hod života i ojača našu vjernost i dostojanstvo.“

Mons. Ivan Štironja: Ima li ljepšega slavlja od zajedništva?

Na početku svoje propovijedi biskup Štironja pozdravio je sve nazočne, cijelu splitsko-makarsku Crkvu s njegovim pastirima, Hrvate iz Boke, Bokelje u Hrvatskoj te predstavnike državnih, županijskih i gradskih vlasti. Prenio je pozdrave kotorskoga biskupa u miru mons. Ilije Janjića. „Ima li ljestvica slavlja od zajedništva? Ima li uzvišenije proslave od euharistije koja je ponajprije zahvala, i ujedno dar neba, dolazak Gospodinov među nas koji nam danas poručuje: Blago vama! Isus Uvijek tješi i ulijeva nadu, donosi zraku svjetlosti u tamu, smiruje bure i oluje, donosi lahor osjećenja u trenutcima umora, straha, bezizlaznih situacija, pa i katastrofa. Njegovo „ne bojte se, ja sam s vama“ velika je utjeha. Osobitu blizinu osjećamo kad nam kaže: „Dodatak k meni svi umorni i opterećeni, ja ću vas odmoriti“. Koliko je samo nade Isus ulio u srca naših pređa? Koliko je puta intervenirao u povijesti našega hrvatskog naroda u svim krajevima gdje živi hrvatski čovjek?“, upitao je kotorski biskup.

Podsjetio je na neke duhovne velikane poput sv. Leopolda, bl. Gracije, bl. Ozane, službenice Božje Ane Marije Marović.

„Sv. Tripun, kao i njegova obiteljska pozadina, osobito je značajan svjetionik za sve one koji traže orijentir u tami. Njegov život je primjer koliki utjecaj imaju roditelji i obiteljsko ozračje na putu vjere, nade i ljubavi.“ Razlomivši Božju riječ biskup je govorio o blaženstvima naglasivši da Isus naziva blaženima sve one koji misle na druge i koji rade za druge.

„Isusov program blaženstava nije program koji vodi u bijedu nego u bogatstvo zajedništva i dobrih međuljudskih odnosa, program koji donosi beskrajnu vječnu radost svima koji mu se žele pridružiti.“ Blaženstva, nastavio je biskup Štironja, nisu „tek neka pravila ponašanja i uredbe, nego je to opis Isusova života, to su Kristove osobine, Isusov

identitet: siromaštvo, krotkost, milosrđe, blizina gladnima, žednima, uplakanima, prognanima, sužnjima... Sve su te Isusove osobine pohranjene u njegovu srcu koje neizmjerno ljubi.“

Svjedočanstvo kršćanskoga života sv. Tripuna kao putokaz

Budući da je duhovna baština Hrvata Boke, ujedno i beskrajna kulturna i materijalna baština koja se ne može istrgnuti iz okrilja Katoličke Crkve, važno je „naše duhovno opredjeljenje na koje nas neprestance poziva sv. Tripun, s dugogodišnjim iskustvom od 1213 godina u gradu Kotoru i Kotorskoj biskupiji. Da, tu je od 809. godine. I danas zove, da se opredijelimo za tu divnu duhovnost čvrste vjere, i ponosa na svoje porijeklo: Ja sam kršćanin, iz Kampsade, a vi činite što hoćete. Pala je glava u jednom povijesnom trenutku, ali Bog je dao mnoštvo glava i živih ljudi koji svjedoče i žive logiku Krista Gospodina za kojega je mladi Tripun dao svoj život.“

U nastavku propovijedi upozorio je da se i „u moderno vrijeme donose zakoni kojima se direktno ili indirektno nastoji zatirati kršćanstvo. Ne dopustimo da se to dogodi u našim obiteljima. Osobito našu mladež i djecu, mlade hrvatske katoličke obitelji prepustam zagovoru sv. Tripuna koji je jasno znao što je svetost i temeljna vrijednost na životnom putu. Sv. Tripun je svjedok jer je ispred svoga ‘ja’ stavio Isusovo „ja“, Isusu je dao prednost u svakoj situaciji pa i onda kad je u pitanju bio vlastiti život. U svom predstavljanju jasno je dao do znanja, da je Kristov, da je kršćanin iz Kampsade.“

Hrvatski narod, nastavio je mons. Štironja, doživljavao je kroz povijest, a doživjava i danas „mržnju, izopćenja, pogrde, izbacivanje, progon, pogibao, mač... No, sve je to pobijedio u onomu koji nas uzljubi, u Isusu i njegovoj

Majci, Gospici Velikoga zavjeta, Kraljici Hrvata, Gospici od Škrpjela, Gospici od Milosti, Gospici od Raca, Gospici od Rijeke. Zato je važno da ostanemo Božji, da nam ljubav prema Bogu i Božjim zapovijedima, otvorenost životu i svetost obitelji budu na prvom mjestu. Neka posebno vama dragi mladi Isus bude Put, Istina i Život. A bit će ako se budete hranili njegovom krvlju i osježavali njegovom Riječi.“ Svoju je propovijed završio riječima: „Neka nam svjedočanstvo kršćanskoga života sv. Tripuna, i vjernost Kristu i Crkvi budu putokaz za nova stremljenja i putokaz prema ostvarenju vjere, nade i ljubavi.“

Tripundanske svečanosti i Kolo svetog Tripuna tisućljetna su tradicija bokeljskih Hrvata

Nakon mise, koju je svojim pjevanjem uzveličao katedralni zbor pod ravnanjem don Ivana Urlića, pripadnici hrvatskih bratovština Bokeljska mornarica 809 iz Zagreba, Rijeke, Pule, Splita i Dubrovnika, uz pratnju Orkestra HRM-a, izveli su na Peristilu Kolo sv. Tripuna u tradicionalnim odorama mornara i časnika Bokeljske mornarice. Tripundanske svečanosti i Kolo svetog Tripuna tisućljetna su tradicija bokeljskih Hrvata koja se brojnim iseljavanjem prenijela i ustalila na tlu Republike Hrvatske. Prva proslava svetog Tripuna na području Republike Hrvatske zabilježena je 1873. godine u Splitu. Tripundanske svečanosti i kolo sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj imaju svojstvo nematerijalnog dobra na Listi zaštićenih kulturnih dobara RH.

Proslavu je organizirala Hrvatska bratovština “Bokeljska mornarica 809.” Split, pod pokroviteljstvom Predsjednika RH, Ministarstva kulture i medija RH, Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH, Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita te uz svesrdnu potporu Splitsko-

makarske nadbiskupije, Kotorške biskupije, Zajednice bokeljskih Hrvata i Hrvatskog pomorskog muzeja Split.

Izvor: ika.hkm.hr

<http://www.radiodux.me/vijesti/hrvatska/zavrseno-obiljezavanje-150-obljetnice-proslave-sv-tripuna-u-splitu>

**SVJETSKA POTVRDA DA JE
BOKELJSKA BAŠTINA
HRVATSKA I CRKVENA**

**VELIKI DOPRINOS BOKELJSKIH
HRVATA RH**

29.11.2022.

„Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj” novo je hrvatsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine

Galerija fotografija

29. studenog 2022. – UNESCO-ov Međuvladin odbor za očuvanje nematerijalne kulturne baštine na današnjem je zasjedanju u Rabatu (Maroko) jednoglasno donio odluku o upisu „Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj“ na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva.

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske u suradnji s udružama Bokelja kandidiralo je proslavu svetog Tripuna i kolo svetog Tripuna – tradiciju bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj za zaštitu i upis ovog kulturnog fenomena na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva kako bi

potvrdilo njegovu vrijednost i značenje ne samo kao nacionalne već i kao dijela svjetske baštine.

Današnji upis priznanje je svima onima koji su ulagali napore i skrbili da se nematerijalno dobro sačuva od nestajanja, a i snažan poticaj da ono i nadalje živi provođenjem i poduzimanjem raznovrsnih mjera njegove zaštite. Ova iznimna baština dokaz je tisućljetne nazočnosti Hrvata na području Boke kotorske i duboko je ukorijenjena u mentalitet ljudi i danas je važan dio njihovog života. Istovremeno ta vrijedna baština predstavlja trajnu sponu između prošlosti i budućnosti Bokelja kao aktivnih aktera u življenu i njezinu očuvanju od zaborava za buduće generacije koje će je onda prenosi svojim budućim generacijama.

Svoj doprinos očuvanju ovog nematerijalnog dobra dali su Bokelji koji su posljednjih desetljeća i stoljeća obilježavali proslavu sv. Tripuna ponosno je čuvajući od zaborava i prenoseći mlađim generacijama već dugi niz godina. Prenošena, čuvana i dokumentirana zahvaljujući brojnim naraštajima njezinih nositelja te mnogobrojnim društvima za njegovanje tradicije, posebice na mjesnim razinama, kao i putem brojnih muzeja i znanstvenih ustanova, nematerijalna kulturna baština u Republici Hrvatskoj štiti se u kontinuitetu.

Nakon što je odluka donesena, ministrica kulture i medija dr. sc. Nina Obuljen Koržinek uputila je videoporuku zahvale na podršci članovima Međuvladinog odbora za zaštitu nematerijalne kulturne baštine, Tajništva Konvencije iz 2003., te svim članovima kulturnog sektora i državama članicama koje promiču Konvenciju za zaštitu nematerijalne kulturne baštine.

Izrazila je velik ponos novim hrvatskim, devetnaestim, upisom nematerijalnog kulturnog dobra na UNESCO-ove popise. „Zahvaljujem svima koji ovu vrijednu nematerijalnu baštinu čuvaju i prenose mladim generacijama. Nadam se i vjerujem da će ovaj upis doprinijeti valorizaciji i zaštiti ovog fenomena u Hrvatskoj, ali istovremeno biti i podsjetnik na važnost obnove, prezentacije i promidžbe kulturne baštine koju su Hrvati stoljećima stvarali u prostoru Boke kotorske i koja danas mora biti poveznica Hrvatske i Crne Gore“, poručila je ministrica.

Konferencija Odbora za nematerijalnu baštinu nastavlja se do kraja ovog tjedna, a razmotrit će se još dvije kandidature u kojima sudjeluje Hrvatska – multinacionalna nominacija Tocati – festival tradicijskih igara za Registar dobrih praksi i multinacionalna nominacija tradicije uzgoja lipicanaca za Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Na konferenciji u Rabatu sudjeluju članovi hrvatskog izaslanstva, glavni konzervator Ministarstva kulture i medija Davor Trupković, glavna tajnica Povjerenstva za UNESCO Rut Carek i stalna predstavnica RH pri UNESCO-u Gordana Genc.

Blagdan svetog Tripuna slavi se 3. veljače, kada se, osim u Kotoru, u kojem je običaj nastao, sveta misa i proslava svetog Tripuna održavaju u organizaciji hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809 u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku. Nakon svete mise ispred crkve pleše se kolo svetom Tripunu kao dio proslave štovanja tog sveca. Tog dana okupljaju se brojni Bokelji kako bi

sudjelovali u proslavi koja se ponavlja i prenosi stoljećima s generacije na generaciju među Bokeljima u Hrvatskoj.

<https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/svecanosti-sv-tripuna-i-kola-sv-tripuna-tradicija-bokeljskih-hrvata-u-republici-hrvatskoj-novo-je-hrvatsko-kulturno-dobro-upisano-naunesco-v-reprezentativan-popis-nematerijalne-bastine/23109>

<https://hrvatskonebo.org/2022/12/01/svecanosti-sv-tripuna-i-kola-sv-tripuna-tradicija-bokeljskih-hrvata-u-republici-hrvatskoj-novo-je-hrvatsko-kulturno-dobro-upisano-naunesco-ov-reprezentativni-popis-nemat/>

<https://bezcenzure.hr/toptema/predstavljanje-u-splitu-veliki-doprinos-bokeljskih-hrvata-rh/>

**SVEČANOSTI SV. TRIPUNA
HRVATSKU 19. PUT UPISALE NA
POPIS UNESCO-VE NEMATERIJALNE
BAŠTINE**

Blagdan svetog Tripuna slavi se 3. veljače, kada se osim u Kotoru u kojem je običaj nastao, sveta misa i Proslava svetog Tripuna održavaju u organizaciji Hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809 u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku

29. STUDENOGA 2022.

Hrvatsko kulturno dobro "Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna - tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj" upisano je na UNESCO-ov Reprezentativan popis nematerijalne baštine, izvijestilo je u utorak Ministarstvo kulture i medija. Odluku o tome jednoglasno

je na zasjedanju održanom u utorak u marokanskom gradu Rabatu donio UNESCO-ov Međuvladin odbor za očuvanje nematerijalne kulturne baštine. Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske u suradnji s udrušama Bokelja kandidiralo je proslavu svetog Tripuna i kolo svetog Tripuna - tradiciju bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, za zaštitu i upis na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, kako bi potvrdilo njegovu vrijednost i značaj ne samo kao nacionalne, već i kao dijela svjetske baštine. "Današnji upis priznanje je svima onima koji su ulagali napore i skrbili da se nematerijalno dobro sačuva od nestajanja, a i snažan poticaj da ono i nadalje živi, provođenjem i poduzimanjem raznovrsnih mjera njegove zaštite. Ova iznimna baština dokaz je tisućljetne nazočnosti Hrvata na području Boke Kotorske i duboko je ukorijenjena u mentalitet ljudi i danas je važan dio njihovog života", ističe Ministarstvo kulture i medija.

Istovremeno, dodaje Ministarstvo, ta vrijedna baština predstavlja trajnu sponu između prošlosti i budućnosti Bokelja kao aktivnih aktera u življenu i očuvanju iste od zaborava za buduće generacije koje će je onda prenositi svojim budućim generacijama. Blagdan svetog Tripuna slavi se 3. veljače, kada se osim u Kotoru u kojem je običaj nastao, sveta misa i Proslava svetog Tripuna održavaju u organizaciji Hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809 u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku. Nakon svete mise ispred crkve pleše se Kolo svetom Tripunu, kao dio proslave štovanja svetog Tripuna. Toga dana, okupljaju se brojni Bokelji kako bi sudjelovali u proslavi koja se ponavlja i prenosi stoljećima s generacije na generaciju među Bokeljima u Hrvatskoj. Svoj doprinos očuvanju ovoga nematerijalnoga dobra dali su Bokelji, koji su posljednjih desetljeća i stoljeća obilježavali proslavu sv.

Tripuna ponosno je čuvajući od zaborava i prenoseći mlađim generacijama već dugi niz godina. Obuljen Koržinek: Zahvaljujem svima koji ovu vrijednu nematerijalnu baštinu čuvaju i prenose mlađima Ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek u povodu današnje odluke uputila je video-poruku zahvale na podršci članovima Međuvladinog odbora za zaštitu nematerijalne kulturne baštine, Tajništva Konvencije iz 2003. te svim članovima kulturnog sektora i državama članicama koje promiču Konvenciju za zaštitu nematerijalne kulturne baštine.

Izrazila je veliki ponos novim hrvatskim, devetnaestim upisom nematerijalnog kulturnog dobra na Reprezentativni popis UNESCO-a. "Zahvaljujem svima koji ovu vrijednu nematerijalnu baštinu čuvaju i prenose mlađim generacijama. Nadam se i vjerujem da će ovaj upis doprinijeti valorizaciji i zaštiti ovog fenomena u Hrvatskoj, ali istovremeno biti i podsjetnik na važnost obnove, prezentacije i promocije kulturne baštine koju su Hrvati stoljećima stvarali u prostoru Boke Kotorske i koja danas mora biti poveznica Hrvatske i Crne Gore", poručila je ministrica. Konferencija Odbora za nematerijalnu baštinu u Rabatu nastavlja se do kraja ovog tjedna, a razmotrit će se još dvije kandidature u kojima sudjeluje Hrvatska: multinacionalnoj nominaciji Tocati - festival tradicijskih igara za Registar dobrih praksi te multinacionalnoj nominaciji tradicije uzgoja Lipicanera za Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. U hrvatskom izaslanstvu u Rabatu su članovi hrvatskog izaslanstva, glavni konzervator Ministarstva kulture i medija Davor Trupković, glavna tajnica Povjerenstva za UNESCO Rut Carek i stalna predstavnica RH pri UNESCO-u Gordana Genc

<https://www.vecernji.hr/vijesti/svecanosti-sv-tripuna-hrvatsku-19-put-upisale-na-popis-unesco-ve-nematerijalne-bastine-1637772>

TRIPUNDANSKE SVEČANOSTI I KOLO SVETOG TRIPUNA DIO NEMATERIJALNE KULTURNE BAŠTINE ČOVJEČANSTVA

Boka News

29/11/2022

Bokeljska mornarica – kolo foto Boka News

Tripundanske svečanosti i kolo Svetog Tripuna upisani su u spisak nematerijalne kulturne baštine čovječanstva Organizacije Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESCO).

Podsjetimo, Bokeljska mornarica upisana je u decembru prošle godine na listu svjetske nematerijalne kulturne baštine UNESCO.

“Tripundanske svečanosti i kolo Svetog Tripuna su usredsređeni na dva glavna godišnja događaja: praznik Svetog Tripuna (3. februar) i Bokeljsku noć. Kolo, koje izvode pripadnici Bokeljske mornarice obučeni u

tradicionalnu uniformu, najvidljiviji je kulturni aspekt fešte. Nosioci ove tradicije sastaju se tokom februara i marta u svakom gradu u kojem se nalazi Bokeljska mornarica. Poznati kao Bokeljske noći, ovi skupovi hrvatskoj javnosti predstavljaju kulturnu baštinu bokeljskih Hrvata. Praznik potiče iz kulta Svetog Tripuna. Njegovi posmrtni ostaci odneseni su u Kotor 809. godine i od tada se slavi kao zaštitnik Kotora, Kotorske biskupije i Bokeljske mornarice. Članovi zajednice su uključeni u pripremu i održavanje nošnji i upoznaju se sa tipičnim bokeljskim receptima. Saznanja o širem istorijskom i kulturnom kontekstu bokeljskih Hrvata i njihovog sveca zaštitnika prenose se i kroz izložbe, javna predavanja, kulturne večeri i manifestacije”, navodi se na sajtu UNESCO.

SVEČANOSTI SV. TRIPUNA NOVO HRVATSKO KULTURNO DOBRO NA UNESCO-OVU POPISU

Zagreb, 29. novembra 2022. (Hina) -“Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj” novo je hrvatsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov Reprezentativan popis nematerijalne baštine, izvjestilo je u utorak Ministarstvo kulture i medija RH.

Odluku o tome jednoglasno je na zasjedanju održanom u utorak u marokanskom gradu Rabatu donio UNESCO-ov Međuvladin odbor za očuvanje nematerijalne kulturne baštine.

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske u suradnji s udružama Bokelja kandidiralo je proslavu svetog Tripuna i kolo svetog Tripuna – tradiciju bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, za zaštitu i upis ovog kulturnog

fenomena na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, kako bi potvrdilo njegovu vrijednost i značaj ne samo kao nacionalne, već i kao dijela svjetske baštine.

“Današnji upis priznanje je svima onima koji su ulagali napore i skrbili da se nematerijalno dobro sačuva od nestajanja, a i snažan poticaj da ono i nadalje živi, provođenjem i poduzimanjem raznovrsnih mjera njegove zaštite. Ova iznimna baština dokaz je tisućljetne nazočnosti Hrvata na području Boke Kotorske i duboko je ukorijenjena u mentalitet ljudi i danas je važan dio njihovog života”, ističe Ministarstvo kulture i medija.

Istovremeno, dodaje Ministarstvo, ta vrijedna baština predstavlja trajnu sponu između prošlosti i budućnosti Bokelja kao aktivnih aktera u življenu i očuvanju iste od zaborava za buduće generacije koje će je onda prenosi svojim budućim generacijama.

Blagdan svetog Tripuna slavi se 3. februara, kada se osim u Kotoru u kojem je običaj nastao, sveta misa i Proslava svetog Tripuna održavaju u organizaciji Hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809 u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku. Nakon svete mise ispred crkve pleše se Kolo svetom Tripunu, kao dio proslave štovanja svetog Tripuna. Toga dana, okupljaju se brojni Bokelji kako bi sudjelovali u proslavi koja se ponavlja i prenosi stoljećima s generacije na generaciju među Bokeljima u Hrvatskoj.

Svoj doprinos očuvanju ovoga nematerijalnoga dobra dali su Bokelji, koji su posljednjih desetljeća i stoljeća obilježavali proslavu sv. Tripuna ponosno je čuvajući od zaborava i prenoseći mlađim generacijama već dugi niz godina.

Obuljen Koržinek: Zahvaljujem svima koji ovu vrijednu nematerijalnu baštinu čuvaju i prenose mladima

Ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek u povodu današnje odluke uputila je video-poruku zahvale na podršci članovima Međuvladinog odbora za zaštitu nematerijalne kulturne baštine, Tajništva Konvencije iz 2003. te svim članovima kulturnog sektora i državama članicama koje promiču Konvenciju za zaštitu nematerijalne kulturne baštine.

Izrazila je veliki ponos novim hrvatskim, devetnaestim upisom nematerijalnog kulturnog dobra na Reprezentativni popis UNESCO-a. "Zahvaljujem svima koji ovu vrijednu nematerijalnu baštinu čuvaju i prenose mladim generacijama. Nadam se i vjerujem da će ovaj upis doprinijeti valorizaciji i zaštiti ovog fenomena u Hrvatskoj, ali istovremeno biti i podsjetnik na važnost obnove, prezentacije i promocije kulturne baštine koju su Hrvati stoljećima stvarali u prostoru Boke Kotorske i koja danas mora biti poveznica Hrvatske i Crne Gore", poručila je ministrica.

<https://bokanews.me/tripundanske-svecanosti-i-kolo-svetog-tripuna-dio-nematerijalne-kulturne-bastine-covjecanstva/>

**SVEČANOSTI I KOLA SV. TRIPUNA –
TRADICIJA BOKELJSKIH HRVATA U
RH NOVO JE KULTURNO DOBRO
UNESCO LISTE NEMATERIJALNE
BAŠTINE**

29 Novembra, 2022

Foto: Triter

Svečanosti i kola Sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u RH novo je kulturno dobro UNESCO-ve liste nematerijalne baštine UNESCO-ov Međuvladin odbor za očuvanje nematerijalne kulturne baštine na današnjem je zasjedanju u Rabatu (Maroko), jednoglasno donio odluku o upisu „Svečanosti Sv. Tripuna i kola Sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj“ na UNESCO-vu listu.

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske je u saradnji s zadругama Bokelja, kandidovalo proslavu Sv. Tripuna i kolo Sv. Tripuna – tradiciju bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, za zaštitu i upis ovog kulturnog fenomena na UNESCO-vu listu, kako bi potvrdilo njegovu vrijednost i značaj ne samo kao nacionalne, već i kao dijela svjetske baštine.

”Današnji upis priznanje je svima onima koji su ulagali napore i brinuli se da se nematerijalno dobro sačuva od nestajanja, a i snažan poticaj da ono i nadalje živi, provođenjem i poduzimanjem raznovrsnih mjera njegove zaštite. Ova izuzetna baština dokaz je hiljadogodišnjeg prisustva Hrvata na području Boke Kotorske i duboko je ukorijenjena u mentalitet ljudi i danas je važan dio njihovog života”, saopšteno je iz hrvatskog Ministarstva kulture.

Istovremeno, kako dodaju, ta vrijedna baština predstavlja trajnu sponu između prošlosti i budućnosti Bokelja kao aktivnih aktera u življenu i očuvanju iste od zaborava za buduće generacije koje će je onda prenositi dalje.

”Svoj doprinos očuvanju ovoga nematerijalnoga dobra dali su Bokelji koji su posljednjih decenija obilježavali proslavu Sv. Tripuna ponosno je čuvajući od zaborava i prenoseći mlađim generacijama već dugi niz godina. Prenošena, čuvana i dokumentovana zahvaljujući brojnim naraštajima njezinih nositelja te mnogobrojnim društvima za njegovanje tradicije, posebno na mjesnim nivoima, kao i putem brojnih muzeja i znanstvenih ustanova, nematerijalna kulturna baština u Republici Hrvatskoj štiti se u kontinuitetu”, dodaju iz hrvatskog Ministarstva.

Nakon što je odluka donesena, ministarka kulture i medija Nina Obuljen-Koržinek je uputila video-poruku zahvale na podršci, članovima Međuvladinog odbora, te svim članovima kulturnog sektora i državama članicama koje

promiču Konvenciju za zaštitu nematerijalne kulturne baštine.

Blagdan svetog Tripuna slavi se 3. februara, kada se osim u Kotoru u kojem je običaj nastao, sveta misa i Proslava svetog Tripuna održavaju u organizaciji Hrvatskih bratstava Bokeljske mornarice 809 u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku. Nakon svete mise ispred crkve pleše se Kolo svetom Tripunu.

<https://gradski.me/svecanosti-i-kola-sv-tripuna-tradicija-bokeljskih-hrvata-u-rh-novo-je-kulturno-dobro-unesco-liste-nematerijalne-bastine/>

CG IH VEĆ UPISALA

PRAZNIK I KOLO SVETOG TRIPUNA NA LISTI UNESCO

Iz hrvatske misije pri UNESCO objelodanjeno je da su „Praznik Svetog Tripuna i Kolo Svetog Tripuna, tradicija Hrvata iz Boke Kotorske koji žive u Hrvatskoj“, upisani na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Tu informaciju objavila je na Tvitetu Gordana Genc iz hrvatske misije pri UNESCO. Ovo dolazi nakon što je sredinom decembra prošle godine Bokeljska mornarica Kotor na crnogorski zahtjev zvanično uvrštena na UNESCO-vu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine. U Nominacionom listu Crne Gore navedeni se i kult Sv. Tripuna, katolici i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnosti na prostoru Boke Kotorske, koji su učestvovali u njenom očuvanju.

29.11.2022.

Ispostavlja se, međutim, da je i Hrvatska podnijela takav zahtjev.

Vijest o prihvatanju hrvatske kandidature navela je Genc na Twiteru.

„Urađeno je – ‘Praznik Svetog Tripuna i Kolo Svetog Tripuna, tradicija Hrvata iz Boke Kotorske koji žive u Hrvatskoj’, upisana je na Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva“, kazala je Genc.

Interesantno je da su eksperti UNESCO prihvatili upis zasebnog elementa iako je riječ o tradiciji koju je uspostavila zagrebačka podružnica Bokeljske mornarice iz Kotora. Tako da će ovim upisom na Listi nematerijalne bastine biti i Bokeljska mornarica, sa svojim ustrojstvom i kolom koje se igra tradicionalno ispred Katedrale Svetog Tripuna u Kotoru i ples koji – upravo noseći tradiciju iz Kotora – igra tamošnja podružnica kotorskog pomorskog udruženja.

Kandidatura je zvanično najavljena na sajtu UNESCO (Organizacija Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu).

„Kolo Svetog Tripuna izvode pripadnici Bokeljske mornarice ispred crkve obućeni u tradicionalne uniforme. Igra, čijih 12 figura simbolizuju karakteristike života na moru, najvidljiviji je kulturni element ove zajednice, a dodatno ohrabrujući razlog za okupljanje, druženje i prenošenje tradicije na mlade generacije. Nosioci ove tradicije sastaju se tokom februara i marta u svakom gradu u kojem se nalazi Bokeljska mornarica“, piše u tekstu aplikacije.

Uz to se i navodi da se svetkovina u Splitu obilježava najmanje od 1873. godine, a u Zadru od 1915. godine, kao i u drugim hrvatskim gradovima.

„Duhovnost Hrvata katolika iz Boke Kotorske („Bokeljskih Hrvata“) vezana je za kult svetog Tripuna. Ovaj svetac, koji je rođen 232. godine nove ere u selu Kampsade u današnjoj Turskoj, ubijen je u 18. godini jer je odbio da negira svoju hrišćansku veru. Njegovi posmrtni ostaci donijeti su u Kotor 809. godine i od tada se slavi kao zaštitnik Kotora, Biskupije kotorske i Bokeljske mornarice“, navodi se na sajtu UNESCO.

Navodi se i da je snažna želja Hrvata Boke da iskažu svoj kulturni identitet uslovila upis ovog kulturnog dobra u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske 2015. godine.

„Ideja je potekla od samih Hrvata Boke nakon što su vidjeli da je Ministarstvo kulture uspješno pokrenulo primjenu Konvencije u Hrvatskoj. Kao lokalne zajednice nosilaca bokeljske tradicije u hrvatskim gradovima u kojima žive, istrajali su u želji da svoju tradiciju kandiduju za UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva“, navodi se na sajtu UNESCO.

Prihvatanju zahtjeva vlasti u Podgorici da Bokeljska mornarica Kotor bude zvanično bila uvrštena na UNESCO-vu listu, prethodila je velika diplomatska aktivnost Crne Gore.

Povodom kandidature za upis na listu svjetske baštine, iz Vlade Crne Gore je 2018. saopšteno da Bokeljska mornarica baštini 12 vjekova tradicije lokalne zajednice Boke Kotorske, gdje su se smjenjivali kulturni i politički sistemi, ali se Bokeljska mornarica uspjela očuvati zahvaljujući lokalnoj zajednici Kotora, Tivta i Herceg Novog, te porodičnim tradicijama koje su se ugradile u to kulturno dobro.

Konačnom usaglašavanju Nominacionog dosjera za kandidaturu je prethodilo nezadovoljstvo među pripadnicima Hrvata u Crnoj Gori, jer prvobitna verzija dosjera nije

direktno imenovala kult Svetog Tripuna, katoličke vjernike i pripadnike hrvatskog naroda. Zbog toga su i hrvatska udruženja reagovala.

Nakon višemjesečnih konsultacija stranke Hrvatska građanska inicijativa (HGI) sa tadašnjim Ministarstvom kulture, primjedbe su uvažene, pa se u Nominacionom listu navodi i kult Svetog Tripuna, katolici i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnosti na prostoru Boke Kotorske, koji su učestvovali u njenom očuvanju.

<https://jadrannovi.me/vijesti/drustvo/praznik-i-kolo-svetog-tripuna-na-listi-unesco/>

30. studenoga 2022.

**ČESTITAMO UPIS NA UNESCO-ov
REPREZENTATIVNI POPIS
NEMATERIJALNE KULTURNE
BAŠTINE „SVEČANOSTI SV. TRIPUNA
I KOLA SV. TRIPUNA – TRADICIJU
BOKELJSKIH HRVATA U REPUBLICI
HRVATSKOJ“**

Da je bilo dobre volje nominacioni dosije za ovaj upis je trebalo da popune uz Republiku Hrvatsku i Republika Crna Gora. Po Konvenciji o zaštiti nematerijalne kulturne baštine iz 2003. god, neprocjenjiva je uloga nematerijalne kulturne baštine kao faktora u zbljižavanju ljudi i osiguravanju razmjene i razumijevanja među njima. Nije bilo dobre volje od strane Crne Gore ni za multinacionalnu nominaciju Katoličke bratovštine sv. Nikole mornara u Kotoru čiju tradiciju održava Bokeljska mornarica.

Zalaganjem bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj koji također uz nas u Boki kotorskoj odakle je tradicija potekla prije 12 st. održavaju tu tradiciju, došlo je do upisa na UNESCO-vu listu. Po Članu 11 i 14.Konvencije iz 2003. god.: “*Svaka država stranka preduzima potrebne mjere kako bi osigurala zaštitu nematerijalne kulturne baštine koja je prisutna na njenoj teritoriji. Također svaka država stranka treba osigurati priznavanje, poštovanje i podizanje vrijednosti nematerijalne kulturne baštine u društvu posebno putem: obrazovnih i informativnih programa te programa u cilju podizanja svijesti usmjerenih na šиру javnost, posebno mlade ljudi*“. Zadnjih

godina je opravdano bilo prijepora oko upisa Bokeljske mornarice na listu UNESCO-a. Sastavljači Nominacionog dosjera iz Crne Gore su prešutjeli da se ta tradicija održava i na teritoriji Hrvatske. Tako je katolička bratovština sv. Nikole mornara u Kotoru čiju tradiciju održava Bokeljska mornarica, uvrštena na UNESCO-vu listu bez upisa Hrvatske. Obje ove nominacije su trebale biti multinacionalne, jer se tradicija održava i u Hrvatskoj, a centar elementa je Kotor tj Boka kotorska.

Nominacija na listi UNESCO-a „Svečanost sv. Tripuna i kola sv. Tripuna“ je mnogo značajnija od proglašenja Bokeljske mornarice, jer Svečanost sv. Tripuna ima tradiciju dugu 12 stoljeća i u fešti je učestvovala Katolička bratovština sv. Nikole mornara tj Kotorska mornarica sve do 1859 godine. Sve funkcije koje je imala Kotorska mornarica su ukinute 1812 godine, a obnavljena je 1859 god. kao memorijalna institucija pod nazivom “Plemenito

tijelo Bokeljske mornarice“. Obnovili su je Hrvati – katolici i vezana je striktno uz Feštu sv. Tripuna. Bez učešća u Fešti sv. Tripuna te tradicije nema i ne bi bilo ni upisa Bokeljske mornarice na listi UNESCO-a.

Svečanost sv. Tripuna i kolo sv. Tripuna, tradicijsko obilježje bokeljskih Hrvata nije ni do danas upisano kao kulturno dobro koje se nalazi na teritoriji današnje Crne Gore. To je bio jedan od uvjeta da se nominira u UNESCO. To nije urađeno. Da je Crna Gora željela da ga upiše kao kulturno dobro kao što je to Hrvatska uradila, multinacionalnom nominacijom je mogla dobiti još jedno nematerijalno kulturno dobro svjetskog značaja, koje baštine bokeljski Hrvati. Zbog pravilnog informiranja javnosti i pogrešne interpretacije ovdašnjih medija koji očito ne poznaju ni tradiciju ni način nominacije, moramo da kažemo da ove dvije nominacije nisu iste, ali se prožimaju.

Bokeljski Hrvati ovu Feštu – Svečanost održavaju preko 150 god. u Splitu, 100 god. u Zagrebu, ali i u Rijeci, Puli i Dubrovniku. Uvrstili su je na nacionalnu listu kulturnih dobara Hrvatske i sada sa razlogom na UNESCO-v popis nematerijalne kulturne baštine svijeta.

Ta fešta za sve katolike, a prvenstveno bokeljske Hrvate ima posebno značenje, a vizualnom atraktivnošću i snagom kulta sveca zaštitnika plijeni pozornost vjernika i posjetitelja. Kao i dubrovačka Fešta sv. Vlaha koja je na UNESCO-vu listu uvrštena 2009. god. moramo biti ponosni što se i naša fešta sada nalazi na njoj. *Vjera, ufanje i ljubav preraslala je u milenijumsku tradiciju*, koju katolici, a prvenstveno svi bokeljski Hrvati bilo gdje se nalazili po svijetu sa ponosom održavaju. Sveti Tripun je jedna duboka emocija koja postoji u svim bokeljima, kao kohezivna, integrativna snaga našeg sveca zaštitnika koja nas sve ujedinjuje. Sveti Tripun ima i svoju snažnu ekumensku komponentu u zblžavanju sa svim ljudima dobre volje počev od tradicije zajedničkog kađenja moći do procesije i odavanja počasti svecu. Svečanost Svetog Tripuna objedinjuje cijeli kotorski, bokeljski i Hrvatski kulturni prostor, a osim vjerskog izražaja štovanja i svu kulturu ovoga kraja i odrednica je identiteta bokeljskih Hrvata. Svečanost je povezana s poviješću grada i štovanje je do danas zadržalo svoje tradicionalne i prepoznatljive odlike. Svečanost sv. Tripuna je središnja točka u kojoj se sjedinjuje vjerski i narodni duh i on bokeljskim Hrvatima jako puno znači. Ta svečanost se ne smije folklorizirati, ali mora zadržati svoj lokalni sjaj, svoj čar i svoj kolorit pa onda i vrijednost i nacionalnoga i UNESCO-ovoga dobra. Bez vjere, bez katoličke tradicije, bez bliske povezanosti svih bokeljskih Hrvata, bez ljubavi za svoga zaštitnika i zahvalnosti ne bi se mogla održati ta vjekovna tradicija, a

ona je sada postala fešta za cijeli svijet. Neka nam ta milenijska tradicija ostane živjeti zauvijek.

NU “Boka kotorska“-Kotor

*Tekst: prof. pov. Marija Saulačić i
Ing. brod. Andro Saulačić*

VJERA I ČAST VRIJEDNOSTI KROZ STOLJEĆA!

30. studenoga 2022.

Osvrt uz uvrštenje Svečanosti i Kola svetog Tripuna na UNESCO listu.

“Svečanosti sv. Tripuna i Kolo sv. Tripuna tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj novo je hrvatsko kulturno dobro upisano na UNESCO-v Reprezentativan popis nematerijalne baštine”. Nositelji su Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice 809 iz Zagreba, Rijeke, Splita, Pule i Dubrovnika.

Hrvatska je svoj popis zaštićenim dobara proširila i obogatila ovom tradicijom bokeljskih Hrvata. Ovime uvrštenjem je uz Sinjsku alku drugo hrvatsko viteško društvo prepoznato i upisano na ovaj prestižni popis.

Veliki je ovo događaja za bokeljske Hrvate može se svakako reći i da je ovo povijesni događaja za naše bratovštine. Svečanost sv. Tripuna i Kolo sv. Tripuna su izraz vjere bokeljskih Hrvata. Svečano misno slavlje kojim se slavi mučenička smrt zaštitnika sv. Tripuna nastavlja se Kolom sv. Tripunu. Kolom se upravo iskazuje štovanje zaštitnika. Kolo izvode članovi bratovština u najljepšem ukrašenom odjelu – odori časnika i mornara Bokeljske mornarice. Upravo ti članovi imaju privilegiju i zadovoljstvo biti oni koji predstavljaju vjerni puk. Da je tome tako pokazuju i slike koje tvori Kolo sv. Tripuna kojima osim živopisnih obilježja pomoračkog života (vrtloga, veriga) slikovito prenosi vjeru puka, zajedništvo i solidarnost zajednice. Upravo je bitno sagledati fenomen

ovog dobra kroz istaknuti sadržaj i zato se mora reći da je ovog veliki događaja za bokeljske Hrvate. Naravno da se ovaj fenomen ne može otrgnuti od nositelja međutim, različite pogrešne interpretacije i nečasni pokušaji potvrđuju izrazitu pa i povjesnu vrijednost upravo uvrštenja na UNESCO-v Reprezentativan popis nematerijalne baštine ispravnog sadržaja i njegovih nositelja.

Priznanje je ovo je i bokeljskim Hrvatima koji žive u Hrvatskoj koji ovo dobro već 150 godina (prva Proslava sv. Tripuna održana je u Splitu 1873.g.) održavaju na ovim prostorima. Generacije bokeljskih Hrvata su utkane i zaslужne za prenošenje i očuvanje štovanja sv. Tripuna i ovog fenomena u Hrvatskoj. Prilika je to da se sjetim u svim našim zajednicama stotine vrijednih pripadnika odreda, malih admiralala, predsjednika, ali i majki, supruga i kćeri koje su poticale i podržavale ovu tradiciju. Može se reći da su generacije očuvale ovu tradiciju da bi mi danas mogli proslaviti ovaj svečani trenutak i priznanje uvrštenjem na na

UNESCO-v Reprezentativan popis nematerijalne baštine, ujedno ovo je podstrek budućim generacijama.

Na kraju ali ne i posljednje ovaj fenomen su prepoznali mnogi ljudi dobre volje koji su dali svoju stručnu i ljudsku podršku i na tome im ovim putem zahvaljujemo.

Fides et honor
Za Hrvatsku bratovštinu
Bokeljsku mornaricu 809
Rijeka
Fides et honor
Tomislav Brguljan
<http://bokejlska-mornarica.hr/>

ZAHVALA NAŠIM HEROJIMA

ByZBH.hr

Dragi Bokeljski Hrvatice i Hrvati, Hrvatice i Hrvati ma gdje god bili, dragi prijatelji Boke koji god bili.

<http://bokeljska-mornarica.hr/film-o-svecanosti-sv-tripuna-i-kolu-sv-tripuna-tradicijском-obilježju-bokeljskih-hrvata/>
Ovaj će dan biti upisan u povijest Bokeljskih Hrvata zlatnim slovima.

Tisućgodišnja tradicija nastanjivanja najljepšeg zaljeva na hrvatskoj strani Jadrana od strane Hrvata imala je kroz povijest utkane svoje kulturne, umjetničke i tradicijske vrijednosti.

Stotine bokeljskih Hrvatica i Hrvata obilježile su povijest, kulturu i tradiciju Hrvata svojim djelima.

Jedna od najstarijih svjetskih povijesnih pomorskih tradicionalnih postrojbi BOKEĽJSKA MORNARICA simbol je postojanosti Hrvata na ovim prostorima.

U svemu tome je ključna vjernost hrvatskog naroda svojoj vjerskoj moralnoj vertikali KATOLIČKOJ CRKVI.

GORDANA GENC , RUT CAREK , DAVOR TRUPKOVIĆ

IVA HRASTE SOCO

TOMISLAV BRGULJAN

Danas trebamo zahvaliti divnim domoljubima i časnim djelatnicima Ministarstva kulture Republike Hrvatske gospodama Gordani Genc, Rut Carek, Ivi Hraste Soćo (iz roda pl. Zmajevića) i gospodinu Davoru Trupkoviću, koji su uz nesebičnu i stručnu pomoć bokeljskog Hrvata Tomislava Brguljana tajnika HBBM Rijeka i Glavnog

tajnika Zajednice bokeljskih Hrvata, radili na ovom projektu od 2015.g.

Ovaj je film, koji je snimila HBBM Rijeka, bio dio službene dokumentacije Ministarstva kulture .

Ujedno bi smo zamolili sve one koji sada izlaze u javnost sa nekakvim svojim (tajnim) zaslugama da se ne brukaju pred ovim časnim ljudima, jer

ISTINA JE VODA DUBOKA

<https://zbh.hr/zahvala-nasim-herojima/>

Napomena. Akademik Mislav Ježić nam je poslao slijedeću čestitku:

Subject:Re: SVJETSKA POTVRDA DA JE
BOKELJSKA BAŠTINA HRVATSKA,
CRKVENA I - TRIPUNOVA

Date:Tue, 6 Dec 2022 22:37:42

From:Mislav Jezic

To:Josip Pečarić <pecaric@element.hr>

Dragi Josipe,

od srca čestitam Tebi i svima Bokeljima i sretan sam da vas je Hrvatska u ovome slučaju poduprla, kako bi i uvijek trebalo činiti! Hrvatska bi i za Hrvate izvan njenih državnih granica, uza sve poštivanje svih drugih, morala biti izvor snage i potpore.

Srdačno,
Mislav

TRADICIJA BOKELJSKE MORNARICE - I HRVATSKO I CRNOGORSKO KULTURNO DOBRO

Kolo Bokeljske mornarice, Kotor, Crna Gora, 16. decembra 2021. Ovo kolo, zvano i kolo sv. Tripuna, spoj je sakralnih i svjetovnih elemenata iz života pomoraca.

Iako je Bokeljska mornarica iz Kotora upisana kao nematerijalno kulturno dobro Crne Gore na Listu UNESCO-a, novi upis dijela njene tradicije kao hrvatskog dobra je regularan, rečeno je Radiju Slobodna Evropa (RSE) iz te najstarije pomorske bratovštine (društva) 30. novembra.

Dan ranije je Ministarstvo kulture i medija Hrvatske objavilo da su Tripundanske svečanosti i kolo sv. Tripuna, kao tradicija bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj, upisani na UNESCO-ov Popis nematerijalne baštine kao hrvatsko kulturno dobro.

Te svečanosti i kolo su tradicija Bokeljske mornarice, koja je 2021. godine uvrštena na UNESCO-ovu Listu kandidaturom Crne Gore.

Na pitanje da li to može izazvati nedoumice, Adrijan Vuksanovic iz Hrvatske građanske inicijative u Crnoj Gori kaže da su ih kreirali oni, koji su svjesno ili nesvjesno, radili na dezintegraciji dobrih odnosa između Hrvatske i Crne Gore.

"Upravo jučerašnjim danom je potvrđeno da je Bokeljska mornarica, ono što smo mi oduvijek govorili, kulturno dobro koje su stvarali i očuvali Hrvati u Crnoj Gori, a sa kojim, naravno, Crna Gora treba da se predstavlja pred svijetom, jer je to i njeno kulturno dobro", kaže Vuksanović za RSE.

Institucije u Crnoj Gori nisu se oglašavale ovim povodom.

Što kažu u Hrvatskoj?

Hrvatsko Ministarstvo kulture i medija je u svom obrazloženju navelo da se praznik sv. Tripuna slavi 3. februara u Kotoru, u kojem je običaj i nastao, a da ga Hrvatska bratovština "Bokeljske mornarice 809" obilježava u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku.

"Vjerujem da će ovaj upis doprinijeti valorizaciji i zaštiti ovog fenomena u Hrvatskoj, a istovremeno biti i podsjetnik na važnost promocije kulturne baštine koju su Hrvati stoljećima stvarali u Boki Kotorskoj, koja danas mora biti poveznica Hrvatske i Crne Gore", poručila je hrvatska ministarka kulture i medija, Nina Obuljen Koržinek.

I bratovština "Bokeljska mornarica 809" u Hrvatskoj, koja se odvojila od Bokeljske mornarice 1991. godine, pozdravila je upisivanje svečanosti i kola svetog Tripuna na UNESCO-ovu Listu.

Navode da su generacije bokeljskih Hrvata zaslužne za prenošenje i očuvanje poštovanja sv. Tripuna u Hrvatskoj.

Bokeljska mornarica, 15.februar 2017. Kolo Sv.Tripuna ima 15 plesnih figura, od kojih se najčešće izvodi njih osam.

"Priznanje je ovo bokeljskim Hrvatima koji žive u Hrvatskoj, i koji ovo dobro već 150 godina održavaju na ovim prostorima", navodi ogranak te bratovštine iz Rijeke.

Nesporazumi zbog kandidature

Bilo je negodovanja zbog crnogorske kandidature Bokeljske mornarice za Listu svjetske nematerijalne baštine.

Tokom usaglašavanja kandidature, prvobitna verzija nije decidno imenovala kult sv. Tripuna, katoličke vjernike i pripadnike hrvatskog naroda, što je izazvalo nezadovoljstvo među Hrvatima u Crnoj Gori.

Njihove primjedbe su prihvaćene, pa se nakon konsultacija Hrvatske građanske inicijative sa tadašnjim Ministarstvom kulture u Nominacionom listu navodi i kult sv. Tripuna, katolici i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnosti na prostoru Boke Kotorske, koji su učestvovali u njenom očuvanju.

Negodovanja je bilo i u Hrvatskoj, u kojoj su pojedine političke partije pokušale da polemiku prebace na međudržavni nivo, a zastupnica u Evropskom parlamentu, Marijana Petir, tražila je od Evropske komisije da se odredi prema namjeri da Crna Gora kandiduje Bokeljsku mornaricu za UNESCO.

Bokeljska mornarica je najstarija bratovština pomoraca na Jadranu, a - prema dostupnim podacima - i na svijetu.

Prema istorijskim indicijama i tradiciji je osnovana 809. godine, kada su kotorski pomorci preuzeli relikvije hrišćanskog sveca Tripuna, koji je kasnije proglašen zaštitnikom grada.

Uspjela se očuvati zahvaljujući lokalnoj zajednici Kotora, Tivta i Herceg Novog, te porodičnim tradicijama, koje su se ugradile u to kulturno dobro, navela je crnogorska Vlada povodom kandidature 2018. godine.

<https://www.slobodnaevropa.org/a/tradicija-bokeljske-mornarice-hrvatska-crna-gora/32155737.html>

FRANCUSKI ‘BAGUETTE’ I KOLO SV. TRIPUNA POSTALI DIO UNESCO-VE NEMATERIJALNE BAŠTINE

01. prosinac 2022.

Piše:

Sandra Babić

UNESCO je dobio odluku o upisu 20-tak novih tradicija i praksi u Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva

UNESCO-ov Odbor za očuvanje nematerijalne kulturne baštine na ovogodišnjem je zasjedanju u Maroku donio odluku o upisu novih tradicija u Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva, a među 20-tak svjetskih fenomena i tradicija našli su se domaća tradicija bokeljskih Hrvata - kolo i svečanost sv. Tripuna, ali i francuski ‘*baguette*’.

Inače, blagdan svetog Tripuna slavi se 3. veljače, kada se, osim u Kotoru, u kojem je običaj nastao, sveta misa i proslava svetog Tripuna održavaju u organizaciji hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809 u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku. Tog se dana nakon svete mise već stoljećima pleše kolo Svetom Tripunu kao dio proslave štovanja tog sveca. Kako je navelo Ministarstvo kulture i medija, upis je priznanje svima onima koji su ulagali u napore i skrbili da se nematerijalno dobro sačuva od nestajanja, a i snažan poticaj da ono i nadalje živi provođenjem raznovrsnih mjera njegove zaštite.

Simbol Francuske

Kad je pak u kulnom ‘*baguetteu*’ riječ, UNESCO je nagradio jedinstveno umijeće izrade tog prepoznatljivog duguljastog kruha, hrskave korice. Kako su izjavili iz organizacije, upis ‘*baguettea*’ u popis nematerijalne baštine čovječanstva proslava je francuskog načina života: baguette je dnevni ritual, temeljni dio obroka, sinonim dijeljenja i druženja. Kruh je i simbol Francuske te dio njihove prehrane najmanje stotinu godina, a neki vjeruju i duže.

Postoje dvije verzije podrijetla ‘*baguettea*’. Prema jednoj kruh su kreirali Napoleonovi pekari da bi ga vojnici mogli lakše, u duguljastom obliku, nositi sa sobom, dok je prema drugoj legendi zapravo kreacija austrijskog pekara Augusta Zanga. Premda se, kako prenosi Reuters, potrošnja ove vrste kruha posljednjih desetljeća smanjila, Francuzi i dalje proizvode oko 16 milijuna štruca dnevno, odnosno šest milijardi godišnje. Tijesto za ‘*baguette*’ pravi se od brašna, vode, soli i kvasca, a prema Udrudi francuskih pekara, prije pečenja mora odstajati 15 do 20 sati na temperaturi između 4 i 6 stupnjeva.

UNESCOV popis nematerijalne kulturne baštine od 2003. promiče očuvanje znanja i vještina značajnih za održanje tradicionalnih obrta, a nagrađuje se praksa koja se prenosi generacijama, a uključuje usmene predaje, izvedbene umjetnosti, društvene prakse, rituale, svečane događaje ili pak znanje i prakse koji su povezani s prirodom i univerzumom.

<https://lidermedia.hr/zivot/francuski-baguette-i-kolo-sv-tripuna-postali-dio-unesco-ve-nematerijalne-bastine-146922>

SVEČANOSTI SV. TRIPUNA NOVO KULTURNO DOBRO UNESCO-A

01. PROSINAC 2022

Svečanosti Sv. Tripuna i kola Sv. Tripuna, tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, novo je hrvatsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov popis nematerijalne baštine.

Odluku o tome jednoglasno je na zasjedanju održanom, 29. studenoga, u marokanskom gradu Rabatu donio UNESCO-ov Međuvladin odbor za očuvanje nematerijalne kulturne baštine.

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske u suradnji s udrušama Bokelja kandidiralo je proslavu Svetog Tripuna i kolo Svetog Tripuna - tradiciju bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, za zaštitu i upis ovog kulturnog fenomena na UNESCO-ov popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

"Ovo je priznanje svima onima koji su ulagali napore i skrbili da se nematerijalno dobro sačuva od nestajanja, a i snažan poticaj da ono i nadalje živi, provođenjem i poduzimanjem raznovrsnih mjera njegove zaštite. Ova iznimna baština dokaz je tisućljetne nazočnosti Hrvata na području Boke Kotorske i duboko je ukorijenjena u mentalitet ljudi i danas je važan dio njihovog života",javljaju iz Ministarstva kulture i medija.

Inače, blagdan Svetog Tripuna slavi se 3. veljače, kada se osim u Kotoru u kojem je običaj nastao, misa i proslava spomendana ovoga svetca održavaju u organizaciji Hrvatskih bratovština *Bokeljske mornarice 809* u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu i Dubrovniku.

Nakon euharistije ispred crkve pleše se Kolo Svetom Tripunu, kao dio proslave štovanja ovoga svetca. Toga dana, okupljaju se brojni Bokelji kako bi sudjelovali u proslavi koja se ponavlja i prenosi stoljećima s generacije na generaciju među Bokeljima u Hrvatskoj.

Ž.I., KT

<https://www.nedjelja.ba/hr/kultura/vijesti/svecanosti-sv-tripuna-novo-kulturno-dobro-unesco-a/27634>

UVAŽEN ZAHTJEV HRVATSKE: PRAZNIK I KOLO SVETOG TRIPUNA NA LISTI UNESCO (VIDEO)

2 Dec, 2022

RTCG

Iz hrvatske misije pri UNESCO objelodanjeno je da su "Praznik Svetog Tripuna i Kolo Svetog Tripuna, tradicija Hrvata iz Boke Kotorske koji žive u Hrvatskoj", upisani na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Tu informaciju objavila je na Tvitru **Gordana Genc** iz hrvatske misije pri UNESCO.

Ovo dolazi nakon što je sredinom decembra prošle godine Bokeljska mornarica Kotor na crnogorski zahtjev zvanično uvrštena na UNESCO-vu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine.

U Nominacionom listu Crne Gore navedeni se i kult Sv. Tripuna, katolici i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnosti na prostoru Boke Kotorske, koji su učestvovali u njenom očuvanju.

Ispostavlja se, međutim, da je i Hrvatska podnijela takav zahtjev.

Vijest o prihvatanju hrvatske kandidature navela je Genc na Tviteru.

-Urađeno je - 'Praznik Svetog Tripuna i Kolo Svetog Tripuna, tradicija Hrvata iz Boke Kotorske koji žive u Hrvatskoj', upisana je na Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva-kazala je Genc. Interesantno je da su eksperti UNESCO prihvatili upis zasebnog elementa iako je riječ o tradiciji koju je uspostavila zagrebačka podružnica Bokeljske mornarice iz Kotora.

Tako da će ovim upisom na Listi nematerijalne baštine biti i Bokeljska mornarica, sa svojim ustrojstvom i kolom koje se igra tradicionalno ispred Katedrale Svetog Tripuna u

Kotoru i ples koji - upravo noseći tradiciju iz Kotora - igra tamošnja podružnica kotorskog pomorskog udruženja.

Kandidatura je zvanično najavljena na sajtu UNESCO (Organizacija Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu).

-Kolo Svetog Tripuna izvode pripadnici Bokeljske mornarice ispred crkve obućeni u tradicionalne uniforme.

Igra, čijih 12 figura simbolizuju karakteristike života na moru, najvidljiviji je kulturni element ove zajednice, a dodatno ohrabrujući razlog za okupljanje, druženje i prenošenje tradicije na mlađe generacije.

Nosioci ove tradicije sastaju se tokom februara i marta u svakom gradu u kojem se nalazi Bokeljska mornarica-piše u tekstu aplikacije.

Uz to se i navodi da se svetkovina u Splitu obilježava najmanje od 1873. godine, a u Zadru od 1915. godine, kao i u drugim hrvatskim gradovima.

-Duhovnost Hrvata katolika iz Boke Kotorske ("Bokeljskih Hrvata") vezana je za kult svetog Tripuna.

Ovaj svetac, koji je rođen 232. godine nove ere u selu Kampsade u današnjoj Turskoj, ubijen je u 18. godini jer je odbio da negira svoju hrišćansku veru.

Njegovi posmrtni ostaci donijeti su u Kotor 809. godine i od tada se slavi kao zaštitnik Kotora, Biskupije kotorske i Bokeljske mornarice-navodi se na sajtu UNESCO.

Navodi se i da je snažna želja Hrvata Boke da iskažu svoj kulturni identitet uslovila upis ovog kulturnog dobra u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske 2015. godine.

-Ideja je potekla od samih Hrvata Boke nakon što su vidjeli da je Ministarstvo kulture uspješno pokrenulo primjenu Konvencije u Hrvatskoj.

Kao lokalne zajednice nosilaca bokeljske tradicije u hrvatskim gradovima u kojima žive, istrajali su u želji da

svoju tradiciju kandiduju za UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva-navodi se na sajtu UNESCO.

Prihvatanju zahtjeva vlasti u Podgorici da Bokeljska mornarica Kotor bude zvanično bila uvrštena na UNESCO-vu listu, prethodila je velika diplomatska aktivnost Crne Gore.

Povodom kandidature za upis na listu svjetske baštine, iz Vlade Crne Gore je 2018. saopšteno da Bokeljska mornarica baštini 12 vjekova tradicije lokalne zajednice Boke Kotorske, gdje su se smjenjivali kulturni i politički sistemi, ali se Bokeljska mornarica uspjela očuvati zahvaljujući lokalnoj zajednici Kotora, Tivta i Herceg Novog, te porodičnim tradicijama koje su se ugradile u to kulturno dobro.

Konačnom usaglašavanju Nominacionog dosijea za kandidaturu je prethodilo nezadovoljstvo među pripadnicima Hrvata u Crnoj Gori, jer prvobitna verzija dosijea nije

direktno imenovala kult Svetog Tripuna, katoličke vjernike i pripadnike hrvatskog naroda.

Zbog toga su i hrvatska udruženja reagovala.

Nakon višemjesečnih konsultacija stranke Hrvatska građanska inicijativa (HGI) sa tadašnjim Ministarstvom kulture, primjedbe su uvažene, pa se u Nominacionom listu navodi i kult Svetog Tripuna, katolici i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnosti na prostoru Boke Kotorske, koji su učestvovali u njenom očuvanju.

<https://www.feral.bar/post/17945>

TRADICIJA BOKELJSKE MORNARICE - I HRVATSKO I CRNOGORSKO KULTURNO DOBRO

3. decembar/prosinac, 2022.

Jasna Vukićević

Kolo Bokeljske mornarice, Kotor, Crna Gora, 16. decembra 2021. Ovo kolo, zvano i kolo sv. Tripuna, spoj je sakralnih i svjetovnih elemenata iz života pomoraca.

Iako je Bokeljska mornarica iz Kotora upisana kao nematerijalno kulturno dobro Crne Gore na Listu UNESCO-a, novi upis dijela njene tradicije kao hrvatskog dobra je regularan, rečeno je Radiju Slobodna Evropa (RSE) iz te najstarije pomorske bratovštine (društva) 30. novembra.

Dan ranije je Ministarstvo kulture i medija Hrvatske objavilo da su Tripundanske svečanosti i kolo sv. Tripuna, kao tradicija bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj, upisani na

UNESCO-ov Popis nematerijalne baštine kao hrvatsko kulturno dobro.

Te svečanosti i kolo su tradicija Bokeljske mornarice, koja je 2021. godine uvrštena na UNESCO-ovu Listu kandidaturom Crne Na pitanje da li to može izazvati nedoumice, Adrijan Vuksanovic iz Hrvatske građanske inicijative u Crnoj Gori kaže da su ih kreirali oni, koji su svjesno ili nesvjesno, radili na dezintegraciji dobrih odnosa između Hrvatske i Crne Gore.

"Upravo jučerašnjim danom je potvrđeno da je Bokeljska mornarica, ono što smo mi oduvijek govorili, kulturno dobro koje su stvarali i očuvали Hrvati u Crnoj Gori, a sa kojim, naravno, Crna Gora treba da se predstavlja pred svijetom, jer je to i njeno kulturno dobro", kaže Vuksanović za RSE.

Institucije u Crnoj Gori nisu se oglašavale ovim povodom.

Što kažu u Hrvatskoj?

Hrvatsko Ministarstvo kulture i medija je u svom obrazloženju navelo da se praznik sv. Tripuna slavi 3. februara u Kotoru, u kojem je običaj i nastao, a da ga Hrvatska bratovština "Bokeljske mornarice 809" obilježava u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Dubrovniku.

"Vjerujem da će ovaj upis doprinijeti valorizaciji i zaštiti ovog fenomena u Hrvatskoj, a istovremeno biti i podsjetnik na važnost promocije kulturne baštine koju su Hrvati stoljećima stvarali u Boki Kotorskoj, koja danas mora biti poveznica Hrvatske i Crne Gore", poručila je hrvatska ministarka kulture i medija, Nina Obuljen Koržinek.

Bokeljska mornarica, 15.februar 2017. Kolo Sv.Tripuna ima 15 plesnih figura, od kojih se najčešće izvodi njih osam. I bratovština "Bokeljska mornarica 809" u Hrvatskoj, koja se odvojila od Bokeljske mornarice 1991. godine,

pozdravila je upisivanje svečanosti i kola svetog Tripuna na UNESCO-ovu Listu.

Navode da su generacije bokeljskih Hrvata zaslужne za prenošenje i očuvanje poštovanja sv. Tripuna u Hrvatskoj. "Priznanje je ovo bokeljskim Hrvatima koji žive u Hrvatskoj, i koji ovo dobro već 150 godina održavaju na ovim prostorima", navodi ogranač te bratovštine iz Rijeke.

Nesporazumi zbog kandidature

Bilo je negodovanja zbog crnogorske kandidature Bokeljske mornarice za Listu svjetske nematerijalne baštine.

Tokom usaglašavanja kandidature, prvobitna verzija nije decidno imenovala kult sv. Tripuna, katoličke vjernike i pripadnike hrvatskog naroda, što je izazvalo nezadovoljstvo među Hrvatima u Crnoj Gori.

Njihove primjedbe su prihvачene, pa se nakon konsultacija Hrvatske građanske inicijative sa tadašnjim Ministarstvom kulture u Nominacionom listu navodi i kult sv. Tripuna, katolici i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnosti na

prostoru Boke Kotorske, koji su učestvovali u njenom očuvanju.

Negodovanja je bilo i u Hrvatskoj, u kojoj su pojedine političke partije pokušale da polemiku prebace na međudržavni nivo, a zastupnica u Evropskom parlamentu, Marijana Petir, tražila je od Evropske komisije da se odredi prema namjeri da Crna Gora kandiduje Bokeljsku mornaricu za UNESCO.

Bokeljska mornarica je najstarija bratovština pomoraca na Jadranu, a - prema dostupnim podacima - i na svijetu.

Prema istorijskim indicijama i tradiciji je osnovana 809. godine, kada su kotorski pomorci preuzeli relikvije hrišćanskog sveca Tripuna, koji je kasnije proglašen zaštitnikom grada.

Uspjela se očuvati zahvaljujući lokalnoj zajednici Kotora, Tivta i Herceg Novog, te porodičnim tradicijama, koje su se ugradile u to kulturno dobro, navela je crnogorska Vlada povodom kandidature 2018. godine.

<https://www.slobodnaevropa.org/a/tradicija-bokeljske-mornarice-hrvatska-crna-gora/32155737.html>

PRILOG

JOSIP PEČARIĆ

BOKELJSKA MORNARICA NAVODNA TRADICIJA KOJA JE U CRNOJ GORI PRISUTNA OD 9. STOLJEĆA!?

Poštovani,

I poslije nastupa Predsjednika Crne Gore g. Mila Đukanovića u Dnevniku HTV-a 21. prosinca 2021. ponavljam RH treba u razgovorima sa Crnom Gorom inzistirati na tome da Bokeljska mornarica i u Kotoru treba pokazati da je i hrvatska i katolička što se zapravo i vidi iz njegovog odgovora.

Na pitanje kako bi Bokeljski Hrvati trebali biti kulturni most suradnje dviju država, no da mnogi u Zagrebu, a i u hrvatskoj zajednici u Boki Kotorskoj, nisu s odobravanjem dočekali vijest objavljenu prošlog tjedna da je Crna Gora sama uspjela registrirati na UNESCO-vu listu zaštićene nematerijalne baštine Bokeljsku mornaricu i tako jednostrano prisvojila kulturnu baštinu hrvatskog naroda u Crnoj Gori Đukanović je rekao da ju Crna Gora smatra svojim nematerijalnim kulturnim dobrom.

- Crna Gora je smatralići Bokeljsku mornaricu svojim nematerijalnim kulturnim dobrom krenula u podnošenje dosjea za nominaciju da se uvrsti Bokeljska mornarica u nematerijalnu baštinu pod zaštitom UNESCO-a. To je jedna tradicija koja je u Crnoj Gori prisutna od 9. stoljeća. Kada smo podnosili zahtjev posebno smo naglasili da je to lokalna tradicija i lokalno naslijeđe te naglasili da je to baština prije svega katolika i Hrvata, ali i Crnogoraca i

pripadnika drugih nacionalnih zajednica koje žive u Crnoj Gori. Dakle, da je po našem viđenju to neupitno nematerijalno dobro države Crne Gore i to je bio razlog zbog čega smo željeli da to kao izuzetno kulturno dobro učinimo sastavnim dijelom svjetske nematerijalne kulturne baštine, objasnio je Đukanović.

<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/milo-dukanovic-za-dnevnik-hrvatske-nafti-u-crnogorskom-podmorju-povratku-jedrenjaka-jadran-i-bokeljskoj-mornarici-4191981>

To što ima u njoj mali broj Crnogoraca i pripadnika drugih naroda je nešto što imamo i u bratovštinama u RH. U onoj u Zagrebu su se svojevremeno učlanili i vodeći ljudi Nacionalne zajednice Crnogoraca u RH na čelu s prvim predsjednikom pok. Dragom Kastratovićem. S druge strane ja sam kao Hrvat iz Boke kotorske bio i podpredsjednik njihovog društva 'Montenegro', ali i predsjednik njihovog kulturnog društva 'Montenegro Montenegrina'. Nama nije smetalo što smo bili u članstvu tih društava iako nisu slijedile nasljedstvo terora u Jugoslaviji u kojoj je Bokeljska mornarica prvo ukinuta, a onda obnovljena kao jugoslavenska.

Zapravo sigurno je svakom Hrvatu iz Boke kotorske zasmetala nepreciznost Predsjednika CG kada je rekao: *Bokeljska mornarica u nematerijalnu baštinu pod zaštitom UNESCO-a. To je jedna tradicija koja je u Crnoj Gori prisutna od 9. stoljeća.*

Koja je to Crna Gora od 9. stoljeća? Pa još u Drugom svjetskom ratu se govorilo o Crnoj Gori i Boki kotorskoj i o Crnogorcima i Bokeljima.

U najnovijoj knjizi „Bokeljska mornarica“, Portal dragovoljac.com dao sam i svoj članak KAKO SU KOMUNISTI “PRODALI” BOKU KOTORSKU iz 1998. Taj članak izvrsno nadopunjuje i članak KAKO JE ODLUKOM SRESKE PARTIJE PRIPOJENA BOKA

CRNOJ GORI s portala Zajednice Bokeljskih Hrvata u kome je pokazano kako je *narod Boke slobodno odlučio s kim će i kako da živi u Federativnoj Jugoslaviji*. Oba teksta dana su kao prilozi.

Međutim u ovoj knjizi o Bokeljskoj mornarici možete vidjeti kako je Predsjednik Crne Gore svojevremeno dobio knjigu s mojim tekstrom. Na str. 196-197 pišem o tadašnjoj posjeti Hrvatskoj predsjednika Crne Gore Mila Đukanovića kada je imao večeru s predstavnicima Crnogoraca u RH ali i s članovima Hrvatske bratovštine "Bokeljska Mornarica 809." Tom prigodom sam mu i poklonio moju knjigu "Borba za Boku kotorsku" rekavši mu. "Ako želite znati više o Hrvatima Boke, to ćete najbolje naučiti iz ove knjige. Jer se Hrvati u Boki i ne usude reći istinu." Napominjem da je podnaslov te moje knjige „U Boki kotorskoj svaki kamen govori Hrvatski“, knjiga je tiskana 1999. godine, a spomenuti tekst je dan na str. 168-175.

Napominjem da je zadnja rečenica tog teksta iz 1998.:

Za nadati se je da će pobjedom Đukanovića, stvari u Crnoj Gori krenuti na bolje!

Blago rečeno malo je čudno da Predsjednik Crne Gore o kulturnoj baštini Hrvata u današnjoj Crnoj Gori spominje 9. stoljeće i Crnu Goru. S obzirom da je u vrijeme kada su se Crnogorci borili za neovisnost Crne Gore, a vidimo da se još i danas moraju boriti da je očuvaju izloženi agresivnom velikosrpskom politikom tzv. Srpskog sveta, ni Crnogorcima u Hrvatskoj ni samom Predsjedniku Đukanoviću nije smetalo što su u Hrvatskoj postojale Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice da i danas pomogne Hrvatima u samoj Boki da Bokeljska mornarica i u Crnoj Gori u svojem imenu odražava činjenicu da je to spomeničko blago današnje Crne Gore i hrvatsko i katoličko. Tako bi pomogli onim Hrvatima u Crnoj gori koji se danas 'usude reći istinu', a Hrvatskoj pokazali da su im

namjere iskrene. Spominjanje Crne Gore i Boke u njoj u 9. stoljeću tome sigurno ne pomaže.

Dr. sc. Josip Pečarić
Redoviti član HAZU
Izvanjski član DANU

<https://zbh.hr/bokeljska-mornarica-navodna-tradicija-koja-je-u-crnoj-gori-prisutna-od-9-stoljeca/>

<https://biramdobro.com/akademik-hazu-a-i-danu-a-josip-pecaric-bokeljska-mornarica-navodna-tradicija-koja-je-u-crnoj-gori-prisutna-od-9-stoljeca/>

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/28980-bokeljska-mornarica-navodna-tradicija-koja-je-u-crnoj-gori-od-9-stoljeca>

Komentar

SV. TRIPUN ZAVRŠIO U UNESCO-U NADA ZA HRVATSKE BOKELJE

Objavio
Branimir Stanić
5. prosinca 2022.

Foto: Splitsko-makarska nadbiskupija | Jubilej splitskoga slavljenja zaštitnika Bokelja Duhovno opredjeljenje prema sv. Tripunu traje već 150 godina

Iza vijesti da su kao 19. nematerijalno dobro na UNESCO-ov popis nematerijalne baštine u utorak 29. studenoga napokon dodani i glasovito muško kolo sv. Tripuna i Svečanosti sv. Tripuna kao baština bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj, krije se ne samo višegodišnja drama nego i

upozorenje što se može dogoditi ako hrvatska država na vjetrometinu nedobronamjernih politika i kultura stavi identitet Hrvata koji su na određenim područjima autohtoni stanovnici, kako je to slučaj s Hrvatima u Boki kotorskoj u Crnoj Gori. S obzirom na to da je riječ o dobru koje nije samo kulturno nego je i usko povezano s katoličkim vjernicima Boke kotorske, uvrštavanje na UNESCO-ov popis zaslužuje osvrt ne samo iz kulturne nego i iz vjerničke perspektive.

Naime, uzalud su Hrvati u Boki kotorskoj i hrvatski Bokelji u Hrvatskoj godinama upozoravali da se njihov kulturni i vjerski identitet treba zaštititi autoritetom hrvatske države i Katoličke Crkve, jer posezanja za baštinom dolazila su ponajviše iz redova tamošnje politike i iz Srpske pravoslavne Crkve. Uzalud, jer dogodilo se da je Bokeljska mornarica kao izvorno hrvatsko dobro zauzimanjem više struja iz Crne Gore kojima je smetao pridjev »hrvatsko« i uz mršavo protivljenje iz Hrvatske (kako bi se zadržao »mir u regionalnoj kući«) postala »crnogorsko kulturno dobro« time što je zauzimanjem crnogorskih vlasti kao takva 2021. upisana na UNESCO-ov popis nematerijalne baštine.

Previše je sada onih koji parazitiraju na stvaranju razdora između Bokelja u Hrvatskoj i Hrvata u Boki kotorskoj i teško je predvidjeti što sve smjeraju učiniti u budućnosti. No vjernički gledano, to što je sv. Tripun sada »zaštićen« na svjetskoj razini možda je zasluga baš njegova zagovora da se očuva vjerničko i narodno jedinstvo Hrvata (potomaka) iz Boke kotorske

No ponajviše zahvaljujući velikim naporima potomaka hrvatskih Bokelja u nekoliko hrvatskih gradova, od Zagreba preko Rijeke i Pule do Splita i Dubrovnika, sada se na prijedlog hrvatskih bokeljskih bratovština i Ministarstva kulture RH napokon uspjelo Svečanosti sv. Tripuna i kolo sv. Tripuna imenovati kao tradiciju bokeljskih Hrvata, ali u

Republici Hrvatskoj – jer crnogorska je politika odradila prisvajanje Bokeljske mornarice za svoje područje (oglušivši se na hrvatski prijedlog da ona bude zajedničko dobro dviju zemalja).

Sada se barem simbolično odgovorilo na pokušaje neprestanoga prisvajanja hrvatskoga kulturnoga nasljeđa u Crnoj Gori. Predugo se, naime, iz Hrvatske mirno gledalo na niz kulturnih ugroza, a prema mišljenju istaknutih kulturnih stručnjaka, u popis otetoga ulazi neprežaljeno preuzimanje izvornoga identiteta marijanskemu svetištu Gospe od Žanjice u Boki kotorskoj koje je otuđila Srpska pravoslavna Crkva, otuđenje benediktinskoga samostana sv. Mihovila na Tivatskoj Prevlaci, nevraćanje Katoličkoj Crkvi palače barskoga nadbiskupa Vicka Zmajevića – Biskupije u Perastu, a postoje i slučajevi objavlјivanja crnogorske povijesti književnosti s hrvatskim autorima... Možda se nakon posljednjega pozitivnoga iskoraka Ministarstva kulture, bratovština i udruga ozbiljnije uzme u obzir prijedlog kulturnjaka da se uspostavi odjel Ministarstva kulture za hrvatsku prekograničnu baštinu na hrvatskim povijesnim područjima, gdje su Hrvati starosjedilački narod, a ne dijaspora.

Previše je sada onih koji parazitiraju na stvaranju razdora između Bokelja u Hrvatskoj i Hrvata u Boki kotorskoj i teško je predvidjeti što sve smjeraju učiniti u budućnosti. No vjernički gledano, to što je sv. Tripun sada »zaštićen« na svjetskoj razini možda je zasluga baš njegova zagovora da se očuva vjerničko i narodno jedinstvo Hrvata (potomaka) iz Boke kotorske, a da se ne naruši poštivanje drugih naroda koji su utkani u identitet Bokeljske mornarice. Ili kako to u pohvalama sv. Tripunu iz glasa dječaka – maloga admirala – odjekuje na sada napokon zaštićenim Svečanostima: »Ej, dopusti, Veliki Bože, nek se za toliki niz stoljeća, koliko je do sada minulo trenutaka,

razvije svake godine proslavljeni ovaj stijeg, a uvjek u slozi, sreći i ljubavi.«

<https://www.glas-koncila.hr/sv-tripun-zavrsio-u-unesco-u-nada-za-hrvatske-bokelje/>

Autor: Dražen Zetić, Hrvatska bratovština Bokeljska mornarica
809 Zagreb, Gornji grad, 2022.

don Robert Tonsati (kancelar Kotorske biskupije): Zaslужено priznanje Hrvatima Bokeljima u Hrvatskoj od UNESCO – a

U prvom redu, ovdje niko nije nikome ništa oteo, a ponajmanje Crnoj Gori, već su ljudi, koji više od jednog stoljeća u okviru svojih mogućnosti, njeguju ljubav i poštovanje prema zaštitniku Biskupije iz koje su potekli (sv. Tripunu - Kotorskoj) zaslужeno dobili priznanje da se sav taj trud i briga oko čuvanja tradicije i baštine ipak u konačnici isplati, iako podrazumijeva mnoge žrtve

Autor **Biram DOBRO** Ažurirano 3 pro, 2022

Nemam običaj često komentirati dnevna zbivanja, no, uvidjevši količinu zlonamjerne manipulacije i gluposti ponajprije u nekim medijima, a još više u grotlu komentara, ipak ću se osvrnuti

Upis "Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna" – tradicije bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj na UNESCO-v Reprezentativni popis nematerijalne baštine veliko je priznanje našim Bokeljskim Hrvatima koji žive u Hrvatskoj.

U prvom redu, ovdje niko nije nikome ništa oteo, a ponajmanje Crnoj Gori, već su ljudi, koji više od jednog stoljeća u okviru svojih mogućnosti, njeguju ljubav i poštovanje prema zaštitniku Biskupije iz koje su potekli (sv. Tripunu – Kotorskoj) zaslужeno dobili priznanje da se sav taj trud i briga oko čuvanja tradicije i baštine ipak u konačnici isplati, iako podrazumijeva mnoge žrtve.

Naime, iz današnje Crne Gore mnogi su ljudi u prošlosti emigrirali. Među njima su Crnogorci, npr. u Vojvodini ili Hrvatskoj osnovali svoje zajednice i sačuvali svoje običaje i kulturu, isto vrijedi za Albance i Srbe (mutatis mutandis).

Foto: Dražen Zetić

Nijedan od tih naroda, nigdje sa sobom nije ponio niti stovanje sv. Tripuna niti svečanosti u njegovu čast po kotorskom običaju, što je po sebi i prirodno. S druge strane, Hrvati iz Boke, gdje god su to mogli, učinili su. I u Dubrovniku, i u Splitu (Tripundansko kolo se pleše, više od 150 godina), u Rijeci, u Puli i u Zagrebu.

Sad je nevažno u kojoj su vrsti organizacije ili na koji se način okupljaju: trude se već više od jednog stoljeća na svoj način proslaviti sv. Tripuna, po uzoru na Kotorsku proslavu i svečanosti. (Sveta misa, lode, kolo, kulturni događaji).

Foto: Dražen Zetić, Knin

Tako i imaju svoje ogranke Bokeljske mornarice, oko kojih, istina, danas postoje otvorena i sporna pitanja s Maticom u Kotoru, ali to prepustam njima da rješavaju.

Istine radi, treba priznati i da su te proslave po Hrvatskoj, puno skromnije, što je i normalno, ali zato nisu ništa manje vrijedne, tim više što su zapravo jedine izvan Kotora, “*more catharino*” po kotorskom običaju koji ističem kao važnu karakteristiku.

Jer postoje veličanstvene proslave sv. Tripuna u Apuliji, ali one se i kalendarski i običajno razlikuju od naše. Istina je također, da je u ne tako dalekoj prošlosti, ova svečanost u

Kotoru od strane državnih vlasti bila zabranjena i svedena na usko crkvene prostore, dok je još prije II. Svjetskog rata, ova proslava imala danas nezamislive razmjere, sjaj i trajanje.

Autor: Dražen Zetić

I nakon obnove proslave, ona se u Kotoru održava u bitno smanjenom opsegu, s bitno manje prepoznavanja od strane onih koji su tu prethodnim godinama to trebali činiti. Jer sv. Tripun nije samo zaštitnik Biskupije nego i grada, i njegov lik krasi i najstariji tiskani Kotorski statut i gradski grb, a usto je zajednički svetac svim Crkvama koje imaju kult svetaca, ne samo katolicima i pravoslavcima.

Previše lako se zaboravlja da u srednjovjekovnom ustrojstvu, grad nije bio grad u pravom smislu riječi bez biskupa i katedrale, a Kotor svakako nije tako mlađ grad, da bi se činjenica da je sv. Tripuna izabrao za svoga zaštitnika nakon dolaska njegovih relikvija u 9. st. tek tako zanemarila. Kao i ona da sve što se važno u gradu događalo, od zasjedanja do polaganja zakletvi i testamenata, radilo se pred sv. Tripunom (njegovim relikvijama). Ovo se danas

previše stidljivo spominje, jer je kulturna amnezija previše maha uzela.

Autor: Dražen Zetić

Bilo kako bilo, naši su Bokelji u Hrvatskoj svoju baštinu odnjegovali i sačuvali, i to je Republika Hrvatska priznala i uvrstila na svoj popis kulturne baštine, kao što je to priznala mnogim drugim izričajima autohtone i partikularne baštine i tradicije na današnjem njezinom teritoriju, bez obzira na provenijenciju.

Dakle priznala je Bokeljskim Hrvatima njihovu autohtonu baštinu na svom teritoriju, pokrenula je postupak njezina priznanja pred UNESCO-m, opet na svom teritoriju, i opravdano je to priznanje i u konačnici dobila. Tradiciju nije lako čuvati jer se svijet odveć brzo mijenja i rastaće sve što ima samo naznaku tradicionalnog.

Foto: Dražen Zetić

Zato od srca čestitam i radujem se. Uz nekoliko kočnica. Tradicija može biti i neka vrsta *l'art pour l'art*, i tako postane napuhana, a prazna. Nešto kao što se ovdje kod nas prečesto događa, a što se dogodilo kako vidimo i s profanizacijom liturgijskog vremena Došašća. Pa je sad Advent sve samo ne ono što zaista treba biti. Tako se i ovdje stalno priča o sveću, ali malo ga se moli, zaziva, hodočasti, štuje. Još se pritom umanjuje ili ignorira. Nadam se da će ovo priznanje našim Bokeljima u Hrvatskoj, biti novi poticaj za čuvanje živim onog istinskog kršćanskog duha štovanja sveca zaštitnika koji nam je svima potreban. Neka nas sve prati njegov zagovor!

Robert Tomsali

2.1. - 4.

Nemam običaj često komentirati dnevna zbiljanja, no, uvidjevši kolikučinu zlonamjerne manipulacije i gluposti ponajprije u nekim medijima, a još više u grotlu komentara, ipak ču se osmrutiti.

Upis "Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna" - tradicije bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj na UNESCO-v Rezultativni popis nematerijalne baštine veliko je priznanje našim Bokeljskim Hrvatima koji žive u Hrvatskoj. U prvom redu, ovdje nikto nije nikome ništa oteo, a ponajmanje Crnoj Gori, već su ljudi, koji više od jednog stoljeća u okviru svojih mogućnosti, njeđaju ljubav i poštovanje prema zaštitniku Biskupije iz koje su potekli (sv. Tripunu - Kotorskoj) zaslужeno dobili priznanja da se sav taj trud i briga oko čuvanja tradicije i baštine ipak u konačnici isplati, iako podrazumijeva mnoge žrtve. Naime, iz današnje Crne Gore mnogi su ljudi u prošlosti emigrirali. Među njima su Crnogorci, npr. u Vojvodini ili Hrvatskoj osnovali svoje zajednice i sačuvali svoje običaje i kulturu, isto vrijedi za Albance i Srbe (mutatis mutandis). Nijedan od tih naroda, nigdje sa sobom nije ponio niti štovanje sv.

Triputa niti svečanosti u njegovu čast po kotorskom običaju, što je po sebi i prirodno. S druge strane, Hrvati iz Boke, gdje god su to mogli, učinili su, i u Dubrovniku, i u Splitu (Tripundansko kolo se pleše, više od 150 godina), u Rijeci, u Puli i u Zagrebu. Sad je nevažno u kojoj su vrsti organizacije ili na koji se način okupljaju: trude se već više od jednog stoljeća na svoj način proslaviti sv. Tripuna, po uzoru na Kotorsku proslavu i svečanosti. (Sveta misa, lode, kolo, kulturni događaji). Tako i imaju svoje ogrankice. Bokeljske momarice, oko kojih, istina, danas postoje otvorena i sporna pitanja s Maticom u Kotoru, ali to prepuštamo njima da rješavaju. Istine radi, treba priznati i da su te proslave po Hrvatskoj, puno skromnije, što je i normalno, ali zato nisu ništa manje vrijedne, tim više što su zapravo jedine izvan Kotora, "more catharino" po kotorskom običaju koji ističem kao važnu karakteristiku. Jer postoje veličanstvene proslave sv. Tripuna u Apuliji, ali one su i kalendarski i običajno razlikuju od naše. Istina je također, da je u ne tako dalekoj prošlosti, ova svečanost u Kotoru od strane državnih vlasti bila zabranjena i svedena na usko crkvene prostore, dok je još prije II. Svjetskog rata, ova proslava imala danas nezamislive razmjere, sjaj i trajanje. I nakon obnove proslave, ona se u Kotoru održava u

bitno smanjenjem opsegu, s bitno manje prepoznavanja od strane onih koji su tu prethodnim godinama to trebali činiti. Jer sv. Tripun nije samo zaštitnik Biskupije nego i grada, i njegov lik kras i najstariji tiskani Kotorški statut i gradski grb, a usto je zajednički svetac svim Crkvama koje imaju kult svetaca, ne samo katolicima i pravoslavcima. Previše lako se zaboravlja da u srednjovjekovnom ustrojstvu, grad nije bio grad u pravom smislu riječi bez biskupa i katedrale, a Kotor svakako nije tako mlad grad, da bi se činjenica da je sv. Tripuna izabrao za svog zaštitnika nakon dolaska njegovih relikvija u 9. st. tek tako zanemarila. Kao i ona da sve što se važno u gradu događalo, od zasjedanja do polaganja zakletvi i testamena, radilo se pred sv. Tripunom (njegovim relikvijama). Ovo se danas previše stidljivo spominje, jer je kulturna amnezija previše maha uzela. Bilo kako bilo, naši su Bokelji u Hrvatskoj svoju baštinu odnijegovali i sačuvali, i to je Republika Hrvatska priznala i uvrstila na svoj popis kulturne baštine, kao što je to priznala mnogim drugim izričajima autohtone i partikularne baštine i tradicije na današnjem njezinom teritoriju, bez obzira na provenijenciju. Dakle priznala je Bokeljskim Hrvatima njihovu autohtonu baštinu na svom

bitno smanjenjem opsegu, s bitno manje prepoznavanja od strane onih koji su tu prethodnim godinama to trebali činiti. Jer sv. Tripun nije samo zaštitnik Biskupije nego i grada, i njegov lik kras i najstariji tiskani Kotorški statut i gradski grb, a usto je zajednički svetac svim Crkvama koje imaju kult svetaca, ne samo katolicima i pravoslavcima. Previše lako se zaboravlja da u srednjovjekovnom ustrojstvu, grad nije bio grad u pravom smislu riječi bez biskupa i katedrale, a Kotor svakako nije tako mlad grad, da bi se činjenica da je sv. Tripuna izabrao za svog zaštitnika nakon dolaska njegovih relikvija u 9. st. tek tako zanemarila. Kao i ona da sve što se važno u gradu događalo, od zasjedanja do polaganja zakletvi i testamena, radilo se pred sv. Tripunom (njegovim relikvijama). Ovo se danas previše stidljivo spominje, jer je kulturna amnezija previše maha uzela. Bilo kako bilo, naši su Bokelji u Hrvatskoj svoju baštinu odnijegovali i sačuvali, i to je Republika Hrvatska priznala i uvrstila na svoj popis kulturne baštine, kao što je to priznala mnogim drugim izričajima autohtone i partikularne baštine i tradicije na današnjem njezinom teritoriju, bez obzira na provenijenciju. Dakle priznala je Bokeljskim Hrvatima njihovu autohtonu baštinu na svom

Republika Hrvatska priznala i uvrstila na svoj popis kulturne baštine, kao što je to priznala mnogim drugim izričajima autohtone i partikularne baštine i tradicije na današnjem njezinom teritoriju, bez obzira na provenijenciju. Dakle priznala je Bokeljskim Hrvatima njihovu autohtonu baštinu na svom teritoriju, pokrenula je postupak njezina priznanja pred UNESCO-m, opet na svom teritoriju, i opravdano je to priznanje i u konačnici dobila. Tradiciju nije lako čuvati jer se svijet odveć brzo mijenja i rastaneće sve što ima samo naznaku tradicionalog. Zato od srca *castitam* i ráđujem se. Uz nekoliko kočnica, Tradicija može biti i neka vrsta *art pour l'art*, i tako postane napušтана, a prazna. Nešto kao što se ovdje kod nas prečesto događa, a što se dogodilo kako vidimo i s profanizacijom liturgijskog vremena. Došašća. Pa je sad Advent sve samo ne ono što zaista treba biti. Tako se i ovdje stalno priča o svecu, ali malo ga se molí, zaziva, hodocasti, štuje. Još se pritom urmanjuje ili ignora. Nadam se da će ovo priznanje našim Bokeljima u Hrvatskoj, biti novi poticaj za čuvanje živim onog istinskog kršćanskog duha štovanja sveca zaštitnika koji nam je svima potreban. Neka nas sve prati njegov zagovor!

<https://biramdobro.com/don-robert-tonsatи-kancelar-kotorske-biskupije-zasluzeno-priznanje-hrvatima-bokeljima-u-hrvatskoj-od-unesco-a/>

O autoru

* Branimir Stanić je od 6. rujna 2020. urednik Glasa Koncila, hrvatskih katoličkih tjednih novina s polustoljetnom tradicijom. Završio je novinarstvo na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, teološku kulturu na Institutu za teološku kulturu laika Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te upisao poslijediplomski studij na Sveučilištu u Salzburgu. U Glasu Koncila zaposlen je od 2007. kao urednik mjesecačnoga magazina Prilika, a od 2013. je i zamjenik glavnoga urednika Glasa Koncila. Predavao je na Fakultetu Hrvatskih

studija, uredio je više knjiga i izlagao na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima.

<https://narod.hr/kultura/stanic-sv-tripun-zavrsio-u-unesco-u-nada-za-hrvatske-bokelje>

BOKELJSKA MORNARICA, DRAGOVOLJAC.COM, 2021.

UVOD

Ovih dana se zakuhalo i među mojim Bokeljskim Hrvatima oko pitanja naziva Bokeljske mornarice. I kotorski biskup je naglasio da je to i katolička (bratovština) i hrvatska udruga. Dakle Hrvati iz Hrvatske koji konačno žive u državi u kojoj nije baš loše biti Hrvat i mogu nazvati svoju udrugu onako kakva ona jest što nisu mogli u mnogi državama u kojima su živjeli i neki u Boki kotorskoj koja je u Crnoj Gori gdje se i dalje ne može reći istina pa se tamo moraju pozivati na činjenicu da se Bokeljska mornarica nikad nije tako nazivala. Sve je izazvala najava da Crna Gora nominira Bokeljsku mornaricu pred UNESCO mada se govorilo o zajedničkoj nominaciji Crne Gore i Hrvatske.

Ovdje či u ovom uvodnom dijelu dati tekstove u svezi s tim pogledima koji jasno daju stavove jednih i drugih. Jasna je i podjela među mojim Bokeljima, što pokazuje da su oni doista Hrvati.

Osobno mislim da bi Crna Gora koja je sudjelovala u agresiji na Hrvatsku trebala prilagoditi svoje zakone tako da se Bokeljskim Hrvatima dozvoli da Bokeljsku mornaricu nazove imenom koji imaju udrugе u Hrvatskoj, a onda ne bi bilo problema ni straha od ujedinjena i Kotorske s onima iz RH.

Istina postoji i ona beogradska, a u Beogradu ne priznaju ni crnogorski narod pa je upitno je li to moguće u današnjoj Crnoj Gori u kojoj je na izborima pobijedio tzv. Srpski svet, kao i puno onih koji su podlegli pritiscima kojima su bili izloženi Hrvati u Boki u prošlom stoljeću.

Zato kada govorim o mojim Hrvatima u Boki obično ih usporedim s onima u Hercegovini:

Kad Hrvatu u Boki netko kaže da je Ustaša, onda prvo od njega pobjegnu njegovi Hrvati, A kad Hercegovcu netko kaže da je Ustaša – ima besplatno piće do kraja života.

U knjizi dajem izbor tekstova iz mojih knjiga iz kojih se može vidjeti puno o tim pitanjima.

**REAGIRANJE ZAJEDNICE
BOKELJSKIH HRVATA NA POKUŠAJ
CRNE GORE DA OTME BOKELJSKU
MORNARICU KAO NEMATERIJALNO
DOBRO BOKELJSKIH HRVATA**

25. studenoga 2021.716

Potaknuti smo istupiti najavom da Crna Gora nominira Bokeljsku mornaricu pred UNESCO kao crnogorsko nematerijalno kulturno dobro, dakle, na način da isto istrgne iz korpusa hrvatske baštine i katoličke tradicije. Već pred više godina smo jasno upozorili na prijeteću opasnost otimanja iz memorije hrvatske baštine ovih tradicija kao i na hrvatsku autocenzuru. Posebno smo tada ukazivali, a danas je aktualizirano, kako je bitno voditi brigu upravo na onim područjima gdje su Hrvati starosjedilački narod, kao i na onom političkom prostoru s kojim su Hrvati ušli u jugoslavenske političke zajednice 1918., poput: Srijema i Boke Kotorske. Upravo na tim dijelovima na kojima Hrvati žive kao starosjedilački narod provođeno je naseljavanje drugih naroda, kako ne bi poslije 1945. došlo do referendumu. Ti prostori su bez ijednog pravno-političkog akta izglasanoj od strane tadašnjih komunističkih hrvatskih političkih tijela predani SR Crnoj Gori

Nesnalažljivost hrvatskih vlasti ili bolje rečeno nedostatak vizije i jasne politike zemlje koja je članica EU-a, s visokim standardima zaštite nacionalnih manjina, dovodi u pitanje općenito i ugled Republike Hrvatske. Propust Republike Hrvatske, prije svega njezine vanjske politike od osamostaljenja Crne Gore kroz djelovanje Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, do nedavno, kada

su se pokrenuli neki procesi, a posebno aktualne ministrice Ministarstva kulture i medija, djelovali su ponajprije protiv interesa hrvatskog autohtonog naroda u Crnoj Gori, i ubrzanog procesa asimilacije, odnosno crnogorizacije nad preostalim članovima manjinske autohtone zajednice. Poslije normalizacije političkih odnosa, prelaženja preko aktivne uloge Crne Gore u agresiji na Republiku Hrvatsku (više desetina tisuća njenih građana sudjelovali su u agresiji na Republiku Hrvatsku od 1991. do 1995. godine), neplaćanja odštete, obilježavanja mjesta stradanja i koncentracijskog logora Morinj na adekvatan način, hrvatska strana iznova pokušava graditi političke odnose s istom političkom crnogorskom garniturom, koja *nota bene* kontinuirano vlada trideset godina i provodi smisljeni proces crnogorizacije, i srbizacije hrvatske kulturne baštine. Začuđeni smo kako Ministarstvo kulture i medija kroz cijeli niz hrvatskih vlada nije sustavno reagiralo na otimanje hrvatske baštine i preimenovanja Pomorskog muzeja Kotor u Pomorski muzej Crne Gore (za manje upućene zgrada je donacija Kotorskog biskupa a prvi postav od Bokeljske mornarice)

Potrebno je stoga spriječiti:

memoricid (uništavanje povijesne svijesti pripadnika manjinskog naroda, njihovih tradicija, etnografskog i etnološkog naslijeđa),

kulturocid (proglašavanje kulturne baštine manjine baštinom većinskog naroda),

lingvocid (zatiranje materinskog jezika manjine),

schoolocid (onemogućavanje pripadnicima manjine otvaranje škola na materinskom jeziku).

Činjenica je da Hrvati nemaju: ustrojeni manjinski školski sustav, na što se Crna Gora obvezala, nemaju Institut za istraživanje hrvatske baštine na području Crne Gore, nemaju proporcionalnu zastupljenost prema kulturnoj

baštini u kulturnim institucijama. Hrvatska država je usprkos neispunjavanju svih gore navedenih premeta iznova pokušavala zajednički nominirati dio hrvatske kulturne nematerijalne baštine izvan sadašnjih političkih granica, ali i kao dio velike zajednice Hrvata Boke kotorske koji isti fenomen obdržavaju od sedamdesetih godina 19. stoljeća u Splitu i drugim hrvatskim gradova, znajući da je preko pola stoljeća Bokeljska mornarica imala sjedište u Zagrebu (admiral Vladislav Brajković je upravljao Bokeljskom mornaricom iz Zagreba). Hrvatska država nije reagirala na istupe Crne Gore na stranim izložbama predstavljajući hrvatsku kulturnu baštinu kao crnogorsku. Nažalost, nije se reagiralo, a znajući da ista politička garnitura vlada Crnom Gorom u kontinuitetu i da nisu prošli proces pokajanja i odustajanja od agresije – sada u obliku memoricida. To najbolje oslikava novi primjer preimenovanje plivališta u Kotoru, kada je uklonjeno ime hrvatskog antifašiste Nikše Bućina i davanja imena zapovjednika straže koncentracijskog logora u Morinju, gdje su stotine Hrvata iz Hrvatske i Boke mučeni. Hrvatskim zatočenicima iz Boke nametnut je postgenocidni sindrom posramljivanja, a to se prešutno radi s poduljom listom otete hrvatske kulturne baštine koja je nelegitimno oteta (Zmajevićeva palača, treći Gospin otok u Boki – Žanjica npr.).

Anton Sbutega kao admiral i Uprava Bokeljske mornarice Kotor proveli su višegodišnji proces crnogorizacije Bokeljske mornarice, i isto tako dekristijanizaciju funkcije Bokeljske mornarice, čija se nominacija trebala obaviti po uzoru na nominaciju Feste sv. Vlaha kao Tripunjdanske svečanosti, koje su dio katoličke i hrvatske baštine Kotora i Boke kotorske. Treba podsjetiti da je Anton Sbutega tvorac (ili jedan od tvoraca) tzv. Dobrotskog sporazuma koji je pomogao defragmentaciji hrvatskog biračkog tijela u Crnoj gori pred posljednje izbore (pojašnjena radi okupio je

viđene Hrvate kako bi dali podršku politici DPS , a ne Hrvatskoj stranci (HGI) koja je izgubila te izbore).

Stoga, u trenutku još jednog udarca hrvatskom narodu Boke, držimo da je hitno potrebno provesti ustrojavanje posebnog dijela Ministarstva kulture za hrvatsku prekograničnu baštinu na hrvatskim povijesnim područjima, gdje su Hrvati starosjedilački narod, a ne dijaspora: Srijem i Boka kotorska (u kojoj su Hrvati u stanju nacionalne manjine na svom starosjedilačkom prostoru), Bosna i Hercegovina (Hrvati kao konstitutivni narod), kao i za hrvatsku baštinu u drugim državama, poput baštine Dubrovačke Republike u Italiji i Turskoj. Na taj bi se način postiglo puno inkorporiranje baštinske cjelovitosti u sagledavanju integralnoga hrvatskog kulturnog i duhovnog prostora koji se sada nalazi izvan političkih granica Republike Hrvatske, poštujući pritom političke i povijesne stvarnosti suvremenih europskih standarda. Hrvati Boke s njihovom kulturnom i tradicijskom baštinom Crnoj Gori predstavljaju most prema Zapadu. Uz to Republika Hrvatska sukladno međunarodnim ugovorima mora zaštititi preostalo hrvatsko stanovništvo i njegovu kulturu, te zahtijevati da Crna Gora ispoštuje međudržavne ugovore i uspostavi autonomni hrvatski školski sustav kao i institucije za istraživanje hrvatske kulturne i znanstvene baštine. Sve je ovo minimum kada znamo da država Crna Gora, kao agresor nije platila nikakvu ratnu odštetu Republici Hrvatskoj. Prvi čin dobre volje bio bi uspostava međudržavne komisije za provedbu gore navedenog procesa koji bi spriječio provođenje postgenocidnog sindroma nad hrvatskom zajednicom u Crnoj Gori.

Bokeljska mornarica u Hrvatskoj je organizirana putem hrvatskih bratovština (HBBM809 Zagreb, Rijeka, Split, Pula i Dubrovnik) sa stoljetnom tradicijom održavanja proslave sv. Tripuna u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Puli i

Dubrovniku. Održavanje žive tradicije bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, kroz postrojavanje odreda i postavljanje kola sv. Tripuna, omogućilo je da se bokeljske Hrvate, danas percipira kao etničku skupinu koja i dalje postoji na ovim prostorima. Upravo se kroz ovu bratovštinu bogate povijesti jednog kraja i naroda, jedino mogao zaustaviti nemilosrdni proces memoricida i kulturocida ove preživjele skupine najjužnijih pripadnika hrvatskog naroda. Uznapredovali postupak crnogorizacije donekle je osujećen snažnim djelovanjem članova Zajednice bokeljskih Hrvata iz Republike Hrvatske, Hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809, te hrvatskih domoljuba i prijatelja Bokeljske mornarice.

Za ZAJEDNICU BOKELJSKIH HRVATA

predsjednik mr.sc. Srećko Đuranović

zamjenik predsjednik Luka Perković

izvršni tajnik Marijan Banelli

glavni tajnik Tomislav Brguljan

Članovi Znanstvenog savjeta

izv. prof. dr. sc. Roko Mišetić,

doc. dr.sc. Ozana Ramljak,

dr.sc. Vinicije B. Lupis

<https://zbh.hr/reagiranje-zajednica-bokeljskih-hrvata-na-pokusaj-crne-gore-da-otme-bokeljsku-mornaricu-kao-nematerijalno-dobro-bokeljskih-hrvata/>

SUVERENISTI: HRVATSKA ŠUTI, A CRNA GORA OTIMA BOKELJSKU MORNARICU

03 Prosinac 2021

Predsjednik Hrvatskih suverenista Marijan Pavliček danas je u svom govoru, a na molbu Zajednice bokeljskih Hrvata upozorio da je Crna Gora nominirala Bokeljsku mornaricu pred UNESCO-om kao crnogorsko nematerijalno kulturno dobro kako bi je posve istrgnula iz korpusa hrvatske baštine i katoličke tradicije te da će, kako je najavljeno, na Konferenciji Komiteta za nematerijalnu kulturnu baštinu UNESCO-a u Parizu Bokeljska mornarica biti proglašena dobrom čovječanstva, prvim takve vrste iz Crne Gore.

Otimanja iz memorije hrvatske baštine ovih tradicija, kao i na hrvatsku autocenzuru. Osobito smo ukazivali, a danas je, nažalost, to iznova aktualizirano, kako je bitno voditi brigu o tome upravo na onim područjima gdje su Hrvati starosjedilački narod, kao i na onom političkom prostoru s kojim su Hrvati ušli u jugoslavenske političke zajednice 1918., poput Srijema i Boke Kotorske. Upravo je u područjima u kojima su Hrvati starosjedilački narod, provođeno sustavno naseljavanje drugih naroda, kako ne bi poslije 1945. došlo do referendumu. Ti prostori su bez ijednog pravno-političkog akta izglasanih od strane tadašnjih komunističkih hrvatskih političkih tijela predani tadašnjoj SR Crnoj Gori.

U zaštiti Bokeljske mornarice, kao hrvatske nacionalne baštine izvan granica RH, Hrvatska je, kao članica EU-a s visokim standardima zaštite nacionalnih manjina, pokazala, nažalost, nedostatak vizije i jasne politike. Nesnalaženje i propusti Republike Hrvatske, prije svega njezine vanjske

politike, kroz djelovanje Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i Ministarstva kulture i medija rezultirao je izostankom zaštite interesa hrvatske nacionalne manjine te pogodovalo ubrzanom procesu asimilacije, odnosno „crnogorizacije“ preostalih članova manjinska autohtone zajednice.

Začuđeni smo kako Ministarstvo kulture i medija, kroz cijeli niz hrvatskih vlada, nije sustavno reagiralo na otimanje hrvatske baštine i preimenovanje Pomorskog muzeja Kotor u Pomorski muzej Crne Gore (zgrada je donacija kotorskog biskupa, a prvi postav od Bokeljske mornarice). A sada se nedostatno djeluje u sprječavanju crnogorskog otimanja naše baštine, iako je nota bene Ministarstvo kulture Republike Hrvatske Tripundanske svečanosti i kolo svetog Tripuna uvrstilo na listu nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske i u Registar kulturnih dobara. Isto ono nematerijalno dobro koje je Crna Gora nominirala kao vlastitu baštinu.

Potrebno je stoga spriječiti:

memoricid (uništavanje povijesne svijesti pripadnika manjinskog naroda, njihovih tradicija, etnografskog i etnološkog naslijeđa),
kulturocid (proglašavanje kulturne baštine manjine baštinom većinskog naroda),
lingvocid (zatiranje materinskog jezika manjine),
ekdukocid (pripadnicima manjine otvaranje škola na materinskom jeziku).

Činjenica je da Hrvati u Crnoj Gori još uvijek nemaju ustrojeni manjinski školski sustav, nemaju Institut za istraživanje hrvatske baštine na području Crne Gore, a nemaju ni proporcionalnu zastupljenost prema kulturnoj baštini u kulturnim institucijama. Hrvatska je država, usprkos neispunjavanju svih gore navedenih premlisa na ispunjavanje kojih se Crna Gora obvezala, iznova

pokušavala zajednički nominirati dio hrvatske kulturne nematerijalne baštine izvan sadašnjih političkih granica, ali i baštine velike zajednice Hrvata Boke kotorske koji isti fenomen obdržavaju od sedamdesetih godina 19. stoljeća u Splitu i drugim hrvatskim gradova, znajući da je preko pola stoljeća Bokeljska mornarica imala sjedište u Zagrebu (admiral Vladislav Brajković je upravljao Bokeljskom mornaricom iz Zagreba). Hrvatska država nije reagirala na istupe Crne Gore na stranim izložbama na kojima se hrvatska kulturna baština predstavljala kao crnogorska. Lista otete hrvatske kulturne baštine duga je, dovoljno je spomenuti samo Zmajevićeva palaču, treći Gospin otok u Boki – Žanjica npr.

Kada je o Bokeljskoj mornarici riječ, otežavajuća je okolnost i djelovanje Uprave Bokeljske mornarice Kotor te osobito gospodina Antona Sbutege kao admirala (čije je političko djelovanje pridonijelo rasipanju hrvatskog biračkog tijela u Crnoj Gori pred posljednje izbore) koji su proveli višegodišnji proces crnogorizacije Bokeljske mornarice, te isto tako, i dekristijanizaciju funkcije Bokeljske mornarice. Njezina se čija se nominacija trebala obaviti po uzoru na nominaciju Feste sv. Vlaha, kao Tripundanske svečanosti, koje su dio katoličke i hrvatske baštine Kotora i Boke kotorske.

Stoga, u trenutku još jednog udarca hrvatskom narodu Boke, držimo da je hitno potrebno provesti ustrojavanje posebnog dijela Ministarstva kulture za hrvatsku prekograničnu baštinu na hrvatskim povijesnim područjima u kojima su Hrvati starosjedilački narod, a ne dijaspora – Srijem i Boka kotorska (u kojoj su Hrvati u statusu nacionalne manjine na svom starosjedilačkom prostoru) i Bosna i Hercegovina (u kojoj Hrvati maju status konstitutivnog naroda), kao i za hrvatsku baštinu u drugim državama, poput baštine Dubrovačke Republike u Italiji i

Turskoj. Na taj bi se način postiglo puno inkorporiranje baštinske cjelovitosti u sagledavanju integralnoga hrvatskog kulturnog i duhovnog prostora koji se sada nalazi izvan političkih granica Republike Hrvatske, poštujući pritom političke i povijesne stvarnosti suvremenih europskih standarda. Hrvati Boke s njihovom kulturnom i tradicijskom baštinom Crnoj Gori predstavljaju most prema Zapadu. Uz to, Republika Hrvatska, sukladno međunarodnim ugovorima, mora zaštiti preostalo hrvatsko stanovništvo i njegovu kulturu, te zahtijevati da Crna Gora ispoštuje međudržavne ugovore i uspostavi autonomni hrvatski školski sustav, kao i institucije za istraživanje hrvatske kulturne i znanstvene baštine. Sve je ovo minimum, osobito kada znamo da država Crna Gora, kao agresor, nije platila nikakvu ratnu odštetu Republici Hrvatskoj.

I na posljeku, Bokeljska mornarica u Hrvatskoj organizirana je putem hrvatskih bratovština (HBBM809 Zagreb, Rijeka, Split, Pula i Dubrovnik) sa stoljetnom tradicijom održavanja proslave sv. Tripuna u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Puli i Dubrovniku. Održavanje žive tradicije bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, kroz postrojavanje odreda i postavljanje kola sv. Tripuna, omogućilo je da se bokeljske Hrvate danas percipira kao etničku skupinu koja i dalje postoji na ovim prostorima. Upravo se kroz ovu bratovštinu bogate povijesti jednog kraja i naroda, jedino mogao zaustaviti nemilosrdni proces memoricida i kulturocida ove preživjele skupine najjužnijih pripadnika hrvatskog naroda. Uznapredovali postupak crnogorizacije donekle je osujećen snažnim djelovanjem članova Zajednice bokeljskih Hrvata iz Republike Hrvatske, Hrvatskih bratovština Bokeljske mornarice 809, te hrvatskih domoljuba i prijatelja Bokeljske mornarice.

Sad je potrebna hitna i učinkovita reakcija hrvatskih vlasti.

Zajednica bokeljskih Hrvata osnovana radi očuvanja i promicanja kulturnih, tradicijskih obilježja i drugih prava bokeljskih Hrvata

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/28749-suverenisti-hrvatska-suti-a-crna-gora-otima-bokeljsku-mornaricu>

**HRVATSKA I SVIJET
UOČI UVRŠTENJA NA POPIS KULTURNE
BAŠTINE UNESCO-A**

**BOKELJSKA MORNARICA NE MOŽE
BITI CRNOGORSKO KULTURNO
DOBRO, ONA JE 1200 GODINA
VEZANA UZ KATOLIČKU CRKVU I
ZAŠТИTNIKE SVECE NIKOLU I
TRIPUNA**

PIŠE AHMET KALAJDŽIĆ
3. prosinca 2021.

Dio oružja Bokeljske mornarice iz fundusa Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru

Slike: Tonci Plazibat/Cropix

Ovog vikenda su u ime Zajednice bokeljskih Hrvata zbog najave da Crna Gora nominira Bokeljsku mornaricu pred UNESCO-m kao crnogorsko nematerijalno kulturno dobro, na način istrgnuća iz memorije hrvatske baštine i katoličke tradicije, javno ispred vodstva Zajednice istupili predsjednik Srećko Đuranović, njegov zamjenik Luka Perković te izvršni i glavni tajnik Marijan Banelli i Tomislav Brguljan te Roko Mišetić, Ozana Ramljak i Vinicije Lupis u ime Znanstvenog vijeća.

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru čuva memorabilije
Bokeljske mornarice

Prozvali su admirala Antuna Sbutegu i Upravu da provode višegodišnji proces crnogorizacije i dekristijanizacije Bokeljske mornarice, a Republiku Hrvatsku da nije reagirala na istupe Crne Gore na stranim izložbama kad su hrvatsku kulturnu baštinu predstavljali kao crnogorsku te pozvali da se sprijeći memoricid, kulturocid, lingvocid i schoolocid.

HRVATSKO, NE CRNOGORSKO

Reakcija je odjeknula u hrvatskoj javnosti, ali je Hrvate u Boki kotorskoj dodatno podijelila. U Kotoru se iznova priča da nema manje nacionalne zajednice a veće razjedinjenosti. Predsjednik Upravnog odbora Bokeljske mornarice Aleksandar Dender ističe da Crna Gora nikada nije UNESCO-u predlagala Bokeljsku mornaricu kao crnogorsku nego kao kulturno dobro Crne Gore te ju je 2013. proglašila nacionalnim kulturnim dobrom te će 10. prosinca u Parizu biti upisana na svjetsku listu nematerijalne baštine UNESCO-a:

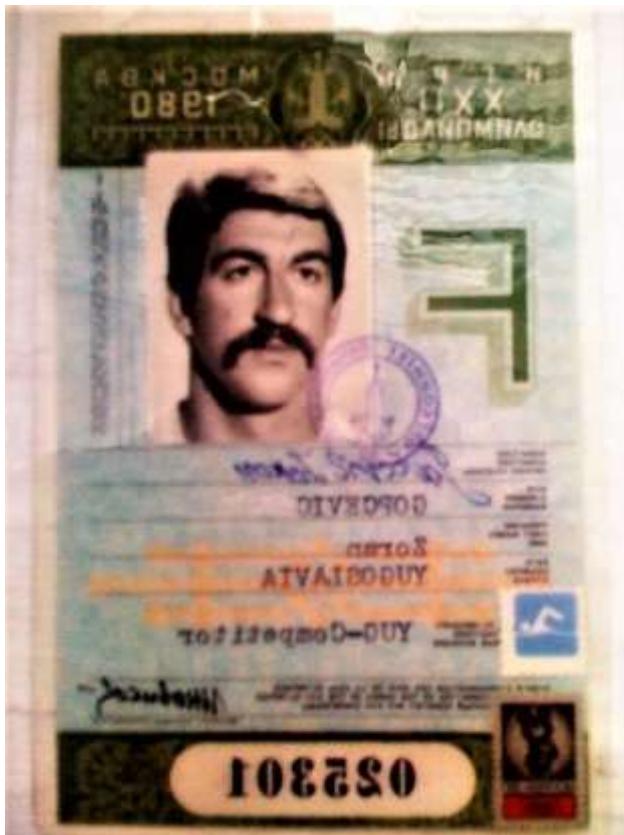
-Bokeljska mornarica i Kotor su u Crnoj Gori i stoga su kulturno dobro Crne Gore, ali identitet nije i ne može biti crnogorsko kulturno dobro jer Crna Gora nikada nije sudjelovala u stvaranju niti održavanju Bokeljske mornarice kao kulturnog dobra. Stoljećima su to uvijek radili katolici a Bokeljska mornarica je 1200 godina vezana uz katoličku crkvu i svoje zaštitnike sv. Nikolu i sv. Tripuna.

Zajedničku nominaciju dvije države nisu uspjеле dogovoriti, ali smo bili podijeljeni i mi u Mornarici koju vodi starija generacija, još s dosta mentaliteta bratstva i jedinstva. Osim formalnih kontakata ministarstava kulture, Hrvatska nije dovoljno radila da Crna Gora prihvati zajedničku ideju! Nakon prve nominacije 2019. slijede pritisici i lobiranja iz Hrvatske, ali je već bilo kasno- kaže Dender i podsjeća da je nakon Domovinskog rata bilo prijedloga da u Kotoru promjenju ime u Hrvatska bratovštine Bokeljske mornarice:

**HRVATSKA I SVIJET ZAPUHALI NOVI VJETROVI
BILI SMO U KOTORU:** Hrvati su naučili na provokacije, poput preimenovanja bazena, no sad im se ponovno prijeti: ‘Ustaše treba protjerati!’

(<https://dubrovacki.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/vijesti/hrvatska-i-svijet/bili-smo-u-kotoru-hrvati-su-naucili-na-provokacije-poput-preimenovanja-bazena-no-sad-im-se-ponovno-prijeti-ustase-treba-protjerati-1124662>)

**HRVATSKA I SVIJET SLIJEDIT ĆE IH I DRUGI|
Jugaši ne žele u kotorski bazen otkad je dobio ime po
Zoranu Gopčeviću, čuvaru iz zloglasnog ratnog logora
Morinj!**

(<https://dubrovacki.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/vijesti/hrvatska-i-svijet/jugasi-ne-zele-u-kotorski-bazen-otkad-je-dobio-ime-po-zoranu-gopcevicu-cuvaru-iz-zloglasnog-ratnog-logora-morinj-1121897>)

-To je povjesno neprihvatljivo: kroz 12 stoljeća u Mornarici su u ogromnoj većini Hrvati i uvijek su bili Kotorska ili Bokeljska mornarica. Nacionalni prefiks se nikad nije koristio! Bratovštinama u Hrvatskoj smo predlagali da bez uvjeta prihvate naš Statut i da ne budu hrvatske bratovštine nego bratovštine u Hrvatskoj. Nismo protiv hrvatskog imena, samo za izmjenu prefiksa! Ako su bratovštine dio matice u Kotoru, tад moraju poštivati naš Statut i ime. Nisu pristale ni uz pokušaje bivšeg predsjednika Jozu Đurovića čiji je pomiriteljski stav na Skupštini hrvatskih bratovština preglasan. Izabran je Ivo Škanata čiji se početni rigidni stav jako ublažio i počeli smo suradnju dok nije zapelo s zajedničkom nominacijom.

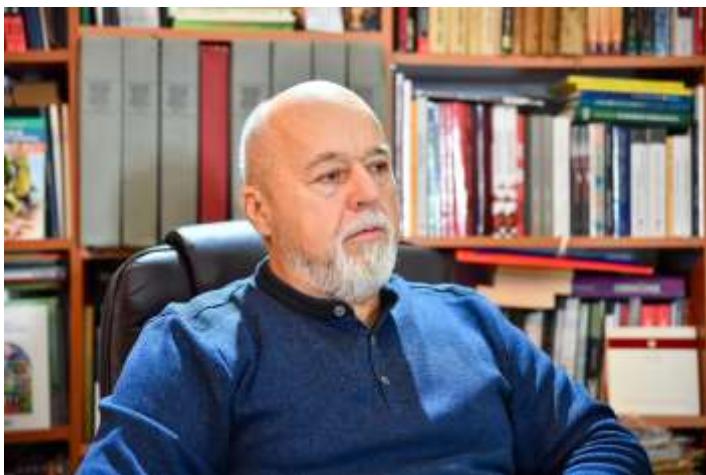
Predsjednik Upravnog odbora Bokeljske mornarice
Aleksandar Dender Tonci

Ovaj žestoki stav Zajednice bokeljskih Hrvata je neprimjeren aktualnim odnosima: trebali su spoznati stvarne činjenice a ne iznijeti niz neistina, osobito o ulozi

admirala! Kod nas prevladava pomirljiv stav i nada da ćemo jednog dana biti zajedno s bratovštinama te ne reagiramo na proglaš. S 18 kulturnih dobara na popisu UNESCO-a Hrvatska ima ogromno iskustvo u nominacijama, ali je lani odbijena nominacija za upis Tripunjdanskih svečanosti na listu nematerijalne baštine bokeljskih Hrvata! Mislim da dosje nije bio dobro napisan ili Hrvatska lobiranjem i potporom nije dovoljno stala iza prijedloga? Jer, tradicija bokeljskih Hrvata zaslužuje veću potporu struke i politike u Hrvatske. Mislim da slijedi ponovna nominacija, ali je neusporedivo lakši put da i hrvatske bratovštine budu dio baštine UNESCO-a, da uz mali napor prihvate naš Statut i da praktički budemo jedno. Poštivanje Statuta je jedini uvjet Bokeljske mornarice u Kotoru za bokeljske bratovštine u Hrvatskoj- apelira Dender.

PRIJEPOR O PRIPADNOSTI

A predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore Zvonimir Deković kaže da je Hrvata u Crnoj Gori 0,97 posto a više od 95 posto u Bokeljskoj mornarici koja je, po predanju prvi put kolo zaplesala 13.siječnja 809. po donošenju moći sv. Tripuna u Kotor:- Otad su mornarica i sv. Tripun neodvojivi od hrvatskog naroda i Katoličke crkve u čijem je krilu nastala. I admiral se izjašnjava kao Hrvat ali je pristao u prvoj nominaciji navesti da je Bokeljska mornarica tradicija koja se održava u čast kulta, bez spomena Katoličke crkve, Hrvata i sv. Tripuna. To je mogao biti kulturocid jer je odnarođeni dio Hrvata, poglavito u Upravi Bokeljske mornarice, zbog raznih benefita koje bi možda mogli osobno imati, pristao na nominaciju Mornaricu kao kulturnog dobra Crne Gore bez spomena Hrvata katolika i sv. Tripuna!

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore
Zvonimir Deković

Prvo su reagirali HNV, HGI, pojedini intelektualci i Ministarstvo kulture RH. Kao kompromis, u drugoj se nominaciji upisuje da je Bokeljska mornarica kulturna baština katolika Hrvata, Crnogoraca itd. i da se održava u čast sv. Tripuna! Nemamo spora s tim jer su Kotor i Mornarica u Crnoj Gori i to je kulturno blago države Crne Gore, ali nije crnogorsko jer ga nisu stvarali Crnogorci nego Hrvati i to je hrvatsko kulturno blago multikonfesionalne Crne Gore. No, toga nema u reagiranju dijela hrvatskih bratovština a opravdanje Mornarice i admirala za prvu nominaciju UNESCO-u bilo je da "u 1212 godina tradicije Bokeljske mornarice nikada nije upisano kojem narodu pripada pa neće ni sada jer pripada svima koji se s njom identificiraju". U izmijenjenoj nominaciji se izrijekom navodi tradicija katolika Hrvata- kaže Deković i naglašava da često Hrvati Bokelji koji danas žive u Hrvatskoj nemaju dobru percepciju o hrvatskoj zajednici u Boki:- Nemaju

senzibilitet i nedostaje brža, češća i bolja komunikacija s našom zajednicom u Boki!

Nakon katastrofalnog potresa travnja 1979. Bokeljska mornarica je zaplesala kolo kako bi podigla moral stradalnicima

Često nam upravo oni koji 10- 15 godina nisu kročili u Boku konformistički iz Zagreba ili Rijeke, drže sentence što trebamo raditi. Zauzimanjem HNV i HGI prvi put u 1200 godina povijesti upisano je da je Bokeljska mornarica dio baštine katolika Hrvata, vezane isključivo uz kult sv. Tripuna. Načinili smo veliki iskorak jer je bivši premijer Duško Marković hrvatskom zastupniku HGI Adrijanu Vuksanoviću u Skupštini odgovorio da Hrvati neće biti upisano u nominacijski list! No, postigli smo kompromis i pokazali da smo malobrojni ali utjecajni. S velikom sigurnošću tvrdim da prijepora oko Bokeljske mornarice uopće ne bi bilo da je više od polovice članova, od admirala

do mornara, javno izjavilo da su vezani uz Katoličku crkvu i da su dio hrvatskog naroda. Omalovažavaju HNV i HGI dok vlasti Crne Gore razgovaraju s njima koji iz vrha Bokeljske mornarice kažu da nisu Hrvati nego Bokelji. Naravno, tada se ovo događa - kaže Deković i kompromis naziva pobjedom.

ČEKAJU 10.PROSINAC

- Čekamo 10.prosinca da vidimo što će biti upisano na popis UNESCO-a. Ako ne bude kompromisa, reagirat će i cijela hrvatska zajednica, nevladin sektor i političke stranke te tražiti ravnopravno mjesto u građanskoj multietničkoj i multikonfesionalnoj Crnoj Gori. Potpisnici proglaša su preoštiri iako kao nevladina udruga ne mogu tako razgovarati s vrhom vlasti Hrvatske niti Crne Gore. Crna Gora se kroz turističku ponudu hvali divljom ljepotom, ali se mogu pohvaliti i kulturnom ljepotom Boke kotorske i Crnogorskog primorja koja je dominantno kulturno blago hrvatskog naroda.

Neinformiranost ne opravdava ali stvara zablude. HNV izvrsno surađuje s Hrvatskom bratovštinom Bokeljske mornarice 809. iz Zagreba i nikad nije bilo istupa bez usuglašavanja stavova. HNV i HGI razgovaraju s vodstvom države Hrvatske o rješavanju strateških važnih pitanja za hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori. Ponavljam: neznanje o tome ne opravdava nevladinu udrugu da javno iznosi netočne podatke jer su Hrvatima izvan matice zemlje 2021. data mnogo veća sredstva no ikad dosad.

<https://dubrovacki.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/vijesti/hrvatska-i-svijet/bokeljska-mornarica-ne-moze-biticrnogorsko-kulturno-dobro-ona-je-1200-godina-vezana-uz-katolicku-crkvu-i-zastitnike-svece-nikolu-i-tripuna-1148105>

BOKELJI I BOKELJSKA MORNARICA UVELIČALI SLAVLJE U ČAST SVETOOGA LEOPOLDA

Ponedjeljak, 18. travnja 2016.

Autor:

Tekst IVO ŠKANATA

Foto: DRAŽEN ZETIĆ

Peti dan boravka tijela sv. Leopolda Bogdana Mandića u Zagrebu, jednog od zaštitnika Svetе godine milosrđa, protekao je u znaku Bokelja i Bokeljske mornarice.

Za Bokelje u Hrvatskoj, a i za katolički puk u Boki kotorskoj središnji dio proslave zbio se jučer, u nedjelju u istoimenoj crkvi, u zagrebačkom naselju Dubrava. Prije početka svete mise, odred Bokeljske mornarice sastavljen od članova svih pet hrvatskih bratovština: Zagreba, Rijeke, Pule, Splita i Dubrovnika otplesao je Kolo sv. Tripuna na platou ispred crkve. Melodiju Kola odsvirao je Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske. Prema običaju, kolo je blagoslovio kotorski biskup, monsinjor Ilija Janjić, koji je kasnije i predvodio misno slavlje. Izvedbu kola oduševljeno su pozdravili brojni nazočni vjernici i hodočasnici, koji su došli vidjeti tijelo sv. Leopolda, drugog po redu kanoniziranog hrvatskoga sveca.

U publici su bili brojni Bokelji iz svih krajeva Hrvatske, a zamijećen je i ne mali broj hodočasnika iz Boke. Članovi Bokeljske mornarice sudjelovali su u programu proslave i čuvanjem straže pored tijela Sveca za vrijeme i nakon Mise te sudjelovanjem u misnim čitanjima. Tako su zahvaljujući Svecu proteklih dana, a napose jučer u Zagrebu, kao i cijeloj Hrvatskoj, uz spominjanje Svečevog imena, najčešće izgovorene riječi bile Boka, Bokelji, bokeljski Hrvati, Bokeljska mornarica.

<http://www.radiodux.me/vijesti/hrvatska/bokelji-i-bokeljska-mornarica-uzvelicali-slavlje-u-cast-svetoga-leopolda>

PROSLAVA SVETOG TRIPUNA

**BOKA JE DALA SV. LEOPOLDA
MANDIĆA, AKADEMIKA PEČARIĆA,
MINISTRA BOŽINOVIĆA, A SADA
NAM CRNOGORCI OTIMAJU
BAŠTINU BOKELJSKE MORNARICE**

Marijan Opačak

Odluka Vlade Crne Gore da Bokeljsku mornaricu, najstariju pomorsku instituciju na svijetu, uvrsti na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva bez spominjanja kako je riječ o baštini hrvatske nacionalne manjine podigla je nemalo nezadovoljstvo u hrvatskoj kulturnoj i vjerskoj javnosti. Crna Gora samostalno je podnijela nominaciju, premda su Crna Gora i Hrvatska planirale zajednički je nominirati.

03.02.2018.

Foto: faH/wiki/nadbiskupija

Crna Gora je, međutim, proces pokrenula samostalno te u nominaciji ne spominje kult svetog Tripuna i hrvatski narod koji ga baštini. Na ovo su snažno reagirala hrvatska udruženja u Crnoj Gori, smatrajući kako kandidaturu moraju zajednički podnijeti države Crna Gora i Hrvatska, uvažavajući povijesne činjenice koje nedvojbeno potvrđuju da ova značajna memorijalna institucija pripada autohtonom hrvatskom narodu u Boki kotorskoj. U zaštitu hrvatske baštine stala je i hrvatska europarlamentarna zastupnica Marijana Petir koja je Europskoj komisiji pisala da zaštititi nematerijalnu kulturnu baštinu hrvatskog naroda u Crnoj Gori kao zemlji koja stremi pridruživanju Europskoj uniji.

"Bokeljska mornarica dio je katoličke tradicije u Boki kotorskoj, što se očituje i u samom statutu mornarice, koju su, u najvećoj mjeri, od 1860. godine, sačuvali i baštinili kao nematerijalno kulturno i duhovno nasljeđe pripadnici katoličke crkve i hrvatskoga naroda, ne umanjujući značaj i doprinos svih ostalih", stoji u zastupničkom pitanju koje je Europskoj komisiji uputila zastupnica Petir.

Kulturocid nad Hrvatskim narodom

Kotorski biskup mons. Ilija Janjić govorio je o povezanosti Bokeljske mornarice s hrvatskim nasljeđem i Katoličkom crkvom, napomenuvši kako sv. Tripun na svom srcu nosi grad Kotor, čiji je zaštitnik, a iznad njega su napisane riječi 'Fides et honor'. Da sveti Tripun nije imao vjeru i ponos, Bokeljska mornarica koja traje duže od 1200 godina ne bi doživjela današnje dane. On bi mogao biti primjer mladima i drugima, ali malo tko zna za taj biser mučenika, koji po cijenu života kao 18-godišnjak nije htio odustati od svoje vjere, ustvrdio je mons. Janjić.

"Ako netko želi odvojiti Bokeljsku mornaricu od vjere i Crkve - neće dugo trajati, nećemo dozvoliti da ona postane crnogorska Bokeljska mornarica, može biti Bokeljska mornarica u Crnoj Gori, ali ne i crnogorska jer bismo se tako istopili", istaknuo je.

Neraskidivu vezu Bokeljske mornarice i sv. Tripuna kao dijela hrvatske kulturne baštine utvrdio je i dr. sc. Vinicije Lupis. "Svaki pokušaj krađe identiteta je kulturocid, a kulturocid na takav način ne može ući na UNESCO-ov popis. Znači, oko ovih pitanja mora doći do suglasja između Crne Gore i Hrvatske", poručio je Lupis za Direktno.[1](#)

Ivo Škanata, predsjednik Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809 Zagreb, za Direktno je rekao kako se po sličnom obrascu sv. Tripun slavi i u ostalim gradovima u Hrvatskoj, gdje djeluju bratovštine Bokeljske mornarice – u Rijeci, Puli, Splitu i Dubrovniku. Te i takve Tripundanske svečanosti, kao tradicija bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj, upisane su u Registar zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Kako su nastali svečanost i Bokeljska mornarica

Bokeljska mornarica nastala je, prema predaji, 809. godine kada je, kako predaja kaže, mletački brod, u siječnju te godine, prevozeći tijelo sv. Tripuna iz Carigrada u Veneciju zbog oluje uplovio u bokokotorski zaljev. Nevrijeme je potrajalo, a mletački su mornari to protumačili željom sveca da ne nastavi put. Brodski časnici upoznali su s tim kotorskua vlastelu. Dobili su odgovor: ako svetac ne želi nastaviti put, neka ostane ovdje i uvijek bude slavljen. Tako je i bilo. Kotorski mornari prenijeli su brodom svečevu tijelo u Kotor, gdje ih je dočekao razdragani puk. Tom prigodom mornari su u luci otplesali kolo svecu u čast, koje je nazvano kolom sv. Tripuna, a budući da ga izvodi samo Bokeljska mornarica, naziva se još i kolom Bokeljske mornarice. Taj događaj, koji se zbio 13. siječnja, uzima se kao nastanak Bokeljske mornarice.

"Povjesničari ne prihvaćaju 809. godinu kao godinu utemeljenja. Smatraju kako je Mornarica nastala u 14. stoljeću", rekao nam je naš sugovornik i dodao: "Prema tim izvorima, Bokeljska mornarica je osnovana kao profesionalna udružica pomoraca pod nazivom 'Bratovština

kotorskih pomoraca'. Djelujući pod patronatom Katoličke crkve trajala je do 1848., kada su je austrijske vlasti definitivno ukinule. Jedanaest godina kasnije osnovana je memorijalna udruga pod nazivom Plemenito tijelo Bokeljske mornarice, sa zadaćom da njeguje uspomene na slavne dane bokeljskoga pomorstva".

Stoljetna tradicija

"Već 500 godina 27. siječnja mali admirajl s terase katedrale sv. Tripuna govori Pohvale Svecu, čime tradicionalno započinju svečanosti proslave sv. Tripuna. Posljednjih godina ustalio se običaj da toga dana predstavnici Bokeljske mornarice budu na misi u pravoslavnoj crkvi sv. Nikole, pridružujući se tako slavljenju blagdana sv. Save. Nakon mise iz crkve povorka odlazi pred katedralu, gdje mali admirajl govori Lode", podsjetio je Škanata na početak ceremonije proslave.

"Ne može se zaobići činjenica da su Katolička crkva i Bokeljska mornarica povezane pupčanom vrpcom. Tako je

u 15. stoljeću Bokeljska mornarica imala svoju vlastitu crkvu sv. Nikole, birala je i opozivala četiri njezina kapelana, a prema statutu, koji je važio do 1945., dijecezanski biskup bio je virilni član njezine uprave, određivao svog predstavnika u Sudu sedmorice i bio jedan od potpisnika Statuta Bokeljske mornarice. Ingerencije koje su mu tada oduzete, biskupu do danas nisu vraćene", rekao je naš sugovornik objašnjavajući povezanost Katoličke crkve i hrvatske tradicije te dodao: "Govorimo o području koje već petnaest stoljeća ima biskupiju, pa je posve jasno da duhovnost Bokelja ima kršćanske korijene, da je znatnim dijelom oblikovana univerzalnim naukom Katoličke crkve. To joj je, uostalom, i priskrbilo naziv 'Zaljev hrvatskih svetaca'. Podsjetio je i na dva predivna običaja koja su simbol kršćanske tradicije Bokeljske mornarice. "Za vrijeme proslave, Bokeljska mornarica i njeni mornari organizirali su ručak za siromašne i prosjake tijekom kojeg su ih oni sami posluživali, a prvu nedjelju nakon proslave mornari su s moćima sv. Tripuna obilazili one koji nisu mogli prisustvovati proslavi, poput bolesnih i zatvorenika", rekao je naš sugovornik.

Hrvatski identitet proslave

Naš sugovornik rekao je i kako je Bokeljska mornarica kulturno dobro hrvatskoga naroda, autohtonog u Crnoj Gori, u čijem su očuvanju sudjelovali i pojedinci, pripadnici drugih naroda s područja Boke kotorske. "Ideja o proglašenju za svaku je pohvalu, ali, nažalost, isto ne možemo reći i za njezinu provedbu. Izostavljanjem sv. Tripuna iz definicije proglašenoga kulturnoga dobra i zamjenom svečeva imena izrazom 'kultna ličnost' izmijenjeno je samo njezino biće, ono po čemu ona danas jest to što jest tisućljetna tradicija slavljenja zaštitnika", rekao je naš sugovornik.

Škanata napominje kako je točno da Bokeljska mornarica u povijesti nikada nije nazvana hrvatskom, ali to ne znači da se ne radi o baštini hrvatskoga naroda. Pitanje svih pitanja na koje povjesničari, ali i svi ostali koji Bokeljskoj mornarici odriču nacionalni predznak, nemaju odgovora.

Da bi pokazali kako su bokeljski Hrvati obilježili hrvatsku politiku, povijest i vjeru dovoljno je učiniti popis onih porijeklom iz Boke Kotorske: Sv. Leopold Bogdan Mandić (1866.-1942.), Karlo Radončić, rektor Zagrebačkog sveučilišta i osnivač Zagrebačke klinike Rebro, Savka Dabčević Kučan, Josip Pečarić (1948.), hrvatski akademik, Davor Božinović, ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske, i mnogi drugi.

"Bokeljska mornarica kulturno je dobro Crne Gore i što drugo zaključiti nego da je riječ o kulturnom dobru onog naroda čija je i država u kojoj se ta dobra nalaze. Takav zaključak bio bi logičan, ali ne bi bio istinit. Crta između državnoga i nacionalnoga toliko je tanka da je mnogi i ne zapažaju. Uz to, svakim danom sve više bliјedi, s tendencijom da posve nestane. Hrvata tamo za 50 godina neće biti. Svedeno na kraće razdoblje, to znači da svaki tjedan dva do tri Hrvata ili umru ili se isele ili sakriju ili promijene svoj nacionalni identitet. Vremena, dakle, za

delegiranje naših obveza na sljedeću generaciju nema", rekao je za Direktno Ivo Škanata.

<https://direktno.hr/direkt/boka-je-dala-sv-leopolda-mandica-akademika-pecarica-ministra-bozinovica-a-sadanam-crnogorci-otimaju-bastinu-bokeljske-mornarice-112024/>

UZ ŽIVOTOPIS: KINEZI I BOKELOJSKA MORNARICA

Posebna zanimljivost je što su Kinezi uz moju biografiju stavili moju sliku u odori Bokeljske mornarice.

JOSIP PECHARIC CROATIAN
MATHEMATICIAN WROTE A PREFACE
TO A MONOGRAPH BY WAN-LAN
WANG PUBLISHED IN CHINA 2011

By Darko Žubrinić | Published 02/26/2013

An interview with Professor Josip Pečarić published in Chinese journal Mathematica

Left to right: Carmen Verlichak, Buenos Aires, Darko Žubrinić with a monograph *Approaches to Proving Inequalities*, Mrs. Ankica and Academician Josip Pečarić, gathered on the occasion of the receipt of the Fran Bošnjaković Prize by Professor Ana Marija Grancarić.

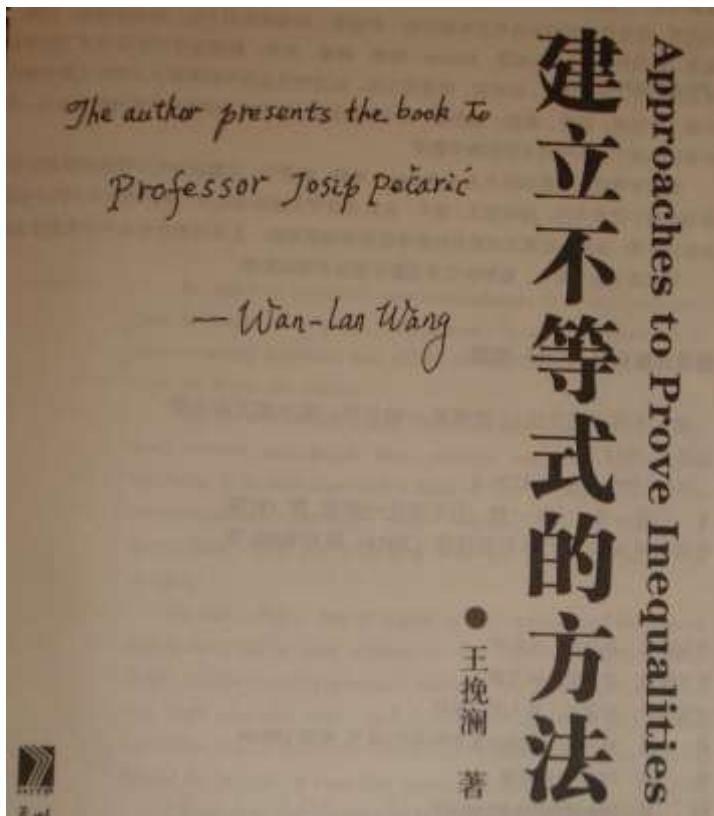
Professor Ana Marija Grancarić with three members of Croatian Academy of Sciences and Arts in the MIMARA Museum in Zagreb Nikola Kallay (chemistry), Andrej Dujella (mathematics), and Josip Pečarić (mathematics)

Professor Wan-Lan Wang, Chengdu University, Chengdu, China, published a monograph *Approaches to Prove Inequalities*, issued in China in 2011. His colleague from Croatia Josip Pečarić, distinguished expert for mathematical

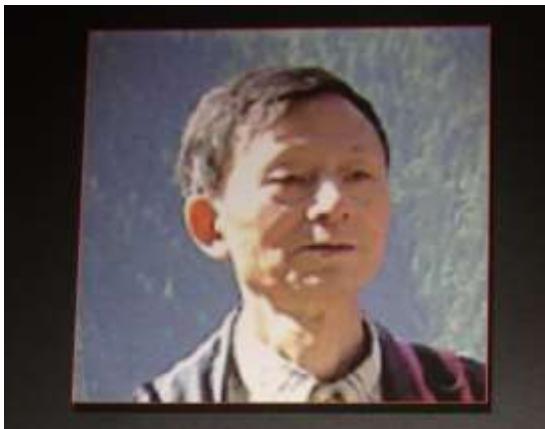
inequalities, has been invited to write a preface to the book, and to contribute a separate chapter furthermore, an interview with Professor Pečarić has been published in a Chinese journal called *Mathematics* in 2012, and the interview was conducted by Iranian mathematician Mohammad Sal Moslehian.

Monograph written by Professor Wan Lin Wang, China

Dedication of the author, Chinese mathematician Wan-lan Wang, to Professor Josip Pečarić, Croatia

作者简介

王挽澜 男，1936 年生于成都，1959 年毕业于四川大学数学学院。现为成都大学计算机科学与技术学院数学系教授。

科研上的主方向为不等式，尤其擅长建立不等式的方法。在国内外刊物上发表论文约 80 篇（含合作部分），例如 *J. Math. Anal. Appl.*, *Linear Algebra Appl.*, *Computers Math. Appl.*, *MIA*。数学学报等；其中有些重要结果被国内外名著所引用。

Professor Wan-lan Wang, author of the monograph, published some of his scientific works in MIA, Mathematical Inequalities and Applications, the first one in Croatia to have been included into the CC category.

Josip Pečarić院士简介 在左边你能看到一位著名数学家: Josip Pečarić(1948—)院士出生于 Kotor, 也是 700 多篇发表在数学刊物上的科学论文的作者或合作者。也是大约 60 篇在书籍、会议录或会议上发表的数学文章的作用或合作者, 他还发表过大约 60 篇其他科学领域的论文。他也是 16 部专著的作者或合作者, 这位萨格勒布大学的教授是世界上在不等式理论方面领袖级的专家之一, 所以在世界具有参考价值的重要杂志(在美国和德国)里, 他被称为“不等式论的伟人”。他是国际刊物《数学不等式及其应用》的主编和创始人。

A Brief Introduction of Academician Josip Pečarić On the left you can see one well-known mathematician, Academician Josip Pečarić(1948—) was born in Kotor. He is the author or co-author of more than 700 scientific articles are published in mathematical journals, and about 60 mathematical articles are published in books, conference proceedings or was presented in conferences. He published about 60 articles in other fields of science. He is the author or co-author of 16 expert books. The professor in University of Zagreb is one of leading world experts in the theory of inequalities, so in world reference journals (in USA and Germany) he is called "a great name in the theory of inequalities". He is the Editor-in-Chief and the founder of the international journal Mathematical Inequalities and Applications.

[Remark] The brief introduction is based on Banach J. Math. Anal. 2(2008), 163-170.

or http://www.emis.de/journals/BJMA/tex_v2_n2_s17.pdf.

Preface

In order to establish new inequalities, it is not sufficient just to know some given inequalities. It is also important to master many methods and skills of establishing inequalities, and the more the better.

Up to now in the world literature there hasn't existed a well-content monograph that presents numerous and varied methods. It is clear that such a book is very necessary for all the mathematicians, especially those working in the theory of inequalities. Now my colleague Wan-lan Wang has done the needful.

In fact, Wang has engaged in the writing of this book and instructed several classes in the related subjects since 1986. In the circumstances, I think he has done his best, and the work contains some useful, interesting, new and classic methods. I also think that the Chinese mathematicians will be happy to be able to read the book in Chinese.

I hope that the reading of this monograph will give much pleasure to the readers.

Zagreb, Croatia, Europe, July 2008

Josip Pečarić

为了建立新的不等式，仅仅知道一些已知的不等式是不够的。还有更重要的事情是要掌握许多建立不等式的方法和技巧，多多益善。

至今，在世界文献里还没有一部能称心如意地介绍众多建立不等式的不同方法的专著。显然，这种书对所有的数学家都是很需要的，尤其对那些专攻不等式的学者们。现在，我的同行王挽澜正好做了需要做的这件事。

事实上，自 1986 年以来，王就着手于该书的写作并在一些班级讲授相关的课题。我想他已经做到最好。内容包含了一些有用的、有趣的、新颖的和古典的方法。我亦想，中国的数学家能够阅读到这本中文书籍将会是高兴的。

我希望这部专著读物能够给读者带来更多的乐趣。

萨格勒布市，克罗地亚，欧洲，2008 年 7 月

Josip Pečarić

第 24 章 物理方法

最有可能的是由阿基米德引入的形心概念可以用来解决带颜色的数学问题。

—D. S. Mitrinović, E. J. Pečarić & A. M. Fink

E. J. Pečarić

各学科之间经常相互利用，共谋发展。物理问题可用数学来计算和论证；反过来，数学问题也可通过物理方法来证明。就物理方法建立不等式而言，从 19 世纪末到 20 世纪 80 年代出现了 P. G. Tait, P. T. Landsberg, S. S. Sidhu 等运用热力学定律证明基本不等式的论文。至于使用形心法建立不等式，则要追溯到 1887 年，L. J. Rogers 使用形心法，建立了一个新的结果。它实际上等于后来的 Hölder 不等式，继而 O. L. Hölder 沿用此法获得一批不等式，其结果为已知结果，但有幸的是，有一个是外形有别于 Rogers 的结果而后来被证明为 Hölder 不等式的那个。祝愿对物理方法有兴趣的读者有如 Rogers 和 Hölder 一样幸运！（参考 3.3①）

在第 2 章证明 GA 不等式时，我们曾用过物理方法。本章将不仅展示它的应用，还提出一些其他不等式的物理证明。当然，证明不限于使用热力学方法，也应使用形心或质心方法和光学方法。试问，还可用电学或化学方法证明不等式？有学者用串并联地网和并串联电网的区别证明 $H_n(r) \leq A_n(r)$ （这是一个由组相成的数列），至于化学方法可参考文献 [41]。

值得注意的是，有些不等式要使用数学与物理结合的方法。例如，M. M. Salam 与 Haifa Fan 在解决晶体结构课题时，遇到 Harker-Kasper 不等式。他们认为，该式的数学背景是 Cauchy 不等式等，而物理背景则由晶体性质所决定。在统计力学里的 Bogoliubov 不等式（文献 [19]）先以物理法建立模型，然后使

Professor Pečarić wrote a chapter in the monograph with his two collaborators

定理 24.2.6 设 f 在区间 $[a, b]$ 上为连续递增函数, 则

$$\int_a^b xf(x)dx \geq \frac{a+b}{2} \int_a^b f(x)dx \quad (24.2.6)$$

若 f 为递减函数时, 不等号反向。

证明(力学证明) 应用形心公式来计算横坐标, 然后用 Чебышев 不等式。
得

$$\bar{x} = \frac{\iint_A x dxdy}{\iint_A dxdy} = \frac{\int_a^b dx \int_0^{f(x)} x dy}{\int_a^b dx \int_0^{f(x)} dy} = \frac{\int_a^b xf(x)dx}{\int_a^b f(x)dx} \geq$$

$$\frac{(b-a)^{-1} \int_a^b x dx \int_a^b f(x)dx}{\int_a^b f(x)dx} = \frac{a+b}{2}$$

这等价于要证明的不等式(24.2.6), 证毕。

注释 24.2.3 [匡]第 390, 391 页或[匡 2]第 465, 466 页提出 6 种证明方法。这里用形心法结合 Чебышев 不等式(参考定理 20.2.9 或文献[14])。

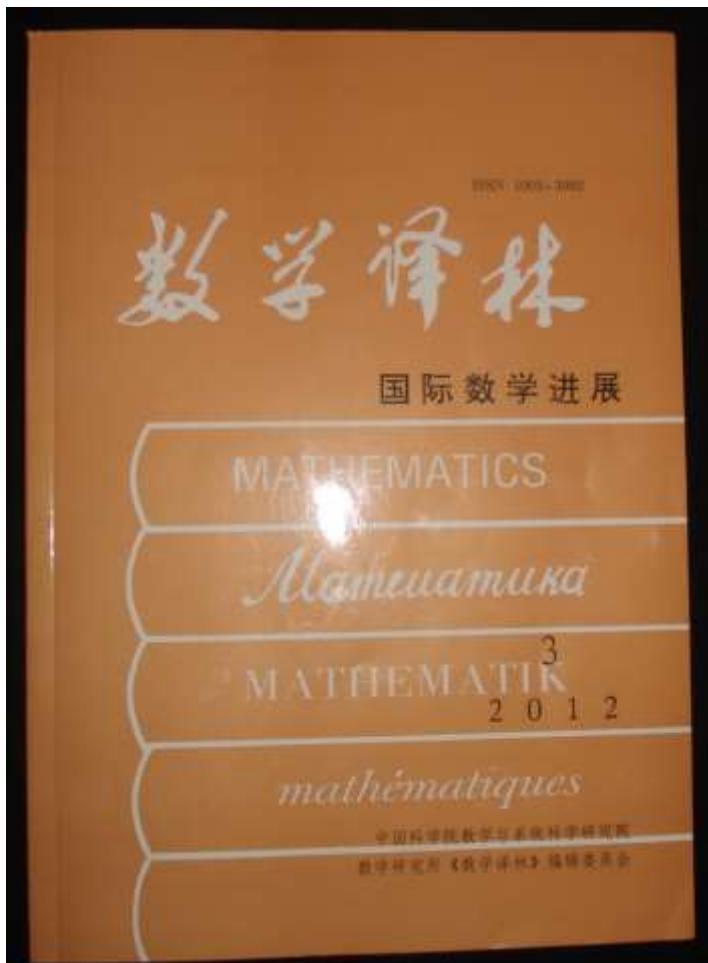
定理 24.2.7(Jensen 不等式) 设 f 是 $[a, b]$ 上的凸函数, 则对于任意的 n 个数 $x_1, \dots, x_n \in [a, b]$ 及任意正权数 w_1, \dots, w_n , 有

$$f(W_*^{-1} + \sum_{i=1}^n w_i x_i) \leq W_*^{-1} + \sum_{i=1}^n w_i f(x_i) \quad (24.2.7)$$

Among numerous results, famous Čebišev and Jensen inequalities are described in the article.

Academician Josip Pečarić describing the content of the book to Professor Sandra Bishof, who is the Dean of the Faculty of Textile Technology of the University of Zagreb, where Professor Pečarić is also employed.

The interview of professor Mohammad Sal Moslehian with professor Josip Pečarić, reproduced below in Chinese, has been originally published by the Banach Center for Mathematical Analysis, printed in Iran, in its issue Volume 2, Number 2, 2008, dedicated to him.

Josip E. Pečarić 谈话录

Mohammad Sal Moslehian

摘要 由 Josip E. Pečarić 教授和 Mohammad Sal Moslehian 在第 10 和第 11 届国际不等式会议上相遇时，他们有过一些关于生活、思想和 Pečarić 对数学的贡献的交谈。本文介绍了他们的谈话。

1. 引言

Josip E. Pečarić 博士在数学期刊独自或与人合作发表了 700 多篇关于数学的科学文章，大约 40 篇数学文章在书中和会议录中发表，或在会议上被采纳。他在期刊或会议录上发表了 20 篇关于电机工程、地理物理、地质、工程和物理的文章，并且在期刊、会议上，或作为专栏发表了 40 篇历史方面的文章。他独自或与人合作出版了 15 部专业书籍（带图表支撑书）。在不等式理论领域中他是引领世界的专家之一，所以在《美国和德国的国际参考期刊》中，他被称作“不等式理论中一个伟大人物”。他是国际期刊《数学不等式与应用 (Mathematical Inequalities and Applications)》的主编与创始人。此期刊的编委会由大约 60 位这个领域世界著名的科学家组成。他是大约 60 个国际期刊和几家出版社的评审。除了他的科学工作之外，Pečarić 博士还因他的新发现而闻名，他独自或与人合作完成了 250 篇报纸上发表的文章，22 部关于新闻报道或历史主题的书籍。

他是大约 30 指克罗地亚¹⁾ 和国际的博士论文导师，其中的一些论文仍在撰写中。他的小组被称作 Pečarić 小组或不等式理论克罗地亚学派。Pečarić 博士与大约 100 位数学家合作（这些数学家来自克罗地亚、美国、加拿大、以色列、英国、瑞典、挪威、奥地利、意大利、希腊、罗马尼亚、保加利亚、中国、日本、澳大利亚、新加坡、伊朗、巴基斯坦、等等）。他几次被邀请作为访问教授在澳大利亚、意大利、瑞典的大学访问。他还几次作为大会报告演讲人参加重要国际会议。他在 1997 年获得国家科学奖。而后在 1999 年克罗地亚共和国总统 Franjo Tuđman 授予他带有 Dragoslav Štrukula 像的克罗地亚 Danas 勋章（克罗地亚之星。克罗地亚最高级别的科学奖）。

2. 访谈

Mohammad Sal Moslehian (以下简写为 MSM): 请您给我们讲讲您自己以及您的教育。什么使您选择了数学作为您的研究领域？

Josip E. Pečarić (以下简写为 JEP): 我于 1948 年生于科托尔 (Dobrota Kotorska)，在那里读完了小学和中学。然后我开始在贝尔格莱德电机工程学院 (the Faculty of Electrical Engineering) 学习 Dragoslav Matišović (密特利诺维奇) 西里是学院的数

译注: Banach Journal of Mathematical Analysis, Vol.2 (2008), No.2, p.163-170. An interview with Josip E. Pečarić, Mohammad Sal Moslehian, picture number 2. Copyright ©2008 Banach Journal of Mathematical Analysis. Reprinted with permission. All rights reserved. 巴拿赫数学分析杂志与作者授予译文出版许可。

¹⁾ 克罗地亚共和国，位于欧洲东南部，地中海沿岸，北与斯洛文尼亚接壤，东与塞尔维亚接壤，南与波黑接壤，西与意大利接壤。——译注
1991 年从南斯拉夫社会主义联邦共和国中宣布独立。首都为萨格勒布。——译注

中教授之一，最有天赋的数学家决定在该学院学习就证明为他。于是我也在先兆工科学院得到了我的博士学位（我的导师 Đorđe Đoković 教授是该学院的一位数学教授）。但是之后，我决定致力于研究纯粹数学。在 Gradimir Milovanović 得到他的博士学位时，JEP 曾提供了我一份他的博士论文的复印件。在 1976 年收与 Gradimir Milovanović 合作，为了我的最初的研究文章，因而 Milovanović 教授邀请我作为他的博士生。在 1979 年他完成了我的博士论文，在经历了一系列对我工作的批评后，在 1983 年我才获得了我的博士学位。你知道，在那时，民族主义的进程在塞尔维亚刚刚开始形成，后来这导致了 Slobodan Milošević（斯洛博丹·米洛舍维奇）政权。他直接对我们地区的战争负责，对我是塞尔维亚的克罗地亚人，在这种情况下，一个人不会因为他 / 她是什么人而直接受到攻击。但是他们攻击了我的工作、光头怎样、我努力获得了我的博士学位。我无法得到一个终身教授的职位。虽然我比我的竞争者有更多的文章，于是在 1987 年我搬到萨格勒布，在那儿我又立即被聘为副教授，并且很快成为正教授。

MSM：您获得了哪些荣誉和奖项？

JEP：我在 1977 年获得年度国家科学奖，后来在 1989 年克罗地亚共和国主席 Franjo Tuđman 等于我授予 Božidar Pekaloč 肯定的克罗地亚 Danica 助章（克罗地亚之星，克罗地亚最美丽的科学家）我是克罗地亚科学院与艺术院的院士。

MSM：您是否开始对不等式感兴趣的？

JEP：我写的第一篇英文文章是关于 Ostrowski（奥斯特洛斯基）与 Ivengar 不等式，通过 Mitrinović 教授写了一篇关于不等式的最重要的专著《解析不等式（Analytic Inequalities）》，斯普林格出版社，1970 年。这就是为什么我把他邀请我做关于不等式的博士论文作为一个更大的荣幸。自从我的工作被批评后，他让 Petar Vasić 教授做我的导师，Petar Vasić 教授生对不等式研究做出了非常重要的贡献。不管怎样，随着我和 Mitrinović 教授合作的深入，我们一起写了许多文章和书籍。所以我们经常在一些参考期刊中被描述成“在不等式理论中两个伟大的人物”。当我要去萨格勒布时，他对我说，“你应该志得意满对于所来这更好一些。”并且在他上一封 1994 年 8 月 13 日的信中，他写道“我们的合作是最有成效的”。

MSM：您所有的成果中，哪个是您最喜欢的？您认为哪个成果对您来说最重要？

JEP：当一个人已经写了超过 700 篇文章时，选择他最喜欢的是困难的。文章就像您的孩子——你都喜欢。我已经发表了 100 多篇关于，我相信，最重要的不等式，凸函数的 Jensen（詹森）不等式的文章。但是如果要我选出一些，我将提到关于逆 Jensen 和 Jensen-Stolarsky 不等式的文章。从逆 Jensen 不等式人们可以得到作为特殊情形的一些经典的不等式，如 Aczél（阿采尔）和 Popoviciu（波波维奇）不等式（要提到的）另一方面是重要的，因为它推广了 Jensen 置的一些已知结果，并且推广后的结果比先前的简单多了。这在数学中是非常罕见的——经常的推广是更复杂了。同样的，我对 Levinson（莱文森）不等式—— α -凸函数的 Jensen 不等式的类似物——的研究使另外一类 Jensen 不

① 译者有中译本：D. S. 瑟拜利诺维奇. 韦恩不等式. 科学出版社, 1987. —— 校注

等式有了活力。后来表明我的不等式可以推广到 n -凸函数，而且不仅是 n -凸函数，而是 Levinson 不等式都不能。另一方面，Mond-Petrucci 方法导出了相当深的初的一系列文章。乍看，乍看的一个新的版本是完全不同的，因为经常使用该方法的新之双已经配备了。我的第一篇关于 Ostrowski 不等式的文章也没有趣，因为在人们仍然在研究这个不等式，并且百步徘徊布我们已经得到很多有意思的新结果。

MSM：很多不等式都有您的名字，“Milutinović-Petrucci 不等式”，“Petrucci 不等式”，“Pedi-Petrucci-Ujević 不等式”，“Lapost-Bernardi-Petrucci 不等式”，“Tomas-Petrucci 不等式”，并且您的名字被放在数学分析的术语“Mond-Petrucci 方法”中。您能为非数学专业人士简要解释一下吗？

JEP：Mond-Petrucci 方法是处理矩阵和正线性算子的方法。众所周知，Jensen 不等式对于所谓的凸函数算子是有用的。我们已经说明，矩阵——即正线性算子——中相应的不等式，不仅对凸函数算子成立，而且对所有的凸函数成立。我的名字经常与文献中的很多不等式和恒等式联系在一起（从这些公式导出一些大家知道的不等式）。它们全部写下来会困难的，所以我只是告诉你一个故事。一位作者把他的文章寄给《数学分析与应用杂志 (J. Math. Anal. Appl.)》，他在封面上提到了 Petrucci 不等式。然后将本期刊的主编 Bous 教授给编辑信说，他应该将这个文章标题：“标题应该体现文章的内容，而 Petrucci 有那么多的不等式，Petrucci 不等式 又体现什么呢！”

MSM：您发表了 700 多篇文章，写了 16 部研究书籍，如 Matidične 所示这些书籍被多次引用！对数学做出如此高水平的贡献，您有什么感受？

JEP：我想增加一点。我已经创办了 3 个新的数学期刊。我是《数学不等式与应用 (Mathematical Inequalities and Applications)》的主编，这个期刊已经出版了 10 年，并且已经被 SCIE 数据库引用。有一个很高的影响因子，我是期刊《算子与矩阵 (Operators and Matrices)》的主编之一，与 Chi-Kwong Li 和 Leiba X. Rodman 教授一起都是主编，并且我厅 Alain Kufner 教授是期刊《数学不等式杂志 (The Journal of Mathematical Inequalities)》的主编。当我发现我恰好是在超过 100 篇发表的论文的第 10 个数学家时，我是那样地高兴。在某方面做得好是很棒的感觉。特别是在数学方面，对我而言，只有科学与艺术才是人类创造性的工具。

MSM：哪个是你更看重的：教学还是研究？

JEP：研究！但是我更喜欢把二者结合起来，像与研究生一同作研究。“我的”在圣地亚哥的科学学院过去毕业了 21 位博士，还有更多的学生很快将要获得他们的博士学位。我在澳大利亚有两位博士，在玻利^①有一位博士，虽然形式上她的导师是 Mišković 教授。我在巴基斯坦还有 4 位博士。

MSM：很多人认为数学是一个枯燥的学科。数学真的难吗？

JEP：首先我们需要知道，一些人擅长逻辑思维，而另一些人能够记住大量信息。

^① 玻利瓦尔原称玻利维亚和玻利瓦尔推翻西班牙，位于南美洲拉美大陆，介于安第斯山系和亚马逊河系之间。1945 年成立南斯拉夫联邦人民共和国，1949 年成为南斯拉夫联邦的一个共和国。南斯拉夫独立后，1992 年 4 月 7 日脱离共同体承认其独立。——译注

Jean-Pierre Serre (左) 和他的妻子 Anne-Marie Pichot (右)
M. & Mme. Moskowtch 和 J. E. Poincaré

记者: 按您的看法认为数学难多了。另一方面, 在擅长逻辑思维的人中, 有很多人不懂得数学只是因为数学需要逻辑性并且需要做很多练习。有了这些, 数学就不难了; 在研究工作中, 人们必须勤奋工作, 但是同样需要有“研究敏感”。

MSM: 关于纯粹数学和应用数学之间的二元性, 您怎么看?

JEP: 纯粹就是数学, 如果你有新的想法, 它便被称作纯粹数学。这种区分是因为人们更希望一些数学学科产生某种或有这一事实, 然而事实上, 没有人今天能知道将来有什么进展。对于那些需要数学来应用的人来说, 数学只是他们工作的一个工具。我们不能说纯粹数学和应用数学的区分是僵硬的, 数学是一门靠自身发展的科学。¹ 我们应该说我们最大的努力便已看到可能的发展, 当然, 趋势是如果有应用前景, 你将获得更好的研究条件。其他领域的科学家经常参与这样的研究, 但是他们只是对他们可以从中学到的那部分纯粹的数学发展感兴趣。

MSM: 您能给我们讲讲您如何工作和您如何获得新的想法?

JEP: 最好是付出尽可能多的努力, 你从来不知道最好的想法将在什么时候出现。我经常会在半夜醒来, 因为我在“梦到”了一个想法, 否则在我写下我头脑中“出现”的想法时, 我七窍通红。有时你得到正确的想法只是通过对一篇相同的文章研究第 1000 遍要简单些, 没有规律, 你只需要以科学为伴, 并且在科学研讨上没有任何所谓的“工作时间”, 或者说, 一天 24 小时!

MSM: Harry (哈代) 说数学是一个“年轻人的事业”, 是这样吗?

JEP: 我喜欢哈代的话, 因为我仍然擅长数学, 并且在 60 岁时仍然“年轻”是很不错的。是不是? 严肃地说, 我经常怀疑我自己, 直到上帝给我能力去创造的时候, “年轻”的时间越长越好!

MSM: 需花费出某个证明前, 知道它是否正确吗?

JEP: 有时你只是“看穿”结果, 可能上帝他自己给了某些人这种天赋。这并不是我要说的。不过上帝赐予的天赋可是不可估量的大事。然而我也有相反的经验: 我“重写”结果, 然后证明出了另外的东西。一次, 一位同行问我如何推广了他的一个恒等式。我告诉他, 我确信另一个不同的推广是正确的, 但是我只能证明这一个。

MSM: 在您的职业生涯中, 什么是最愉快的?

1. 即便对于纯数学, 这种看法也是片面的。事实上, 外部因素也是数学发展的主要源泉。—— 翻译
268

JEP: 全部工作。如此多的文章。与未来的博士考生和教授们已经完成博士论文的学者一起工作。创建期刊。在别的期刊编委会的工作。私人引荐。专著。一些科学期刊被写成。他们考虑我作为他们的导师。因为他们读了我的一些书让它们出版研究不等式理论。

MSM: 我们怎样能使数学对年轻学生来说更有吸引力?

JEP: 正如我已说过的那样。最重要的事情是能够让年轻的有天赋的数学家坚持做数学。也许我研究不等式是一件好事情。因为不等式对于数学竞赛很重要。我的许多博士训练年轻学生参加竞赛。通过这些竞赛。仅帮助年轻人选择了数学作为他们的职业。

MSM: 与您交谈很愉快。

JEP: 我也是。非常感谢您付出的时间和努力。

3. 专著、书籍。(略)
4. 教科书。(略)
5. 历史和新闻报道方面的书籍。(略)

(李灵芝 译 热柱家 拍)

(上接 283 页) 起同样的作用。并且等价于区间性质。微积分学中的许多定理都需依赖地利用这两个论证中的任一个论证(见 [1], [4] 和 [6] 中的讨论)。

对于 π 中区间一点对 $((u, v), w)$ 的有限集合。令 N 是 $N(w)$ 的最大值。对于整数 $j = 1, 2, 3, \dots, N$, 我们把划分 π 分成 N 个不相交的子集。记为

$$\pi_j = \{((u, v), w) \in \pi : w \in E_j\}, \quad j = 1, 2, 3, \dots, N.$$

注意, $\pi = \pi_1 \cup \pi_2 \cup \dots \cup \pi_N$, 并且这些集合是互不相交的。

现在令 m 是任一大于 N 的整数。计算得到

$$\begin{aligned} 0 &\leq \int_a^b g_m(x) dx = \sum_{((u, v), w) \in \pi} \left(\int_u^v g_m(x) dx \right) \\ &= \sum_{j=1}^N \left(\sum_{((u, v), w) \in \pi_j} \left(\int_u^v g_m(x) dx \right) \right) \leq \sum_{j=1}^N \left(\sum_{((u, v), w) \in \pi_j} \left(\int_u^v g_j(x) dx \right) \right) \\ &\leq \sum_{j=1}^N \left(\sum_{((u, v), w) \in \pi_j} g_j(w)(v-u) + \eta 2^{-j} \right) \\ &< \sum_{j=1}^N \left(\sum_{((u, v), w) \in \pi_j} \eta(v-u) + \eta 2^{-j} \right) < \eta(b-a+1) + \epsilon. \end{aligned}$$

由此即得等式

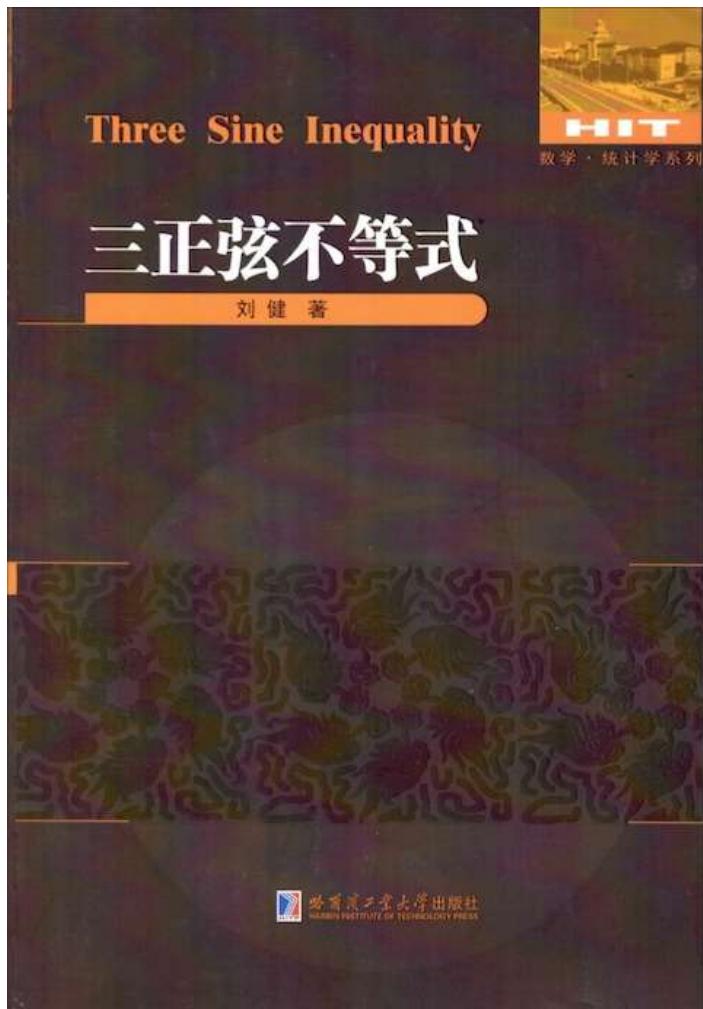
$$\int_a^b f(x) dx = \lim_{m \rightarrow \infty} \int_a^b f_m(x) dx = \lim_{m \rightarrow \infty} \int_a^b g_m(x) dx = 0.$$

(热柱家 译 隋昱校)

Academician Josip Pečarić with Mrs. Ankica
(...)

Another book, written by Professor Jian Liu and published in 2018 in Chinese, in which the author expresses his appreciation to Professor Pečarić:

Dec. 30, 2018.

数学·统计学系列

Dear Professor Pečarić,

I would like to take this opportunity to express my sincere appreciation of your help!

Yours,

Jian Liu

Three Sine Inequality [1] 正弦不等式

• 刘健 著

An excerpt from the Preface to the book:

本书的出版完成了我的一个夙愿,借此机会深深地向长期支持我的父亲(2016年离世)、母亲、妻子以及给了我实质性帮助的胞弟刘毅表示感谢!没有他们的支持、帮助和鼓励,我不可能长期花大量时间潜心研究三角形不等式;感谢已故恩师蔡彪教授,他对我的成长起了不可忽视的作用;同时感谢杨路教授、J.E.Pečarić教授、冷岗松教授、单尊教授在学术上给予我的非常珍贵的帮助;感谢匡继昌教授(原全国不等式研究会副理事长)应邀欣

Translation: "... Many thanks to Professors Lu Yang, J. E. Pecaric, Gangsong Leng and Zhun Shan for their kind and valuable help."

Professor Josip Pečarić is a founder of several professional mathematical journals in Croatia, see for example MIA.

Formated for CROWN by Darko Žubrinić

<http://www.croatia.org/crown/articles/10376/1/Josip-Pecaric-Croatian-mathematician-wrote-a-preface-to-a-monograph-by-Wan-Lan-Wang-published-in-China-2011.html>

DODATAK KNJIZI

HRVATSKA BRATOVŠTINA!

Žao mi je što u mojoj knjizi „Bokeljska mornarica“
<https://www.dragovoljac.com/index.php/pecaric/28810-bokeljska-mornarica>

nisu tiskana i dva teksta koje dajem kao priloge. Tako bi imali potpuniji pregled mišljenja o nominaciji Crne Gore za Bokeljku mornaricu.

I dalje mislim da je najjednostavnije i najbolje rješenje da i u Crnoj Gori Bokeljska mornarica ima isti naziv kao u Hrvatskoj jer taj naziv govori o istini o Bokeljskoj mornarici i činjenici da je tek u slobodnoj državi Hrvatskoj ta se istina mogla i formalno provesti.

Crna Gora je bila agresor na Hrvatsku. Najmanje što bi trebala učiniti za tamošnje Hrvate kojima je doista bio težak život u tim vremenima jeste da i u Boki Bokeljska mornarica odražava činjenicu da je to hrvatska i katolička udruga.

Činjenica jest da su mnogi koji su danas članovi Bokeljske mornarice u Boki, a kojih je manji broj od članova u Hrvatskoj, to postali u onoj obnovljenoj udruzi koja je morala biti jugoslavenska.

Zapravo i u takvoj Bokeljskoj mornarici admirал je bio akademik Vladislav Brajković, profesor Pomorskoga prava i u više navrata dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu sredinom i u drugoj polovici prošloga stoljeća i član Stalog međunarodnog arbitražnog suda.

U mojoj knjizi u tekstu PUT U KOTOR opisao sam susret sa svojim prijateljima. Zapravo radi se o većoj grupi prijatelja koji su uglavnom Crnogorci, ali ima i Hrvata koji

su svo vrijeme ostali čvrsto povezani. Dvojica su svo vrijeme proveli u Beogradu. Iznenadila me je njihova priča:

Kada se birao admiral Bokeljske mornarice oni su razmišljali o meni! Predložio me je baš moj "Beograđanin". Čak sam kod njih "izgubio" za jedan glas. Našalio sam se kako su protiv mene glasovali svi oni koje sam učio matematiku. Onima koji su bilo protiv smetalo je što sam navodno u Hrvatskoj uveo naziv "Hrvatska Bokeljska mornarica" (to, uzgred budi rečeno, nije točno jer mi imamo Hrvatsku bratovštinu "Hrvatska mornarica – 809"). Ali nekima čak ni to nije smetalo, a da ne spominjem kako oni itekako dobro znaju što sam ja sve pisao.

U razgovoru mi postaje jasno da oni smatraju da bi na čelu Mornarice trebao biti neki Hrvat, a prepostavljaju da u Zagrebu može biti pogodna osoba za takav izbor. Zapravo, u svojim tekstovima o Hrvatima Boke uvijek sam naglašavao da ni Crnogorci ni Hrvati nemaju koristi od negiranja hrvatske kulturne baštine u Boki kotorskoj. Očito je to i ovoj grupu intelektualaca - koji zaslužuju divljenje zato što su očuvali svoja prijateljstva u najtežim vremenima – postaje sve jasnije.

Naravno ne bih ni prihvatio biti admirал jer su moja zanimanja okrenuta nizu drugih problema s kojima je suočen hrvatski narod, ali pokazivalo mi je da bi s dogовором između Hrvatske i Crne gore činjenica da je Bokeljska mornarica i hrvatska i katolička bilo prihvatljivo i onima u njoj koji nisu Hrvati. Činjenica da me je predložio moj „Beograđanin“ koji nije Hrvat pokazuje mi da bi vjerojatno među navodnim Hrvatima u Boki bilo većeg otpora nego kod onih koji nisu Hrvati. Podsjetit ću da je i među Crnogorcima u Hrvatskoj bilo nešto slično pa su mene kao Hrvata iz Boke izabrali za predsjednika svoga kulturnog društva, da bi me naslijedio nedavno preminuli dr. sc. Milorad Nikčević koji je bio profesor na Osječkom

sveučilištu, a koji je bio – kao i ja – kasnije izabran za člana Dukljanske Akademije Nauka i Umjetnosti. Naravno, moje prijatelje u Kotoru nije motiviralo to već činjenica da sam redoviti član HAZU kao što je bio i Vladislav Brajković.

Bez obzira na razlike u mišljenjima među Bokeljskim Hrvatima, usvajanjem stvarnog naziva koji potvrđuje i hrvatski i katolički identitet Bokeljske mornarice u kojoj su dobrodošli svi koji žele u potpunosti bi riješilo problem, a našim Hrvatima u Boki bi se pokazalo da neće zbog toga imati nikakvih problema. Istina kao što sam napisao u Uvodu knjige *u Beogradu ne priznaju ni crnogorski narod pa je upitno je li to moguće u današnjoj Crnoj Gori u kojoj je na izborima pobijedio tzv. Srpski svet, kao i puno onih koji su podlegli pritiscima kojima su bili izloženi Hrvati u Boki u prošlom stoljeću.*

Rješenje jest najjednostavnije, ali mi danas imamo *najnoviji pravoslavni kalendar na čijoj je prvoj stranici katolička crkva Gospe od Škrpjela ispred Perasta.*

Tim prije treba inzistirati na zajedničkom imenu koje već imamo u Hrvatskoj.

Josip Pečarić

PRILOZI

Foto: Dražen Zetić

RAZGOVORI KULTURA

ZAJEDNIČKA NOMINACIJA BOKELJSKE MORNARICE BILA JE ZABLUDA

Ekskluzivni razgovor: Ivo Škanata, predsjednik Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809 Zagreb

Autor Dražen Zetić Objavljeno 12 pro, 2021

Gastalde, već skoro mjesec dana mediji bruje o uspjehu crnogorske nominacije Bokeljske mornarice, pišu se pisma, javna priopćenja, daju izjave, na facebooku se u negativnom kontekstu počela spominjati i zagrebačka bratovština...od Vas ništa. Zašto?

– Nisam se želio uključiti u raspravu, koju držim posve neproduktivnom. Da sam imao minimum nade da bi galama doprinijela da se promijene formulacije koje je UNESCO prihvatio, bio bih i glasniji od pisaca priopćenja te, sasvim sigurno, ne bih iznosio samo parole nego podastro argumentaciju koja bi opravdala taj tonalitet. S druge strane, čvrsto stojim na stajalištu da je naš partner aktualna vlast. Zahvaljujući tome, možemo reći da su naše Tripundanske svečanosti proglašene kulturnim dobrom za vrijeme SDP-ove vlade, da pamtimo snažnu potporu vlade u kojoj je ministar kulture bio gospodin Hasanbegović te da je i aktualna uložila truda da nastavi istim smjerom. Dakako, partnerstvo ne isključuje iznošenje drukčijih pogleda na određena pitanja pa i uz mogućnost da budu shvaćena kao kritika.

Ipak, ne znamo što o svemu mislite, predstavnici riječke, pulske i splitske bratovštine su se oglasili, izjavu je dao i predsjednik uprave Bokeljske mornarice Kotor. Prepostavljam da bi članstvo naše bratovštine htjelo znati što predsjednik misli. U Kotoru sam svojedobno čuo da se najviše gleda što o svemu kaže zagrebačka bratovština. Dakle, što imate za poručiti?

– Ono što od početka govorim. Bokeljska mornarica je isključivo katolička tradicija, koju od svih naroda baštine jedino i samo Hrvati. To, dakako, ne isključuje mogućnost da se i drugi Bokelji s njom, kao takvom, identificiraju. Očekivanja, međutim, da pripadnici drugih naroda budu ponosni na tradiciju koja je bokeljska koliko i hrvatska, može imati realnu podlogu samo u državi koja je ili barem teži u praksi ostvariti ustavom proklamirani građanski koncept čije su odrednice multietničnost i multikonfesionalnost. O odluci Evaluacijskog tijela UNESCO-a o crnogorskoj nominaciji izjasnio sam se na 15

stranica pisma upućenog na više adresa u našoj vlasti te HNV-u Crne Gore. Ovoga ljeta sam u skoro dvosatnom razgovoru s kotorskim biskupom izložio svoje gledište o većini pitanja, među kojima i o najvažnijim, koja su se našla u pismu. Prema tome, što o svemu mislim upoznati su svi koji, svatko na svoj način, mogu doprinijeti da se očuva, poslužit će se riječima prof. Pasinovića, „ogromno hrvatsko materijalno i nematerijalno kulturno nasljeđe u Boki“.

Rado bismo znali što u njemu piše, rekli ste da partnerstvo ne isključuje kritiku. Trebamo li to shvatiti da je kritički intonirano?

– Zašto bi uopće bilo važno je li kritički intonirano? Zašto glavno pitanje ne bi bilo što možemo napraviti, kako dalje. Za javno kritiziranje vlasti zadužena je politička oporba, a ne mi i ja se nikada u tu zamku nisam dao uhvatiti. Posve mi je neprihvatljivo da netko tko o Boki ništa ili vrlo malo zna, a kada ne zna onda ni ne razumije, a kad ne razumije onda je upitno i koliko i što osjeća prema njoj, skuplja političke poene na muci naših ljudi dolje. Što se tiče samoga sadržaja, reći će da ima detalja za koje sam procijenio da ne bi bilo dobro iznositi ih javno. Uostalom, to je bio i razlog da sam ga pisao u osobno ime, iznio vlastita stajališta i time na sebe preuzeo potpunu odgovornost za slučaj da poluči, što uvijek ostavljam kao mogućnost, negativne učinke.

Možete li barem nešto općenito reći?

– Dobar dio onoga što sam napisao je poznat iz odgovora naše bratovštine Bokeljskoj mornarici Kotor kojega je objavilo Hrvatsko slovo. Dao sam vlastito viđenje društvenih prilika u kojima djeluje hrvatska zajednica u Crnoj Gori, odnos vlasti prema njoj, obrazložio značenje spomenute nominacije za zajednicu, podastro analizu uzroka koji su doveli do njezina prihvaćanja na stručnom

tijelu UNESCO-a, dodao nove dokaze o hrvatskom identitetu Mornarice, kao i one koji diskvalificiraju druge aspirante na baštinstvo. Na kraju, obrazložio sam zašto smatram da zajedničkom nominacijom ne bismo ništa bolje prošli.

Kako sada to, pa cijelo vrijeme je bilo govora o zajedničkoj nominaciji?

– Već nakon što sam pročitao prve stranice literature o međunarodnoj zaštiti kulturnih dobara, postalo mi je jasno da zajedničkom nominacijom, napose što se tiče nacionalnog određenja, nikako ne možemo utjecati na crnogorsku definiciju kulturnog dobra, čiju bismo kandidaturu supotpisali. Imali bismo, dakle, isto što piše u nominaciji, koju je prihvatio Evaluacijsko tijelo UNESCO-a. Zajednička nominacija, ako se na nju uopće ozbiljno računalo, po mojoj mišljenju, bila je zabluda.

Možete li nam nešto detaljnije reći o toj nominaciji?

– U novinskim napisima koje sam pročitao nisam zapazio da je jasno rečeno što je Crna Gora kandidirala. U prvoj nominaciji, ako se sjećate, kandidirala je udrugu, a u ovoj, umjesto nje, njezinu tradiciju i identitet. Točan naziv nematerijalnog dobra glasi: „***Kulturno naslijeđe Bokeljske mornarice Kotor: svečane prezentacije tradicije i identiteta.***” Tradicija i identitet se prezentiraju sudjelovanjem na proslavi sv. Tripuna, proslavi Zavjetnog dana Perasta (pobjeda nad Turcima u obrani grada 15. svibnja 1654.), proslavi Dana Kotora (Dan oslobođenja, 21. studenoga 1944.), proslavi Dana Tivta (Dan oslobođenja, 21. studenoga 1944.), Dan podružnice Herceg-Novi (Dan osnivanja, 30. rujna 1973.) i proslavi Dana Bokeljske mornarice (Dan kada je donesen najstariji sačuvani Statut Mornarice, 26. lipnja 1463.). Kao što je poznato, osim

sudjelovanja u proslavi sv. Tripuna, sva ostala su novijega datuma.

A identitet?

– Identitet tradicije prikazan je preko identiteta udruge, a on je preuzet iz prve nominacije. To znači da su baštinici dominantno katolici, što bi podrazumijevalo da su u manjoj mjeri pravoslavci, s obzirom da drugih kršćanskih denominacija u Boki nije bilo, a među katolicima brojniji su Hrvati od Crnogoraca. Razumije se da po toj definiciji Crnogorci polazu pravo na nasljedstvo i kao pravoslavci. Baštinici su, kao što je poznato iz prve nominacije, i svi drugi narodi koji žive u Boki.

Upismu iz Hrvatskog slova taksativno ste naveli 11 dokaza u prilog hrvatskom identitetu Mornarice, koji bi bili novi?

– Izašao je na vidjelo dopis kojim Bokeljska mornarica obavještava Kotarsko poglavarstvo da će na dan izbora njezinih časnika, 13. siječnja 1908. Hrvatska Bokeljska Glazba na javnom mjestu u gradu odsvirati „*Carevku, himnu sv. Tripuna i Lijepu našu domovinu*“. Važno je istaći da, kao što se za Carevku ne daje pojašnjenje da je riječ o himni Carevine, tako se i za Lijepu našu ne navodi da je hrvatska himna. To znači da tada nije bila prvi put izvedena te da je narodu poznato da se radi o hrvatskoj himni i da ju je prihvatio kao svoju. Istina, u to vrijeme još uvijek nije bila proglašena službenom, ali je u narodu već ranije zaživjela kao svečana pjesma. U objavljenim arhivskim dokumentima nema ni jedan koji bi govorio da se izvodila srpska „Bože pravde“ ili crnogorska himna „Onamo ‘namo“, odnosno „Ubavoj nam Crnoj Gori“.

Što biste još mogli navesti?

– Poznato je da su Srbi prestali sudjelovati u proslavama sv. Tripuna i 1861. osnovali Srpsku Gardu zbog toga što

kotorski biskup nije dopustio da Mornarica sudjeluje u proslavi pravoslavnog blagdana. Godine 1908. Mornarica se pripremala za prijem sljedeće godine kod cara Franje Josipa, upriličenog povodom proslave 1100 godina njezina osnutka. Tadašnji C. k. savjetnik u Kotarskom poglavarstvu Budisavljević predložio je Admiralatu Bokeljske mornarice da se odlasku u Beč pridruži nekoliko članova Srpske Garde ili barem njihov vojvoda. Skupština Mornarice jednoglasno je donijela odluku da se odbije prijedlog Carsko-kraljevskog Savjetnika i ne prihvati pridruženje Srba. Ili, recimo, nedavno preminuli lokalni srpski povjesničar, kako cijenjen u svojoj nacionalnoj zajednici, kojemu je sve u Boki bilo srpsko osim, izgleda, Bokeljske mornarice, s obzirom da je 90-tih godina pisao da je „Bokeljska mornarica uoči Drugog svjetskog rata širila velikohrvatske ideje i pravila popise uglednih Srba koje treba likvidirati“. Zanimljivo je i svjedočenje profesorice povijesti iz Kotora, koja je prisustvovala na ovogodišnjem seminaru profesora povijesti u Kolašinu, da dobar dio njih iz unutrašnjosti nije ni čuo za Mornaricu, a ostali sve što su o njoj znali je ime. Dakle, učitelji koji, ono što smatraju svojom tradicijom, primjerice, Gorski vijenac, znaju napamet i isto traže od svojih učenika, nemaju pojma da su „njihovi preci“ pobjedivali Turke ne samo po brdima nego i na moru, recimo, kod Lepanta.

Znači li onda da Crnogorci baštine i dragovoljno sudjelovanje Bokeljske mornarice u granatiranju Lovćena?

– Da, dobro ste primijetili, svojim precima na dušu stavljuju uništenje vlastitih ognjišta i simbola crnogorskog narodnosnog identiteta, devastiranje Njegoševe kapele. Ne samo to, crnogorskom narodu je nametnuto da se identificira s tradicijom koja je dovođenje tog istog naroda

u svezu s njom smatrala teškom uvredom. Ako se sjećate, u Hrvatskom slovu sam citirao zahtjev Mornarice Kotarskom poglavarstvu da poduzme sve zakonske mjere da se kazni nakladnik razglednice na kojoj ispod slike dvojice članova Bokeljske mornarice u odori piše da su Crnogorci, jer da joj to nanosi „veliku i tešku uvredu pa i štetu.“

Rekli ste da je baštinstvo nametnuto?

– Uporabu tog izraza mogu objasniti tako što eu podatku o nastavnicima povijesti, dodati još da do kraja ožujka 2018. nije zabilježen ni jedan javni istup ili zapis nekog crnogorskog ili srpskog povjesničara, intelektualca, kulturnog djelatnika, državnog dužnosnika, političara, svećenika, čak ni forumaša ili anonimnog komentatora na društvenim mrežama o Crnogorcima ili Srbima kao baštinicima Mornarice.

U opću sliku uklapa se i najnoviji pravoslavni kalendar na čijoj je prvoj stranici katolička crkva Gospe od Škrpjela ispred Perasta?

– Kalendar o kojem govorite nisam vidio, ali to ne bi bilo prvi put da se svojata naša sakralna baština. Ako nije pogreška, bilo bi to prvi put da pravoslavci sebi pripisuju Gospu od Škrpjela. U literaturi, naime, nisam naišao na podatak da se to dogodilo ikada prije. Svojatao se, međutim, samostan sv. Jurja na susjednom otočiću, temeljem krivotvorene povelje srpskoga kralja Stefana Prvovjenčanoga. Povelju je generalni providur za Dalmaciju 1754. proglašio falsifikatom, a krivotvoritelja kaznio globom od 249 solada. Nisu se katoličke crkve samo svojatale već i otimale. Historiografija poznaje zamolbu pape Klementa VI. iz 1346. godine srpskom caru Dušanu da kotorskoj biskupiji vrati desetak crkava, koje su pravoslavci pod zaštitom njegovih prethodnika prisvojili.

Vratimo se novinskim napisima, u njima su se mogli zapaziti i disonantni tonovi. Predsjednik HNV-a Crne Gore imao je potrebu istaći izvrsnu suradnju s vašom bratovštinom, dok su se u odnosu na ostale zavičajne udruge mogle iščitati i neke zamjerke. Na čemu se zasniva ta suradnja?

– Već na početku smo dogovorili njezine okvire. Ona, prije svega, uvažava činjenicu da su nam uvjeti u kojima živimo i djelujemo različiti. Dosljedno se držim toga da se ne pačamo, ako se to od nas ne traži, u pitanja koja se tiču načina na koji će Hrvati u Crnoj Gori organizirati svoju svakodnevnicu i participirati u političkom i uopće društvenom životu te planirati budućnost. To je njihova stvar. Vodstva HNV-a i HGI-a imaju oporbu i oni bi u međusobnom dijalogu morali pronaći najbolja rješenja. Suzdržanost od inicijative ne znači da smo nezainteresirani za sve što se dolje događa niti da na primjeren način ne iznesimo naša mišljenja. Ako sadašnjost i budućnost pripadaju samo njima, za prošlost se to nikako ne može reći, ona nam je zajednička, pače u Hrvatskoj je više baštinika tradicije i potomaka onih koji su stvarali bokeljsku povijest nego dolje, što znači da se u tom dijelu imamo itekako što pitati. S tim u svezi mogu reći da je šteta da za stolom gdje se razgovaralo o crnogorskoj nominaciji nije bilo mjesta za nas. Naravno, kao i svaka druga iskrena suradnja ni ova ne protjeće bez različitih, pa i suprotnih gledanja. Međutim, nije nam ni na kraj pameti padalo nesporazume javno iznositi.

HNV i HGI nisu potpisali deklaraciju koju je sastavila Zajednica bokeljskih Hrvata, znači li to da je ni Vi ne podržavate?

– Za deklaraciju sam čuo, o njezinu sadržaju ništa ne znam, tako da ne mogu reći ni da je podržavam ni da je ne

podržavam. Mogu iznijeti samo načelan stav, da sam prema takvim dokumentima dosta rezerviran. U spomenutom pismu sam naveo, po mojoj mišljenju, glavni problem koji je generirao sve ostale i, u krajnjoj liniji, iznjedrio nominaciju koja će za nekoliko dana biti definitivno prihvaćena. On odgovara i na pitanje zašto je hrvatska zajednica u Crnoj Gori danas slabija nego je ikada bila u zadnjih 15 godina, unatoč velikoj pomoći hrvatske države, dojučerašnjoj participaciji političke stranke u vlasti i značajnoj materijalnoj pomoći matične države. U Crnoj Gori je hrvatski nacionalni korpus razbijen i u etničkom i političkom smislu. Od toga bi trebalo krenuti, kako u osmišljavanju i provedbi mjera da se situacija popravi, tako i u svim analizama postignuća i neuspjeha zajednice.

Na facebooku, meni nepoznati Branko T. Pean za sve okrivljuje dio Hrvata iz Boke, dio hrvatske vlasti koja je imala pomoć nekih „naših iz HBBM Zagreb“. Tko su ti „naši“, je li mislio na Vas?

– Ne znam na koga je mislio. Kao što znate, na facebooku nisam, on nije primjereno format za ono što želim javnim djelovanjem postići. Opredijelio sam se, naime, da našim ljudima približim hrvatsku povijest Boke, o kojoj generacije Bokelja tijekom proteklih 100 godina nisu mogle čuti ni riječi u sklopu redovitog obrazovanja. Sve je prepusteno roditeljima i samoobrazovanju. Tako, dok je Stjepan Mitrov Ljubiša u drugoj polovici XIX. stoljeća govorio u Beču da u Boki „svaki učenik osmog gimnazijalnog razreda zna da je Dalmacija (s Bokom) pripadala Trojednoj kraljevini (Hrvatska, Slavonija i Dalmacija)“, danas to u Boki znaju tek rijetki osamdesetogodišnjaci. U svakom slučaju, iz susreta s Brankom prije tri godine i ugodnog razgovora koji smo tada vodili, u lijepoj uspomeni mi je ostao prekrasan

pogled na tivatski zaljev s balkona njegove kuće na brdu izviše crkve Svetе Ane.

Gastalde, što i kako dalje?

– I o tome sam nešto rekao u pismu. Zadnjih dana se s više strana moglo čuti optimističku najavu: „Idemo dalje“. Vidjet ćemo, ono u što sam siguran, već na samom početku, nakon izbora puta moći ćemo procijeniti dokle ćemo stići. O tom izboru, međutim, ne odlučujemo ni mi ovdje ni naši sunarodnjaci u Boki.

Razgovor vodio: Dražen Zetić

Zajednička nominacija Bokeljske mornarice bila je zabluda

- Biram DOBRO

D. Zetić: Bokeljska mornarica na listi UNESCO-a bez hrvatskog predznaka?

Objavljeno: 09. prosinca 2021.

KATOLIČANSTVO KAO KLJUČ ZA RAZUMIJEVANJE BOKELJSKE MORNARICE U DANAŠNJOJ CRNOJ GORI

Unatoč nebrojenim pokušajima da se zajedničkom (dvojnom) nominacijom Bokeljska mornarica nominira kod UNESCO-a kao respektabilna nematerijalna kulturna baština dviju država, Crne Gore i Hrvatske, i autohtonoga hrvatskog naroda i Katoličke crkve u Boki kotorskoj, šira hrvatska javnost ostala je neugodno zatečena najnovijom spoznajom da bi Bokeljska mornarica početkom prosinca

mogla biti upisana na Reprezentativnu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a kao isključiva svojina Crne Gore. Iznenadeni takvim činom, u sljedećim recima donosimo djelomična razmatranja zašto je takvo rješenje dugoročno iz više gledišta porazno za identitet hrvatskog naroda na području Boke kotorske i suvremene Crne Gore.

Bokeljska mornarica, kao osobit historijski fenomen, zadužbina pomoraca, kapetana i brodograditelja jugoistočnog Jadrana, prvotno predstavlja neporecivi rodni list prethodnih i budućih hrvatskih (bokeških) izdanaka: „Za njih, naime, zemlja nije tek ekonomsko dobro, nego dar od Boga i njihovih predaka, čije kosti leže u njoj, sveti prostor s kojim moraju biti u interakciji ako žele zadržati svoj identitet i svoje vrijednosti“ (papa Franjo, enciklika Laudato si). Na toponimskoj mapi jugoistoka Jadrana, Boke kotorske (Crne Gore) i srednjoeuropske i sredozemne zemlje Republike Hrvatske, sam spomen Mornarice u mnogočemu je autentični domicilni hrvatski starateljski subjekt (baštini oko 60 posto ukupnoga kulturnog i umjetničkog nasljeda današnje Crne Gore), zalog pomorskih predaka Bratovštine (800 članova) u višereligijском realitetu Boke kotorske i pet gradova Republike Hrvatske (Zagreba, Rijeke, Pule, Splita i Dubrovnika).

Od pamтивјека traju iseljavanja stanovništva, koja istodobno znače i prijenos sastavnih kulturnih komponenata (simbola, predaja, rituala). Iseljenički korijeni konstantno cirkuliraju u područjima gdje su se iseljenici iz različitih situacija dobrovoljno ili pak prinudno nastanjivali (etničkih, socijalnih, ekonomskih). U tom kontekstu možemo spomenuti staru zajednicu Crnogoraca u Peroju, koji su davne 1657. doselili iz Sandžaka i Crne Gore sa svojih 13

obitelji (77 članova) iz mjesta Crmnice, Ljubotinja i Brajića u istarsko selo Peroj. Nadasve je indikativno da i nakon 364 godine, od prvotnih doseljenika u modernoj hrvatskoj državi, postoje generacije iz te stare crnogorske zajednice (Društvo perojskih Crnogoraca Peroj 1657), koji brižno njeguju sjećanje na svoje etničke korijene (osobito ženska narodna nošnja, pravoslavna vjera...).

Bokeljska mornarica baština je hrvatskog naroda

Zreli duhovni identitet pomoraca

Slijedom toga, i tradicionalno narodnosni modaliteti autohtone hrvatske etnografske jezgre s drugim stjecateljima nastoje humanim konsolidiranjem oblika višestoljetne komunitarnosti (posebice od obnove Plemenitog tijela Bokeljske mornarice 1859) sačuvati Bokeljsku mornaricu u Boki kotorskoj (Crnogorskem primorju) te Republici Hrvatskoj, u kojoj živi više od deset tisuća bokeljskih Hrvata (dok prema zadnjem meritornom

popisu stanovništva Zavoda za statistiku Crne Gore u njoj službeno obitava 6021 Hrvat). No Bokeljska mornarica nije isključivo pitanje kvantitativne biološke mase, statističkih popisa stanovništva (postotaka), traženja krvnih zrnaca prethodnika i nasljednika, elokventnih imena admiraliteta, trenutačne teritorijalne fokusiranosti i državne pripadnosti. Bratovština u svojoj genealogiji, odražava zreli duhovni mentalitet primorskog čovjeka, pomoraca i Gospe, savjesti i bezgranična povjerenja u čudotvorne moći nebeskog zaštitnika sv. Tripuna. Slavljenje svetkovine sv. Tripuna već punih 427 godina (otkad je Klement VIII. odredio slavlje 17. rujna 1594), za Kotorsku biskupiju 3. veljače, zauvijek ostaje osobiti starodrevni spomen zaostavštine svim potomcima koji su u prethodnim stoljećima razvijali proslavljeni svečev stijeg: „Ej dopusti, Veliki Bože, nek se za toliki niz stoljeća, koliko je do sada minulo trenutaka, razvije svake godine proslavljeni ovaj stijeg, a uvijek u slozi, sreći i ljubavi. Slava! Slava! Slava!“

Mornarica kao svojstven organon s istančanim izvedbenim kontekstom in situ dragocjenih obrednih prigoda balanja (lančanog plesa dvanaest figura koje alegorijski simboliziraju specifične dogodovštine života na moru), jasno predviđaju i neizbrisive tragove revnosnih održavatelja višestoljetnoga historijata starosjedilačkoga hrvatskoga naroda u Boki kotorskoj (Crnoj Gori), koji su poput simboličkih obilježja na grbu Bratovštine oporučno utkali svoju katoličku vjeroispovijed (s drugim protagonistima unijatskih nagnuća), kao zaglavni kamen memorijalne institucije vjernih preteča relikvija sv. Tripuna, i invokacija maloazijskog zaštitnika pomoraca sv. Nikole (Statut Bratovštine svetog Nikole u Kotoru iz 1463). Bokeljska mornarica istinski je znak liturgijskog zaziva (hvalospjeva), služenja i poniznosti u kreposnom duhu

progonjena frigijskog sveca (čije značenje otkrivamo i u njegovu imenu, Tripun ili Trüph, „osoba plemenitog duha“), koji i dan-danas inspirira naraštaje kerigmom živoga svjedočanstva punu 1771 godinu od pogubljenja za vrijeme vladanja cara Decija (250. godine u Niceji): „Slobodan sam, a po uvjerenju kršćanin!“

Bokeljska mornarica, mornari iz Tivta, 1905.

(Su)svjedočanstvo (su)postojanja

Odvajkada je Mornarica, kao dijete Kotorske biskupije i grada Kotora, požrtvovno djelovala u civilizacijsko-kulturnom krugu raznoraznih utjecaja kršćanstva Istoka i Zapada. I to bi se moglo smatrati jednom od njezinih krucijalnih sinergijskih točaka u koheziji različitih kristijaniziranih onodobnih imperijalnih poredaka i tadašnjih središta globalne političke moći. No njezin opstanak kroz nebrojene havarije periodičnih zabrana ne bi bio ostvariv bez vjerodostojna posvećenja Katoličke crkve

u svim burnim razdobljima jugoistočnog Jadrana. Stoga bi bilo mudro uz nove potiske vjetrova Katoličke crkve, i djelomično drugih činitelja Bokeljske mornarice, u jedra dobre volje nadići nerijetko te kolosalne kiklopske zidine i razbistriti ideološke zamagljene periskope, te preusmjeriti plovidbu nemirnim zaljevskim estuarijem (tematiku tzv. dvojne nominacije Bokeljske mornarice pred UNESCO-om), na posve drukčije intonirane dijaloške bonace međunarodnih plovnih voda: „Djeco, posljednji je čas.“ (1 Iv 2,18).

Slavna tradicija ponosnih moreplovaca bokeljskih Hrvata i manjinskih začetnika drugih narodnosnih skupina jugoistočnog Jadrana, prije svega je časni privilegij, (su)svjedočanstvo (su)postojanja koji nam neosporno omogućuje da zajedničkim hodom (su)oblikujemo naše vlastito sudioništvo u tisućljetnoj zahvalnosti vjeri predanih bokeljskih duša. Sama tradicija kao takva pojmljena stvarnost u vremenskim klancima Vrmca (bokeškog Sinaja) hrvatskih mornara, u prvotnom mahu, predstavlja ishodišta viševjekovne opstojnosti ranjiva hrvatskog bića velebnog mediteranskog akvatorija: „I ne možemo se odreći, čak i da hoćemo, ama baš svega u svijetu, u kojem živimo, i samo šutjeti i plakati. Moramo, kad je potrebno, također i tražiti svoje pravo...“ (Luka Brajnović, Služiti istini). Multikulturna dijaloška poliformnost Boke kotorske (Crnogorskog primorja) nedvojbeno bi time još jednom potvrdila visoki stupanj zajedničkoga (su)života i uzajamnog uvažavanja različitosti u bitnim društvenim međuljudskim konceptualnim obrascima. Usto svakako bi još obzirnije produbila razumijevanja kao ishodišne točke koegzistencije naroda na prostorima Crne Gore, ukazujući na još neiskorištene mogućnosti ispisivanja novih stranica povijesti – unatoč negdje naizgled nepremostivim

demografskim, etničkim i vjerskim specifikumima – u Zaljevu svetaca, blaženika i mučenika, ekumenskih obzorja Istoka i Zapada.

Zastava Bokeljske mornarice

Sporna jednostrana nominacija

Prethodnih godina svjedoci smo polemike vezane za Bokeljsku mornaricu. Naime aktualno čelništvo Bokeljske mornarice od samog je početka snažno inzistiralo da se u nominacijskom listu ne spomenu Katolička crkva i sv. Tripun, kao ni hrvatski narod. Tako je između ostalog rečeno da je Bokeljska mornarica nastala oko kulta ličnosti, izbjegavajući notornu činjenicu da se radi o kultu sv. Tripuna. Takvo ponašanje i nastojanje čelništva Mornarice izazvalo je reakciju svih udruga s hrvatskim predznakom u Crnoj Gori, Hrvatskog nacionalnog vijeća, kao i Kotorske biskupije. Jasnu i nedvojbenu političku artikulaciju imala je Hrvatska građanska inicijativa, koja je na svim razinama zastupala činjenice da se radi o kulturnom dobru koje je nastalo u krilu Katoličke crkve, oko kulta sv. Tripuna i da su Hrvati oni koji su je kao izraz pučke srednjovjekovne pobožnosti stvorili tijekom proteklih dvanaest stoljeća, sve do današnjeg dana.

Dražen Zetić
Vijenac

D. Zetić: Bokeljska mornarica na listi UNESCO-a bez hrvatskog predznaka? - Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća (hakave.org)

**ZALJEV HRVATSKIH SVETACA,
DRAGOVOVOLJAC.COM, 2022.**

GOST UREDNIK KRSTO PAPIĆ: PROF.
DR. JOSIP PEČARIĆ

**BOKA JE ZALJEV HRVATSKIH
SVETACA**

Vjesnik, 9. svibnja 1993.

Vukašin Vuk ĐURIČIĆ

Josip Pečarić je (...) Član je i Upravnog odbora "Bokeljske mornarice 809" iz Zagreba, najstarije hrvatske bratovštine, i potpredsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" iz Zagreba, te velik borac za nezavisnost Crne Gore.

**BOKA ĆE BITI "ČISTA"!
Boka danas?**

Jako puno ljudi seli, napušta stoljetna ognjišta i dolazi u Hrvatsku. Opasno je i skoro nemoguće danas biti Hrvatom u Boki. Danas u Boki najviše Hrvata živi u Tivtu, pa su тамо i najčešći i najjači pritisci i šikaniranja. Ako se to nastavi, Boka će biti “čista”. No, ja ipak vjerujem da će se to zaustaviti.

Koliko Hrvata sada živi u Boki?

Prema zadnjem popisu oko sedam posto. No, i u Boki ima dosta ljudi koji su se pisali kao Jugoslaveni. Većina njih su Hrvati koji se boje kazati što su! A nekada je, pogotovo u priobalnom dijelu Boke, Hrvata bilo oko 80 posto. Pravoslavci su uglavnom bili ruralno pučanstvo, dok su Hrvati bili pretežno u gradovima. No, kada se uzme sveukupno, prema popisu iz 1910. Hrvata je bilo oko 50 posto. Interesantno je analizirati popis pučanstva iz 1910. i onaj iz 1991. godine. Broj Hrvata u Boki smanjio se za više od tri puta, dok se ukupan broj pučanstva Boke dva puta povećao. To znači da je u Boki već odavno na djelu etničko čišćenje.

Etničko čišćenje u miru?

Da. U Kotoru je prema popisu iz 1910. živjelo oko 70 posto Hrvata, a prema zadnjem popisu oko sedam posto. U Tivtu je bilo

više od 90 posto Hrvata, a danas ih je oko 23 posto, dok je u Herceg Novom od 70 posto danas ostalo oko dva posto Hrvata.

Kada je počela politika etničkog čišćenja?

Ovo novije počelo je stvaranjem Jugoslavije. Zapravo, počelo je prije osam stoljeća, naravno s Nemanjićima! Oni su napravili prvi genocid i otada ga provode nad svim narodima koji ih odvajaju od mora. To je poznati kompleks Srba zvan-more. Taj prvi genocid oni su proveli nad stanovništvom katoličke države Duklje. Radili su sve ono što i danas rade. Tada su uspjeli samo na Prevlaci preko

puta Tivta nametnuti svoju episkopiju. Kako kaže crnogorski akademik i predsjednik crnogorskog PEN-a gospodin Pavle Mijović “ta episkopija je u moru katoličke Boke”, postojala je samo u periodu dok je postojala vlast Nemanjića.

Tu se svakako mora spomenuti etnikum Crvena Hrvatska, jer je poznato da su Hrvati doselili na te prostore. Mnogi misle da su Srbi dolazili na te prostore bježeći pred Turcima. To u stvari i nijesu bili Srbi nego Vlasi i pripadnici drugih pravoslavnih naroda. Oni su “pratili” turska osvajanja i naseljavali osvojene krajeve. Tako su se u Boki pojavili Srbi samo u onim mjestima koje su osvojili Turci.

KATOLIČKI KORIJENI CRNOGORACA

Može li se reći da su Crnogorci narod s katoličkim korijenom?

Da, za to postoji bezbroj nepobitnih dokaza. Crnogorcima je pravoslavlje silom nametnuto. Mnogo su duže bili katolici nego pravoslavci. Dominantan utjecaj pravoslavlja u Crnoj Gori je prisutan u posljednjih nekoliko stoljeća, za neka plemena i kraće. Silom im je nametnuta ta velikodržavna religija isključivo sa ciljem osvajanja tuđih teritorija i tuđih kultura.

Jesu li Crnogorci svjesni svoje katoličke prošlosti?

Čini se da jesu sve više. Pogotovo crnogorska opozicija i mnogi crnogorski intelektualci. O tome se danas govori, piše u opozicijskim novinama, a izdaju se i mnoge knjige. Pamćenje moraju “vratiti” sami Crnogorci! Da se ne bi krivo shvatilo da ja namećem Crnogorcima hrvatske korijene danas, ne, ja govorim o onome što je bilo prije tisuću godina. Na prostoru današnje Crne Gore postojala je Crvena Hrvatska u kojoj su živjeli Hrvati, no, s vremenom je došlo do podjele toga teritorija i toga nacionalnog bića. Dio tog etnikuma je otrgnut i silom mu je nametnuto nešto

što nije njegovo, dok se drugi dio etnikuma uspio održati i sačuvati svoje korijene. Taj povijesni hod je formirao Crnogorce kao poseban narod i danas su to dva posebna etnikuma, iako su po mome mišljenju to dijelovi jednog naroda.

Boka je prava riznica hrvatske kulture. Jednom ste mi rekli da je “u Boki svaki kamen hrvatski”. Značajnu ulogu u očuvanju toga igra najstarija hrvatska bratovština “Bokejska mornarica 809”?

Pazite, 809. godine je osnovana Bokejska mornarica i to je najstarija hrvatska bratovština. Vrijeme osnivanja te bratovštine je vrijeme Crvene Hrvatske. To je godina kada su kotorski mornari prenijeli kosti Sv. Tripuna u Kotor. U crkvi sv. Tripuna, iz 9. stoljeća, čiji su ostaci sačuvani u današnjoj katedrali, ima jako puno hrvatskih pletera. Na jednom kamenu postoje dva Višeslavova križa, a na tim ostacima crkve ima više pletera nego što se može naći u cijeloj Hrvatskoj.

HRVATI – KARIKA S EUROPOM

Mnogima nije poznato da se Boka kotorska još zove i “Zaljevom hrvatskih svetaca”?

S obzirom na memoricid koji je izведен nad hrvatskim narodom i ne čudi nedostatak spoznaje o velikoj hrvatskoj kulturi u Boki. Zašto zaljev hrvatskih svetaca? Pa od dva hrvatska sveca, jedan je, sv. Leopold Mandić, iz Boke. Od četiri blaženika dva su iz Boke, blažena Ozana Kotorka i blaženi Gracija iz Mula. Posebno svakako treba istaći papu Siksta V., po mnogo čemu najznačajnijeg Papu u povijesti, koji je isto tako porijeklom Hrvat iz Boke.

Koliko hrvatska država pokazuje interesa za Hrvate i hrvatsku kulturu u Boki kotorskoj?

Pokazuje sve više. Hrvatska država mora voditi brigu o Hrvatima i hrvatskoj kulturi u Boki. Bez obzira što se sve

desilo i što je Boka danas etnički očišćena, ona je nezaobilazni dio hrvatske kulturne baštine. Nažalost, Srbi su u svojim nakanama, uz pomoć dijela Crnogoraca, skoro u potpunosti uspjeli. To što se desilo nije u interesu niti Crnogoraca niti crnogorske države. Interes crnogorske države je da u Boki bude Hrvata jer je to karika, onaj spoj koji ih povezuje s Europom. Crnogorci su nesretan narod, koji je po svemu pripadao zapadnoj civilizaciji. Nasilno su otrgnuti iz sredine kojoj po svemu pripadaju i uvaljeni u nešto gdje nikada nisu pripadali. To je velika tragedija.

Dio velikosrpske politike je bio da se Crnogorce uvuče u zločinačku agresiju na Hrvatsku. Srbi su, nažalost, u tome uspjeli. Cilj im je bio da se potpuno pokidaju niti koje spajaju hrvatski i crnogorski narod?

Da, to je velika nesreća za Crnogorce. To što je dio sudjelovao u agresiji na Hrvatsku, to je rezultat velikosrpske politike u Crnoj Gori i njezine okupacije od strane Srbije. No, ipak u Crnogorcima postoji gen koji se odupire. Crnogorska opozicija po svemu pokazuje da pripada Europi i to je velika nada da se ta svijest o pripadnosti Zapadu može opet vratiti tom narodu.

“Meki trbuh” velikosrpske politike je Crna Gora. Ako bi se Crna Gora uspjela istrgnuti Srbiji onda velikosrpska politika pada kao kula od karata. Što su Crnogorci dobili od Srbije? Stavljeni su na stup srama, a to je i Srbima bio cilj. Crnogorski kvislinci su najobičnije srpske sluge koji su zaduženi za najprljavije poslove, a jedan od tih poslova je bio i rušenje Dubrovnika. No, na svu sreću to je ipak manji dio Crnogoraca, koji i nisu Crnogorci, to su Crno-Srbi.

SUDBONOSNA ULOGA OPOZICIJE

Uspostavom nezavisne Crne Gore, Boka bi opet dobila svoj sjaj?

Da, u svakom slučaju. Ne samo da bi tada bilo riješeno pitanje Boke, nego bi uspostavom samostalne Crne Gore bilo riješeno i pitanje Balkana. Izbijanjem Crne Gore iz kandži Srbije, ruši se i velikosrpska politika.

Nije li za uspostavu nezavisne Crne Gore potrebno još dosta "lomova" u glavama mnogih Crnogoraca?

U svakom slučaju. To se već i počelo dešavati, a ovaj rat je i sam pridonio tome. Onoga trenutka kada budu svjesni svega što se desilo, svih zločina koji su počinjeni, doći će do potpunog loma u mnogim glavama. Lom u crnogorskim glavama nije istovjetan lomu koji će se morati desiti i u srpskim glavama. U Crnoj Gori postoji čitavo vrijeme opozicija koja je osudila agresiju na Hrvatsku, koja je protiv rata na prostoru bivše Jugoslavije. U Srbiji toga nema, nema bitne razlike između pozicije i opozicije.

Za nezavisnu Crnu Goru zalažete se ekstremnije od mnogih Crnogoraca?

Interes i crnogorskog i hrvatskog naroda je da budu dio Europe. Tako je i izražen interes Hrvata Boke jer je u tom slučaju i Boka u Europi. Crna Gora se mora oslobođiti Srbije i Srpske pravoslavne crkve. Rezultat posrbljivanja Crnogoraca je i "slavna" izjava Momira Bulatovića da je "Crnogorcima ime crnogorsko a prezime srpsko". Crnogorci imaju i svoje ime i svoje prezime, no, morat će to braniti od srpskih osvajača.

Mnogi tvrde da nezavisne Crne Gore nema bez velikog krvoprolića.

Situacija je zaista teška i teško je povjerovati da će proći mirno. Kad se uzme ukupan broj Crnogoraca i tragična podjela nacionalnog bića, zaista neće biti lako. Crnogorce dijelim na tri dijela: one koji su svjesni svoga nacionalnog bića, one koji su Crnogorci a još nisu svjesni toga i one na sjeveru Crne Gore koji misle da su Crnogorci a nisu svjesni da su Srbi. Ti na sjeveru ni po čemu i nisu Crnogorci, i oni

su uglavnom i učinili najviše zločina. Tu tragičnu podijeljenost crnogorskog nacionalnog bića Srbi dobro koriste za ostvarenje svojih prljavih ciljeva. Crnogorci se moraju izboriti za svoje. To je teško izvesti i traži dosta umijeća. Crnogorska opozicija se zaista nalazi u teškoj, povijesno-sudbonosnoj poziciji. No, ja sam ipak optimist i vjerujem da će uskoroići u Slobodnu Boku, odnosno nezavisnu Crnu Goru, jedino tako će ići, a volim svoju Boku.

[https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/23328-](https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/23328-moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic)

[moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic](http://bezcenzure.hr/vlad/moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic/)

[http://bezcenzure.hr/vlad/moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-](http://bezcenzure.hr/vlad/moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic/)

[papic/](http://bezcenzure.hr/vlad/moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic/)

MOJ PRIJATELJ CRVENI HRVAT KRSTO PAPIĆ

U razgovoru na Podcastu Velebit admiral Davor Domazet Lošo daje objašnjenje zašto su crnogorski domoljubi, suočeni s pobjedom velikosrpske koalicije na nedavnim izborima u Crnoj Gori, pjevali Thompsonovu „Bojnu Čavoglave“: *Crnogorci su Crveni Hrvati i zato pjevaju Thompsona*

<https://projektvelebit.com/podcast-velebit-davor-domazet-loso-crnogorci-su-crveni-hrvati-i-zato-pjevaju-thompsona/>

(Podsjetimo da je na izborima pobijedio Mitropolit Amfilohije koji je tijekom 90-tih godina prošlog stoljeća bio jedan od najvećih ratnih huškača u Crnoj Gori, a u cilju obrane srpstva, pa je tako u svojoj rezidenciji u manastiru na Cetinju dočekivao i ratnog zločinca Željka Ražnatovića Arkana. Poznat je i po svojim kletvama, a u jednoj od najcitrirajijih, uoči ulaska Crne Gore u NATO, rekao je: “Tko ne bio vjeran jednojezičnoj, jednokrvnoj Rusiji, dabogda živo meso od njega otpadalo, bio proklet tri puta i 3000 puta od mene“.

<https://kamenjar.com/mitropolit-spc-u-crnoj-gori-amfilohije-u-bolnici/>

Bio sam uvjeren da sam spomenuo crvene Hrvate u svom tekstu ODGOVOR TOMISLAVU DRŽIĆ. Ali nisam. A htio sam u dijelu: *Upoznao sam ga na osnivanju Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" kada sam kao Hrvat iz Boke kotorske i izabran za potpredsjednika. Brat mi je pričao o njemu i njegovim tekstovima u VUS-u, pa je bilo prirodno da se od prvog trenutka razvilo veliko priateljstvo među nama. U mojoj knjizi U Boki kotorskoj svaki kamen govori hrvatski / Borba za Boku kotorskiju 2, Zagreb, 2004. Na str. 183-187 imaš*

dva teksta koja sam objavio u Vjesniku, 3. siječnja 1997. i 24. siječnja 1997. u kojima sam ga branio od napada „njegovih“ Crnogoraca kako sam u tim tekstovima tvrdio „napad na g. Kastratovića je zbog njegova hrvatskoga usmjerenja“.

Zapravo brat mi je ispričao i kako je jednom u društvu Crnogoraca Drago, koji je bio jedini Crnogorac koji je završio u zatvoru zbog Hrvatskog proljeća, srdačno pozdravljen. Međutim, kad je otišao brat je čuo kako govore podrugljivo o njemu kao Crvenom Hrvatu, iako je Drago uvijek isticao da je Crnogorac.

Ali u pismu g. Držiću spomenuo sam i jednog pravog Crvenog Hrvata velikog hrvatskog redatelja Krstu Papića (godinama smo bili smo zajedno svako nedjeljno prijepodne, najčešće sa Slavicom Maras, njenim suprugom Markom Mikulandrom i drugima iz njihove branše):

Tada sam se družio s velikim hrvatskim redateljem i dragim prijateljem Krstom Papićem koji je komentirao moje tekstove rekavši kako oni koji napadaju Draga Kastratovića njega – najpoštenijeg čovjeka u Hrvatskoj – prikazuju kao lopova. Zanimljivo je spomenuti da sam vjerojatno ja bio razlog zašto su i Hrvat Krsto Papić i Crnogorac Drago Kastratović postali članovi Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica – 809.

Pravili smo Krsto i ja mojim Bokeljima i probleme jer smo na tradicionalnim Bokeljskim večerima u Zagrebu dolazili sa svojim prijateljima i tražili da budemo za istim stolom. Morali su pripremati veći stol samo za nas. Koliko je tek uspomena s njegovih godišnjica braka. Ili njegov duhoviti komentar sa krštenja njegovih kćeri:

Ja sam jedini čovjek u Hrvatskoj koji može organizirati okupljanje na kojemu će biti ljudi od Vinko Breaana do Josipa Pečarića.

O njegovim bokeljskim korijenima doznao sam kada je na televiziji ispričao svoju priču kako su njegovi predci Bokelji bježeći pred Turcima zakasnili na brod i onda pobegli u brda. Kasnije mu je jedan crnogorski akademik spomenuo da je iz kraja odakle je papa Siksto V. pa je sam počeo istraživati svoje porijeklo.

Kada smo se sreli na Jelačić placu upitao me: *Zašto me vi iz Bokelske mornarice ne zovete?*

I samo učlanjenje bilo je neobično. Kada smo išli na sastanak s kardinalom Kuharićem pozvao sam i njega i učlanili smo ga ispred Katedrale I s Predsjednikom prof. dr. sc. Zvonimirom Janovićem, podpredsjednikom dr. sc. Dejanom Škanatom otišli smo kod našeg kardinala. Kardinalu je bilo dragو što je i Krsto s nama, ali meni je bilo simpatično kada je Krsto odgovorio kako se formalno tek tada učlanio u Bratovštinu.

Uvijek je isticao da je rođen na tromedi Hrvatske, BiH i Crne Gore. Zato je kao gost urednik Vjesnika pozvao mene da u jednom od intervjuja bude riječi i o Boki i o Crvenoj Hrvatskoj. Taj intervju dajem u Prilogu.

Zapravo nadam se da je Kastratović shvatio da sam se u tom intervjuu našalio kada sam govoreći o podjelama Crnogoraca spomenuo i kako na sjeveru Crne Gore imamo Crnogorce koji ne znaju da su Srbi. Poruga je bila zbog toga što sam ja djetinjstvo proživio u uvjerenju da su pravoslavci u Crnoj Gori - Crnogorci. Tek su s Miloševićem neki od njih postali Srbi. Vidimo i danas da takvih ima svuda po Crnoj Gori. Znamo i da su Sandžak u Jugoslaviji podijelili na dio koji je pripao Srbiji i dio u Crnoj Gori. A Srbi su u toj državi (zapravo Srboslaviji) radili da se eliminira kontakt muslimana u Sandžaku s onima u BiH pa su posrbljivali zapadni dio Sandžaka. Jasno je da nisam mislio da su svi na sjeveru Crne Gore Srbi.

Itekako sam smatrao Draga za izuzetnog Crnogorca i bio ponosan na naše prijateljstvo.

A Crvena Hrvatska je nešto što se spominje u naslovu moje knjige PROPADE IM CRVENA HRVATSKA iz 2015. Neki moji prijatelji su pomislili da se doista odnosi na Crvenu Hrvatsku. Šime Đodan nije bio živ jer bi možda pomislio da sam napokon napisao prikaz njegove knjige CRVENA HRVATSKA - DUBROVNIK I BOKA OD KOTORA iz 2003. Nedugo nakon što me je zamolio umro je pa prikaz nisam napisao.

Intervju koji je 15. ožujka 2015. povodom izlaska te moje knjige objavio Portal HKV-a počeo s pričom o kakvoj je Crvenoj Hrvatskoj zapravo riječ (*Akademik Pečarić: Ništa ne može na bolje bez vlasti koja voli hrvatski narod i državu*):

Poštovani gosp. Pečariću, 25. ožujka u dvorani Udruge specijalne policije bit će predstavljena Vaša nova publicistička knjiga "Propade im crvena Hrvatska". O čemu možemo čitati u Vašem novom djelu?

Naslov može zavarati one koji znaju da sam ja Hrvat iz Boke kotorske. Tako mi je dragi prijatelj hrvatski književnik Stjepo Mijović Kočan napisao: KAD SE VEĆ BAVIŠ Crvenom Hrvatskom, pročitaj moj poetsko-oglednički tekst (pjesmu) Svjedoci su... o zajedničkom jeziku nekada u Crvenoj Hrvatskoj (Duklji, Zeti, Crnoj Gori) koji je jednak u Dubrovačkom Primorju i Konavlima i u današnjoj Crnoj Gori kao i u nekim selima u Albaniji, u ostacima starinskih riječi (tzv. arhaizama). U CG ih je Nikčević ozakonio u njihovu jeziku. Ali, ti fonemi su dokaz o jedinstvu narodnoga govora nekadašnje Crvene Hrvatske, od Neretve do Bojane. Osim toga, jezično "crmno" (Crmnica) je isto što i "crveno", isto što i "crljenica" (crvena boja brda gdje ima boksita (?!). Lako je moguće da se "crmno" prometnulo u "crno", a izgubilo

značenje "crveno" pa JE GORA POSTALA CRNA, NE VIŠE CRMNA (CRVENA!)?! Tebi poezija ZNAM DA NE LEŽI BAŠ, ALI PROČITAJ KAO ČINJENICU, TO TI LEŽI! Šaljem cio ciklus, a ti pročitaj samo ono "Svjedoci..."! (Kočanove pjesme dao je portal *Glas Brotnja*).

Njegovo reagiranje podsjetilo me je na jednog drugog dragog prijatelja, pokojnog hrvatskog redatelja Krsta Papića, koji je također bio s područja Crvene Hrvatsko koju spominje Kočan. U onim vremenima kada se stvarala Hrvatska znao je reći da je Crveni Hrvat, a ljudi su mislili da kaže da je komunist. Da, moja knjiga govori o takvoj Hrvatskoj na koju su mislili ti o kojima mi je pričao Krsto. Knjiga zapravo predstavlja svojevrsni nastavak na dvije moje knjige: 'Ako voliš Hrvatsku svoju' i Hajka na Thompsona.

<http://mail.hakave.org/razgovori/19872-akademik-j-pecaric-nista-ne-moze-na-bolje-bez-na-vlast-ne-dodu-oni-koji-vole-hrvatski-narod.html>

(Zapravo sam se svog prijatelja Krsta Papića sjetio i u knjizi JE LI POLITIČARIMA KRIVA MATEMATIKA? Zagreb, 2019. pišući o Thompsonu:

Jednom mi je Thompson objasnio i zašto mnogi od vas volite moje tekstove: „Vi njima uđete u glavu.“ Zapravo je na svoj pjesnički način ponovio ono što mi je još devedesetih godina govorio veliki hrvatski redatelj Krsto Papić: „Ljudi Tebi vjeruju!“)

Ovih dana izašla je iz tiska moja nova knjiga STIJEPO MIJOVIĆ KOČAN, Zagreb, 2020.. U njoj je dan i ovaj intervju. Ali i u Dubrovniku sam travnja 1995. ispričao jednu Krstovu priču s tih naših druženjima. U stvari, 27. 12. 1994. g. na poticaj i uz potporu Vlade Republike Hrvatske održano je savjetovanje “Interesi Hrvata Boke kotorske”. Koordinatori Savjetovanja bili smo dr. Juraj

Njavro, ministar u Vladi Republike Hrvatske i ja. Tom prigodom sam nastupio i u emisiji HTV-a "Slikom na sliku". Mislim da je Krsto nagovorio urednika emisije da me pozovu, a bio je i oduševljen mojim nastupom. Kako sam tada bio član suradnik HAZU, akademik Vladimir Paar, na moje čuđenje jer sam ja bio u HAZU kao matematičar, zamolio me je da pripremim odgovarajući tekst za Vjesnik HAZU, čiji je on bio glavni i odgovorni urednik: Nije važno što si matematičar. Ljudi će više zanimati ono što si govorio na HTV-u. I tiskano je to moje uvodno izlaganje sa Savjetovanja: Hrvatska i Zaljev hrvatskih svetaca, Vjesnik HAZU 1 - 3 / 1995, 75 - 87. Taj tekst je poslužio kao osnova za spomenuto predavanje u Dubrovniku, kao i za izlaganje na znanstvenom skupu u Zadru. Dakle pod naslovom BOKA I HRVATI (Dubrovnik, časopis za književnost i znanost, 4, 1995., str. 255 – 262) možete naći i dio u kome spominjem Krsta: Znajući s kakvim smo neprijateljem suočeni, moramo na tome raditi mnogo više. Moramo znati da je hrvatska kulturna baština strašno oružje, koje nismo u dovoljnoj mjeri iskoristili u ovom ratu. A koliko je ono ubojito, vidjeli smo upravo u reakciji svijeta kad je napadnut Dubrovnik. Ili, da ispričam jednu zgodnu priču koju sam čuo od našega velikog redatelja Krste Papića. Govoreći o ratu u Hrvatskoj, neki njegov američki kolega je govorio o ratu između balkanskih plemena. Krsto ga je upitao: "Razmislite malo, kolega, zar možete o narodu koji je stvorio jedan Dubrovnik govoriti kao o balkanskom plemenu." Čovjek je malo razmislio i sve mu je postalo jasno. Zato upravo Dubrovnik i treba biti ona naša sredina koja će permanentno ukazivati svijetu što je Boka kotorska, koja će svijet upoznati s hrvatstvom Boke kotorske, s velikom hrvatskom kulturnom baštinom Boke. Jer kad Dubrovnik upozorava svijet na veličinu gubitka hrvatskog

naroda kroz gubitak Boke kotorske, onda to zaista ima posebnu težinu. Osnivanje pobočne bratovštine Hrvatske bratovštine "Bokeljska Mornarica 809" u Dubrovniku jest nešto što u meni budi nadu da će to zaista tako i biti. Po meni ona ima biti glavna uzdanica u budućem radu bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj jer, kao što znate, ne postoji nikakva organizacija bokeljskih Hrvata u samoj Boki kotorskoj. I na kraju neka mi bude dopušteno da u ovome veličanstvenom gradu kažem o mojoj Boki ovo: Ako se itko igdje u svijetu utrkivao s Bogom u stvaranju ljepote, onda su to Hrvati Boke kotorske. Ne znaš čije je djelo veličanstvenije!

To je itekako dobro znao i župan Dubrovačko-neretvanske županije Jure dr. Burić koji je predložio, a to je i usvojeno, da danas dan te županije bude po hrvatskom svetcu iz Boke kotorske sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću. Radi se o još jednom mom prijatelju kome sam također posvetio jednu knjigu (DR. JURE BURIĆ, Zagreb, 2020).

Tijekom naših druženja Krsto me je stalno nagovarao da me odvede kod predsjednika Tuđmana. Nisam mislio da trebam smeta Predsjedniku pa nisam prihvatio, ali sam zabilježio dvije zgode iz naših druženja u kojima se spominju Tuđman i on.

Prva je (DNEVNIK U ZNAKU 'ZA DOM SPREMNI', Zagreb, 2017.) na str. 217.-218. za 26. 09. 2016.:

Kao što sam nedavno u društvu nekih poznatih državotvornih Hrvata reagirao na tvrdnju da je već dosta priča o ustašama i partizanima rekao da meni nije dosta priča o ustašama jer su Srbi i srpske sluge u Hrvatskoj branitelje nazivali ustašama i RH ustaškom državom. A ja se ponosim i s braniteljima i s činjenicom da imamo svoju državu. Dakle Domovinski rat je samo proširio ono što sam tvrdio 1987 , a što je „Krugoval“ nazvao mojim poučkom. A ako baš hoćete i o napadima i o pričama o zločinima u

NDH poučak bi trebao biti i to: Kada imamo tolikih i takvih priča o ustašama u Domovinskom ratu i o Ustaškoj Tuđmanovoj Hrvatskoj zar nije prirodno upitati se, a koliko su nas tek lagali o NDH. Lažu nam o Domovinskom ratu u kome smo pobijedili i u nezavisnoj RH. A koliko su nam onda lagali u ratu u kojem su pobijedili Jugoslaveni i u njihovoј državi za koju su se borili (a bore se i danas)? Političari koji žele biti hrvatski državnici trebaju biti svjesni da to nije lako. Akademik Franjo Tuđman je pokazao da mu je doista Hrvatska bila iznad svega, tj. pokazali su to svjetski moćnici tako što mu nisu došli na sprovod. Jednom sam u šali mom dragom prijatelju redatelju sada pokojnom Krsti Papiću to prokomentirao: Da ih je Franjo htio slušati i sprovoditi njihove, a ne hrvatske interese, Ti bi već u Hollywoodu snimio film o Franji i za njega bi dobio oskara!

U tekstu TKO JE IZBORNI POBJEDNIK PUPOVAC ILI PLENKOVIĆ?:

Očito je kako već skoro trideset godina upozoravam i pišem isto. Izbori su pokazali da danas imamo puno Hrvata koji su ravnodušni prema Hrvatskoj. Koji vjerojatno nisu ZDS. Da je Tuđman imao takvu Hrvatsku nikada ne bi uspio u stvaranju države. Ravnodušna Hrvatska bi shvatila da mnogi ne bi poginuli za domovinu da su spremni slušati i služiti balkanskom krvniku, da je za to Tuđman bio spremjan, kao što to danas čini Plenković. S druge strane imamo dvadesetak posto istinskih Tuđmanista. I nije bio u pravu moj dragi prijatelj pokojni Krsto Papić kada mi je prorekao da će ja biti posljednji Tuđmanist.

Ima nas! IMA!

<http://bezczencure.hr/izbori/tko-je-izborni-pobjednik-pupovac-ili-plenkovic/>

<http://glasbrotnja.net/akademik-pecaric-tko-izborni-pobjednik-pupovac-plenkovic/>

<http://dragovoljac.com/index.php/razno/22217-tko-je-izborni-pobjednik-pupovac-ili-plenkovic>

Josip Pečarić

<http://dragovoljac.com/index.php/razno/23328-moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic>

<http://bezczencure.hr/vlad/moj-prijatelj-crveni-hrvat-krsto-papic/>

PROSLAVA BL. OZANE 2020. GODINE

27.04. 2020.

**Ivo Škanata,
Predsjednik Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica
809.**

DANAS JE BLAŽENA OZANA

Drage članice i članovi bratovštine,
nadam se da ste i nadalje dobro i puni vjere da ćemo se
ubrzo moći slobodno približiti jedni drugima i nastaviti
živjeti bez maski.

Danas je blažena Ozana, rođena 25. studenoga 1493. u Crnoj Gori kao Katarina Kosić. Prevladava stajalište da je rođena u pravoslavnoj obitelji, ali ima i suvremenih povjesničara, koji smatraju da je odgajana u katoličkom duhu (dr. sc. Tomo Vukšić, u siječnju ove godine imenovan nadbiskupom koadjutorom Vrhbosanske nadbiskupije). Umrla je u Kotoru 27. travnja 1565. i sahranjena u crkvi sv. Pavla. Kada je za francuske vladavine 1807. ta crkva porušena, njezino tijelo preneseno je u kolegijalnu crkvu sv. Marije, gdje se i danas nalazi. Godine 1665. proglašena je zaštitnicom grada Kotora i biskupije. Pripisuju joj se mnoga dobra djela i čudesna, među kojima i da je 1526. spriječila širenje kuge iz Dubrovnika u Kotor, a i da je zasluzna da 1539. Hajrudin Barbarosa nakon 15-dnevne opsade nije uspio osvojiti Kotor, kao što je prije toga pokorio Herceg Novi i Risan. Blaženom je proglašena 21. prosinca 1927. Nekima od vas bit će, vjerojatno, zastarjela vijest da je prije mjesec dana iz crnogorske prijestolnice (Cetinje) u francusku opremljena kuverta sa sadržajem koji njegovi

sastavljači i potpisnici nazivaju „Dopuna nominacije Bokeljske mornarice od prije dvije godine za UNESCO-vu listu nematerijalne kulturne baštine“. Radi li se o dopuni stare ili posve novoj nominaciji, odlučit će UNESCO kada ih bude uspoređivao i utvrdio da je prije dvije godine nominirana „Bokeljska mornarica – tradicionalna organizacija pomoraca“, a da se ove godine nominira: „Kulturno nasljeđe Bokeljske mornarice Kotor: svečane prezentacije tradicije i identiteta“. Ako za predmet nominacije (stručni naziv: element) možemo reći da se razlikuje od prvotnog, što se obrazloženja tiče, možemo konstatirati da je izmijenjeno neznatno, a u bitnome ništa. Ove godine se otvara dosje naše kandidature Tripundanskih svečanosti i kola sv. Tripuna pa ćemo saznati hoće li UNESCO zauzeti stajalište da se radi o istoj tradiciji, što bismo mi, naravno, željeli, a u Kotoru s velikim negodovanjem primili.

U prvosvibanjskom broju Hrvatskog slova izaći će moj tekst pod naslovom: „Treba li se Bokeljska mornarica sramiti sudjelovanja u osvajanju Lovćena 1916.“. Kao uvod u temu, spomenut ću da je uvaženi povjesničar, Slavko Mijušković priklučenje dragovoljačkog odreda Bokeljske mornarice austro-ugarskoj vojsci i pismo njezina admiraliteta bokeljskim općinama s pozivom da zajedno s Tripundanom proslave i osvajanje Lovćena, nazvao „aktom srama i izdaje“. Eto, ako nekoga zanimaju detalji, može ih pročitati već u četvrtak.

Vaš Gastald

DANAS SLAVIMO BLAŽENU OZANU KOTORSKU

Danas slavimo **blaženu Ozanu Kotorsku**. Sretan blagdan svim Hrvatima Boke kotorske i sretan imendan svim Ozanama.

Mene osobno uz blaženu Ozanu ne veže samo to što sam Kotoranin i Hrvat iz Boke kotorske što je posebno naglasio Mladen Pavković u samom početku razgovora sa mnom „*koji za sebe jednostavno kaže da je prije svega Hrvat, Hrvat iz Boke kotorske, a potom matematičar, znanstvenik, publicist Domovinskog rata i da ne nabrajamo dalje*“.

O čemu se radi?

Moja tvrdnja „U Boki kotorskoj svaki kamen govori Hrvatski“ često se pripisuje blž. Alojziju Stepincu, koji je doista rekao nešto slično, što je meni i poslužilo kada sam izrekao svoju tvrdnju. Nedavno mi ju je u razgovoru i jedan moj Bokelj također pripisao blž. Stepincu.

Zato ču vam dati propovijed našeg HRVATSKOG biskupa dr. Vlada Košića koji je i to spomenuo:

Homilija na blagdan bl. Ozane Kotorske u Zagrebu 27.4.2017.

Subota, 28 Travanj 2018

Mons. Vlado Košić, biskup sisački

Homilija na blagdan Bl. Ozane Kotorske

D. V. bl. Ozane u Zagrebu, 27. travnja .2018.

Drage sestre Dominikanke, draga djeco iz vrtića Bl. Ozane, dragi roditelji, draga braćo i sestre, dragi slušatelji Radio Marije,

Radost mi je slaviti s vama ovu svetu Misu na blagdan bl. Ozane Kotorske, vaše zaštitnice. Hvala na pozivu!

Rekao bih nekoliko stvari koje me zadržavaju kod ove ugodnice Božje:

Prvo, njezin ime „Ozana“ – dolazi od „Hosana!“, što je židovski usklik „hosiana“, što znači „pomozi!“, a kojim se pozdravlja voljenu osobu s dobrim željama. Mi bismo to mogli prevesti na hrvatski: „Živio! Sretno!“ Sjetimo se da su i našega Gospodina Isusa Krista Židovi, osobito djeca, pozdravljali kod njegova ulaska u Jeruzalem tim pozdravom: „Hosana Davidovu Sinu! Blagoslovjen koji dolazi u ime Gospodnje!“ Ovu riječ pozdrava i radosnog klicanja izgovaramo, ili pjevamo, u svakoj svetoj Misi moleći „Svet – Sanctus“: kada ponavljamo „Hosana u visini!“

Time se izražava radost zbog dolaska Sina Božjega, našega Spasitelja Isusa, koji želi biti s nama, koji je došao i ostaje među nama „do svršetka svijeta“, kako nam je obećao. I bl. Ozana bila je sretna što je smjela drugovati s Isusom u kojem je pronašla svoju radost i mir.

Ona mu se posvetila kao sveta djevica početkom 16. stoljeća. Bilo je to na Veliki Petak 1513. kada je u katedrali sv. Tripuna u Kotoru sudjelovala na obredima muke Gospodnje. Otada je posebno štovala Muku Kristovu i o njoj uvijek razmišljala.

Iz ljubavi prema Isusu koji je za nas trpio djevica Ozana je prihvatala posebno strogi život pokore. Mogli bismo nazvati Ozanu velikom pokornicom: živjela je zazidana u maloj sobici uz crkvu sv. Bartola i potom uz crkvu sv. Pavla u Kotoru, gdje se neprestano molila i činila pokoru. I to punih 44 godine. To nije moglo ostati sakriveno ljudima pa su mnogi dolazili k njoj po savjet i preporučivali su joj se u molitve, te su ju Kotorani prozvali „trubljom Duha Svetoga“ i „učiteljicom mistike“, a jer je posredovala za pomirenje posvađanih velikaških obitelji,

pučana i vlastele nazvaše ju i „djevicom miriteljicom“ i „anđelom mira“.

Kako je i sama potjecala iz kraja gdje žive i pravoslavni vjernici, mnoge je vjernike poticala na pravi kršćanski život, tako da ju zovemo i apostolicom kršćanskog jedinstva, odnosno zaštitnicom ekumenskog pokreta.

Kako su sve to lijepi atributi koje su vjernici dali blaženoj Ozani!

Biti „trublja Duha Svetoga“ može samo ona osoba koja i sama sluša Duha Božjega te je kadra prenosi njegove poticaje i drugima.

„Andeo mira“ pak je prelijepi naziv za onu koja je pomirivala zavađene pojedince i obitelji. Kako je svijet potreban takvih andela! Zar nije posvuda toliko razdora, nerazumijevanja, osuđivanja, pa čak i mržnje i ubijanja u ratovima i sukobima diljem našeg planeta, i to ne samo u prošlosti nego i još danas, upravo sada! Gdje su ti andeli mira i tko ih sluša? Jedan je sigurno i naš Sveti Otac papa Franjo. On nagovara svjetske vođe da odustanu od nasilja, da se mirno dogovore i da prestanu s ratovima i nasiljem. Ali ne slušaju ga.

Zar ne pamtimmo i mi kako su bile strašne ratne godine, prije četvrt stoljeća, kada je na našu Domovinu izvršena strašna agresija, a narod je bio goloruk no želio je slobodu više od vlastitih života. Hrabri branitelji bili su spremni žrtvovati se. Zanimljiva je jedna zgoda iz života bl. Ozane kad je 9.kolovoza 1539. Kotor napao turski admiral, koji je već osvojio Herceg Novi. Bl. Ozana je hrabrla tada građane Kotora da se junački bore govoreći im da grad neće pasti u neprijateljske ruke. I to se dogodilo. Zanimljivo, ona koja je postala poznata kao velika mirotvorka, hrabrla je sugrađane na obranu grada, dakle na borbu! Čini se da mira nema bez borbe, dakako najprije duhovne, ali ako treba i tvarne, jer nasilnike se često ne može nikako drukčije

spriječiti da čine zlo nego kad im se branitelji suprotstave i pokažu odlučnost da im neće dopustiti to što su zlo naumili.

Često su velikani znali u sebi povezati, ujediniti i spojiti ono što izgleda nepovezivo, nespojivo i suprotno. Evo, tako i ona: i zalaganje za mir, i borbu za slobodu, tj. obranu od osvajača.

Ona je spojila još jedno, veoma važno područje, a to je pripadnost jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. Ona je došavši u Kotor u obitelji Buća dobila dobar vjerski odgoj i zaželjela je primiti sakramente u Crkvi u Kotoru. To je i ostvarila i zavjetovala se kao „zazidana djevica“ u Crkvi, u koju je pozivala i vjernike iz pravoslavlja. Zapravo to u njezino vrijeme i nije izgledalo tako podijeljeno kršćanstvo, a ona je željela da svi uđu u jedno Kristovo stado pod jednim pastirom, rimskim biskupom tj. papom.

Shvaćanje ekumenizma u njezino vrijeme sigurno se razlikovalo od današnjeg katoličkog shvaćanja, poslije Drugog vatikanskog sabora, kada mi želimo poštivati vjernike drugih Crkvi i ne pozivamo ih da prijeđu u Katoličku Crkvu, nego zajedno tražimo načine kako da se međusobno približimo i postignemo jedinstvo. To međutim do danas nismo uspjeli.

A zašto? Jer onima koji pregovaraju u ime svojih Crkvi i zajednica nije stalo do Kristovih koliko do nacionalnih i političkih probitaka. Motivi bi trebali biti oni koji su vodili bl. Ozanu da se žrtvuje za približavanje svih kršćana i promiče kršćansko jedinstvo.

Zanimljivo je da je bl. Ozana bila i vrsna vezilja, tako da se i dan-danas u kotorskoj katedrali čuva korporal (tjelesnik) koji je ona napravila. U tom ručnom radu surađivala je i s drugim gospođama u gradu i tako promicala marljivost i brigu za obitelji, za njegovanje

ljepote i vještine vezenja što ukrašava domove, crkve i javna obitavališta.

Tako nam bl. Ozana poručuje i što je ljudski rad i njegova vrijednost: služiti zajednici, promicati ljepotu, marljivost i zajedništvo.

Nadalje, ne možemo se ne osvrnuti i na to da je bl. Ozana bila dominikanka, dominikanska trećoredica. Redovništvo, osobito žensko, u Crkvi je bilo uvijek u velikoj cijeni. Bogu posvećene osobe žrtvovali su svoje živote za Crkvu, za svoje bližnje i tako posvetile svoj život i rad na zemlji, da bi bile dostoјne zajedništvo s Bogom i Crkvom na nebesima. Znak, koji redovništvo jest u Crkvi i svijetu, i danas je neophodno potreban, znak da život na zemlji nije sam sebi svrha. Redovnici i redovnice taj su znak svojim životom. Oni pozivaju „sursum corda – gore srca!“

Zagledani danas u redovnicu, dominikanku bl. Ozanu Kotorsku i mi pronalazimo ljepotu života s Bogom jer nas njezin primjer poziva i potiče da i mi u svom životu dademo prvenstvo duhovnim nad materijalnim vrijednostima, neprolaznim nad prolaznim stvarnostima, životu nad smrću, ljubavi nad mržnjom, dobru nad zlom, svetosti nad grijehom.

Bl. Ozana naziva se „Kotorkom“ jer je bila iz Boke Kotorske, koji volimo zvati i „zaljevom hrvatskih svetaca“. Činjenica je da je Boka Kotorska bila neraskidivi dio hrvatskog nacionalnog teritorija sve do dolaska komunista na vlast 1945. kada je nasilno odijeljena od matice domovine. U Boki imamo troje Hrvata, svetaca. To su: sv. Leopold Bogdan Mandić, bl. Gracije iz Mula i bl. Ozana Kotorska.

Za Boku Kotorsku akademik Josip Pečarić, koji je i sam rodom iz Boke, napisao je da u Boki svaki kamen govori hrvatski. Ipak, jer je već dugo ovaj hrvatski kraj izvan

domovine, on je ostao sveden – gledajući hrvatski i katolički – na ostatke ostataka. Pa ipak, i takav, premda malen brojem velik je po svjetlom primjeru blaženika i svetaca. Mogli bismo s bl. Alojzijem Stepincem reći kako se ne može slomiti narod koji vjeruje i kako naša Hrvatska mora biti Kristova ili je neće biti.

Današnja čitanja nas u tome utvrđuju:

Prvo je čitanje iz Knjige proroka Hoše (Hoš 2,16b.15b.19-20). Tu prorok prenosi Božje riječi kako će progovoriti srcu svoga naroda koga će odvesti u pustinju. To je slika tišine i osobnog susreta koji je ostvarivala na poseban način upravo bl. Ozana. Njezin život „zatvorenosti“ u jednoj maloj prostoriji uz crkvu bio je takvo življenje blizine s Bogom koji je govorio njezinu srcu. Prorok također iznosi Božju namjeru da svoj narod zaruči poput zaručnice, i to u „pravdi i pravu, u nježnosti i ljubavi... u vjernosti“.

Posvećene djevice takav su znak pripadanja Bogu, prema riječi svete Terezije velike: Samo Bog je dosta! Je li doista samo Bog dovoljan našem životu? – to pitanje upućuje nam danas i sveta Ozana. On je jedini sve, sve drugo je samo dio – života, sreće, mira, blaženstva. U njemu je moguće naći sav smisao i svu radost života. Bez njega dakle ništa ne bi bilo potpuno, ništa savršeno, ništa vrijedno. Takve nam osobe, Bogu posvećene do kraja, govore o tome, o toj dubljoj stvarnosti i najvećoj ljubavi.

Čitanje iz poslanice sv. Pavla Efežanima (Ef 4,1-7.11-13) poziva na odgovornost za druge. Ako smo pošli za Kristom, tada se treba oboružati „poniznošću, blagošću, strpljivošću“ i „živjeti dostoјno poziva kojim smo pozvani“, a to se vidi prije svega u našim međusobnim odnosima. Zato Apostol poziva: „Podnosite jedni druge u ljubavi, trudite se sačuvati jedinstvo Duha u svezi mira!“ Doista, kakvo je to kršćanstvo zagledano samo u sebe, bez

odnosa prema braći i sestrama, prema svim ljudima, i dapače prema čitavom stvorenom svijetu? To nije moguće! Upravo je bl. Ozana imala osjećaja za probleme svojih bližnjih, pa premda naizgled daleko od njih, i udubljena u samoći svoje sobe samo u Boga, ona je duboko patila s patnjama svojih sumještana, svih koji su joj dolazili po savjet i preporučivali su joj se u molitve. Oni koji su bili posvađani, dobili su savjet kako da se pomire, oni koji su se odijelili od svojih najbližih, odlazeći od nje imali su u srcu snagu da oproste, da započnu nov život povjerenja i prihvaćanja svojih najbližih. Čitave su se obitelji velikaša upravo pred njom izmirivale jer je ona bila „andeo mira“, Božje stvorenje koje je svojim životom najviše pozivala na mir i jedinstvo.

Upravo je jedinstvo bio njezin poziv, jedinstvo kršćana, jedinstvo čitavog ljudskog roda: „jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje.“

U prispodobi o ludim i mudrim djevicama (Mt 25,1-13) Isus je upozorio na ono najvažnije. Kada se ide za njim, nije dovoljno biti u nekom staležu – npr. djevica – nego imati u posudi ulje. Nije li to upravo milost Božja, o čemu govori sv. Pavao kada kaže da u „glinenim posudama“ nosimo veliko blago! To je blago sam Gospodin. Povezanost s njime milost je vjere bez koje ne možemo biti dionici vječne radosti. Molimo svetu Ozanu da zagovara za nas, za sve posvećene osobe, za jedinstvo svih kršćana, ali i za čitav naš narod hrvatski! Amen.

DAR AKADEMIKA PEČARIĆA POVODOM BLAGDANA SV. TRIPUNA

Naslov:DAR AKADEMIKA PEČARIĆA POVODOM
BLAGDANA SV. TRIPUNA

Datum:Tue, 2 Feb 2021 21:47:11 +0100

Šalje:Josip Pecaric <pecaric@element.hr>

Prima:Kabinet Predsjednika <kabpred@hazu.hr>, an...
DAR AKADEMIKA PEČARIĆA POVODOM
BLAGDANA SV. TRIPUNA

Povodom blagdana sv. Tripuna zaštitnika grada Kotora i cijele Boke kotorske (3. veljače) akademik Josip Pečarić daruje vam knjigu o jednom izuzetnom Hrvatu prof. Đuru Vidmaroviću koji se u svom radu bavio i Hrvatima Boke kotorske. Knjigu možete naći na:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/Vidmarovic.pdf>

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/24877-dar-akademika-pecarica-povodom-blagdana-sv-tripuna>

BOKELJSKI HRVATI

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

poziva Vas na otvorenje izložbe fotografija

FIDES ET HONOR!

autora **Dražena Zetića**

Knjižnica HAZU, Strossmayerov trg 14 u Zagrebu

srijeda 12. svibnja 2021. u 12 sati

Izložba Fides et Honor Dražena Zetića u Knjižnici

HAZU

U Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Strossmayerov trg 14 u Zagrebu, od 12. do 31. svibnja 2021. može se razgledati izložba fotografija Dražena Zetića Fides et honor posvećena povijesti, te kulturnoj i prirodnoj baštini Boke kotorske i bokeljskih Hrvata. Na izložbi će biti izložen i dio građe iz Arhiva HAZU vezan uz povijest i baštinu Boke kotorske, među njima i isprava o posveti kotorske katedrale svetog Tripuna iz 1166.

Fotograf Dražen Zetić objektivom je i okom zaljubljenika u Boku kotorskiju vizualno bilježio fragmente bogate povijesti, kulturne i prirodne baštine jugoistočnog prostora Jadranskog mora na kojem stoljećima žive bokeljski Hrvati koji su danas hrvatska nacionalna manjina u Crnoj Gori. Kroz motive na fotografijama, nastalima od 2015. do 2020., isčitavamo bogatu povijest svakodnevice, život između mora i planina, u okviru ribarstva, vinogradarstva i pomorstva (mornarice), ali i prisutnost vojne obrane kao neizostavnog dijela prošlog i suvremenog iskustva i identiteta ovog kraja. Bokeljska mornarica najistaknutiji je označitelj identiteta Bokelja u domicilnom prostoru, ali i Bokelja u iseljeništvu. Kroz portrete časnika, dijelove svečanoga ruha, oružje i zastave koji nam kazuju o

ustrojstvu i hijerarhizaciji, upoznajemo bogatu kulturu Boke kotorske i svakodnevnicu tamošnjih Hrvata. Uočava se povezanost s mornaricom i morem, razvijenost obrtništva, osobito umješnost u obradi zlata i srebra tehnikama filigrana i iskucavanja te prisustvo obrtničkih umijeća poput kožarstva i suknarstva, kao i trgovinska komunikacija od mediteranskih zemalja do orijenta. Fotografije prikazuju i heraldiku s temeljnim motivom Bokeljske mornarice „Fides et honor!” (Vjera i čast!), umijeće tradicijskog obrtništva kroz ukrase na trofejnom oružju, stijeg Bratovštine Bokeljske mornarice te mediteranske motive prirodnoga okoliša u kojem je nastajala kultura i tradicija.

Predmeti su detaljno prikazani – njihova tekstura, odsjaji, kolorit, sjena i reljefnost, ono što ne promiče autorovu fotografskom oku. Svaki je motiv na fotografijama dobio svojevrsnu monumentalnost.

Na izložbi će biti izložen i dio građe iz Arhiva HAZU vezan uz povijest i baštinu Boke kotorske, među njima i isprava o posveti kotorske katedrale svetog Tripuna iz 1166. koja svjedoči o pripadnosti Kotora i okolnog područja latinskom kršćanstvu, a sadrži i podatke o počecima albanske državnosti. Bit će izloženi i *Statut, inventar i osobe bratovštine svetog Spasitelja u Kotoru* iz 16. stoljeća, rukopis *Pjesme bogoljubne razne* iz 1640. napisan u Budvi hrvatskim jezikom, prijepis djela *Podaci o civilnoj i vjerskoj povijesti grada Kotora u Dalmaciji Kornelija Flaminija* iz 1759., te Kotorska knjiga raznovrsnog sadržaja iz 1759.

Ovu izložbu možemo promatrati kao sadržajno relevantnu i zanimljivu etnolozima i kulturnim antropolozima, povjesničarima i povjesničarima umjetnosti s ciljem upoznavanja hrvatske javnosti s Bokom kotorskog (podcrtao JP).

<https://www.info.hazu.hr/events/izlozba-fides-et-honor-drazena-zetica-u-knjiznici-hazu/>

Podcrtao sam kraj jer i to svjedoči kakav je MEMORIDOCID napravljen u bivšoj državi kada su u pitanju HRVATI BOKE KOTORSKE.
VIDIMO SE U HAZU!

A DANAS JE 80. ROĐENDAN MOM DRAGOM PRIJATELJU, VELIKOM HRVATSKOM DOMOLJUBU I VELIKOM HRVATSKOM DONATORU MARKU FRANOVIĆU KOME AUSTRALSKI HRVATI PRIREĐUJU VELIČANSTVENU PROSLAVU.

SRETAN RODENDAN MARKU FRANOVIĆU

Na današnji dan 08.svibnja 1941 god. rođen je u Tivtu, hrvatski domoljub, iseljenički građevinski poduzetnik, aktivist, nakladnik, podupiratelj domoljubnih i humanitarnih projekata i dobrotvor iz Sydneysa, **MARKO FRANOVIĆ**, počasni predsjednik Zajednice bokeljskih Hrvata u RepubliciHrvatskoj.

Dragi naš Marko želimo ti puno sreće i zdravlja!

<https://zbh.hr/sretan-rodendan-marku-franovicu/>

A O BOKI JE BILO DOSTA OVIH DANA (IPAK SMO USPJELI DONEKLE UBLAŽITI POSLJEDICE SPOMENUTOG MEMORIDOCIDA).

ZAŠTITA BOGATE BAŠTINE CILJ JE KONFERENCIJE IDENTITET HRVATA BOKE KOTORSKE

<https://zbh.hr/zastita-bogate-bastine-cilj-je-konferencije-identitet-hrvata-boke-kotorske/>

<https://www.pilar.hr/2021/05/otvorena-znanstvena-konferencija-identitet-hrvata-boke-kotorske-u-zagrebu-6-5-2021/>

Tivat: Znanstveni skup o identitetu Hrvata Boke

<https://kamenjar.com/tivat-znanstveni-skup-o-identitetu-hrvata-boke/>

Zagreb, na dan rođenja hrvatskog svetca blž. Alojzija Stepinca:

<https://narod.hr/kultura/8-svibnja-1898-alojzije-stepinac-rodenje-zivot-i-smrt-bozjeg-pastira>

tj. na dan kada nam je Večernji list poklonio intervju s glavnim crkvenim poglavarom po hrvatskim vlastima u RH koji nam je opet govorio o našem blaženiku (podsjetit ću da na dosadašnja reagiranja hrvatskih generala, akademika,

književnika... nije nitko odgovorio, a Peticiju je potpisalo 3000 hrvatskih ljudi:

<https://community.sumofus.org/petition/67e6d627-44c7-440c-bc35-388bb914e88f/?source=mlt>:

<https://www.vecernji.hr/premium/i-ljudski-je-zamisliti-se-kad-stepinac-trazi-oprez-kod-prevodenja-pravoslavnih-ukatolike-1490743>

A nadbiskup Alojzije Stepinac posjetio je 1941. god. Kotor da bi prisustvovao tradicionalnim svečanostima sv. Tripuna i rekao:

"Svaki kamen Boke kotorske dovoljno jasno kazuje visoku kulturnu razinu hrvatskog življa, ujedno je najbolji dokaz, tko je zapravo autohtoni element Boke kotorske."

Josip Pečarić

<https://bezczencure.hr/toptema/bokeljski-hrvati/>

GOVOR NA OTVARANJU UZLOŽBE FOTOGRAFIJA FIDES ET HONOR! AUTORA DRAŽENA ZETIĆA

Dopustite mi da vas danas na dan Sv. Leopolda Bogdana Mandića

<https://narod.hr/kultura/12-svibnja-roden-sv-leopold-mandic-evo-kako-je-izgledao-zadivljujuci-zivot-hrvatskog-karizmatika>

<https://hrvatskonebo.org/2021/05/12/svetac-dana-sveti-leopold-bogdan-mandic/>

<https://kamenjar.com/12-svibnja-sveti-leopold-mandic-2/> pozdravim u ime HAZU i otvorim izložbu fotografija Dražena Zetića *Fides et honor* posvećene povijesti, te kulturnoj i prirodnoj baštini Boke kotorske i bokeljskih Hrvata. Meni je doista čast i zadovoljstvo to učiniti jer sam i sam Hrvat iz Boke kotorske. Na izložbi je, kako i piše u pozivnici koju je objavila Akademija, izložen i dio građe iz Arhiva HAZU vezan uz povijest i baštinu Boke kotorske.

Posebno mi je drag završetak pozivnice:

Ovu izložbu možemo promatrati kao sadržajno relevantnu i zanimljivu etnolozima i kulturnim antropolozima, povjesničarima i povjesničarima umjetnosti s ciljem upoznavanja hrvatske javnosti s Bokom kotorskom (podcrtao JP).

Zašto?

U prethodnoj državi učinjen MEMORICID nad hrvatskim narodom kada su u pitanju Hrvati Boke kotorske. Zato smo mi Hrvati iz Boke koji živimo u Hrvatskoj još prije više od 30 godina sebi postavili kao cilj *povratak Hrvata Boke kotorske u svijest i savjest hrvatskih ljudi i hrvatske države*.

A to je upravo ono što i govori ova završna rečenica tog poziv, zar ne?

U toj zadaći puno nam je pomagala činjenica što naši ljudi nisu znali da je Boka *ZALJEV HRVATSKIH SVETACA*. Možete zamisliti kakav je učinak na njih izazivala spoznaja da ne znaju koji je to zaljev njihovih svetaca.

A predsjednik Hrvatske bratovštine „Bokeljska mornarica 809“ Zagreb Ivo Škanata jednom je govorio o tome kako iz Boke potječe i četiri člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (**Ivan Brkanović**, za kojega je veliki Dmitrij Šostaković, rekao da je najveći skladatelj među južnim Slavenima, **Karlo Radoničić**, rektor zagrebačkog sveučilišta i dekan medicinskog fakulteta u Zagrebu dvadesetih godina prošloga stoljeća, **Vladislav Brajković**, profesor Pomorskoga prava i u više navrata dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu i ja):

S obzirom na malobrojnost zajednice iz koje potječu, mogli bismo reći da je to pravi raritet, pa u tom smislu, kao što Boku često nazivamo Zaljevom hrvatskih svetaca, tako bismo isto mogli reći i da je *Zaljev hrvatskih akademika*.

Kako će biti ostvarena tvrdnja JB Tita da će prije Sava poteći uzvodno nego će Hrvati dobiti državu vidjelo se osudom bl. Alojzija Stepinca kojega napadaju sve do današnjih dana. A i ti napadi su i izravno povezani s spomenutim memoricidom.

Naime, nadbiskup Alojzije Stepinac posjetio je 1941. god. Kotor da bi prisustvovao tradicionalnim svečanostima sv. Tripuna. Tada je rekao nešto što je vlastima u prethodnoj državi bio veliki krimen:

"Svaki kamen Boke kotorske dovoljno jasno kazuje visoku kulturnu razinu hrvatskog življa, ujedno je najbolji dokaz, tko je zapravo autohtoni element Boke kotorske."

Taj Stepinčev veliki krimen u toj našoj zadaći preradio sam u izreku:

U BOKI KOTORSKOJ SVAKI KAMEN GOVORI HRVATSKI.

I danas puno naših ljudi misle da je to stara hrvatska narodna izreka, kako je jednom to i rečeno na HTV-u, ili da je to zapravo rekao bl. Stepinac.

Spomenuo ju je i biskup dr. Vlado Košić u propovjedi na blagdan bl. Ozane Kotorske u Zagrebu 27. 4. 2017.:

Bl. Ozana naziva se „Kotorkom“ jer je bila iz Boke Kotorske, koji volimo zvati i „zaljevom hrvatskih svetaca“. Činjenica je da je Boka Kotorska bila neraskidivi dio hrvatskog nacionalnog teritorija sve do dolaska komunista na vlast 1945. kada je nasilno odijeljena od matice domovine. U Boki imamo troje Hrvata, svetaca. To su: sv. Leopold Bogdan Mandić, bl. Gracije iz Mula i bl. Ozana Kotorska.

Za Boku Kotorsku akademik Josip Pečarić, koji je i sam rodom iz Boke, napisao je da u Boki svaki kamen govori hrvatski. Ipak, jer je već dugo ovaj hrvatski kraj izvan domovine, on je ostao sveden – gledajući hrvatski i katolički – na ostatke ostataka. Pa ipak, i takav, premda malen brojem velik je po svijetlu primjeru blaženika i svetaca. Mogli bismo s bl. Alojzijem Stepincom reći kako se ne može slomiti narod koji vjeruje i kako naša Hrvatska mora biti Kristova ili je neće biti.

Godinu dana ranije na Misi u Zagrebačkoj katedrali uz tijelo sv. Leopolda Bogdana biskup Košić je rekao:

Premda je sv. Leopold kao svećenik veoma kratko djelovao u Domovini, on nikada nije zatajio da je Hrvat. Kada je 1917. bjesnio rat između talijanskih i austro-ugarskih snaga, talijanska je vlada naredila da svi državljanji Austro-ugarske u pograničnom području trebaju prihvatiiti talijansko državljanstvo ili će biti zatočeni u južnoj Italiji. Kada su ga njegova redovnička braća nagovarala da uzme talijansko državljanstvo, jer da je to tek puka formalnost, on

je odlučno odgovorio: „Ne, krv nije voda! Ne može se izdati krv!“

Nije nam samo biskup, od Hrvata koji nisu iz Boke, pomagao da razbijemo spomenuti memoricid. Spomenut ču naše književnike Stjepa Mijovića Kočana, Đura Vidmarovića (u njegovoј emisiji na Laudato TV doznało se da je Boka i ZALJEV HRVATSKIH PJESNIKA) i bivšeg župana Dubrovačko-neretvanske županije dr. Jure Burića koji je predložio, a to je i usvojeno, da dan te županije bude po sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću. A taj 'krivac' što je danas i Dan Dubrovačko- neretvanske županije dr. Burić je i pjesnik. Nedavno mi je poslao svoje stihove (Travanj, 2021.):

Njegovu Boku
U
Njegovom oku
Mogao si uvijek
 Vidjeti
 I
 Znati
Bokelji su čestiti
 I
 Dobri Hrvati
 Takve ih rodi
 I
 Odgoji mati
 Čovječe shvati
 Bokelji su stari
 Ponosni Hrvati

Kao da nas dr. Burić upozorava na taj memoricid pa se i svojim stihovima bori protiv njega, zar ne?

Jedan od takvih Hrvata koji je puno učinio za Boku je i autor izložbe koju danas otvaramo Dražen Zetić. Rođen je u Gradačcu, a kao dječak morao je s obitelji napustiti rodno

mjesto i cjelokupno obiteljsko imanje zbog srpske agresije. Prošao je zbjegove i izbjegličke godine, a u prvim svojim knjigama na snažan je način opisao strahotu kroz koju su prolazila djeca izbjeglica. Član je Društva hrvatskih književnika pa je pisao i o Boki. Spomenimo i tekst o Boki: "Ključni 'kroatološki' kontrapukti jugoistočna Jadrana (Nacrtni rakursi kohezijske kulturološke baštine)"

Dražen Zetić široj javnosti predstavlja se u Boki kotorskoj 2011. godine svojom prvom izložbom fotografija pod naslovom *Verige*. Godine 2012. izlaže u Hrvatskoj kulturnoj zakladi „Hrvatsko slovo“ u Zagrebu na temu *Harna djeca Boke kotorske*. U Galeriji Svratišta Cinkuš postavlja 2014. godine izložbu fotografija *Iz vjedara mora (Zapis o Boki)* a isti postav izlaže i 2015. godine u Galeriji „Montenegrina“ (Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb – Crnogorski dom) i u Hrvatskoj paneuropskoj uniji. Tijekom 2017. godine u Napretkovom kulturnom centru predstavlja se izložbom *Petilovrijenci*, a u Muzeju Mimara izložbom *Besjede o Boki*. Zetić je autor dvaju kratkometražnih dokumentarnih filmova: *Za jedan Zub (Priča o beskućnicima)* iz 2013. i *U zaljevu svetaca* iz 2017. U Rijeci 2018. u sklopu Tripundanskih svečanosti postavlja istoimenu izložbu. A kako sam spomenuo biskupa Košića recimo i da je Zetić u općini Donji Kukuruzari u Sisačko – moslovačkoj županiji povodom Dana planeta Zemlje (22. travnja 2021.) postavio izložbu *U derdanima kapi* namijenjenu djeci. Prvu izložbu u Hrvatskoj o potresima i uvrtačama *Krik s Banovine* postavio je 29. travnja 2021. u Napretkovom kulturnom centru u Zagrebu. Na kraju ovu moju „priču“ o memoricidu završit ću time da je ovih dana u Zagrebu i Tivtu održan znanstveni skup *Identitet Hrvata Boke kotorske* čiji zaključci su zapravo poziv da se u Hrvatskoj učini sve da se poništi učinak tog

memoricida, što je – kako je rečeno i u pozivu – svrha i ove izložbe koja je otvorena od 12. do 31. svibnja 2021.

<https://hrvatskonebo.org/2021/05/11/bastina-kultura-i-tradicija-zakljucci-znanstvenog-skupa-identitet-hrvata-boke-kotorske/>

Uvjeren sam da će svi posjetitelji uživati u njoj.
Čestite i veliko HVALA autoru Draženu Zetiću.

Na Leopoldovo 2021.

Akademik Josip Pečarić

<https://hrvatskonebo.org/2021/05/12/akademik-josip-pecaric-govor-na-otvaranju-izlozbe-fotografija-drazena-zetica-fides-et-honor-vjera-i-nada/>

<https://bezczenzure.hr/vlad/govor-na-otvaranju-uzlozbe-fotografijafides-et-honor-autora-drazena-zetica/>

HVALA TEBI STIJEPO ZA SVE ŠTO SI URADIO ZA BOKU I ČESTITAM TI NA NAGRADI ZA ŽIVOTNO DJELO

Dragi Stijepo,
Hvala Ti na Tvom e-mailu:

Naslov:Hvala

Datum:Thu, 13 May 2021 10:21:38 +0200

Šalje:Mirjana Pejakovic

Prima:Josip Pecaric <pecaric@element.hr>

Hvala što si me spomenuo u pozdravnoj riječi na izložbi koju žalibože ne mogu vidjeti jer sam već u Konavlima, gdje su me ove godine počastili županijskom nagradom za životno djelo (jučer u Dubrovniku!).

Sada vidim da sam propustio Tvojim unucima darovati svoju knjigu E DA MI JE (podsjeti me kada se vratim u Zagreb, ona je, najnovije, čak u lektiri, nakon 27 godine šutnje i ignorancije!) u kojoj je i pjesma BOKA MOJA LJEPOTICA. Mislim da su je časne u Kotoru i uglazbile za zborsko pjevanje. Ukupno 23 naslova mojim pjesama tematiziraju Boku. Tu su naime i dva ciklusa pjesama u prozi, prvi je u knjizi ČIM UMREŠ RODIT ĆEŠ SE, a zadnji je objavljen tek parcijalno, a zove se BOKA IZBLIZA I SVISOKA; dvije su pjesme o bl. Ozani... Toliko da si upućen malo podrobnije! (Dok. Filmova o Boki sam na HRT objavio deset! Plus zbornik s onoga znanstvenog skupa u Kotoru 2007. koji sa jedva progurao, ali održan je!

Pokušaj mi nekako poslati i primjerak knjige o Obadu i Leljaku, ako možeš, ili ponesi pa svrati ako dolaziš u Kotor, u znaš gdje sam, samo se najavi da budemo doma!

Pozdrav Ankici i kćerima, od Mirjane također

Stijepo

Dodatno me raduje što sam i Tebe spomenuo baš kada si dobio nagradu i to na dan Županije o kojem sam također govorio na otvaranju izložbe.

Čestitamo Ti na nagradi za životno djelo i radujem se što si napisao i sve što si radio za i o našoj Boki.

S obzirom da nisi vidio Izložbu šaljem Ti dodatne tekstove o samom otvaranju. Nadam se da će Ti je tako malo približiti.

Tvoj
Joško

Izložba o baštini Boke kotorske i bokeljskih Hrvata,
akademik Pečarić: U prethodnoj državi učinjen je
memorocid

12. svibnja 2021.

Foto: HAZU

U Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u srijedu 12. svibnja otvorena je izložba fotografija Fides et honor autora Dražena Zetića posvećena povijesti, te kulturnoj i prirodnoj baštini Boke kotorske i bokeljskih Hrvata.

Na izložbi koja je otvorena do 31. svibnja izložen je i dio građe iz Arhiva HAZU vezan uz povijest i baštinu Boke kotorske, među njima i isprava o posveti kotorske katedrale svetog Tripuna iz 1166., kao i Statut bratovštine svetog Duha u Kotoru iz 16. stoljeća, rukopis Pjesme bogoljubne razne iz 1640. napisan u Budvi hrvatskim jezikom, prijepis djela Podaci o civilnoj i vjerskoj povijesti grada Kotora u Dalmaciji Kornelija Flaminija iz 1759., te Kotorska knjiga raznovrsnog sadržaja iz 1759. Fides et honor (Vjera i čast), geslo je Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice osnovane 809. u Kotoru.

Izložbu je otvorio akademik Josip Pečarić istaknuvši njenu važnost radi upoznavanja hrvatske javnosti s Bokom kotorskom.

„Kad su u pitanju Hrvati Boke kotorske, u prethodnoj državi učinjen je memorocid i zato smo mi Hrvati iz Boke koji živimo u Hrvatskoj još prije više od 30 godina sebi kao cilj postavili povratak Hrvata Boke kotorske u svijest i savjest hrvatskih ljudi i hrvatske države“, kazao je akademik Pečarić, istaknuvši da je Boka kotorska zaljev hrvatskih svetaca, ali i Zaljev hrvatskih akademika jer odande potječu njih četvorica, skladatelj Ivan Brkanović, liječnik Karlo Radonićić, pravnik Vladislav Brajković i on osobno.

Akademik Pečarić je podsjetio da se izložba otvara na blagdan najpoznatijeg Hrvata iz Boke kotorske, svetog Leopolda Bogdana Mandića, a podsjetio je i na posjet zagrebačkog nadbiskupa blaženog Alojzija Stepinca Kotoru 1941. kada je rekao da svaki kamen Boke kotorske dovoljno jasno kazuje visoku kulturnu razinu hrvatskog življa te je ujedno i najbolji dokaz tko je zapravo autohton element Boke kotorske. „U Boki kotorskoj svaki kamen govori hrvatski“, poručio je akademik Pečarić koji je istaknuo i zasluge autora izložbe Dražena Zetića za popularizaciju baštine Hrvata Boke kotorske u hrvatskoj javnosti o kojoj je dosad od 2011. imao desetak izložbi fotografija te snimio dva dokumentarna filma.

Govor akademika Josipa Pečarića

(<https://hrvatskonebo.org/2021/05/12/akademik-josip-pecaric-govor-na-otvaranju-izlozbe-fotografija-drazena-zetica-fides-et-honor-vjera-i-nada/>)

<https://bezzcenzure.hr/vlad/govor-na-otvaranju-uzlozbe-fotografijafides-et-honor-autora-drazena-zetica/>)

Zamjenik gastalda (predsjednika) Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice 809. Roko Mišetić posjetio je na nedavno održati znanstveni skup Identitet Hrvata Boke kotorske kojim se u hrvatskoj javnosti željelo podići svijest o prebogatom kulturnom nasljeđu ove hrvatske zajednice i njenom identitetu. „Obilježe socijalnih identiteta je stvarane simbola pomoći kojih određene skupine postaju prepoznatljive i koji ih predstavljaju u širem društvenom okruženju. Upravo te simbole prepoznajemo na Zetićevim fotografijama. Kod Bokelja će prikazani detalji s odore mornara i časnika ili nošnje izazvati radost, nostalgiju i ponos, a kod ostalih posjetitelja znatiželju“, rekao je Mišetić.

Upravitelj Arhiva i Knjižnice HAZU Marinko Vuković istaknuo je da fotografije Dražena Zetića bilježe bogatu baštinu na južnom rubu hrvatskog etničkog prostora koji Hrvati nastanjuju od svog doseljenja. „Bokeljska mornarica najznačajniji je označitelj identiteta bokeljskih Hrvata, kako u Boki, tako i u iseljeništvu. Kroz svečanu mušku nošnju njenih pripadnika zrcali se pripadnost staležu povezanom s morem, vojskom i obranom u prošloj svakodnevici, a kroz žensku odjeću zrcali se pripadnost visokom stupnju građanske zapadnoeuropske kulture, s primjesama mediteranskih, dinarskih i orientalnih kulturnih elemenata“, kazao je Vuković.

Fotograf Dražen Zetić objektivom je i okom zaljubljenika u Boku kotorsku vizualno bilježio fragmente bogate povijesti, kulturne i prirodne baštine jugoistočnog prostora

Jadranskog mora na kojem stoljećima žive bokeljski Hrvati koji su danas hrvatska nacionalna manjina u Crnoj Gori. Kroz motive na fotografijama, nastalima od 2015. do 2020., isčitavamo bogatu povijest svakodnevice, život između mora i planina, u okviru ribarstva, vinogradarstva i pomorstva (mornarice), ali i prisutnost vojne obrane kao neizostavnog dijela prošlog i suvremenog iskustva i identiteta ovog kraja. Bokeljska mornarica najistaknutiji je označitelj identiteta Bokelja u domicilnom prostoru, ali i Bokelja u iseljeništvu. Kroz portrete časnika, dijelove svečanoga ruha, oružje i zastave koji nam kazuju o ustrojstvu i hijerarhizaciji, upoznajemo bogatu kulturu Boke kotorske i svakodnevnicu tamošnjih Hrvata. Uočava se povezanost s mornaricom i morem, razvijenost obrtništva, osobito umješnost u obradi zlata i srebra tehnikama filigrana i iskučavanja te prisustvo obrtničkih umijeća poput kožarstva i suknarstva, kao i trgovinska komunikacija od mediteranskih zemalja do orijenta. Fotografije prikazuju i heraldiku s temeljnim motivom Bokeljske mornarice „Fides et honor“ (Vjera i čast!), umijeće tradicijskog obrtništva kroz ukrase na trofejnom oružju, stijeg Bratovštine Bokeljske mornarice te mediteranske motive prirodnoga okoliša u kojemu je nastajala kultura i tradicija.

Predmeti su detaljno prikazani – njihova tekstura, odsjaji, kolorit, sjena i reljefnost, ono što ne promiče autorovu fotografiskom oku. Svaki je motiv na fotografijama dobio svojevrsnu monumentalnost.

Ovu izložbu možemo promatrati kao sadržajno relevantnu i zanimljivu etnolozima i kulturnim antropolozima, povjesničarima i povjesničarima umjetnosti s ciljem upoznavanja hrvatske javnosti s Bokom kotorskom. (iz recenzije prof. dr. Marijete Rajković Iveta i doc. dr. Tihane Rubić)

Izložba se može razgledati do 31. svibnja 2021. svakim radnim danom od 9 do 15 sati.

<https://www.info.hazu.hr/events/izlozba-fides-et-honor-drazena-zetica-u-knjiznici-hazu/>

Kraću verziju teksta dao je i portal narod.hr:

[https://narod.hr/kultura/izlozba-o-bastini-boke-kotorske-i-
bokeljskih-hrvata-akademik-pecaric-u-prethodnoj-drzavi-
ucinjen-je-memorocid](https://narod.hr/kultura/izlozba-o-bastini-boke-kotorske-i-bokeljskih-hrvata-akademik-pecaric-u-prethodnoj-drzavi-ucinjen-je-memorocid)

dr. Roko Mišetić: Izložba ‘Fides et honor’ u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu

Na tom bogatom kulturnom nasleđu Bokeljski Hrvati grade svoj identitet. Ovdje valja ponoviti da socijalnim identitetima odgovaramo na pitanje tko smo mi kao zajednica, koja obilježja su nam zajednička, a po kojima smo specifični, različiti od drugih skupina

Biram DOBRO, 12 svj, 2021

Poštovani,

srdačno vas pozdravljam u ime Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809 Zagreb kao i u svoje osobno ime. Izložbu Dražena Zetića naslovljenu “*Fides et Honor*“ geslom bratovštine kojoj pripadamo doživljavam kao logičan i poželjan slijed nedavno održanog znanstvenog skupa “*Identitet Hrvata Boke kotorske*“ kojima se u Hrvatskoj želi podići svijest o jednoj, po brojnosti maloj, ali po značaju velikoj hrvatskoj zajednici nastanjenoj u

susjednoj državi, te o njenom prebogatom kulturnom nasljeđu koje danas baštini populacija s izrazitim regresijskim demografskom obilježjima.

Na tom bogatom kulturnom nasljeđu Bokeljski Hrvati grade svoj identitet. Ovdje valja ponoviti da socijalnim identitetima odgovaramo na pitanje tko smo mi kao zajednica, koja obilježja su nam zajednička, a po kojima smo specifični, različiti od drugih skupina.

Najvažniji konstitutivni elementi socijalnog identiteta su: jezik, tradicija, religija, kultura, teritorij, pripadnost etničkoj skupini, naciji, obitelji.

Obilježje socijalnih identiteta je stvaranje simbola pomoću kojih određene skupine postaju prepoznatljive i koji ih predstavljaju u širem društvenom okruženju. Upravo te simbole prepoznajemo na Zetićevim fotografijama izloženim u ovom prekrasnom ambijentu.

Kod Bokelja će prikazani detalji s odore mornara i časnika ili nošnje izazvati različite emocije (radost, nostalгију, ponos...), a kod ostalih posjetitelja znatiželju. Stoga je obogaćivanje fotografске izložbe izlošcima građe iz Arhiva HAZU vezane uz povijest i baštinu Boke kotorske snažan prilog u podizanju svijesti o hrvatskoj zajednici izvan naših granica koja doprinosi jačanju ukupnog hrvatskog identiteta.

Ovdje bih se zahvalio autoru izložbe koji je, premda nema nikakve rodbinske veze s Bokom, prepoznao i dugi niz godina promiče kulturnu baštinu bokeljskih Hrvata te Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti koji mu pomažu u tome.

Na kraju bih čestitao autoru i organizatorima na odabiru datuma otvaranja izložbe (spomendan Sv. Leopolda Bogdana Mandića), a izložbi poželio puno uspjeha i puno posjetitelja.

Sve vas još jednom lijepo pozdravljam!

<https://biramdobro.com/dr-roko-misetic-izlozba-fides-et-honor-u-hrvatskoj-akademiji-znanosti-i-umjetnosti-u-zagrebu/>

Naslov: Re: Fwd: GOVOR NA OTVARANJU UZLOŽBE
FOTOGRAFIJA,,FIDES ET HONOR! AUTORA
DRAŽENA ZETIĆA

Datum: Thu, 13 May 2021 16:24:22 +1000

Šalje: Maria Dubravac <mariakroata@gmail.com>

Prima: Josip Pecaric <pecaric@element.hr>

Iskrene čestitke autoru uz blagoslov 'maloga čovjeka' Sv. Leopolda Mandića:

ČOVJEK MALI, SA SRCEM OD ZLATA
(sveti Leopold Bogdan Mandić (1866.–1942.))

Blago tebi, narode Hrvata,
Imaš oslon – Leopolda svetog.
Čovjek mali, srdašca od zlata,
Živa slika Krista razapetog.

Tih, pobožan, skroman, jednostavan,
Lijepa riječ mu svakom darak bila.
Od neznatnog, post'o čovjek slavan,
Herceg Novog majka ga rodila.

Prognaniče, našeg kraja sine,
Budi utjeh' pradjedova grudi.
Tam' gdje kuća srce Domovine,
Trebaju te tvoji dobri ljudi.
Moli za njih u danima jada,
Kom ćeš pomoći ako nećeš svomu?

Narod nevin zbog istine strada -
Budi utjeh' puku čestitomu.

Podari nam junačke vladare,
Stijeg, Raspelo, nek' im dušu kiti.
Nek' su slika naše loze stare
I vijekom će Kroacije biti.
(Nije velik tko se velik rodi,
Koj' se pravi silan kao stijena,
Već je velik tko se malen rodi,
Al' mu ime upamte vremena.)

Marija Dubravac

<https://bezcenzure.hr/toptema/hvala-tebi-stijepo-za-sve-sto-si-uradio-za-boku-i-cestitam-ti-na-nagradi-za-zivotno-djelo/>

DRAŽEN ZETIĆ: K' O DA SE SRAMIMO BITI HRVATI, K' O DA SE STIDIMO LJUBITI SVOJU BOKELJSKU MORNARICU!?

Zar se zbog tih nekoliko metalnih kovanica, tako olako može izdati svoja stoljetna duhovna vrela... prodati svoja kršćanska duša?

Dražen Zetić, 27 stu, 2021

Narod čini Čovjek! Čovjek čini Narod! Tek te dvije neizostavne komponente čine cjelokupnu Povijest! Povijest je svako čeljade, koje dolazi na svjetlo ovoga svijeta. Povijest je svaki uklesani spomenik, kruti dlanovi izmučenih ribara, izbratzdana lica od morskih vjetrova moreplovaca, žalosne suze majki pri ispraćajima ljubljenih sinova u bespuća ratova

Hrvati su od pamtivijeka upravo bili puki instrumentariji, voštane figure iz nekih dobro izrežiranih dvorskih predstava. Nekih imperija, carevina, kraljevstava... Ono malo što je ostalo, i sada se polako razotuduje. To nesumnjivo mogu biti neki prekrasni lapidariji crkava, ornamenti nekih ranosrednjovjekovnih nadgrobnih spomenika, porculanske vase s dalekih prekoceanskih plovidbi, srebrne zavjetne kubure. Sve to čini povijest! Ne samo puku historiografiju. Neke faksimile. Ne. Povijest je uvijek nešto više od toga. Nešto što neminovno, u svojim temeljnim fundamentalima imade, i vis vitalis. Povijest je život. Život jednoga naroda, jednoga pojedinca.

HAZU: Otvorenje izložbe "Fides et honor"

<https://www.youtube.com/watch?v=3XjW89iVeUU>

U zaljevu svetaca, žalosna je činjenica da će slavna bokeljska povijest ostati tek na sada već dobrano zahrdalim sekstantima, suhoparnim fusnotama povjesničara, nekim blijedećim slovima zaboravljenih kamenih putokaza pomorskih bratovština.

Povijest koju danas pojedini povjesničari propagiraju, poprilično je oskudna i fragmentarna, te svakako ukazuje na manjkavost i nerijetko stubokom zatomljivanje hrvatskoga nacionalnog identiteta, te samim time i njegovih neiskorijenjivih civilizacijsko – kulturoloških zasada.

Nadalje, iznimno bogata sakralna baština potiho pod nemilosrdnim udarcima zuba vremena, kojekakvih asimilacijskih makinacija, neumitno odlazi u prašnjavu ropotarnicu povijesti – u smiraj nekih još neizvjesnijih vremena za hrvatski nacionalni korpus Boke kotorske.

Izložba umjetničkih fotografija Petilovrijenci (u čast mučenicima) 2017.

<https://www.youtube.com/watch?v=xHzBytiTUJk>

Zar je moguće otuđiti povijest? Zar je moguće da se djedovi počnu sramiti. Oni koji su nekoć bili preteče peraških zajmova u svojim bratovštinama, hrabro plovili kotorskim galijama, izgrađivali impresivna zdanja poput renesansnih zvonika kotorske katedrale sv. Tripuna. Izgleda da je istina da i sama povijest katkada znade biti *Stid jednoga naroda, pojedinca*. Nebrojeno puta (u bližoj il' pak daljnjoj hrvatskoj povijesti) prestajale su se vijoriti trobojnice. To se Ime spominjalo mrmljajući, kao *naše gore list*. No, gdje su bokeljske gore? Gdje su ti mladi prvijenci, kolopleti. Zar

nema više Onih koji će hrvatsku povijest u Boki kotorskoj stvarati.

Danas je hrvatskom nacionalnom korpusu (hrvatskome narodu), neizostavno potrebna ona primarna biološka masa (generacije). Venemo. Naša zvijezda Danica sve slabije svijetli. I, što se uopće imamo pitati: Zašto nema svjetlosti na našim tisućljetnim svjetionicima? Zašto se više zastave ne vijore nad *našom* mornaricom? Zašto je malo onih intelektualaca koji zagovaraju privrženost prema vlastitom narodu?

Zar se zbog tih nekoliko metalnih kovanica, tako olako može izdati svoja stoljetna duhovna vrela... prodati svoja kršćanska duša?

Fides et honor (fotografija Dražen Zetić)

<https://www.youtube.com/watch?v=Qo5g0Lwc3a8&t=1s>

Možda je sazrelo krajnje vrijeme da se svi zajednički zapitamo: Hoće li Gospa od Škrpjela na svojim hridinama jednoga dana biti sama turistička atrakcija? Hoće li slavni Perast (kao povijesni Andeo čuvar sa svojim verigama) i dalje svejedočiti o nekad slavnoj bokeljskoj povijesti!?

Naposljetku, kome će zvoniti zvonici bokeških crkava, kada se zaborave u zaljevu svetaca: *Gracije, Leopold, Tripun, Ozana*. Kada posljednje hrvatske oči zamru – neće biti onih koji će plesati slavni bokeljski ples ponosne bokeljske mornarice.

Je li možda kucnuo čas za neka nova buđenja, nacionalne preporode, hrvatska proljeća?

Fides et honor!

*Dražen Zetić, Hrvatska bratovština Bokeljska mornarica
809 Zagreb, Hrvatska*

<https://biramdobro.com/drazen-zetic-ko-da-se-sramimo-bitihrvati-ko-da-se-stidimo-ljubiti-svoju-bokeljsku-mornaricu/>

O USPJEHU HRVATA IZ BOKE KOTORSKE

NAGRADA RADIO DUXU

S velikim zadovoljstvom pisao sam kako su Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj novo je hrvatsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine:

<https://bezcenzure.hr/toptema/predstavljanje-u-splitu-veliki-doprinos-bokeljskih-hrvata-rh/>

Mala 'kritika' u povodu tog teksta o velikom doprinosu Bokeljskih Hrvata Republici Hrvatskoj može se naći u novoj kolumni velikog hrvatskog književnika Hrvoja Hitreca koji je pisao, a ne ja, o uspjehu Hrvata koji žive u Boki:

S tom baranjskom uspomenom prelazim na manjine uopće. Ne na one koje žive i blagaju u Hrvatskoj, nego na hrvatske manjine u drugim, trećim, četvrtim itd. državama. U

prošlom je tjednu u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu održan 17. (27., JP) Forum hrvatskih manjina, lijepa tradicija, osim premijera, ministra vanjskih posala i državnoga tajnika za Hrvate izvan domovine, bijahu ondje predstavnici hrvatskih manjina iz Austrije, Mađarske, Rumunjske i još mnogih zemalja, a bio sam i ja, nazvavši se u kuloarima predstavnikom hrvatske manjine u Hrvatskoj, čemu su se neki smijali, a neki rekli i da nije smiješno, treći da mogu za sebe tako reći. Tema je u stvari bila kako stoje hrvatske manjine u vezi s medijima, koliko ih mediji (u Hrvatskoj) preštimavaju, koliko su medijima zanimljivi. I tu opet treba reći da je HRT u redu (ne znam koji mi je đavo, već drugi put hvalim HRT), ima samostalni odjel za Hrvate izvan Hrvatske i nekoliko dobrih emisija. Pa to mu je i jedna od zadaća, na kraju krajeva, ne će valjda komercijalne televizije trošiti resurse na tu temu. A nemaju ni osobu koja bi povukla, kao što je Ivo Kujundžić na HTV-u. Nekako je u prvi plan izbila doista mala hrvatska manjina u Crnoj Gori, u povijesnoj hrvatskoj Boki, gdje postoji radio imenom Dux Croatorum (Radio Dux, J.P.), radio hrvatske krovne organizacije kojom predsjeda Zvonimir Dekanić (Deković, J.P.), a taj je gospodin na Forumu dobio nagradu Bogdan Radica, zaslужeno. I još je mnogo zaslужnih bilo ondje, poput neizbjegnoga Petera Tyrana, književnika i publicista, perjanice gradišćanskih Hrvata, čije središte nije u Željeznom nego u – Beču. Samo još nešto, da vas ne zamaram, a u svezi s Crnom Gorom – do 1945. bilo je u Montenegru 50 društava s hrvatskim predznakom. Pedeset. O Bože kako su na odasvud potisnuli, kako je Hrvatska na zemljopisnoj karti pretvorena u morskoga konjica oblikom, a ni pisnuti ne smijemo o svojoj povijesnoj baštini u odgriženim područjima poput Bosne i Hercegovine ili Srijema, pa dok Putini i Orbani mašu svojim velikoruskim i velikomadarskim barjacima i šalovima, Hrvati ne mogu

spomenuti ni Drinu, a da se ne sruči na njih lavina, uglavnom iz – Zagreba. Dokazivati idiotima da je Hrvatska u srednjem vijeku imala granicu s Bugarskom, uzaludan je posao. Idioti znaju samo za ustaše. Kao i oni u Beogradu koji su bili i ostali četnici, a za Hrvatskom im cure sline.

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/komentari/hhitrec/40738-h-hitrec-65.html>

<https://narod.hr/hrvatska/hitrec-kamo-ce-golman-koji-brani-s-tri-prsta-pa-dobije-cetiri-gola>

Sigurno sam pored uspjeha nas Bokeljskih Hrvata koji živimo u RH trebao pisati i o tome. Tim prije zato što sam i bio gost na Radiju Duxu kada sam izabran za Izvanjskog člana Dukljanske Akademije Nauka i Umjetnosti. I tada su i g. Deković i drugi imali problema zbog toga:

Predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Zvonimir Deković i Adrijan Vuksanović, predsjednik Hrvatske krovne zajednice „Dux Croatorum“ izrazili su izuzetno zadovoljstvom ovim posjetom, znajući da je ovo jedinstvena prilika razgovarati s gospodinom Pečarićem zbog njegovih rijetkih dolazaka (...) Nakon posjeta Vijeću i Dux radiju domaćini su s gostima prošetali marinom Porto Montenegro i sastali s ministricom u Vladi Crne Gore gospodom Marijom Vučinović, koja je akademiku približila rad jedine hrvatske političke stranke u Crnoj Gori – Hrvatske građanske inicijative, koja će sudjelovati na predstojećim izborima 17. travnja u Tivtu. Gospodin Pečarić je iskazao izuzetnu potporu HGI - ju i poželio uspjeh na izborima, ali i izrazio izuzetno zadovoljstvo samim djelovanjem hrvatske stranke u Crnoj Gori.

<http://www.radiodux.me/vijesti/drustvo/akademik-josip-pecaric-u-posjetu-hrvatskom-nacionalnome-vijecu-crne-gore>

Evo kako je o samoj nagradi izvjestila Matica hrvatski iseljenika:

Nagrada "Bogdan Radica" Radio Duxu iz Crne Gore

U sklopu 27. Forumu hrvatskih manjina, Udruga Hrvatski novinari i publicisti (HNiP) Radiju Dux svečano je uručila nagradu „Bogdan Radica“ za sudjelovanje u projektu SPONA, koji je proveden uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Nagradu je predsjedniku Hrvatskog nacionalnog vijeća u Crnoj Gori Zvonimiru Dekoviću uručio predsjednik HNiP-a Krešimir Čokolić, ističući ogromnu vrijednost Radio Dux-a, kao jedinog medijskog kanala koji predstavlja hrvatsku nacionalnu manjinu u Crnoj Gori. Zahvaljujući na nagradi, Zvonimir Deković je također naglasio iznimnu ulogu Radio Dux-a u očuvanju i promicanju svih aktivnosti Hrvata u Crnoj Gori te promicanju i očuvanju cjelokupne baštine hrvatske nacionalne manjine u toj državi. Hrvatska dijaspora jedna je od ključnih odrednica hrvatskog identiteta koju su neizbrisivo pomogli održati i novinari i publicisti te je HNiP kroz projekt SPONA ustanovio i godišnju nagradu koja se zove po istaknutom disidentskome

novinaru i publicistu Bogdanu Radici koji je većinu svog života živio i radio u Sjedinjenim Američkim Državama. U okviru projekta SPONA kojemu je cilj uspostaviti čvrstu suradnju s novinarima i publicistima u hrvatskom iseljeništvu HNiP je koncem 2020. započeo suradnju s Rado Dux-om koji je jedini medijski kanal koji predstavlja hrvatsku nacionalnu manjinu u Crnoj Gori. Cilj je projekta da medijski sadržaji koje objavljuje Radio Dux putem HNiP-ovih medijskih kanala pronađu put do šire publike u domovini Hrvatskoj te da se počnu tretirati kao ravnopravne vijesti o životu i radu Hrvata u Crnoj Gori.

<https://matis.hr/naslovnica/odrzan-27-forum-hrvatskih-manjina/>

Međutim moram izraziti veliku zahvalnost g. Dekoviću zato što je kompletirao neka istraživanja koja smo moja supruga i ja vodili oko „prodaje“ Boke kotorske. Naime, g. Ante Beljo kao ravnatelj Hrvatske matice iseljenika i dr. sc. Mirko Valentić ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest su inicirali naš rad na povijesnim temama o Bokeljskim Hrvatima. U časopisima i konferencijama smo objavljivali takve radove zajedno, a u tjednicima sam je potpisivao ja iako smo zajedno radili na tome. Ona je i bila zaposlena u Beljovom HIC-a, ali joj je radno mjesto bio i Valentićev HIP-u. Rezultat takvog rada bio je tekst KAKO SU KOMUNISTI “PRODALI” BOKU KOTORSKU, *Hrvatsko Slovo*, 24. srpnja 1998. Tekst koji dajem u Prilozima je obuhvatio vrijeme prve Jugoslavije do samog kraja Drugog svjetskog rata. Te 1998. radio sam i na knjizi SRPSI MIT O JASENOVCU, a krajem godine smo otišli u Australiju gdje smo bili 22 mjeseca. Vratili smo se 2000. godine kada se promijenila vlast u RH, Belja su uspjeli istjerati iz Hrvatske matice iseljenika, preko koje je išlo financiranje HIP-a. Bolje reći trebalo je biti financiran, ali odobrena sredstva nisu mogli dobiti. Tako je Ankica ostala

bez posla i spomenuta istraživanja koja su trebala biti završena nisu završena. Međutim, dio koji smo mi naznačili u svom tekstu je dao g. Zvonimir Deković na 25. Forumu Hrvatskih manjina: *Povijest i identitet Hrvatskih manjinskih zajednica Izlaganja s stručnog skupa održanog 29. studenog 2019.* u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu. Ta dva teksta kompletiraju priču koju ima naslov teksta iz Hrvatskog slova iz 1998.

Josip Pečarić

PRILOZI

KAKO SU KOMUNISTI “PRODALI” BOKU KOTORSKU

Hrvatsko Slovo, 24. srpnja 1998.

Kada se govori o Boki kotorskoj, bolji poznavatelji odmah će spomenuti činjenicu kako se za vrijeme Drugog svjetskog rata u svim dokumentima NOP-a govorilo o Crnoj Gori i Boki kotorskoj i kako je ono i Boki kotorskoj na kraju rata jednostavno ispušteno. To će uzeti kao presudan moment u crnogorskem svojatanju Boke. Zapravo, mnogi i danas krivo vjeruju kako se tako nazivala današnja Crna Gora odmah po svršetku rata. Međutim, u velikosrpskoj politici svojatanja Boke najbitniji moment jeste sam čin odvajanja Boke od matice zemlje. Onog momenta kada je ona odvojena, ona automatski postaje lak plijen za velikosrpsku politiku, pa je konačno posrbljavanje samo pitanje vremena.

Za konačno odvojenje Boke kotorske od Dalmacije, a time i od Hrvatske, vjerojatno je presudnu ulogu odigrala partijska organizacija Boke kotorske. Ona je do 1922. bila je sastavni dio partijske organizacije u Dalmaciji. Na čelu organizacije Socijalističke Radničke Partije Jugoslavije (komunista) u Kotoru 1919. bio je **Adolf Muk**, konobar iz Kotora. Muk je rođen u Kotoru 1893. Otac mu je bio poštanski službenik, doseljen iz Tirola, a majka kućanica iz sela Releze u Crnoj Gori. Kao delegat iz Kotora, Muk je prisustvovao IV. kongresu Socijal-demokratske stranke i Općeg radničkog saveza za Dalmaciju, održanom u Splitu 25. ožujka 1919. Od 20. do 23. travnja 1919. u Beogradu je

održan Kongres ujedinjenja. Na tom kongresu dalmatinski pokret bio je zastupljen sa 6 delegata, među kojima je bio i Adolf Muk. Na tom kongresu Muk je postavio pitanje ujedinjenja radničkog pokreta u Boki s pokretom u Crnoj Gori. Početkom svibnja 1920. na Kongresu u Vukovaru sudjelovali su **Ilija Jelavić** i **Augustin Marinović** u ime kotorske i tivatske partijske organizacije. Adolf Muk je bio spriječen da učestvuje u radu Kongresa, ali pitanje ujedinjenja partijskih organizacija Boke i Crne Gore ipak je postavljeno i na tom kongresu. Tada je taj prijedlog i prihvacen, ali je realiziran tek 1922. Primijetimo da je Franko Mirošević u svom članku "Veze Boke kotorske s južnom Dalmacijom od 1918. do 1929." (Zadar, 1996.) ukazao na činjenicu da su bokeljski Srbi, odmah po uspostavljanju nove države zahtjevali izdvajanje Boke iz Dalmacije. Očito je, dakle, kako je to djelovanje bokeljskih komunista išlo na ruku velikosrpskoj politici. Zato ne treba ni čuditi kako su velikosrbi to znali perfidno sprovesti u djelo. Naime, prvi ustav nove države - Vidovdanski - donesen je 28. lipnja 1921. Ustavom je uvedeno unitarističko-centralističko uređenje, a članom 135. ustava predviđeno je da prijedlog Zakona o podjeli na oblasti Vlada mora podnijeti Skupštini u roku od četiri mjeseca. Ako Skupština nakon toga u roku dva mjeseca ne donese zakon, on se treba donijeti skraćenim postupkom, predviđenim za izjednačavanje zakonodavstva. Ako u roku dva mjeseca zakon ne bi bio donesen na taj način, pitanje se moralо regulirati kraljevom uredbom u roku od dva mjeseca. A koliko je sve planski rađeno, i koliko je Boka bila važna stratezima velikosrpske politike, pokazuje nastavak čl. 135 u kome stoji: "Isto tako, ako se podjela zemlje vrši uredbom, po ovom članku, Crna Gora iz 1913. godine sa kotarom Bokokotorskim a bez okruga pljevaljskog i bjelopoljskog važit će kao oblast i vršit će

funkciju oblasti po ovom Ustavu." Jasno je odmah, kada se ovako prejudicirala odluka, da pitanje podjele na oblasti nije riješeno ni prema prvom, ni prema drugom postupku već je kralj 26. lipnja 1922. donio Uredbu o podjeli zemlje na oblasti i time učinio najvažniji korak u osvajanju Boke kotorske - odvojio je od Dalmacije - i time od Hrvatske - i pripojio Crnoj Gori. Počinje doseljavanje pravoslavnog življa u Boku, a sav gospodarski, kulturni i prosvjetni život nastoji se vezati uz Crnu Goru.

Poslije Obznanе, partija prelazi u ilegalnost i na druge parlamentarne izbore 18. 3. 1923. izlaze preko Nezavisne radničke partije Jugoslavije za Crnu Goru i Boku. Važan podatak vezan za izbore 8. 2. 1925. nalazimo u knjizi Batrića Jovanovića "Komunistička partija Jugoslavije u Crnoj Gori 1919.-1941." (Beograd, 1959.). Na str. 92. on tvrdi: "Komunistička lista u Boki koja je bila vezana za Dalmaciju dobila je 81 glas". Interesantno je kako je baš te 1925. godine - godine proslave tisuće obljetnice hrvatskog kraljevstva, komunistička lista bila ponovo vezana za Dalmaciju. Sjetimo se da su prigodom te velike proslave Hrvati grada Kotora postavili ploču na katedrali Sv. Tripuna. Ta ploča je od tada mnogima trn u oku, i od tada bilježimo stalne pokušaje ili da se ona ukloni ili da se postavi još jedna koja bi katedralu na neki način povezala sa srpsvom. Bokelj **Anton Milošević** u svom *Dnevniku* (rukopis u kotorskom Istoriskom arhivu) u toj godini tisuće obljetnice Kraljevstva Hrvatskoga, pod nadnevom 23. III. 1925. piše da je na općinu postavljena jugoslavenska zastava te dodaje: "Do sad je bila općinska zastava crveno-bijelo-modra (narodna zastava), koju su naši stari zvali 'slavjanskom' zastavom, a mi mlađi 'hrvatskom' zastavom, sa općinskim grbom." Godine 1927. on registrira pobjedu Hrvatske seljačke stranke u Kotoru i osnivanje Hrvatskoga doma. Primijetimo također da je na tim izborima, kako kaže

Batrić Jovanović, "partijska organizacija Boke apstinirala, suprotno odluci CK KPJ". 1928. odred Bokeljske mornarice sudjeluje na pogrebu Stjepana Radića u Zagrebu, a čovjek koji je vjerojatno najzaslužniji za odvajanje Boke od Dalmacije, Adolf Muk, na Drugoj konferenciji KPJ za Crnu Goru i Boku postaje član Oblasnog komiteta.

Kraljevom proklamacijom od 6. siječnja 1929. godine ukinut je Vidovdanski ustav, raspuštena Skupština, zabranjene političke stranke i proglašena apsolutistička monarhija. Kralj je 3. listopada iste godine donio Zakon o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja. Država je dobila naziv - Kraljevina Jugoslavija. Osnovano je 9 banovina. Promjene u razgraničenju provedene su Zakonom o izmjenama i dopunama u Zakonu o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja, 28. kolovoza 1931. Boka je u sklopu Zetske banovine, ali tu je i Dubrovnik.

Svoja sjećanja iz kotorske gimnazije dao je ing. **Heliodor Prelesnik** u tekstu "Hrvatska i Boka kotorska" (Slobodna Dalmacija, 14. rujna 1991.). On navodi kako su školske 1928./29. još imali hrvatske udžbenike da bi ih već slijedeće sve zamijenili srpskim, uvedena je "istočna varijanta 'srpsko-hrvatskog jezika'", a "jedino katolički đaci imali vjerouaučne udžbenike latiničkih izdanja. Sve više se postavljaju profesori iz Srbije i Crne Gore kojima zapadna varijanta jezika smeta. (...) Istorija Srba se uči opširno, a hrvatska povijest sasvim reducirano. Opširno se uči povijest slavnih Nemanjića, Dušanovo carstvo, kosovski boj i izdaja Vuka Brankovića, prvi i drugi srpski ustanci itd. Nije bolja situacija ni sa književnošću." Prelesnik nabraja i slične primjere iz gospodarstva.

Primijetimo da je Adolf Muk na Trećoj pokrajinskoj konferenciji KPJ za Crnu Goru, koja je održana u Kotoru 1929. izabran za sekretara Oblasnog komiteta, da bi na

četvrtoj, održanoj također u Kotoru pod kraj 1932., bio ponovo samo član Oblasnog komiteta. Međutim, on je sredinom 1934. kooptiran u CK KPJ, a na IV. zemaljskoj konferenciji izabran u Politbiro CK KPJ, na kojoj funkciji je ostao sve do 1936. Inače, Muk je uhićen 1937., a ubijen od Talijana 1943. U tom apsolutističkom razdoblju treba posebno istaknuti rad hrvatskih povjesničara - svećenika: **Iva Stjepčevića**, koji je 1930. u Zagrebu tiskao iznimno značajnu historijsku raspravu "Prevlaka", kao i **Pavla Butorca**. Nasuprot ovoj dvojici i sveukupnom svećenstvu, djelovali su biskup kotorski **Uccellini** i župnik prčanjski don **Niko Luković**. Vjerljivo je po don Niku Lukoviću najvažniji događaj, koji se 1925. zbio u Boki, dolazak kralja u taj kraj, sudeći prema njegovu članku "Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj i Boka" (Glasnik Narodnog Univerziteta Boke Kotorske, Kotor, 30. 12. 1934., god. I, br. 2, str 2-3). U istom tekstu Luković piše kako je kralj "cienio i volio" kotorskog biskupa Učelinia pa ga je "odlikovao umjetničkom bistom, koja resi kraljevski Dvor na Dedinju. Tako nije odlikovao ni jednoga živućeg Jugoslovena". "Biskup je neobično ljubio svoga Kralja", kaže Luković, pa je njegovo umorstvo za njega "najteži udarac u životu, koji neće nikada preboljeti". Za Učelinija "zločinci su ubili Kraljevo tijelo, ali nijesu Njegov duh, koji će kroz vječnost biti čuvar Njegove Jugoslavije". Zato i ne čudi da je u Lukovićevom Prčanju i postavljen spomenik kralju Aleksandru 3. ožujka 1935., a don Niko Luković je tada govorio o "herojskom životu" i "mučeničkoj smrti" svoga kralja - "tvorca Jugoslavije", i tom prigodom izgovorio i slijedeće (Glasnik narodnog univerziteta Boke Kotorske, Kotor, 30. 3. 1935, br. 1-3, str. 15-16): "Danas se kunemo Bogu dobrome i velikome "pred svjedocim' planinam' visocim' natopljenima suzama i krvlju da ćemo čuvati Kraljev amanet: 'Čuvajte mi Jugoslaviju'." I zaista,

don Niko Luković je to radio do kraja svog života, pa je u drugoj Jugoslaviji bio i narodni poslanik!

Na izborima 1935. u Boki kotorskoj je za **Mačeka** glasovalo 1455 birača, a za vladu 3702; godine 1938. za Mačeka glasovalo je 3702 (49,03%); a za vladu 3689 (48,86%) birača. Kandidat Boke Kotorske na Mačekovoj listi na izborima iz 1938. bio je **Andelo Marković**, koga su komunisti ubili negdje 1944./45. Interesantno je komparirati tu činjenicu s jednim drugim događajem.

Naime, 1936. na općinskim izborima u Risnu pobijedio je komunist **Nikola Đurković**, kasnije proglašen narodnim herojem, a u mjestima Muo, Prčanj, Stoliv, Lastva, Tivat, Perast i Dobrota pobjedio je HSS. Komunist Đurković je u Risnu istaknuo srpsku zastavu na općini, dok su u mjestima, u kojima je pobijedio HSS, kako svjedoči Milošević u svom Dnevniku, 9. svibnja 1937. podignute hrvatske zastave. Treba li nas onda iznenaditi što su Markovića ubili komunisti. I ne samo njega. **Luka Brajnović u Hrvatskom Slovu** od 25. travnja 1997. kaže: "Kad je bila osnovana takozvana Banovina Hrvatska, razočaranje bokeljskih Hrvata bilo je potpuno. Održavani su protesti, poslani su i pismeni protesti u Zagreb s potpisima više od 900 Bokelja skupljenih na poziv velečasnoga Gracijana Sablića. Velečasnoga Sablića poslije su partizani odveli u Cetinje na "sud". Međutim, bio je ubijen prije nego što je stigao u Cetinje".

Ne samo da Boka nije ušla u Banovinu Hrvatsku - ona nije ušla ni u Nezavisnu državu Hrvatsku. Poznato je da je ona Rimskim ugovorima pripala Italiji. Jedan od najблиžih **Pavelićevih** suradnika bio je i jedan Bokelj - general **Ante Moškov**. Postoji svjedočenje o tome kako je on doživio Rimske ugovore (Drina, God. XV., Br. 1-2, Madrid, 1965., str. 132-185.) "Bio je sasma svijestan da čemo morati

izabirati između dva ili više zala! I za jednog Bokelja, unaprijed, postojalo je jedno zlo više. Italija je već gospodarila u Albaniji. Jedan pogled na mapu, zatim pitanje Crne Gore (Kraljica, supruga Kralja Emanuela III., bila je kćerka zadnjeg Crnogorskog Kralja), dalo nam je znati, da će pitanje Boke biti bolno! A Moškov je znao perfektno govoriti talijanski, čitao je marljivo sve do čega je došao za vrijeme internacije u Italiji, (...) Kada se hrvatsko predstavništvo vraćalo sa podpisa Rimskih Ugovora nas dva smo organizirali sigurnost unutar hrvatskog teritorija. Bdili smo i proveli noć, kao i toliko puta, u razgovorima o našoj sudbini. Na licima podpisnika čitali smo sve što nas je zanimalo. Njegove su oči bile pune suza. Poglavnik nas je odmah pozvao k sebi i ponudio nam čašicu rakije. Govorili smo o mjerama sigurnosti i kalkulirali posljedice. Proklet je ipak vojničko zanimanje, gdje se mirno, hladno i matematički mora kalkulirati s osjećajima, s krvlju, - i s povješću, koja će jednom svima nama suditi. Majka Ante Moškova ostala je, kao i većina naših patničkih majka, na ognjištu. Anti Moškovu su Srbi ubili oca, kao i meni. Prošao je svoje. On i majka mu. A to je ono, što se ne zaboravlja, iako se nekada opršta. Ponekad je dobivao od majke vijesti. One su uvjek bile pune čemera, ali i vjere u budućnost. Kako su te naše majke znale trpitи, bodritи i vjerovati. Bokelji su uvjek odlazili na more da love ribu i da trguju, plove, bore se. Ali su majke ostajale na ognjištu, da nekada dočekaju sigurnu starost ili da, kao majka Ante Moškova, bodri sina, da ne zaboravi da je i Boka Hrvatska! Da su tamo grobovi otaca, da su tamo svetinje i da se treba vraćati.”

Drugi svjetski rat iskorišten je za konačno pripajanje Boke kotorske Crnoj Gori. Naime, Štab narodnooslobodilačkih gerilskih (partizanskih) odreda za Crnu Goru, Boku i Sandžak preimenovan je 25. listopada

1941. u Glavni štab NOP za Crnu Goru i Boku, a Narodnooslobodilački odbor Crne Gore i Boke osnovan je 8. veljače 1942. u manastiru Ostrog, na Skupštini rodoljuba koja je imala 65 sudionika, od čega 4 iz Boke. Druga konferencija rodoljuba Crne Gore i Boke održana je na Tjentištu 16. 6. 1942. uz prisustvo 39 delegata. Od toga iz Boke dva: dr. **Simo Milošević** i dr **Jovan Bijelić**! Kako se u Jugoslaviji interpretira pitanje Boke kotorske najbolje ilustrira knjiga **Zorana Lakića** ("Narodna vlast u Crnoj Gori 1941.-1945.", Beograd, 1981.). Na skupštini održanoj u Kolašinu 15. 11. 1943. osnovan je ZAVNO Crne Gore i Boke. Drugo zasjedanje održano je u veljači 1944., a treće, koje je bilo i presudno za pripajanje Boke Crnoj Gori, održano je od 13 do 15. srpnja 1944. Njemu je prisustvovao 151 delegat, od čega 13 iz kotorskoga i 11 iz hercegnovskoga kotara. Uvodni referat "Slobodna Crna Gora u Demokratskoj Federativnoj Jugoslaviji" podnio je **Veljko Zeković**, u kome predlaže donošenje odluke o pretvaranju ZAVNO Crne Gore i Boke u Crnogorsku antifašističku skupštinu narodnog oslobođenja jer: "Crna Gora uživa pravo posebne slobodne federalne jedinice u demokratskoj Jugoslaviji. Narodu Boke treba ostaviti da se slobodno odluči s kim će i kako da živi u Federativnoj Jugoslaviji...". Naravno, već se znalo kako će se "narod" tj. prisutni vijećnici iz Boke izjasniti. Evo kako to komentira Z. Lakić ("Narodna vlast u Crnoj Gori 1941. - 1945., Beograd, 1981.): "Upadljiva je izmjena u nazivu najvišeg organa vlasti. To više nije Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Crne Gore i Boke, već Crnogorska antifašistička skupštinu narodnog oslobođenja. Razlika nije samo u izmjeni reda riječi. Suština je u tome što je u novom nazivu ispuštena riječ Boka, što se može smatrati izrazom raspoloženja vijećnika iz Boke kotorske da se već na ovom zasjedanju izjasne da se pod crnogorskom teritorijom

podrazumijeva i teritorija Boke. Ovo je utoliko značajnije što su svi drugi politički organi u svom imenu i dalje zadržali riječ Boka: Pokrajinski komitet KPJ, Narodnooslobodilački front, Antifašistički front žena, Ujedinjeni savez antifašističke omladine itd. itd. Inače, u formalnopravnom smislu Narodnooslobodilački odbor za Boku kotorsku izjasnio se, poput Skupštine ZAVNO-a Sandjaka, da dobrovoljno ulazi u sastav Crne Gore, tek neposredno uoči Četvrtog zasjedanja CASNO-a u aprilu 1945. godine." I dok u tom citatu govori o raspoloženju vijećnika iz Boke, malo kasnije kaže da je u ime naroda Boke govorio **Luka Matković**, i daje slijedeći citat iz tog govora: "Narod Boke, i srpski i hrvatski, tokom svoje istorije bio je uvijek sudbinski vezan za crnogorski narod (...). Žrtve koje smo dali za slobodu biće garancija da će demokratske težnje naroda Boke doći do izražaja u slobodnoj Jugoslaviji zajedno sa bratskim narodom Crne Gore..." **Ljubo Boban** u svojoj knjižici "Hrvatske granice od 1918. do 1991. godine" (Zagreb, 1992.) kaže da je možda prvo određenije spominjanje unutrašnjih granica Jugoslavije vezano za sjednicu Predsjedništva AVNOJ-a 24. veljače 1945. Na toj se sjednici, naime, raspravljalo o utvrđivanju proporcionalnog zastupstva federalnih jedinica u AVNOJ-u. U stavu, koji je iznio sekretar Predsjedništva **Mile Peruničić**, dani su teritoriji koji će pripadati pojedinim republikama, a za Crnu Goru je rečeno da će biti u granicama prije Balkanskog rata sa Beranskim i Kotorskim srezom, Plavom i Gusinjem. "Razgraničenje s Crnom Gorom - konstatira Boban - vraćeno je na stanje kakvo je bilo pri osnivanju oblasti 1922. godine, odnosno kakvo je bilo u vrijeme Banovine Hrvatske. U usporedbi sa stanjem iz 1918. godine hrvatski teritorij *skraćen* je za područje Boke kotorske i dalje na jugoistok." Drugim riječima, ono

što je velikosrpska politika počela ostvarivati 1922., komunisti su nastavili krajem Drugog svjetskog rata.

Tzv. "oslobođenje" narod je dočekao sa strahom. I, zaista, tada i u godinama poslije rata stradali su mnogi ugledniji građani hrvatske nacionalnosti. **Krešimir Crvelin** ("In memoriam: Dragi naši hrvatski Bokelji, junaci i mučenici", Zatvorenik 35/36, 1994. str. 33.), navodi iz Hercegnovskog okružja **Karla Belšaka**, brijača, koji je umro pod nerazjašnjениm okolnostima u Kotorskom zatvoru, iz Kotorskog okružja: don **Iva Brajnovića**, župnika iz Škaljara, ubijenog u Dubrovniku 1944./45., don **Graciju Sabliću**, svećenika i vjeroučitelja, ubijenog na Trojici 1944./45., **Berta Stipčevića**, službenika, ubijenog u Kotoru, 1944./45., **Tripu Vukoviću**, vlasnika kina, suđenog i strijeljanog u Kotoru 1944./45., **Franju Lakatošu**, studenta, ubijenog u V./45. u Markuševcu, **Petru Miloševiću**, trgovca, ubijenog u Dubrovniku 1944./45., a iz Tivatskog okružja don **Đura Perušinu**, svećenika ubijenog 1944./45., **Anđela Markovića**, nar. Zastupnika HSS-a, strijeljanog 1944./45. i **Vilka Lepeša**, ljekarnika, strijeljanog 1944./45. **Ilija Perušina** ("Drukčiji postupak srpskih komunista od hrvatskih spram vlastitom narodu", Drina, god. XV., br. 1-2, Madrid, 1965., str. 204-213.) piše kako je don Ivo Brajnović ubijen na Daksi kod Dubrovnika, don Gracija Sablić, tajnik kotorskog Biskupa, na lovćenskim hridinama, Vilko Lepeš na Vrmcu, don Đuro Perušina iz Donje Lastve, u vlastitoj kući, a među ubijenima navodi pored Anđela Markovića, i **Iliju Abovića**, namještenika Pomorskog Arsenala iz Gornje Lastve. On kazuje da je ubijenih bilo mnogo više. Padom Italije Boka je postala dijelom NDH. Međutim, Hrvatska vojska nikad nije ušla u Boku, tako da je razlog njihovog stradavanja bilo njihovo hrvatstvo.

S druge strane, četnika je u Boki bilo, i njihova zlodjela su se prikrivala. U tom razdoblju mnogo ljudi je moralо napustiti Boku, a među njima i kotorski biskup, hrvatski povjesnik Pavao Butorac. Spasio je glavu - i postao dubrovački biskup! Mnogo ljudi je zatvarano. Među njima i više svećenika. Između ostalih i don Ivo Stjepčević, poznati hrvatski povjesnik. Ukinuta su sva hrvatska kulturna društva, a na popisu 1948. izvršen je veliki pritisak da se svi izjasne kao Crnogorci. Komunisti Hrvati su to po direktivi i činili. A prošlo je bilo samo četiri godine od kako je Luka Matković na osnivačkom kongresu CASNO-a govorio kako su pučani Boke kotorske Srbi i Hrvati! Tako, po tom popisu iz 1948. u Crnoj Gori imamo 90,67% Crnogoraca, 1,80% Hrvata i 1,78% Srba, da bi 1991. imali 61,84% Crnogoraca, 1,02% Hrvata a čak 9,29% Srba. Ali nije ostalo samo na pritiscima i zatvorima. Jedan od hrvatskih zatvorenika u tom periodu - **Oslav Smodlaka**, za koga pogrešno i Cervelin i Perušina smatraju da je ubijen krajem rata, ubijen je 15. prosinca 1949. tako što je poslije groznih mučenja, bačen s trećeg kata. Zastrahujući primjer za bokeljske Hrvate. Ali zatvaranja, gubljene posla nisu prestajali sve do danas. Zaista, sjetimo se samo slučaja hrvatskog mučenika, našeg poznatog pjesnika, **Vjenceslava Čižeka**. A o Domovinskom ratu da i ne govorimo. Za nadati se je da će pobjedom **Đukanovića**, stvari u Crnoj Gori krenuti na bolje!

ZVONKO DEKOVIĆ

KAKO JE BOKA KOTORSKA UŠLA U SASTAV CRNE GORE 1945?

Dan 8. travnja jedan je od povijesnih datuma kako za Crnu Goru tako i za Boku kotorsku. Tog je dana na plenumu narodnooslobodilačkog odbora sreza Boke donijeta odluka o priključenju Boke Crnoj Gori prvi put u povijesti. U kratkim crtama navest će razloge za održavanje ove sjednice.

Za vrijeme drugog svjetskog rata procese integracije Boke u Crnu Goru počeo je 1943. kada je u Kolašinu 15. studenog formirano Zemaljsko antifašističko vijeće Crne Gore i Boke, dakle tada dva samostalna subjekta /1/. Sljedeće 1944. 13. srpnja također u Kolašinu prilikom formiranja crnogorske antifašističke skupštine narodnog oslobođenja bokeljski komunisti dali pristanak da Boka postane sastavni dio Crne Gore. Što je sankcionirano na prvom zasjedanju crnogorske antifašističke skupštine narodnog oslobođenja i kasnije donošenjem ustava Narodne republike Crne Gore 1946.

U ovom izlaganju želim predstaviti neke povijesne činjenice i prisjetiti se kako je tekla sjednica narodnooslobodilačkog odbora sreza Boke kotorske, tko je bio nazočan na njoj i kakav je bio dnevni red. Želio bih upozoriti i koliko za političare znači jedan običan veznik, u ovom slučaju „i“ u imenu (ZAVNO Crne gore i Boke) i koliko može biti važna pretpostavka za stvaranje jedne države (primjerice Bosna i Hercegovina).

Na sjednici od 8. travnja odsutno je bilo 11 članova plenuma kojih odsutnost nije bila opravdana. Uz spomenute članove

narodnooslobodilačkog odbora na plenumu su bili prisutni i pojedinci koji nisu pripadali narodnooslobodilačkom odboru sreza Boke i to Blažo Jovanović /2/, predsjednik Crne gore i narodni zastupnici Petar Tomanović, Crnogorčević i Mandalinić.

Tada je predsjednik narodnooslobodilačkog odbora Dušan Popović istaknuo kako se koristi nazočnost i ostalih prisutnih članova plenuma kako bi sjednica bila uspješnija. Posebno je istaknuo nazočnost Blaže Jovanovića i narodnih zastupnika jer će njihova nazočnosti doprinijeti valjanosti donesenih zaključaka.

Dnevni je red bio dugačak pa će smo iznijeti ono što je prihvaćeno. Da se dva ljekara (Gopčević i Vujović) prihvate dužnosti voditelja medicinskih odjela u Herceg Novom i Kotoru, bilo je riječi i o podjeli hrane, socijalnom radu, prometu mobilizaciji i prosvjeti gdje su raspoređeni privremeni učitelji. Boka je bila pod točkom razno, no ni ovdje nije išlo bez raznih prijedloga.

Prvi je uzeo riječ Blažo Jovanović. Istaknuo je da će se 15. travnja 1945. održati zasjedanje crnogorske skupštine narodnog oslobođenja i da će se na ovom zasjedanju raspravljati o promjeni naziva crnogorske skupštine, čime bi se Boka smatrala pripojena Crnoj Gori. Zbog toga je vrlo važna odluka plenuma u Kotoru od 8. travnja koji će odlučiti da li je plenum sreza Boke kotorske za ujedinjenje ili ne.

Zatim je govorio Dušan Popović ističući važnost ujedinjenja i veze Boke i Crne Gore u prošlosti te je pozvao da se prisutni narodni poslanici izjasne o tom pitanju. Petar Tomanović je rekao kako Boka danas mora biti u potpunom sastavu Crne Gore. Doktor... je rekao kako je prirodno da Boka bude u sastavu Crne Gore i da to potvrđuje prošlost, sadašnjost i budućnost. „Mi (Boka) i Crna Gora smo jedno

i zajedno ćemo dijeliti i dobro i zlo“. Vukasović je istaknuo kako će spajanje biti težak udarac neprijateljima.

Želim ovdje naglasiti da je izvor ovog što sam pročitao zapisnik iz Historijskog arhiva iz Kotora. Iz zapisnika nije jasno kome će biti zadan težak udarac ako Boka bude ujedinjena s Crnom Gorom.

Neprijateljima su se smatrali svi oni koji su se zalagali poslije kapitulacije Italije rujna 1943. za ostanak Boke u sastavu Hrvatske kojoj pripada kroz njezin etnički, duhovni ali i državnopravni okvir skoro četiristo godina venecijanske i sto dvadeset godina austrijske uprave.

Kraljevina Dalmacija, s glavnim gradom Zadrom, bila je državno pravni okvir Boke kotorske u koje su saboru Bokelji imali svoje zastupnike i koju ne možemo izdvojiti iz geografskog, kulturnoškog, arhitektonskog, graditeljskog i povjesnog pripadanja. 1816. Mletačka se Albanija /3/ reorganizira u Austrijsku Albaniju i formiraju se nove upravne jedinice – okruzi. Boka ulazi u cijelosti kao kotorski okrug i pod tim nazivom ulazi 1923. u Zetsku banovinu Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Treba naglasiti kako se nije tražilo da Boka bude izdvojena iz Federativne Narodne Republike Jugoslavije, već da se unutar njenog državnopravnog okvira, pozicionira tamo gdje prirodno pripada. To je izraženo u želji svih bokeljskih općina pa i onih na čelu kojih su bili pravoslavci 1943. (o tome je pisao dr. sci. Nikica Barić s Hrvatskog instituta za povijest 2008. „NDH i Boka kotorska nakon kapitulacije kraljevine Italije u rujnu 1943.“) /4/. Tragom ovog znanstvenog rada, razloga ubojstva tri katolička svećenika u Boki i brojnih osuđenih na višegodišnje robije (kako piše „Hrvatski martirologij“ don Ante Bakovića /5/) veoma jednostavno dolazimo do zaključka o razlozima ubojstava. Dakle kako piše u „martirologiju“ ovi svećenici 1943. javno su zastupali tezu o Boki unutar granica Hrvatske tako da su

njihova ubojstva bila više značna u smislu zastrašivanja i totalne pasivizacije hrvatskog puka. Da je to točno citirat ću potvrdu koju je izdao direktor Arhiva Crne Gore Stevan Radunović iz 2006. gdje se navodi: „U vezi vašeg zahtjeva od 20. 9. 2006. obavještavam Vas da u arhivskom fondu okružnog suda u Kotoru kao i vojnog suda vojne oblasti drugog korpusa Jugoslavenske armije koji su sudili ratnim zločincima, ne nalaze podaci koji bi potvrdili da je Đuro Perušina proglašen za ratnog zločinca kao i za narodnog neprijatelja“. Đuro Perušina /6/ je ubijen noću s 28. na 29. lipnja 1944. u Donjoj Lastvi kod Tivta nakon što je primio ubojice u svoju kuću i dao im večeru i piće i pri izlasku iz obiteljske kuće bio je ubijen od komunista.

Za razliku od Đura Perušine, za koga od države imamo potvrdu da nije kriv, jedan od ubojica svećenika Niko Anduš /7/ je 1953. proglašen za narodnog heroja. Stavljujući ove događaje u kontekst dolazimo do zaključka što se događalo s Bokeljima koji su se sami javno identificirali kao pripadnici hrvatske nacije.

Da se nakratko vratimo na 8. travnja. Uz one delegate koji su bili za ujedinjenje s Crnom Gorom bilo je i onih koji su imali suprotno mišljenja i koji su smatrali kako je za ujedinjenje prerano. 11 delegata je bilo protiv ujedinjenja Boke i Crne Gore odnosno tražilo je da se odluka donese kasnije jer sada nije pogodan trenutak za donošenje takve odluke.

Završavam s zaključkom koji je donio narodnooslobodilački odbor sreza Boke. „Plenum narodnooslobodilačkog odbora sreza Boke na svojoj sjednici održanoj 8. travnja 1945. u Kotoru se izjasnio da se Boka pripoji federalnoj jedinici Crnoj Gori smatrajući da je tumač želje naroda Boke.“

Prema toj odluci 21 prisutnih (nasuprot 11) bilo je mišljenja da se ova odluka donese na ovoj sjednici. Ostali su tražili da se odluka odgodi smatrajući da je to u interesu same odluke

obzirom na njezin povijesni značaj. Ipak odluka je donesena. Sjednica je trajala od 16 do 23 sata u noći.

Ovo je izvadak iz zapisnika broj 5. Istorijskog arhiva u Kotoru, te ostavljam nazočnima da samo donesu sud o ovome ujedinjenju. 21 delegat je bio za, 11 je bilo protiv, a 11 delegata nije bilo prisutno na plenumu. Oni su prema riječima uglednih Bokelja Vojvodića i Jeglića svoje protivljenje nisu smjeli izreći javno pa su izbjegli svoj dolazak na plenum. Nisu htjeli slušati naređenja i preporuke predsjednika Blaža Jovanovića bez obzira na jednopartijski, komunistički sustav.

U Boki nije bilo ni pokušaja da se sprovede demokratski referendum (kao u slučaju Bapske kod Iloka) /8/. Imajući u vidu pisanje dr. Nikice Barića kako su se izjasnili predsjednici svih bokeljskih općina 1943. i kamo su željeli pripadati ovo u svijesti još uvijek čuvaju Hrvati Boke.

Danas smo lojalni građani Crne Gore ali o ovome se mora javno govoriti u okviru razvijanja jedne dugoročne strategije prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

/1/. Zemaljsko antifašističko vijeće Crne Gore i Boke, utemeljeno je na svom prvom zasjedanju 14. i 15. studenog 1944. u Kolašinu i predstavljalo je najviše predstavničko i izvršno tijelo partizanskog pokreta u Crnoj Gori.

/2/. Blažo Jovanović (1907. – 1976.), istaknuti crnogorski komunist. Prije drugog svjetskog rata organizator komunističkih ogranačaka i odvjetnik. Od 1938. sekretar pokrajinskog komiteta Komunističke partije Jugoslavije za Crnu Goru, Boku, Sandžak, Kosovo i Metohiju. Jedan od organizatora ustanka protiv fašističke okupacije. Od travnja 1945. predsjednik vlade Narodne Republike Crne Gore.

/3/. Mletačka Albanija – ustrojstvena jedinica (1420. – 1797.) koja je obuhvaćala mletačke posjede južno od granice Dubrovačke republike do Drača u Albaniji (kasnije

se granica pomakla do na domak Budve). Njome je upravljao izvanredni providur koji je bio podređen generalnom providuru u Zadru. /4/. Nikica Barić, Nezavisna Država Hrvatska i Boka kotorska nakon kapitulacije Kraljevine Italije u rujnu 1943. godine, Časopis za suvremenu povijest, Vol. 40 No. 3, 2008. U radu je prikazano kako je nakon kapitulacije Kraljevine Italije u rujnu 1943. Nezavisna Država Hrvatska (NDH) pokušala uspostaviti svoju vlast na području Boke kotorske. Težnja za uključivanjem tog područja u sastav NDH temeljila se na povijesnim načelima, odnosno činjenici da je Boka kotorska u razdoblju Habsburške Monarhije bila u sastavu njezine pokrajine Dalmacije. Osim toga, u njoj je u znatnom broju živjelo hrvatsko stanovništvo. Pokušaji NDH doživjeli su neuspjeh, ali pokazuju napore tadašnjih vlasti u Zagrebu da u okolnostima nastalim slomom Kraljevine Italije prošire svoju vlast na jadranskom području.

/5/. don Anto Baković, Hrvatski martirologij XX. stoljeća, Zagreb 2008. Knjiga se bavi ubijenim hrvatskim katoličkim svećenicima i redovnicama u razdoblju od 30tih godina 20. st. do početka Domovinskog rata.

/6/. don Đuro Perušina (1879. – 1944.) katolički svećenik. Službovaо по župama Boke kotorske. Ubijen od strane partizana u lipnju 1944. u Donjoj Lastvi.

/7/. Niko Anduš (1912. – 1944.), iz Tudorovića kod Budve. Jedan od organizatora ustanka protiv fašizma u Crnoj Gori. Od 1943. sekretar sreskog komiteta Komunističke partije Jugoslavije za Kotor. Ubili su ga četnici u srpnju 1944. u blizini Tivta. 1953. proglašen narodnim herojem.

/8/. Vjerojatno se odnosi na referendum u Iloku kojeg je stanovništvo glasalo (poslije Drugog svjetskog rata) za pripajanje Hrvatskoj, nasuprot stavu tzv. Đilasove komisije koja je Ilok prvotno dodijelila Srbiji (Vojvodini). Naknadno je Hrvatskoj pripojeno i selo Bapska (koje je prvotno

pripalo Srbiji dok je u Srbiju ušla Jamena koja je prvočno pripala Hrvatskoj, no bila je pretežno naseljena Srbima).

25. FORUM HRVATSKIH MANJINA: POVIJEST I IDENTITET HRVATSKIH MANJINSKIH ZAJEDNICA
Izlaganja s stručnog skupa održanog 29. studenog 2019. u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu
(prema zvučnom zapisu uredio Marin Knezović)

<https://matis.hr/wp-content/uploads/2020/03/forum2019.pdf>

BOKA I RUSKI VELIKI PROSTOR

Je li hrvatska država ili hoće li reagirati i na najnoviji napad na Hrvate u Crnoj Gori:

NAPUSTITE DOM U DONJOJ LASTVI U TIVTU:
RADIO, HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE CG – A,
6. 000 TISUĆA KNJIGA NA ULICU ISPOD
ŠTANDOVA NA MUO...

Biram DOBRO, 22. 2. 2022.

Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore najoštrije osuđuje zadnje ucjenjivačke poruke koje su upućene hrvatskoj zajednici iz Općine Tivat koje potpisuje sekretarka Općine Iza ove odluke stoji gradonačelnik Željko Komnenović, predsjednik tivatske skupštine dr. sc. Andrija Petković i njihov PR novinar.

Radi se, naime, o dopisu kojim se dio hrvatske zajednice mora iseliti iz Doma kulture „Josip Marković“ do 15. travnja 2022. godine.

Mržnja koju demonstrira vlast Općine Tivat prema hrvatskoj zajednici prelazi sve dozvoljene granice i može se podvesti pod sintagmu zatiranja hrvatskog imena u Općini Tivat i ciljanog širenja osjećaja ugroženosti kod pripadnika hrvatskog naroda u Crnoj Gori.

Varaju se oni koji misle da će ovakvim ucjenama, i to samo zbog političke pragmatičnosti djelovanja Hrvatske građanske inicijative u tivatskoj skupštini, zastrašiti ili uspjeti s ucjenama. Dakle, najgora karakterna osobina je sposobnost ucjenjivanja kada si jači, a mi, shodno tome, dajemo obećanje da ćemo nastaviti sve naše započete aktivnosti.

Žalosni smo što dio naših sugrađana želi u javnom prostoru iskazati i potvrditi svoje europejstvo odobravanjem

isticanja hrvatskih simbola, a u stvari priželjkuju da budemo onemogućeni u tome da djelujemo kao hrvatska zajednica. I ovo će bit zapisano u povjesnici Tivta.

Dom kulture „Josip Marković” u Donjoj Lastvi sagradili su Hrvati 1922. godine kao Hrvatsku čitaonicu. Kraljevina Jugoslavija je Dom oduzela i preimenovala u Jugoslovenski Dom. Nakon Drugog svjetskog rata Dom dobiva ime Josipa Markovića.

Nakon potresa 1979. godine jedini dom kulture u Crnoj Gori koji nije obnovljen je Dom kulture u Donjoj Lastvi, a 2011. godine Hrvatska krovna zajednica „Dux Croatorum“ obnavlja Dom, ulaže ogromna sredstva, stavlja ga u funkciju i čini mjestom okupljanja i poprištem brojnih kulturnih događanja.

U Domu je smješteno sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore, Radija Dux i Hrvatske knjižnice „Ljudevit Gaj” s preko 6000 knjiga.

Umjesto da se oduzeti Dom vrati hrvatskoj zajednici, Hrvati se tjeraju iz Doma. Pristajali smo na sve nepravedne uvjete koje je Općina Tivat od nas tražila. Bili smo jedini zajmoprimac u Općini koji je morao svaka tri mjeseca slati izvješća, dokaze o plaćenim računima, izvode iz banke, ulaz sredstava, izlaz sredstava itd. Neki zakoni važe samo za Hrvate. Na kraju i u Ugovoru stoji da će, ako bude Domom upravljala u dobroj vjeri, prilikom produžetka ugovora Hrvatska krovna zajednica imati prednost. Nekoga ne obvezuje ni javno dana riječ pred dvama predsjednicima država i visokim dužnosnicima i Republike Hrvatske i Crne Gore da će biti razmatrana opcija o dugoročnom zakupu ili prodaji objekta hrvatskoj zajednici. Bio bi to treći put da Hrvati kupuju ovaj Dom.

Bahatost u pokušaju da se Hrvati u Tivtu javno ponize smo sigurni da neće uspjeti. Ovo smatramo otvorenim pokušajem iz tivatske općine da se na ideoološko- moralnoj

matrici razvije doktrina u kojoj nema mjesta za autohtonu hrvatsku narod. Jedino sebe smatraju pravom stranom, iako smo svjedoci nedavne prošlosti u kojoj je biti na pravoj strani zapravo značilo da je „dopušteno ubojstvo protivnika bez suda“.

S dopisom iz Općine Tivat upoznat ćemo sve relevantne institucije u Crnoj Gori, Republici Hrvatskoj, Europskoj uniji, kao i sva europska veleposlanstva u Crnoj Gori.

Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, s. r.

<https://biramdobro.com/napustite-dom-u-donjoj-lastvi-u-tivtu-radio-hrvatsko-nacionalno-vijece-cg-a-6-000-tisuca-knjiga-na-ulicu-ispod-standova-na-muo/>

<https://zbh.hr/protjerivanje-hrvatskih-institucija-iz-njihovih-prostora-u-boki-kotorskoj/>

Sjetimo se i napada na Bunjevce i na hrvatski jezik u Srbiji, zakonsko svojatanje dubrovačke kulturne baštine. Politika Srpskog sveta je sveobuhvatna, a vlast u RH joj pomaže na razne načine.

Nedavni događaji u Crnoj Gori i najnoviji događaji u Ukrajini pokazuju da bi hrvatska politika, ako je doista hrvatska, itekako trebala voditi računa da Srbi smatraju svojim interesom da se politika Srpskog sveta uklopi u nešto što nazivaju RUSKI VELIKI PROSTOR.

Pri tome je očito da Srbi ne odustaju od onoga što su imali tijekom domovinskog rata u Hrvatskoj i šire. Novi Memorandum SANU 2. samo im pomaže u ostvarivanju tih ciljeva.

Nadam se da su hrvatskim političarima političari poznati i 'znanstveni' radovi srpskih 'znanstvenika' u kojima oni sanjaju o ostvarenju tih ciljeva koji nisu ostvarili u Domovinskom ratu koji je završen neslavno po njih jer je

završen poznatim pravljenjem zečeva od njihovih 'hrabrih ratnika'.

Ako nisu sugeriram im da pogledaju članak:

O rekonfiguraciji postjugoslovenskog prostora

Milomir Stepić, 03.06.2021. 19:01

Balkan mora biti rekonfigurisan. Njegova deatlantizacija je neophodna ne samo radi stabilizacije, već i iz geopolitičkih motiva

**Karta 2: Veliki prostori na zapadu Evroruskog „bloka“
(Obrada autora)**

Geopolitička perspektiva rekonfiguracije
postjugoslovenskog prostora (1) (standard.rs)

Da, dovoljno je dati ovu kartu Velikih prostora iz tog članka i pogledati Hrvatsku na njoj, bolje je reći ono što je ostalo od je.

Naravno i nadati se da će hrvatski političari i pročitati ono što politika Srpskog sveta provodi, a danas u RH su na vlasti predstavnici te politike. Dapače Nenad Vlahović u Bujici, 21. 02. 2022. tvrdi da je Milorad Pupovac važnija osoba u RH od svih hrvatskih političara zajedno:

<https://www.youtube.com/watch?v=mdBWynnPH94>

A Strossmayer je još 1863. godine pisao:

Ja mnijem da Srbima ne treba prostiti gdje ne imaju pravo, jerbo upravo tim bivaju smjeliji i drzovitiji.

Jesu li to naučili hrvatski političari?

Jesu li naučili i one u svijetu koji – zapravo – na ovim prostorima podržavaju politiku Srpskog sveta i samim tim i RUSKI VELIKI PROSTOR?

Josip Pečarić

<https://bezczencure.hr/vlad/boka-i-ruski-veliki-prostor/>

Primjedba: Nenad Vlahović je zapravo rekao:

“Milorad Pupovac je snažniji i jači od cijele Vlade i predsjednika Plenkovića, cijelog Sabora i vlasti Hrvatske države! On je na jednoj strani, a svi ostali su na drugoj. I jači je! Zašto? Zato što je zapravo on na čelu te trgovačke koalicije, koja drži Plenkovića na političkoj pozornici. Kada Pupovac kaže NE, Plenković jednostavno ostane bez daha! No, kao što vidimo, ipak dolazi vrijeme kada će morati odgovarati za sve što je rađeno...”

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/29697-nenad-vlahovic-u-bujici-pupovcu-je-mjesto-u-remetincu>

J. Pečarić, Dubrovnik se brani Bokom, Dragovoljac.com,
2022.

ODGOVOR DURU VIDMAROVIĆU

Dragi Đuro,

Još jednom hvala NA Tvoj upit na moj tekst BOKA I RUSKI VELIKI PROSTOR od 22. 2. 2022. u povodu Odluke tivatske općinske vlasti da iz Doma kulture izbací na ulicu hrvatsku zajednicu i to iz objekta kojeg su izgradili lastovski Hrvati prije 100 godina. Tekst je bio poslan i vlastima u RH. Što je zapravo bilo glavni upit iz Tvoj e-maila.

Tvoj e-mail sam komentirao 25. 2. 2022. u tekstu TUĐMAN 100, 3.dio upozorivši da je Zvonimir Deković pozvan na saslušanje u policiji Tivat.

Međutim istog dana su se na Internetu pojavile vijesti o reagiranjima iz Hrvatske:

MVEP POSLAO PROSVJEDNU NOTU CRNOJ GORI ZBOG ISELJENJA HRVATSKE ZAJEDNICE IZ DOMA KULTURE

<http://www.radiodux.me/vijesti/hrvatska/mvep-poslao-prosvjednu-notu-crnoj-gori-zbog-iseljenja-hrvatske-zajednice-iz-domu>

<https://www.hina.hr/rubrika/svijet>

DRŽAVNI TAJNIK MILAS IZRAZIO PODRŠKU HRVATIMA U CRNOJ GORI

<http://www.radiodux.me/vijesti/hrvatska/drzavni-tajnik-milas-izrazio-podrsku-hrvatima-u-crnoj-gori>

Istog dana reagirali su svojim priopćenje niz hrvatskih udruga iz Boke:

„NAJOŠTRIJE OSUĐUJEMO ODLUKU TIVATSKE OPĆINSKE VLASTI DA IZ DOMA KULTURE IZBACI NA ULICU HRVATSKU ZAJEDNICU I TO IZ OBJEKTA KOJEG SU IZGRADILI LASTOVSKI HRVATI PRIJE 100 GODINA“

Petak, 25. veljače 2022.

Najoštrije osuđujemo Odluku tivatske opštinske (općinske) vlasti o iseljenju Hrvatske zajednice po hitnom postupku do 15.04.2022. god. iz *Doma kulture „Josip Markovic“ u Donjoj Lastvi*.

Dom kulture „Josip Markovic“ je izgrađen koliko smo upoznati trudom i zalaganjem Hrvata iz Donje Lastve 1922. god. tj prije točno 100 godina i jedini je prostor koji mi Hrvati koristimo u republici Crnoj Gori.

U njemu se nalazi jedini elektronski medij hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori „Radio Dux“, koji je počeo sa emitiranjem 26. lipnja 2009. godine. Osnovala ga je i u njoj ima svoje prostorije Hrvatska krovna zajednica „Dux Croatorum“ sa misijom očuvanja nacionalnog identiteta hrvatskog naroda u Crnoj Gori, kao i očuvanja kulturnih, jezičkih i drugih specifičnosti koje karakteriziraju hrvatsku nacionalnu skupinu na ovim prostorima, kao i promicanje i očuvanje svega što mi Hrvati kao višestoljetni autohtoni narod imamo na ovim prostorima u današnjoj Crnoj Gori. Taj prostor koristi i *Hrvatsko nacionalno vijeće* koje je utemeljeno 21.prosinca 2007. godine, shodno Zakonu o zaštiti manjina od travnja 2006. godine. U tim prostorijama se nalazi i knjižnica „Ljudevit Gaj“ sa nekoliko tisuća knjiga koje mogu da koriste svi građani, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost. Prostorije koristi za probe i tivatska klapa „Jadran“ i u njoj često i nastupa, kao i Amatersko kazalište Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na pozornici u velikoj sali se često održavaju literarne večeri, koncerti klapa, priredbe Amaterskog kazališta, izložbe, prezentacija tradicionalne hrvatske kulturne baštine, promocija knjiga, časopisa, sastanci itd. Na svim tim koncertima, literarnim večerima, priredbama i sl. se osim Hrvata pozivaju i svi građani Tivta, Kotora i ostalih mesta

Boke kotorske, bez obzira na nacionalnu ili vjersku pripadnost.

Tražimo stoga da se na razini najviših instanci u republici Crnoj Gori, čiji smo lojalni građani i u dogovoru sa vlastima u Hrvatskoj, hitno donese rješenje, da Dom kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi, zauvijek ostane u trajnom vlasništvu Hrvatske zajednice u Crnoj Gori.

„Tu je moj dom, tu je ostalo sve

U kući kamenoj moje matere.

Tu je moj dom, tu je u duši moj mir

u kući kamenoj, ja ću ostati.“

HKU “Stađuni od kulture“ – Kotor

HU „Boka kotorska“ – Kotor

NVO Klapa „Jadran“ - Tivat

NU „Zaljev hrvatskih svetaca“- Kamenari

NVO „Lingua“ – Kotor

NVO „Hrvatski libar“ - Kotor

[http://www.radiodux.me/vijesti/drustvo/najostrije-
osudujemo-odluku-tivatske-opcinske-vlasti-da-iz-domakulture-izbacina](http://www.radiodux.me/vijesti/drustvo/najostrije-osudujemo-odluku-tivatske-opcinske-vlasti-da-iz-domakulture-izbacina)

I to reagiranje me je podsjetilo na onaj naš nastup 1992. godine kada smo i mi sudjelovali u emisiji HTV-a posvećenoj Hrvatima Boke kotorske. Tada sam tražio da se prvi prilog u emisiji nazove „ZALJEV HRVATSKIH SVETACA“, a kao što vidiš to je danas i naziv udruge iz Kamenara. Čak i Wikipedija u prvoj rečenici za Boku kaže kako u Hrvatskoj se u novije vrijeme ponegdje naziva i Zaljev hrvatskih svetaca, a početkom devedesetih sam na javnim nastupima sebe predstavljao kao Hrvata iz Zaljeva HRVATSKIH svetaca i pitao prepune dvorane zna li netko odakle sam ja. I nitko nije znao. Nisu znali ni mnogi moji bokeljski Hrvati.

Nedavno sam objavio i knjigu o tome:

J. Pečarić, Zaljev hrvatskih svetaca, dragovoljac.com:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/ZaljevHS.pdf>

Jučer sam objavio i knjigu o velikom srpskom kompleksu HRVATSKA KULTURNA BAŠTINA:

J. Pečarić, Dubrovnik se brani Bokom, dragovoljac.com:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/DUBROVNIK.pdf>

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/29716-nova-knjiga-akademika-pecarica-dubrovnik-se-brani-bokom>

Međutim na kraju sam svoje prijatelje upozorio na Tvoj intervju o sramotnoj ruskoj agresiji na Ukrajinu:

<https://narod.hr/svijet/duro-vidmarovic-za-narod-hr-ovaj-je-rat-naprosto-nametnut-zbog-psiholoske-konstelacije-ruskoga-predsjednika>

Raduje me da je uz obavijest o mojoj knjizi na portalu bezcenzure.hr objavljena i ta informacija o Tvom intervjuu:

<https://bezcenzure.hr/vlad/dubrovnik-se-brani-bokom/>

Zapravo se uvijek pitam jesi li negdje nešto napisao meni predivnu priču kako si kao veleposlanik naučio ukrajinski jezik tako da si mogao djelovati kao književnik na ukrajinskom jeziku, a razlog je bio da je u njihovom parlamentu jedan zastupnik – poznati ukrajinski književnik – nastupa prosrpski. Kao veleposlanik mu nisi mogao odgovoriti ali si to učinio kao književnik na ukrajinskom.

Zato sam mislio i na Tebe gledajući patnje dragog ukrajinskog naroda koje smo i mi proživljavali u Domovinskom ratu.

Nadam se da si vidio i moje pismo Ruskom Veleposlaniku od prije dva dana: Otkazivanja dara Vašem Ministru.

To je zanimljiva priča koja je stavlja na muke moje kolege s moskovskog RUDN-a gdje sam bio na matematičkom projektu poslije umirovljenja, a koristio sam samo njihovu adresu u znanstvenom radu (poslije onemogućavanja rada na Zagrebačkom sveučilištu prof. Miroslavu Tuđmanu i

njegovoj suradnici mojoj kćerki bilo mi je besmisleno da sam ja na takvom sveučilištu). Zadnja godina je protekla u besmislenim zahtjevima s RUDN-a. Kolege su čini mi se željele da nastavim suradnju ali nešto je bilo čudno. Ne vjerujem da su oni znali da će bit rat pa razumijem da su pokušavali naći nekakvo rješenje. Ja sam im se narugao pa sam radeve koje sam u toj godini objavio poslao kao dar njihovom Ministru znanosti.

Kao što si video u ovom najnovijem pismu Veleposlaniku povukao sam dar i prekinuo suradnju s RUDN.

Igrom slučaja iz časopisa *Mathematics* (radi se o Q1 časopisu koji su nedavno na koricama objavili moju sliku) dobili smo na posljednju korekturu novi članak. Tražio sam da mi se zamjeni RUDN adresa sa HAZU. Objasnili su mi da se to moglo prije usvajanja članka za objavu i da je to sada kasno. A ja njima da je to podrška ruskoj agresiji, a ako ne mogu promijeniti moju adresu neka skinu moje ime sa članka.

Jutros je stigla obavijest:

Congratulations on the publication of your manuscript and thank you for your message and support of open access.

*The affiliation of Prof. Josip Pečarić. has changed to
"Croatian Academy of Sciences and Arts, Zagreb,
Croatia".*

PDF Version: <https://www.mdpi.com/2227-7390/10/5/755/pdf>

Evo i to je nekakva malena podrška dragom ukrajinskom narodu.

Pozdravljam te uz Bojnu Čavoglave na Ukrajinskom:

<https://www.youtube.com/watch?v=WrFrLGcRioA>

<https://www.youtube.com/watch?v=m2xrwF8SYxs>

Pozz,

JoškoJ. Pečarić, Za Dom spremni i Slava Ukrajini,
Dragovoljac.com, 2022.

BITI HRVAT U CRNOJ GORI Crna Gora iz pogleda crnogorskih Hrvata

Nije uspio pokušaj da se hrvatska zajednica izbornim podmetanjima demoralizira, a kamoli učini indiferentnom prema vrijednostima koje smo kroz povijest stvorili i baštinili

Današnja Crna Gora sliči „teatru apsurda, gdje je okosnica radnje paradoks“; poslužit ćemo se riječima pokojnoga don Branka Sbutege pri pokušaja egzaktnog opisa trenutne situacije u kojoj se nalazi Crna Gora. Što je ono što je apsurdno i paradoksalno u sadašnjoj Crnoj Gori? Početkom trećega desetljeća trećega milenija nove ere i dalje smo primorani svjedočiti retrogradnim idejama i rušilačkim retorikama za koje smo mislili da su konačno ostale u prošlom vremenu.

Apsurdno je da danas umjesto gradanske, multikulturne, multikonfesionalne i multietničke Crne Gore, ujedinjene u ideji stvaranja moderne, proeuropske i prozapadne crnogorske države, temeljene na tekovinama najbolje europske prakse jačanja i poštivanja građanskih, ljudskih i manjinskih prava, prepoznajemo dvije civilizacijski dijametalno suprotne i odvojene Crne Gore – prvu, kojoj pripadamo i mi, Hrvati, prije svega Boke i Primorja, gdje smo autohtono stanovništvo, sa svojom pripadnošću srednje- i južnoeuropskim civilizacijskim vrednotama i mediteranskim načinom života i poimanja bitnih civilizacijskih, kulturnih i religijskih vrijednosti, ali kojoj pripada i crnogorsko stanovništvo stare, katunske Crne Gore, koji su pružali otpor otomanskoj dominaciji, srpskom hegemonizmu i proruskoj interesnoj sferi; i drugu i posve drukčiju Crnu Goru kojom dominira proruska, antinatoovska i antiintegracijska perspektiva. Koliko

apsurdno toliko i paradoksalno jest da je današnja Crna Gora, umjesto da je (p)ostala *antemurale christianitatis* postala dominion interesa koji su sve samo ne proeuropski i retrogradnih ideja koje vraćaju „oslobodenu“ Crnu Goru u okove iz kojih se uspješno oslobađala od svojega osamostaljenja, za koje smo aklamacijom glasali.

Hrvati Crne Gore stoje uz prozapadnu, višenacionalnu i multikulturalnu Crnu Goru

Sukob dvije Crne Gore

Sve civilizacijske vrijednosti na kojima se gradila samostalna Crna Gora nakon prošlogodišnjih izbora i u razdoblju jednogodišnje vladavine „apostolske vlade“ dovedene su u pitanje. Retrogradne ideje retroaktivno su sve proeuropski misleće u Crnoj Gori, a tu ubrajamo i Hrvate, vratile na početak. Pod retrogradnim idejama mislimo na negiranje genocida u Srebrenici od strane bivšega ministra pravde, ljudskih i manjinskih prava, otvorenog veličanja lika i djela Draže Mihailovića od strane predsjednika Općine Nikšić, i na tvrdnju ministricе kulture, prosvjete, sporta i mlađih da je ona „žena četnik“, neosuđivanje i nereagiranje od strane lokalnih čelnika tivatske općine, a i nekih drugih općina, na otvoreno i neskriveno propagiranje velikosrpskih ideja i fašističko-šovinističkih poruka upućenih pripadnicima manjina.

O govoru mržnje, koji je prevladao medijskim prostorom Crne Gore, s patološkom mržnjom, manipulacijom činjenicama, gnušnjim objedama i uvredama te otvorenim prijetnjama smrću suvišno je govoriti koliko je retrogradan i kakve sve implikacije može imati ukoliko (pravna) država ne nađe mehanizme da se izbori s tim problemom i kazni počinitelje na ne samo zakonski primjerjen nego i na društveno prihvatljiv način. Resocijalizaciji počinitelja kaznenih djela mora prethoditi rehabilitacija, u čemu su

mentalitetske odlike one druge i drukčije Crne Gore vrlo ograničavajući faktor. U svjetlu navedenoga, teško da Hrvati Crne Gore mogu kao ozbiljnu i logički valjanu prihvati proeuropsku retoriku nove vlasti, kao i njihove tvrdnje da žele i manjinske narode u Crnoj Gori u vlasti, dokle god se osjećamo ugroženim od strane te druge, njihove Crne Gore. Bipolarnost je prevelika u ovom slučaju, nepremostiva i nefunkcionalna.

Poguban utjecaj Srpske pravoslavne crkve

Apsurd je i paradoks način na koji je proteklog ljeta oformljena vlast u Crnoj Gori. Naime, dominantan faktor koji je doveo drugu i drukčiju Crnu Goru na vlast, a za premijera osobu za koju smatramo da ne pripada istom civilizacijskom krugu kao prva, naša Crna Gora, nije bila slobodnomisleća Crna Gora, već je to bila Srpska pravoslavna crkva (SPC), a dominantna politička ideja bila je ne samo svrgnuti s vlasti Demokratsku partiju socijalista i njezine koalicijske partnera, ponajviše manjinske

nacionalne stranke, već dezavuirati eurointegracijski put Crne Gore i uspostaviti u Crnoj Gori dominion njima oprečnih interesnih sfera. Da absurd bude veći, političke stranke koje su sudjelovale na izborima u Crnoj Gori i osvojile većinu nisu same odlučivale o tome tko će formirati vlast, već se, kao dominantan čimbenik, iskristalizirala opcija koja je bila izbor SPC-a u Crnoj Gori. Kroz poznate litije, koje nitko od pripadnika drugih naroda nije doživljavao kao svoje, i koje su zapravo bile politički manifest, a ne vjersko okupljanje, SPC u Crnoj Gori utječe presudno na političku opredijeljenost njezinih sljedbenika i njihovu nepodijeljenu potporu srpskoj i anticrnogorskoj opciji. Uz litije, drugi jasan dokaz utjecanja SPC-a na političke tokove u Crnoj Gori jest nedavno ustoličenje novoga mitropolita SPC-a u Crnoj Gori Joanikija.

Umjesto udaljavanja od dosega one prve, prave Crne Gore, ishod svih pritisaka zapravo je bio potpuno suprotan – dogodio se memorijski procvat u razvoju svijesti i potrebe za očuvanjem hrvatskoga identiteta

Za mjesto ustoličenja mitropolita crnogorsko-primorskog paradoksalno je izabrano upravo Cetinje, koje je kroz stoljeća i do danas ostalo brana državnoga, pravnog i političkog identiteta Crne Gore i branik vjerskog identiteta Crne Gore. Izabrali su Cetinje, na kojem je zanemariv broj vjernika SPC-a u Crnoj Gori, u odnosu na Podgoricu, recimo, koja je glavni grad Crne Gore i grad u kojem se nalazi Saborni i najveći hram u Crnoj Gori, koji je sagradila SPC uz pomoć crnogorske države, i u čijoj je kripti sahranjen prethodni mitropolit SPC-a u Crnoj Gori Amfilohije Radović. Ustoličenje u Podgorici bilo bi također po svim kanonima, a što je posebno važno, uz nazočnost vjernika SPC-a, uz daleko manje mjere osiguranja i uz vrlo malu vjerojatnost za bilo kakav incident. Ali u slučaju takva posve legitimna ustoličenja u Podgorici ne bi bila poslana

poruka SPC-a i njezinih eksponenata onoj našoj Crnoj Gori. Poruka je imala doslovnu, fizičku dimenziju, u obliku akcije dolaska episkopa, odnosno budućega mitropolita SPC-a Joanikija te patrijarha Porfirija helikopterom Vojske Crne Gore na Cetinje, u srce Crne Gore i članice NATO-a. O tome svjedoči ulazak crkvenih dostojanstvenika u Cetinjski manastir prekrivenih zaštitnim pokrivačima i u pratnji specijalne policije s dugim cijevima. Njihov taktički desant, jer kako drukčije nazvati dolazak vjerskih poglavara vojnim helikopterom i bez ijednoga kršćanskog obilježja i bez križa, poruka je svima onima koji su je htjeli razumjeti – sposobni smo zauzeti srce Crne Gore i demonstriramo ovom prigodom želju za superiornošću nad Crnom Gorom, članicom NATO-a! Srce te Crne Gore jest srce one prve, i naše Crne Gore. Moglo je sve biti drukčije, kako je pokazalo i ustoličenje episkopa nikšićko-budimljanskoga Metodija, bez incidenata i u nazočnosti oko deset tisuća vjernika u Beranama, gdje je najveći broj građana pripadnika SPC-a. Ustoličenje je održano i u prisutnosti premijera Crne Gore i velikog broja ministara i lokalnih dužnosnika koji su bliski SPC-u, ali koji su kršili sve epidemiološke mjere koje su sami donijeli.

Sačuvano hrvatsko pamćenje

„Hrvatsko srce za Crnu Goru“ bio je izborni slogan jedine hrvatske političke stranke u Crnoj Gori, Hrvatske građanske inicijative, koji je naišao na nepodijeljene simpatije i naklonost. Takva Crna Gora je ona gdje će i Hrvati uvijek biti sastavni dio, aklamacijom, kao 2006, bez obzira na izborni rezultat nacionalne političke stranke. Nije uspio pokušaj da se hrvatska zajednica izbornim malverzacijama i podmetanjima demoralizira ili demotivira, a kamoli učini indiferentnom prema jedinstvenim vrijednostima koje smo tijekom povijesti stvorili i baštinili. Umjesto udaljavanja od dosega one prve Crne Gore, ishod svih pritisaka zapravo je

bio potpuno suprotan – dogodio se memorijski procvat u razvoju svijesti i potrebe za očuvanjem hrvatskoga identiteta, zahvaljujući i tome što je hrvatska autohtona zajednica u Crnoj Gori, poglavito u Boki, u zadnjem desetljeću vratila neprocjenjive povijesne, kulturne i identitetske artefakte koji će ostati upamćeni i sačuvani kao trajno dobro hrvatskoga naroda, ali i crnogorske države. Ovdje prije svega mislimo na epohalnu ediciju: Kotorski misal, Kotorski lekcionar i pontifikal, Barski oficij i Parčićev misal, čiji nastanak seže od daleke 1166. godine do početka 20. stoljeća, koje su se nalazile u Nacionalnoj biblioteci u Berlinu, Nacionalnoj biblioteci u Sankt Peterburgu, odnosno Parizu, što potvrđuje pripadnost hrvatskoga naroda u Crnoj Gori kršćansko-europskom civilizacijskom krugu.

U našim nastojanjima imali smo uvijek svesrdnu potporu Ogranku Matice hrvatske u Boki kotorskoj, financijsku potporu kroz državne institucije za manjine one prve, multietničke Crne Gore, a imamo i svesrdnu pomoć Središnjega državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstva kulture i ostalih institucija kulture, kao i izvanrednu suradnju s vrhom vlasti u RH, napose s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, na čelu s ministrom Gordanom Grlićem Radmanom, koji nam pružaju otvorenu podršku za način na koji predstavljamo hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori. Na tom tragu, pravo na podršku ostalim manjinskim narodima u Crnoj Gori od strane njihove matične države nikome ne osporavamo, ali to ne smije biti na štetu ostalih etničkih i vjerskih zajednica, suprotno interesima Crne Gore na njezinu proeuropskom putu kao ni na račun dobrosusjedskih odnosa matične države odnosne manjine i Crne Gore.

Primjer koji ćemo navesti prilično je eklatantan po pitanju i dobre i loše prakse. Naime, Skupština Općine Kotor 18.

kolovoza, točno na datum zatvaranja zloglasnoga logora Morinj u istoimenome mjestu u kotorskoj općini, preimenovala je zatvoreni bazen u Škaljarima. Prije je nosio ime Nikše Bućina, kojega su ubili četnici 1944., a sada je nazvan po Zoranu Džimiju Gopčeviću, poznatom sportašu i zapovjedniku straže u morinjskom logoru u kojem je mučeno više od tri stotine zarobljenika iz Dubrovačko-neretvanske županije, kao i pojedini Hrvati iz Boke kotorske koji su odbili pucati na svoju braću u Konavlima. Apsurdno je i žalosno da je prijedlog preimenovanja dao upravo izmanipulirani Kotoranin koji se izjašnjava kao Hrvat. Reakciju na prijedlog za preimenovanje bazena u Kotoru kao prvo je priopćilo Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore, a zatim su reagirale i Hrvatska građanska inicijativa, hrvatske i druge nevladine udruge, neovisni intelektualci iz Crne Gore, aktualne vlasti iz Konavala, Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije i dr. Reakcija ove druge, sadašnje službene Crne Gore na brojne osude preimenovanja izostala je, ali nije ona Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH, što je za malobrojnu hrvatsku zajednicu „vjetar u leđa“ i znak da njezini napori nisu ostali neprepoznati, već naprotiv, na što smo javno zahvalili s „Hvala, Hrvatska“.

SPC u Crnoj Gori provodi politiku žrtvovanja dijela naroda kako bi se ostvarile velikodržavne ideje gdje cilj opravdava sredstvo, a i sredstvo i cilj daleko su od evanđelja iza kojega se skrivaju. Cilj je ona druga, drukčija, sve samo ne proeuropska Crna Gora, anticrnogorska Crna Gora. Javno izražavanje ovakvih ideja, nažalost prihvaćenih od velikog dijela sljedbenika takve retorike, prisutne u diskursu nove vlasti, te konstantno isticanje sintagme „srpski svet“, dovela je do situacije u kojoj su Hrvati u Crnoj Gori nepoželjan izbor.

Autor: Zvonimir Deković

<https://biramdobro.com/biti-hrvat-u-crnoj-gori>

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozniostalo/prilozni-graana/38215-z-dekovic-bitihrvat-u-crnoj-gori.html>

Subject: EKSCLUZIVNO: Prve žestoke reakcije na Dekovićevo promišljanje na temu Hrvata u Crnoj Gori

Date: Sat, 16 Oct 2021 08:49:59 +0200

From: Odsjev

P o š t o v a n i ,

netom od nedavnog objelodanjivanja široj javnosti teksta gosp. Zvonimira Dekovića, predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore, neočekivano su uslijedile prve žestoke reakcije, koje svakako vrijedi pomnim okom pročitati.

Otvaramo javnu polemiku na razmatranje gospodina Dekovića, i molimo sve zainteresirane aktere, da svojim konstruktivnim priopćenjima, komentarima il' pak opservacijama doprinesu *kulturi dijaloga* u današnjem svijetu medija.

Pri tome, naglašavamo da ćemo objaviti i stavove s kojima se kao Uredništvo u potpunosti ne slažemo, no, uvažavajući 'neotuđivo' pravo na slobodu mišljenja, ne samo deklarativno i figurativno...

Treba naglasiti bitno od nebitnog, iskristalizirati idejnu i istinsku suštinu od nerijetko dekorativnih provizornih i proizvoljnih sfumata (predočavanja il' pak slikanja mekim zamagljenim tonovima i rasplinutim obrisima naše poljuljane stvarnosti).

Naime, naša naizgled 'bizarna' svakodnevница - upravo potrebuje ljudi koji govore (kako bi rekli Bokeši Hrvati) 'zbore' Istину, jer bez Istine nema BUDUĆNOSTI!

LINK: <https://biramdobro.com/ekskluzivno-prve-zestoke-reakcije-na-dekovicevo-promisljanje-na-temu-hrvata-u-crnoj-gori/>

Hvala Vam unaprijed na suradnju, otvorenosti i dijalogu,

KOMENTAR

U svezi s tekstom g. Dekovića mogu samo dodati dio mog govora s ljetosnje promocije mojih knjiga u Tisnom koja govori upravo o položaju Hrvata u Crnoj Gori:

*Predstavljanje je, zapravo, poslije Dana pobjede pa je svojevrsni doprinos proslavi veličanstvene „Oluje“. Izuzetno sam ponosan što je ovogodišnja proslava te velike hrvatske pobjede bila u znaku hrvatske pobjednice na Olimpijskim igrama Mateje Jelić ali i jednog mog Hrvata iz Boke kotorske. Radi se o predsjedniku Hrvatske građanske inicijative u Crnoj Gori **Adrianu Vuksanoviću**. On je odgovorio predsjedniku crnogorske skupštine **Aleksi Bečiću** koji je u četvrtak objavio da se "više nikad ne ponovi Oluja":*

- Imamo potrebu Vas osloboditi svake vrste bojazni. Budite mirni. Sigurno se više nikad neće ponoviti vojno-redarstvena, osloboditeljska akcija Oluja, jer više neće nikome pasti na pamet da osvaja hrvatske teritorije, da četiri godine vrši progon stanovništva, da bezdušno bombardira gradove diljem Republike Hrvatske, kao i njezin glavni grad.

Tako govori moj Bokelj za razliku od Predsjednika Vlade koji se u govoru u Kninu ne usudi ni reći tko je pokrenuo fašističku agresiju na njegovu – ako smijem tako reći - državu. Govor je bio pun isprika prema hrvatskim Srbima, iako su oni kao pobunjenici većim dijelom sudjelovali u planiranoj agresiji protiv hrvatske države.

S druge strane Vuksanovićev duhovit odgovor me podsjeća na moj prijedlog koji sam dva puta slao Hrvatskom saboru.

Naime predlagao sam da se 5. kolovoza obilježava i kao Dan žalosti zbog pravljenja zečeva od Srba, po onoj poznatoj Miloševićevoj tvrdnji da su njegovi „hrabri“ vojnici bježali kao zečevi.

I dok sam se ja rugao „hrabrim“ srpskim ratnicima, čini se da je Plenković istinski pogoden tim hrvatskim genocidom pravljena zečeva od Srba. Zato im se valjda i ispričava.

S takvim Predsjednikom Vlade što drugo očekivati nego ono što se dogodilo: Uslijedile su prijetnje:

Sve Hrvate iz tadašnje Jugoslavije trebalo je pobiti i protjerati, glasila je poruka upućena Adrianu Vuksanoviću.

Ali i ona posebno znakovita:

‘Ne gine ti ražanj’.

Prijetnje je osudio ministar Gordan Grlić Radman:

– Premda su malobrojni, kulturna baština je od golemog značenja za našu nacionalnu baštinu. Stoga očekujemo da se ovakvi ispadi prema hrvatskim političkim predstavnicima sankcioniraju kao govor mržnje, poglavito u kontekstu crnogorskog puta prema EU.

Dok su Mateji prijetili smrću, mom Bokelju su pokazali koliko ih je pogodila njegova poruga pa su mu zaprijetili svojim omiljenjim načinom pogubljenja – ražnjom.

[https://m.vecernji.hr/vijesti/adrian-vuksanovic-crna-gora-sad-vidi-s-cime-se-hrvatska-suocavala-90-ih-1513706 - m.vecernji.hr](https://m.vecernji.hr/vijesti/adrian-vuksanovic-crna-gora-sad-vidi-s-cime-se-hrvatska-suocavala-90-ih-1513706-m.vecernji.hr)

<https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/hrvatskom-predstavniku-u-crnoj-gori-pisali-ne-gine-ti-razanj-grlic-radman-osudio-prijetnje-15093223>

Zato ne čudi što i Zvonimir Hodak u svom današnjem komentaru kaže kako poruka Adrijanu Vuksanoviću djeluje kao da je zaostala iz davnih vremena tamo negdje 27. srpnja 1941. iz "herojskog" Srba. Tada su Hrvate pozdravljali s "Ne gine ti ražanj". Usput napominjem, Crna Gora prvi put

nakon šesnaest godina nije poslala vojnog izaslanika na proslavu Oluje.

<https://direktno.hr/kolumnne/podsjetimo-sto-je-milorad-pupovac-govorio-javno-1995-i-zapitajmo-se-sto-danas-prica-izvan-hrvatske-240828/>

Međutim, moram vas upozoriti da smo 27. 7. ove godine nas dva akademika Ivan Aralica i ja, sisački biskup Vlado Košić i general HV Ivan Tolj poslali otvoreno pismo Predsjednicima Države, Sabora i Vlade tražeći da se zabrani veličanje srpskih zločina u RH. Spomenuli smo i ubojstva dva katolička svećenika.

Međutim s obzirom na prijetnje Adrijanu Vuksanoviću i Hodakov komentar spomenimo kako je stradao Juraj Gospodnetić. Kao župnik Bosanskog Grahova zvijerski od četnika mučen. Uhvatili su ga, vodili su ga po Grahovu kao medvjeda, jezivo su ga izmasakrirali, na kraju ubili te nabili na ražanj i ispekli 27. srpnja 1941. godine. Grob mu se ne zna. O tome je pisao i vrhbosanski nadbiskup koadjutor Tomo Vuksić.

Sjetimo se svojevremenih napada i na Dekovića i Vuksanovića jer sam bio njihov gost u Tivtu prigodom mog izbora za izvanjskog člana DANU. Tada su imali problema jer su doveli čovjeka koji brani „Bojnu Čavoglave“, Thompsona i ZDS.

A u jučerašnjem tekstu

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/28178-kad-ne-vole-hrvatsku-ne-vole-ni-zds>

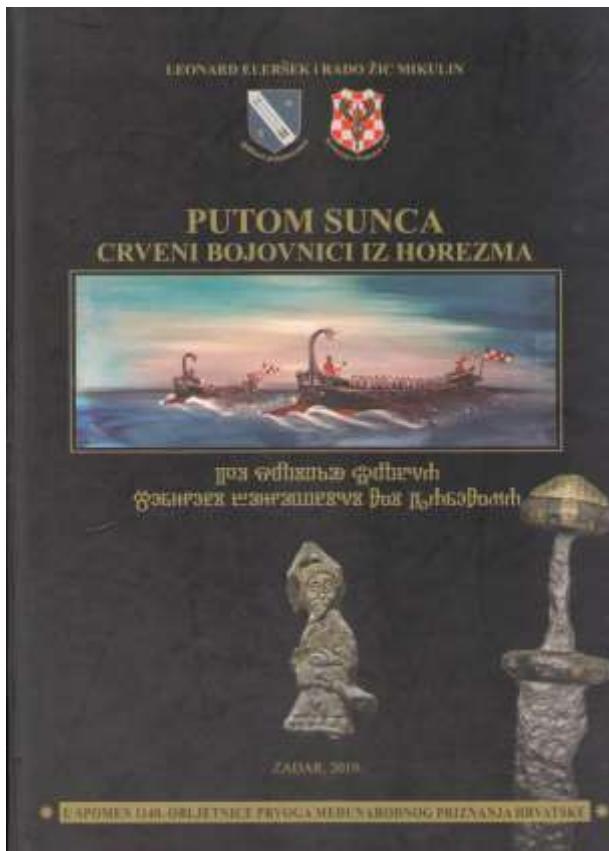
pisao sam o tekstu Marija Filipija u kome je dana tisuću godina stara himna slavne hrvatske mornarice u kojoj imamo ZA DOM SPREMNI UMRIJETI. Filipi koristi tekst HRVATSKA MORNARICA iz knjige „Po slijedu Sunca – čerjeni bojovnici zeHorezma“ („Putom Sunca, crveni bojovnici iz Horezma“) koja je tiskana u Zadru 2019.

godine u izdanju ogranka Matice hrvatske u Zadru. Autori su Rado Žic Mikulin i Leonard Eleršek.

O tome je pisano u poglavlju HRVATSKA MORNARICA. Ono što je meni posebno dragoo jeste činjenica da na početku teksta daju i sliku

Bokeljske mornarice iz Tivta iz 1905. godine.

Mario Filipi mi je poslao i preslik tih stranica iz knjige pa vam šaljem i tu stranicu sa tom slikom.

gra učenja i učenja - gospodarske i kulturne

HRVATSKA MORNARICA

Cini se kako postoji tisuću godina stara himna slavne hrvatske mornarice, pjesma od koje su streljena streplili svi dušmani i predajte Hrvata, himna pomorske sile čije je moćno bendarije, kandute i sagene u za Hrvate nepriučenjeni važnom remek-djelu O upravljanju Carstvom svjatkovječno hrvatski car Konstantin VII. Porfirogenet. Pjesma je već stara i dolazi iz vremena mnogo starijih od baruta, iz doba u kojem se vojevalo hladnim oružjem, kad su hrvatski brodori naoružani pudičulim kljuncem (rostrum) razbijali bočove dušmanskih gđija, helandija i dromuna, a hrvatski mornari zasukali na njihove palube. Tu bi davoreni naše Hrvatske ratne mornarice trebala odijevati, useti je za svoju himnu i pjevati u sjeljenje na sve naše plorbane, skupbane, korbane, ojsjane, jidbane, rugbane, huchbane, sve naše hrabre omanske, mornare, naute, ali i riječne naute, efrete, podsjetiti nas na sve one koji su svojim krvlju i znojem sačuvali za nas ovaj čar i vrat. Trebalo bi je pjevati onako kako su je pjevali stari, na našem lijepom čakavskom jeziku, kolim su govorili Francipanovi, Zvonimirovi, Branimirovi, Domagojevi i Buzutusovi mornari. Ovi je priča o pjesmi „Ormanci“ (Mornari) iz priče „Kompanija od vencu“ (Društvo od vjenčaca), koju je na Pueru 1952. napisao hrvatski pjevač Rado Žic Mikulšin. U njih Radovoj priči zapisan je samo refren, a kasnije je na međumređju proumjerena cijela pjesma, koja je Rado ondje ranije objavio uz objašnjenje: *Ormanci su bili putražiti koji su u ormanicama vratile iz puntačke drage i donje strane stoka Krka, a ormanice će Omilje, vratile su gornjom stranom otoka i za vrijeme Franci-*

Slika 1. Mornari na fotografiji hrvatske pomorske flote 1900-ih godina pred obnovljenu posjedom doniklje, a najprepoznatljija među njima je Boškova mornarica s juga hrvatskog Jadran. Boškova mornarica (prvotna Škotska mornarica) brojatina je izostavljena historičkim povjesnicima. Prvotna tradicija, nastala je 1019., kada su skotski mornari uzbudljeno u preuzimanju moci u Trpinju, došli je poslije zauzimanju grada Kotor i hrvatskog boškova mornara. U XII. st. postupno je osvojila cijelu crnu obalu, a u polovici XIII. st. postaje stolovom organizacionog i vojnog potresa. Prvi sačuvani blazon pojavio se 1481. Na desni je Boškova mornarica u Tari 1909. (Foto: Hrvatska enciklopedija).

294

J. Pečarić, Za Dom spremni i Slava Ukrajini,
Dragovoljac.com, 2022.

"ZA DOM SPREMNI" ITEKAKO SMETA PORAŽENIMA U DOMOVINSKOM RATU I SRPSKIM SLUGAMA U RH

Naslov:Molim za objavu mog odgovora na napad vašeg novinara

Datum: Tue, 12 Apr 2016 09:18:48 +0200

Šalje: Josip Pecaric <pecaric@element.hr>

Prima: portal@vijesti.me

CC: Zvonko Dekovic, Adrijan Vuksanović, Aleksandar Dender, sikil@t-com.me, Ured Predsjednica <ured@predsjednica.hr>

Novinar Siniša Luković u „Vijestima“ je objavio tekst "Za dom spremni" nikom ne smeta. Naslov je doista priglup, jer tako nešto nisam nikada tvrdio. Baš suprotno tomu. Tijekom srpsko-crnogorske agresije na Hrvatsku veliku ulogu odigrao je hrvatski branitelj Marko Perković Thompson s pjesmom „Bojna Čavoglave“ koja počinje s ZA DOM SPREMNI. Ona je itekako smetala agresorima i njihovim slugama u RH, ulijevala im je strah u kostima. I tako je to do današnjeg dana. Isto je to i s regularnim dijelom Hrvatske vojske u Domovinskom ratu HOS-om. ZA DOM SPREMNI je njihov pozdrav iz Domovinskog rata, a i oni su u tom ratu bili strah i trepet agresorskim vojnicima, pa ih se pokušava proganjati i do danas. PA DOISTA JE PRIGLUPO TVRDITI DA TAKVIMA TAJ POZDRAV NE SMETA!

Po onoj tvrdnji bivšeg srpskog predsjednika Dobrice Ćosića kako je laž najviše pomogla Srbima u povijesti i novinar Luković tvrdi:

„Pečarića je prošle nedjelje u posjetu Tivtu dovela i HGI, koja je to iskoristila za predizbornu kampanju - Zagrepčanin ...“.

Naime, lako je utvrditi da sam u Tivtu bio gost „Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore“:

<http://www.radiodux.me/vijesti/drustvo/akademik-josip-pecaric-u-posjetu-hrvatskom-nacionalnome-vijecu-crne-gore>

Uvjeren sam da je novinar „Novosti“ pročitao u tom tekstu: *Predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Zvonimir Deković i Adrijan Vuksanović, predsjednik Hrvatske krovne zajednice „Dux Croatorum“ izrazili su izuzetno zadovoljstvom ovim posjetom, znajući da je ovo jedinstvena prilika razgovarati s gospodinom Pečarićem zbog njegovih rijetkih dolazaka (...) Nakon posjeta Vijeću i Dux radiju domaćini su s gostima prošetali marinom Porto Montenegro i sastali s ministricom u Vladi Crne Gore gospođom Marijom Vučinović, koja je akademiku približila rad jedine hrvatske političke stranke u Crnoj Gori – Hrvatske građanske inicijative, koja će sudjelovati na predstojećim izborima 17. travnja u Tivtu. Gospodin Pečarić je iskazao izuzetnu potporu HGI - ju i poželio uspjeh na izborima, ali i izrazio izuzetno zadovoljstvo samim djelovanjem hrvatske stranke u Crnoj Gori.*

Zar u Crnoj Gori još uvijek postoji progon svega hrvatskog kada je nekome nenormalno da netko za koga se tvrdi da je „jedan od najbriljantnijih svjetskih matematičara“ i koji je bio u Boki gost na Večeri Bokeljske mornarice ne smije biti gost „Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore“ i to u trenutku kada je izabran za dopisnog člana DANU?

A što se tiče mog susreta s gđom ministricom Marijom Vučinović, tj. moje podrške HGI dovoljno je samo navesti kako mi je izbor u DANU čestitao bivši veleposlanik i

saborski zastupnik, povjesničar, književnik i autor knjiga o Hrvatima Boke kotorske:

Poštovani akademiče Pečarić,

čestitam Vam na izboru za dopisnog člana Dukljanske akademije. Vašim izborom iskazana je čast i svim Hrvatima u Crnoj Gori, posebno onima u Boki kotorskoj. Njihov konstruktivni i mudar rad pomogao je stabilizaciji hrvatsko-crnogorskih odnosa. Danas je Hrvatska građanska inicijativa dio koalicije vladajućih stranaka, a gospođa Marija Vučinović članica Vlade Crne Gore. Vaš izbor u Dukljansku akademiju, na političkoj razini znači daljnje približavanje dviju susjednih Država, a to je snažan prilog stabilizaciji u geopolitičkom prostoru i dokaz kako nekada sukobljene zemlje mogu graditi mostove suradnje i uvažavanja. Bez agresivnih nakana, bez nastavljanja rata političkim, juridičkim, jezičnim i kulturološkim sredstvima. Neka Vam je sa srećom.

Duro Vidmarović, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga vijeća

Zagreb, 29. 03. 2016.

Smeta li g. Lukoviću ovakav rad HGI?

Moram priznati da me je zabavila tvrdnja g. Lukovića kako ja svojim društveno-političkim angažmanom sablažnjavam javnost u Hrvatskoj.

Njemu je „javnost u Hrvatskoj“ očito onaj prosrpsko/projugoslavenski dio javnosti. Oni, kao i Luković ne spominju ni vezu moje inicijative ZDS s Thompsonom, i s HOS-ovcima jer ih boli poraz tj. neuspjeh srpsko-crnogorske agresije na Hrvatsku. Poraz koji je najslikovitije opisao Slobodan Milošević (sjednica Vrhovnog savjeta obrane Jugoslavije 14. kolovoza 1995.):

Molim vas, 6 tisuća Hrvata je branilo Vukovar pola godine; napadala je cijela Prva armija, zrakoplovstvo, čudo, sva sila koju je imala JNA, a oni nisu obranili Knin, kojem se

može prići samo iz tri pravca; nisu ga mogli braniti ni 12 sati! Oni ga nisu branili, jer po svim izvješćima koje smo dobili od policajaca, građana i ostalih, čim je prestala topnička priprema u sedam navečer, oni su naredili – bežaniju! Prema tome, tu nije bilo nikakvog otpora niti je bilo borbenog dodira s hrvatskim snagama. (...) – Tamo je pala zapovijed da svi izađu iz Krajine istog dana, čak bez stvorenog kontakta s hrvatskom vojskom na najvećem dijelu fronte. (...) Pitanje je tko je, zaista, donio odluku da krajško rukovodstvo napusti Krajinu? Takva odluka, kada su imali sve uvjete da se brane, izazvala je egzodus. Sada to treba biti razlogom da Jugoslavija jurne tamo braniti te teritorije s kojih su oni utekli kao zečevi?!

Meni je razumljivo kada je g. Luković „ustaški“ pozdrav onaj kojim su od hrabre srpske vojske hrvatski branitelji napravili hrabre zečeve u „bežaniji“. Smeta mi kada je to isto slučaj sa srpskim slugama u RH. Pa zar nisu agresori i njihove sluge u RH tvrdili da su hrvatski branitelji ustaše? To su im i danas. Normalno je da takve sablažnjava moj društveno -politički angažman. Izgleda je slično i među onima koje zastupa i g. Luković. Njima su i akademici Mladen Lompar i Jevrem Brković bili ustaše. Jesu li im i danas?

S druge strane poznato je da su mnogi akademici, nadbiskupi, biskupi, sveučilišni nastavnici, generali itd. podržavalii niz moj otvorenih pisama i sl.

Pogledajmo podnaslov Lukovićevog teksta:

„Rođeni Kotoranin inicirao je da se ustaški pozdrav iz Drugog svjetskog rata - “Za dom spremni”, uvede kao službeni pozdrav hrvatske vojske...“

Neistina! Inicijativu je dao legendarni zapovjednik obrane Vukovara Branko Borković Mladi Jastreb. Ja sam predvodio peticiju potpore inicijativi legendarnog Mladog Jastreba, a poslije ponovnih napada na Thompsona i „Bojnu

Čavoglave“ s kojom je on počeo svoj veličanstveni koncert u Kninu. Thompson je još jedan Lukovićev „ustaša“ („neskriveno veliča ustaštvo“) jer je branitelj (dakle „ustaša“) i pjeva o Domovinskom ratu i hrvatskom narodu. Uostalom, obranu Vukovara spominje i Milošević u svojoj priči o zečevima. O Peticiji ZDS pisao sam u dvije svoje knjige: *Dva pisma koja su skinula maske / Na hrvatsku šutnju nismo spremni!*, Zagreb, 2015., i *Oba su pala*, Zagreb, 2016.

Predsjednica RH je povodom predstavljanja ove druge čestitala na „još jednom doprinosu što ga dajete suvremenoj domoljubnoj političkoj misli“.

I predstavljač te knjige je bio itekako vezan za „Oluju“ i zečeve o kojima je govorio Milošević: general Ivan Tolj hrvatski književnik bio je glasnogovornik HV u „Oluji“. Evo njegovih riječi:

Hvala Vam za još jedan veliki doprinos, kojim ste obdarili našu hrvatsku, kulturnu, znanstvenu i političku zbilju. Pokušavam zamisliti prazninu kojom bismo bili "ispunjeni", da nema stotina i stotina Vaših tekstova, desetaka i desetaka dosad objavljenih Vaših knjiga i radova. Ne samo da ste najveći hrvatski matematičar i jedan od najboljih u svjetskim razmjerima - već ste, a to me osobito raduje, čovjek i Hrvat, posve posvećen dobru našega naroda i Domovine. Pravi ste melem mnogim ranama naše prošlosti i sadašnjosti, koja nije onakva kakvom smo je sanjali i za koju su živjeli, umirali i ginuli ponajbolji sinovi hrvatskoga naroda na svim našim Križnim putevima, sve do Domovinskoga rata i stjecanja državne nezavisnosti i punoga međunarodnog priznanja. Iz vaših knjiga, između ostalog, iščitavam potrebu za žurnim prestankom rashrvaćivanja i ugrožavanja samoga opstanka naše mlade države i naroda. Nakon ratne, slavne, i oslobođilačke Oluje, a i nakon svih naših pogrešaka i

propusta od 1995. naovamo, potrebna nam je posvemašnja duhovna, gospodarska, demografska, kulturna i obrazovna Oluja. Vi u Vašim knjigama i tekstovima, detektirate "mlinsko kamenje" koje nas pritiše i neda nam da izronimo i da se okrenemo prema životu i budućnosti. Nije točno, kao što neki pišu i govore, da ste, da smo, "desničarski" uronjeni u prošlost. To govore oni koji se desetljećima bave iskrivljavanjem i krivim, namjernim interpretiranjem naše povijesti s ciljem da nas ocrnjivanjima i po tisuće puta ponovljenim lažima, mitovima i pretjerivanjima što duže drže da tapkamo u mraku i igramo njihovu igru, svih mogućih "izama" i totalitarizama. Svako osvjetljivanje spornih pitanja i razračun s nametnutim krivotvorenim i lažnim hipotekama iz prošlosti vrli, dežurni "povjesničari" nazivaju ustašizacijom. Jasno je, da to oni namjerno i programirano pišu i govore. Sve čine da se ne dogodi ova druga Oluja. Znaju oni da bez osvjetljene prošlosti, nema svjetla u sadašnjosti, pa prema tome ni u budućnosti. Jer, njima još uvijek "u tunelu usred mraka svijetli zvijezda petokraka", bez obzira na sva zlosilja koja su pod tim znakom počinjena nad hrvatskim narodom. Vaša će nova knjiga, kao, uostalom, i sve dosadašnje, izazvati i slaganja i neslaganja. Neslaganjima se, osobno tako mislim, više veselim. Možda nam otkriju još pokojeg novog "genija" na hrvatskoj, društvenoj, znanstvenoj, kulturnoj i političkoj sceni. Možda ima još "genijalnijih" od recimo Tvrтka Jakovine i "obrazovanijih" i "stručnijih" od Slavka Goldsteina. Osim toga, neslaganja će nam donijeti još koju Vašu knjigu. Dobronamjernima na radost, zlonamjernima na žalost.

Nemojte misliti da je general Tolj jedini hrvatski general ili admiral koji je predstavio neku moju knjigu. Bilo ih je još. To znate i Vi jer ste na svom portalu dali sliku s predstavljanje jedne od mojih knjiga i to upravo onu koju je

predstavlja današnji hrvatski ministar branitelja general Tomo Medved!

Mene zato veseli što sam g. Lukoviću *kontroverzni naučnik koji društveno -političkim angažmanom sablažnjava javnost u Hrvatskoj*. Zahvaljujem mu što je svojim tekstrom ohrabrio mnoge da glasuju za one koji štite hrvatske nacionalne interese u Crnoj Gori – za Hrvatsku građansku inicijativu. Iznad svega mu zahvaljujem što me svrstao među druge „ustaše“ poput hrvatskih branitelja, generala „biskupa-nacista“ u RH najpopularnijeg HRVATSKOG biskupa dr. sc. Vlada Košića koji je pisao predgovore i predstavljaо moje knjige, a ja sam bio recenzent i predstavljač njegove knjige „Biskup na prvoj crti“. Braniteljske udruge (po Lukoviću – ustaške) organiziraju predstavljanja mojih knjiga, a posebno mi je draga uspomena na generala Bobetka (sigurno ga se sjećate!), koji je pri svojevremenom osnivanju generalske udruge inzistirao da jedini govornik bude i jedan civil – očito Lukovićev „ustaša“ – Josip Pečarić.

Prof. dr. sc. Josip Pečarić

dopisni član DANU

redoviti član HAZU

P.S. U isto vrijeme kad i Luković *Za dom spremni* (koji se koristi i u kineskoj vojsci - 'Liam shi') spominje i poznata hrvatska kolumnistica Mirela Pavić u Hrvatskom Tjedniku, 07. 04. 2016.

Jok: manjakalne podjele na 'mi, oni', urlanje na srpskim televizijama kako vole srpske birače koji im daju glas – devet od deset Srba glasuje za Milančeta, vrijedanje, omalovažavanje, niski udarci, mržnja koja se uredno servirala u blasfemičnoj satiri na Yutelu (sad imaju N1 za nastavak 'nerevanšizma'), gromoglasni poklici 'drugarice i drugovi' koji su simbolično ostaci onoga što se poput

duhova i avetinja prizivalo posljednje četiri godine u unutarnjoj i vanjskoj politici; 'šatoraši' koji su im trn u oku od prvoga dana nesritne Savske ceste; smijeh i ismijavanje nad ostacima mrtvih žrtava; etiketiranje 'ustašlukom', 'fašizmom', sve to, zapravo, podsjeća na govore srpskih radikalaca, iako se stalno pokušavala loptica vrnuti i rječnik prikazati obranom od 'poludjele desnice'. Pa im lipo na sve 'drugove i drugar'ce' odgovaram Pečarićevim – 'Liam shi'! Aj nek ga zabrane, nek provaju. Oni, vrhuška u državi, ili bilo koja nevladina udruga! Mogu odma odstupit i livi i desni i tobož desni i (o)sridnji!

12. 04. 2016.

PRILOG:

HGI: SINIŠA LUKOVIĆ NAM CRTA METU NA ČELIMA

Degutantno je Hrvatsku građansku inicijativu optuživati za šovinizam i ustaštvo, jer kao što je poznato, Hrvati u Crnoj Gori nisu nikad bili protiv države u kojoj žive. Za Crnu Goru smo bili i borili se kad je ideja njene neovisnosti bila u manjini. Mi smo bili dio te manjine i zajedno trpjeli s njome, kako bi 2006. ostvarili svoj san.

Sada nas dopisnik Vijesti Siniša Luković optužuje za skretanje u desno i šovinizam. I sve to zbog posjeta dr. Josipa Pečarića našoj hrvatskoj zajednici. Radi javnosti dužni smo istaći nekoliko činjenica koje ovaj pokušaj diskreditacije HGI-ja čine neuspješnim.

Dr. Pečarić je boravio u Crnoj Gori na poziv Bokeljske mornarice iz Kotora, kako bi nazoočio Bokeljskoj večeri. Dakle, neistina je da ga je HGI dovela, kako tvrdi tivatski dopisnik. Za g. Lukovića nisu problematični (i ne treba da budu!) oni koji su pozvali dr. Pečarića. Njih ne optužuje za skretanje u desno. Što pozdravljamo!

Dr. Pečarić je bio veliki borac za crnogorsku nezavisnost. U pojedinim organizacijama s crnogorskim prefiksom obnašao je i visoke dužnosti. Crnogorski intelektualci koji su surađivali i imali potporu od akademika Pečarića, za g. Lukovića nisu problematični (i ne treba da budu!).

Dr. Pečarić je znanstvenik svjetskog ranga. Pripada skupini najproduktivnijih matematičara s više od 1000 objavljenih znanstvenih radova. On je deseti svjetskih matematičar koji je prešao brojku od 500 radova. Njegovim je imenom nazvano nekoliko identiteta i nejednakosti, a o primjenama Mond-Pečarićeve metode na operatore u Hilbertovim prostorima objavljene su i dvije monografije. Ima blizu 200 suradnika iz zemlje i svijeta.

Poznavajući njegova znanstvena dostignuća, kao velika zalaganja za neovisnu Crnu Goru, Dukljanska akademija nauka i umjetnosti primila je dr. Pečarića u svoje članstvo. Međutim sve navedeno nije dovoljno za visoke kriterije dopisnika g. Lukovića. Smeta mu akademik Pečarić, borac za crnogorsku državnost, a ne smetaju mu pojedini publicisti kojima je upravo crnogorska državnost i njena neovisnost, bol neprolazna.

Novinar, za kojeg nije poznato kada i na kojem je univerzitetu stekao to profesionalno zvanje, ne govori da su pored dr. Pečarića i brojni drugi dali potporu Hrvatskoj građanskoj inicijativi. Prije nekoliko dana kod nas je boravio i Josip Juratović, zastupnik njemačkog parlamenta, Bundestaga. Poznato je da g. Juratović zastupa socijaldemokratske ideje i vođen je ljevičarskim svjetonazorom, ali njegov posjet i potpora nama, za g. Lukovića nije interesantna, a ni korisna kada političke predstavnike Hrvata treba oklevetati. Iako se donjolastovski dopisnik uredno informirao s portala Radio Dux-a, o posjetu zastupnika Juratovića, on je to namjerno ignorirao.

Na ovaj način Siniša Luković, crta metu na čelima predstavnika hrvatskog naroda u Crnoj Gori, a istodobno raspiruje nacionalnu mržnju.

Jasno je javnosti, kako tivatskoj, a tako i crnogorskoj, da se g. Luković aktivno uključio u predizborne aktivnosti i stao na strani Tivatske akcije. Sve što kaže ili uradi ova politička skupina dobiva puni medijski tretman od strane Vijesti. Ne čudi to od g. Lukovića. Potrebno je samo pogledati Listu kandidata za odbornike Skupštine Tivta, na kojoj se pored supruge i zeta, nalazi i bliski rođak g. Lukovića. Ova familijarna partija Siniše Lukovića, zvana Tivatska akcija, ulaže uzaludne napore da, kako su i obećali, ugase jedinu stranku Hrvata u Crnoj Gori. Nismo iznenadjeni, jer znajući ih, svjesni smo da je uzaludnost njihova dominantna karakterna osobina.

S ovim završavamo polemiku na ovu temu s tivatskim dopisnikom, jer imamo važnija posla za građane Tivta od nagomilavanja bezvrijednog papira, što je Lukoviću jedini poziv.

Marija Vučinović,
Predsjednica Hrvatske građanske inicijative
<http://www.radiodux.me/vijesti/drustvo/hgi-sinisa-lukovic-nam-crta-metu-na-celima>

Naslov:Fwd: Molim za objavu mog odgovora na napad
vašeg novinara

Datum: Tue, 12 Apr 2016 11:28:39 +0200 (CEST)

Šalje: Mihailo Jovovic <mihailo.jovovic@vijesti.me>

Prima: pecaric@element.hr

Poštovani,
Vrlo rado će objaviti Vaš odgovor, ako ga prethodno
prilagodite crnogorskem Zakonu o medijima.

S poštovanjem
Mihailo Jovović
glavni urednik

J. Pečarić, J. Stjepandić, Ništa se još promijenilo nije,
Zagreb, 2017.

J. Pečarić, General Ivan Tolj, Dragovoljac.com., 2022.

JOŠ NEKI TEKSTOVI

JOŠKO ČELAN

U SPLITU PREDSTAVLJENA KNJIGA JOSIPA PEČARIĆA O KUZMI KOVAČIĆU

Splitski Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a bio je domaćin predstavljanju knjige jednostavna naslova 'Akademik Kuzma Kovačić' iz pera drugoga akademika Josipa Pečarića. Predstavljače i sve nazočne pozdravio je treći akademik Davorin Rudolf, a o knjizi je govorio i četvrti – Radoslav Tomić.

Čast da prvi prikaže knjigu pripala je jedinom nazočnom neakademiku, našemu komentatoru Josipu Joviću, kojega je ova situacija navela na parafrazu antologijske pjesme velikoga Josipa Pupačića "Tri moja brata i ja" pa je tako njegovo uvodno slovo postalo "Četiri akademika i ja". U priču je Jović konačno uključio i petoga - ni manje ni više

nego velikoga A. G. Matoša. Naime Pečarićeva ga je knjiga podsjetila na središnju matoševsku temu umjetnosti i nacionalizma (koji je, dakako, drugo ime za domoljublje). I kipar Kovačić i njegov monografist i matematičar Pečarić ne bježe od društvenoga i političkoga angažmana, tim više što je on nadstranački i domoljuban, uz to nerežimski i izvan koterija (o protuhrvatskim, koji truju društveno ozračje, da i ne govorimo).

Akademik Radoslav Tomić govorio je o mjestu Kuzme Kovačića u hrvatskom kiparstvu posljednjih pola stoljeća, njihovoj zajedničkoj vezanosti za grad Kotor i cijeli Zaljev hrvatskih svetaca i korijenima kiparova dara u bogatoj kulturnoj baštini umjetnikove hvarske domaje. Tomić je posvjedočio i o Kovačićevu ogorčenju odnosom vlasti prema njegovu Oltaru domovine, kao i napuštanju kunskih kovanica čiji je kipar autor, kao važnim oznakama nacionalnoga identiteta. Akademik Josip Pečarić, svjetski značajan matematičar, ujedno i pisac blizu cijele jedne knjižnice od nevjerojatnih 140 knjiga publicistike, onako usput spomenuo je da su i on, pa tako i ova knjiga, "daleko od ljubavi" ove tzv. hrvatske vlasti, ali ovi akademici svih ovih godina svojim stvaralaštvom bili su jači od nesklona vremena. Kuzma Kovačić govorio je o svome kiparstvu kao skladu božanskoga smisla, grijehu hrvatske šutnje, kao i napornome putu do pune hrvatske slobode.

Umjetnik je zaključio ovaj nadahnuti skup pohvalnicom bliskim mu ljudima: znanstvenicima (Miroslavu Tuđman), književnicima (Ivanu Aralici), novinarima (Josipu Joviću) ... Tzv. mainstream mediji opet su sve navedeno zdušno i svesrdno prešutjeli.

Deo gratias. (J. Čelan)

Hrvatski tjednik, 15. 12. 2022.

JOSIP PEČARIĆ**PREDSTAVLJANJE KNJIGE U SPLITU****KUZMINA HRVATSKA**

Dopustite mi da vas sve lijepo pozdravim i zahvalim Hrvatskoj AKADEMIJI Znanosti i Umjetnosti tj. njenom Zavodu za znanstveni i umjetnički rad u Splitu što je organizirao predstavljanje knjige „Akademik Kuzma Kovačić“ i u Splitu kao i voditelju Zavoda akademiku Davorinu Rudolfu na njegovim pozdravnim riječima.

Zahvaljujem i predstavljačima knjige publicisti Josipu Joviću i njegovom upozorenju o mjestima u kojima se nalaze spomenici Kuzme Kovačića pa bi bilo za očekivati da se u školama organiziraju ekskurzije za učenike tako da bi oni obilazili sva ta mjesta i te spomenike, kao i akademiku Radoslavu Tomiću koji je posebno ukazao na činjenicu da je Zaljev hrvatskih svetaca veza nas trojice: Kuzme, njega i mene. Naime u knjizi je i dano Kuzmino djelo:

Suton u Zaljevu hrvatskih svetaca, 2009., bronca (foto: G. Vranić)

(Malo dodatnih pojašnjenja: *Kako god Kuzma Kovačić oblikovao i u kojem god to materijalu činio, u njega je uvijek prisutan snažan osjećaj za tradicijske vrijednosti. Tako je i sa skulpturom **Suton u Zaljevu hrvatskih svetaca** (bronca, 2009). To je grubo obrađeno zvono, koje djeluje poput arheološke iskopine čija je zvonjava već odavno »zašla iza otuđujućih gradskih nebodera«. Suton je u Zaljevu hrvatskih svetaca, ljudi su oglušili na crkvena zvona, okrenuli leđa duhovnom. Kao da je ta skulptura antipod sjajnoj, blistavoj čizmi koja predstavlja i simbol onoga materijalnog, želju za posjedovanjem. Zvono je, također, na mnogo mjesa probušeno, što je aluzija na rupe od metaka, odnosno na Domovinski rat koji je ostavio tragove na dušama ljudi, narušivši im vjeru koja je ipak još prisutna barem kroz zvuk vjetra koji zavija i zvoni kroz šupljine.*

<https://www.matica.hr/vijenac/400/otkucaji-zemlje-i-soli-3214/>)

Zapravo sam u najavi ovo predstavljanje povezao s velikim postignućem bokeljskih Hrvata upisom „Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj“ na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva:

<https://bezcenzure.hr/toptema/predstavljanje-u-splitu-veliki-doprinos-bokeljskih-hrvata-rh/>

Meni je posebno dragو što je kolega Tomić istakao ovu Kuzminu povezanost s mojom Bokom je mnogi u RH i danas vjeruju da sam ja autor imena „Zaljev hrvatskih svetaca“ za Boku kotorsku, mada je ranije to moglo naći u nekim tekstovima u Glasu Koncila, a u naslovima bi se po pravilu govorilo o Zaljevu svetaca. Moja je zasluga samo inzistiranje da se i u naslovim koristi „Zaljev HRVATSKIH svetaca“ tako da to danas mnogi znaju. Ali tako je to u životu: pripišu Ti nešto što nije Tvoje, a nešto što je doista Tvoje pripišu nekome drugome. Tako se moja tvrdnja „U

Boki kotorskoj svaki kamen govori Hrvatski“ često pripisuje blž. Stepincu što je meni drag. On je – zapravo . rekao nešto slično.

Knjiga je jedna od mojih knjiga koje govore o mojoj suradnji u domoljubnom radu s nizom istaknutih Hrvata. Taj dio mog rada naš poznati književnik i kolumnist dr. sc. Damir Pešorda nazvao je „Pečarićeva Hrvatska“. Profesor književnosti sa Sveučilišta u Mostaru dr. sc. Marko Tokić konstatirao je kako su četiri stupa te moje Hrvatske: Franjo Tuđman, Dario Kordić, Marko Perković-Thompson i biskup Vlado Košić, da bi kasnije uz Darija Kordića zajedno dodali i generala Slobodana Praljka. Više knjiga s njihovim imenima u naslovima ili podnaslovima objavio sam sam ili u koautorstvu, ali o njima sam govorio u nizu javnih nastupa. Spomenut ču da smo ove godine povodom stote obljetnice rođenja Franje Tuđmana govorili i Kuzma i ja. Kuzma u Zagrebu a ja u Vukovaru. Govorio sam o Tuđmanu i HAZU, ali i konstatirao da su zapravo sve moje publicističke knjige – knjige o njemu. Spomenut ču i da je na znanstvenom skupu o tome imao svoje izlaganje i akademik Davorin Rudolf S druge strane znamo koliko su veličanstveni spomenici Utjemeljitelju RH koje je napravio Kuzma. Vjerojatno su mnogi zaboravili da su naše kune odmah bile napadnute, ali tada je akademik Franjo Tuđman bio Predsjednik i taj napad je on brzo odbio, dok istovjetan napad na ZA DOM SPREMNI traje godinama. A kunu su vidjeli smo – ne pitajući narod – brzo eliminirali. Je tako gazde traže.

Zanimalo me je jesu li Tuđman, Praljak, Kordić, Thompson i Košić jedini o kojima se na osnovu mojih knjiga mogu napisati knjige o njima tj. o mojoj suradnji s njima. Drugim riječima: Koliko ima takvih koje spominjem u svojim knjigama toliko da s takvim tekstovima mogu napraviti knjigu posvećenu i takvim izuzetnim Hrvatima? I doista do

sada sam uspio napraviti 66 knjiga o takvima, a među njima je naprimjer i današnji predstavljač moj imenjak Josip Jović.

Predstavljajući knjigu u Zagrebu veliki hrvatski književnik Hrvoje Hitrec je rekao:

Knjiga koju predstavljamo naslovljena je: akademik Kuzma Kovačić, što jest, jest, čitatelj očekuje opsežan, konzistentan životopis umjetnika, ali nije tako, a opet nije ni daleko od toga. Riječ je o svojevrsnom zborniku, o tekstovima prikupljenim s raznih strana, iz tiska, s portala, govora i razgovora, a kada ih se pozorno iščita doista se pred nama otvara život i djelo velikoga kipara, rastresite se forme zgusnu u cjelovitu sliku Kuzmina umjetničkoga i društvenog djelovanja. Kao autor knjige naznačen je na koricama najcitaniji hrvatski matematičar i jedan od najutjecajnijih u svijetu (prema istraživanjima sa Sveučilišta Stanford u Kaliforniji (SAD) dana je lista 2% najutjecajnijih znanstvenika na svijetu, a ja sam po broju objavljenih radova na 2289. mjestu njihove liste za cijelu karijeru od 195605 svjetskih znanstvenika, a prvi iz RH je 14537; JP) Josip Pečarić, knjiga objavljena u vlastitoj nakladi, kao što priliči u vremenima u kojima su autor knjige, a podsta i kipar kojemu je posvećena, daleko od ljubavi institucija. S tim da je Kuzma svojom umjetnošću, bliskoj ljudima od matematike, bolje uspio prevladati animozitete jer je jednostavno prevelik da bi ga se moglo prešutjeti, a mnoga su njegova djela pred očima javnosti koja znade pravedno prosuđivati.

Predsjednik HAZU akademik Velimir Neidhardt je o meni, dakle autoru koji je daleko od ljubavi institucija kazao da sam matematičar svjetskog glasa, jedan je od vodećih svjetskih stručnjaka u području teorije nejednakosti s više od 1000 znanstvenih radova iz područja matematike. Dodao

bih da sam u povijesti po broju objavljenih znanstvenih radova u matematičkim časopisima među prvih deset. Ali akademik Neidhart je – zapravo – objasnio zašto sam *daleko od ljubavi institucija* kazavši kako sam u široj javnosti naročito poznat po svom publicističkom radu u sklopu kojeg sam objavio više od 135 knjiga posvećenih uglavnom temama vezanima uz stvaranje i izgradnju hrvatske države.

Zato je Hitrec izvrsno konstatirao da je i Kuzma *podosta daleko od ljubavi institucija*: *S tim da je Kuzma svojom umjetnošću, bliskoj ljudima od matematike, bolje uspio prevladati animozitete jer je jednostavno prevelik da bi ga se moglo prešutjeti, a mnoga su njegova djela pred očima javnosti koja znade pravedno prosuđivati.*

Zato je i posebna vrijednost kada se umjetnici slično Kuzmi domoljubno angažiraju jer se njihovim djelima svi možemo diviti i oni doista ne mogu biti prešućeni. A Kuzmu je na to svojedobno prijateljski potaknuo prof. dr. Miroslav Tuđman. Zato u ovoj knjizi imamo i naše govore na tribinama u povodu godišnjice smrti prof. Tuđmana. Imam slične knjige i o Miroslavu Tuđmanu, a kada već govorim o osobama koje su *podosta daleko od ljubavi institucija* pogledajte naslov druge moje knjige o Miroslavu Tuđmanu koji je bio cijenjeni saborski zastupnik vladajuće većine u Hrvatskom Saboru:

J. Pečarić, *Prof. dr, sc. Miroslav Tuđman*, dragovoljac.com, 2021.

J. Pečarić, *Zašto Miroslav Tuđman nije bio profesor emeritus?* dragovoljac.com, 2022.

Zanimljivo je spomenuti kada je riječ o meni slijedeće: Nedavno je tiskana knjiga Matice Hrvatske PRIJELOMNA VREMENA / Hrvatske zemlje nakon 1918, a o znanosti piše dr. sc. Zdravka Jelaska Marijan s Hrvatskog instituta

zapovijest. Ona spominje znanstvenike koji su *djelovali u inozemstvu ili u Hrvatskoj* pa kaže: ... *neki od hrvatskih znanstvenika su tijekom 20. stoljeća dali važan doprinos svjetskoj znanosti, prvenstveno nobelovci Lavoslav Ružička i Vladimir Prelog (kemija), a potom spominje fizičara Ivana Supeka, matematičare Vilima (William) Fellera i Josipa Pečarića, molekularne biologe Miroslava Radmana i Ivana Đikića, fizičare Davora Pavunu i Marina Soljačića.* Izdvojila je nas devotoricu, a samo smo Supek i ja iz Hrvatske.

Zapravo sve to je zaokružio na predstavljanju u Zagrebu likovni kritičar Milan Bešlić riječima:

Važnost knjige jest i u činjenici da je predstavljena hrvatskoj kulturnoj javnosti u Knjižnici HAZU srdačnim pozdravnim riječima njezina predsjednika, akademika Velimira Neidhardta, i u nazočnosti gotovo cijelog predsjedništva, potpredsjednika akademika Frane Paraća i Glavnog tajnika akademika Daria Vretenara, drugih akademika i kulturnih djelatnika. Svojom nazočnošću akademici su sudjelovali u predstavljanju knjige i time je uzvisili te jasno izrazili svoje stajalište o samoj knjizi kazujući tim činom hrvatskoj akademskoj zajednici i cijelom hrvatskom društvu da HAZU govori na usta oba akademika: Josipa Pečarića i Kuzme Kovačića.

Bešlić je sigurno zadovoljan što se i ovo predstavljanje održava u velikoj dvorani Zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu, uz pozdravne riječi voditelja Zavoda akademika Davorina Rudolfa ministra u Tuđmanovo vrijeme stvaranja hrvatske države ali i potpisnika pisma HRVATSKOJ JAVNOSTI O INICIJATIVI ZA REFERENDUM O GRANIČNOM SPORU SA SLOVENIJOM kojim smo davali potporu tadašnjem predsjedničkom kandidatu prof. dr. sc. Miroslave Tuđmanu, a koje je dano u knjizi.

Na kraju bih opet podsjetio na Jovićevu ideju o obilascima krajeva s Kuzminim djelima. Naime Kuzmina djela koja bi trebalo obilaziti, zapravo cjelokupno njegov kiparski opus zajedno i s drugim pravcima rada akademika Kuzme Kovačića na koja je ukazala ova knjiga trebali bi, analogno nazivu „Pečarićeva Hrvatska“, nazivati KUZMINA HRVATSKA!

HVALA!

<https://bezczencure.hr/toptema/svjetska-potvrda-da-je-bokeljska-bastina-hrvatska-crkvena-i-tripunova/>

VATRENI I STUDENTSKE STIPENDIJE U SISAČKOJ BISKUPIJI

Godišnjica smrti Utemeljitelja Republike Hrvatske ove godine je bila u subotu. Tako je na taj dan poslije dvije godine pauze održano svečano uručenje novih stipendija studentima Sisačke biskupije

(vidjeti Prilog gdje sam dao samo nekoliko fotografija iako ih na portalu Biskupije ima mnogo više:

<https://biskupija-sisak.hr/susret-prijatelja-i-stipendista-biskupijske-zaklade-fra-bonifacije-ivan-pavletic/>)

Poslije dva dana u Splitu gdje smo u prostorijama HAZU predstavili knjigu „Akademik Kuzma Kovačić“ i preživljavanja utakmice s Brazilom stigao sam i do Siska gdje sam novim stipendistima poklonio po dvije moje knjige, kako sam to radio i prethodnih godina. U Zagrebu odgledah još dvije utakmice, ali uspijem napisati i par riječi o HRVATSKOM predsjedniku.

Na kraju dana stiže i e-mail od profesora Lars-Erika Perssona, bivšeg predsjednika Švedskog matematičkog društva i dobitnika najvećeg priznanja u Švedskoj koje jednom godišnje u Švedskoj dobiva jedna osoba:

Čestitam, i kao što vidite kao i obično ja sam uz vas 😊

Subject: elemat

Date: Sat, 10 Dec 2022 22:59:36 +0100

From: Lars-Erik Persson

To: Sanja Varosanec, Josip Pecaric, Neven Elezovic,
Journal MIA

Congratulations, and as you see as usual I am with you 😊

Odgovorio mu je dr. sc. Neven Elezović:

Dragi Lars-Erik, broj 9 je naša najslabija točka. Kao pravi prijatelj, možda možeš pomoći protiv gaučosa.

Subject: Re: elemat

Date: Sun, 11 Dec 2022 00:47:48 +0100

From: Neven Elezovic

To: Lars-Erik Persson

CC: Sanja Varosanec, Josip Pečarić, Journal MIA

Dear Lars-Erik, the number 9 is our weakest spot. As a true friend, maybe you can help against gauchos!??

Best regards from Zagreb.

Vjerovali ili ne ta čestitka ima veze sa spomenutom dodjelom stipendija u Sisku.

Kako?

Knjige koje sam darovao studentima u Sisku su:

J. Pečarić, Matematika, pjesme i nogomet. Zagreb, 2018.
pp. 347.

J. Pečarić, Predsjednica i ‘Za Dom spremni’, Zagreb, 2019.
str. 214.

Naslov prve nije atraktivan. Tko bi još čitao knjigu s onim “Matematika”, mada bi nastavak trebao ukazivati da je tu Thompson i Vatreni.

A matematika je itekako bila povezana s njima jer je u vrijeme prethodnog svjetskog prvenstva u Zagrebu održavana matematička konferencija u povodu 70. obljetnice mog života. O mom životu tada je i govorio Lars Erik i cijeli njegov govor je dan u knjizi. Tada je i rekao:

Rezimirajući naša početna opažanja ponovo naglašavamo da je nemoguće ograničenim brojem riječi dati pravu sliku jednog tako osobitog čovjeka i velikog matematičara kao što je Josip Pečarić. Naša namjera je zato da upotpunimo

sliku o njemu na različite načine i da ga predstavimo ne samo kao kralja nejednakosti, nego i kao obiteljskog čovjeka, dragog kolegu, prijatelja, mentora, međunarodni autoritet, borca za ideale, navijača za Hrvatsku, itd.

MIA2008, Trogir

*Profesori: M. Matić, L.E. Persson, V. Stepanov, J. Pečarić
i R. Oinarov*

Ova slika s konferencije u povodu 60. obljetnice mog života otkriva nam tajnu slike hrvatskog dresa koju nam je poslao Lars-Erik.

Studenti iz Siska će već u narednom tekstu u knjizi moći pročitati:

O neobičnoj(?) vezi nogometa i matematike moglo se čuti i na Otvaranju konferencije MIA 2018:

<http://hrvatskonebo.com/hrvatskonebo/2018/07/09/lars-erik-persson-dedicated-to-the-70th-anniversary-of-my-dear-friend-and-colleague-josip-pecarid/>

Profesor Lars-Erik Persson je i pokazao hrvatski dres sa svojim imenom koji je dobio prije deset godina na konferenciji MIA 2008, na kojoj je bio i predsjednik Znanstvenog odbora.

Postojala je šansa da u polufinalu igraju Švedska i Hrvatska. Lars-Erik je gledao utakmicu s Englezima (prva utakmica u subotu) i poslije utakmice sjedilo je poveće društvo sudionika Konferencije. Želio je platiti piće svima nama uz obrazloženje da je to zato što je Švedska izgubila. U društvu je bio i jedan od plenarnih predavača Vladimir Dmitrijević Stepanov iz Moskve (i on je na slici iz 2008.-e u hrvatskom dresu). Javio se i on:

„Kako Rusija i Hrvatska igraju večeras, a ja ujutru odlazim pa vas neću vidjeti, bilo bi najbolje da vam ja platim piće unaprijed.“

Ali i druga knjiga koju sam darovao studentima u Sisku ima veze s nogometom.

Već sam naslov pokazuje zašto sam u jučerašnjem tekstu napisao:

Naravno na nekim portalima nisu zaboravili velikog i do sada jedinog predsjednika za kojega možemo reći da je bio HRVATSKI PREDSJEDNIK. Meni je neobično kada se kaže da je bio PRVI HRVATSKI PREDSJEDNIK jer mi se odmah nameće pitanje: A tko je onda bio DRUGI? Naime imali smo više Predsjednika RH i jednu Predsjednicu RH, ali to ne znači da su oni bili HRVATSKI predsjednici odnosno HRVATSKA predsjednica. To je tako očito danas kada svjetski moćnici kliču SLAVA UKRAJINI, a istovjetni pozdrav kojim smo pobijedili u Domovinskom ratu ZA

DOM SPREMNI naši političari, kao sluge tim svjetskim moćnicima, ne smiju ni spomenuti.

Doista stvari su tako jednostavne: Kada nešto odgovara svjetskim moćnicima onda to odgovara i hrvatskim političarima, a kada nešto hrvatsko, istovjetno tomu, ne odgovara svjetskim moćnicima onda ne odgovara ni hrvatskim političarima. Svojevremeno sam to definirao tvrdnjom: KAD GAZDA MIJENJA SLUGU UVIJEK NAĐE BOLJEG SLUGU! A druga knjiga govori kako je to izgledalo s Predsjednicom RH.

Zapravo smo je se sjetili i u Sisku i njenog da je naša Peticija ZDS bila na razini provokacije. A prvi potpisnici Peticije ZDS, kojom smo branili „Bojnu Čavoglave“ i Thompsona, uz nas dva akademika bili su biskupi Košić i Pozaić. Peti potpisnik je bio ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest iz Tuđmanovog vremena dr. sc. Mirko Valentić, a bilo je preko 4,000 potpisnika.

Ali veza s Vatrenima nije bila samo Thompson i doček u Zagrebu svjetskih viceprvaka. Prije Thompsona zbog ZDS stradao je veliki hrvatski nogometničar Josip Šimunić. Mogu misliti koliko će se studenti iz Siska iznenaditi kada iz knjige doznaaju da su Šimunića pokušali obraniti u stranim novinama upozoravajući na Đokovićevo podizanje raširena tri prsta. Upozoravali smo i hrvatsku vlast da je taj srpski pozdrav s raširena tri prsta nastao u vrijeme Slobodana Miloševića, ali Miloševićevu tj. srpsku fašističku agresiju na Hrvatsku su odobrili svjetski moćnici pa vlastima u RH to nije smetalo već su se dali u napad na Šimunića. Ipak su branitelji sa ZDS pobijedili u Domovinskom ratu. A nisu smjeli. I to znaju hrvatski političari. A znaju i danas. Pa i golman iz „srpske Dalmacije“ – vratar reprezentacije Kanade provocirao je naše navijače s istim fašističkim pozdravom, ali nitko s hrvatske strane nije ni riječ o tome!

Dakle, napad na Šimunića je bio prije napada na Thompsona i „Bojnu Čavoglave“, ali Šimunić je bio sedmi potpisnik te Peticije. Kada ga je Ante Čačić, kap selektor naše reprezentacije, uze za trenera bio je napadnut zbog tog Šimunićeva potpisa. Čačić im je odgovorio:

Tu peticiju su potpisali brojni doktori i akademici, prema tome to je njegova privatna stvar i ne bi želio u to ulaziti
Pitanje je je li Čačić samo inteligentniji od naših političara, ili mu kao vrsnom stručnjaku nije potrebno biti sluga. Baš me zanima što će zaključiti studenti iz Siska.

Josip Pečarić

PRILOG

SUSRET PRIJATELJA I STIPENDISTA BISKUPIJSKE ZAKLADE „FRA BONIFACIJE IVAN PAVLETIĆ“

10. pro 2022.

Biskupijska zaklada "Fra Bonifacije Ivan Pavletić" i ove godine dodijelila je, na tradicionalnom susretu stipendista i prijatelja, 90 ugovora o stipendiraju darovitim i potrebitim studentima s područja Sisačke biskupije.

Ugovore su im u subotu 10. prosinca uručili sisački biskup Vlado Košić i ravnatelj zaklade dr. Domagoj Mosler, a uz njih susretu je nazočilo i petnaestak prijatelja Zaklade.

Na početku, sve okupljene je pozdravio dr. Mosler podsjetivši da je ovo dvanaesta godina djelovanja Zaklade, a ove godine na natječaj se prijavilo 145 studenata. Istaknuo

je i kako je brojka od 90 stipendista doista značajna stavka u ovakvoj jednoj potrebitoj biskupiji, ali je ipak ostvarena prije svega zahvaljujući biskupu koji je prepoznao važnost ulaganja u mlade ljude. Također prepoznata je inflacija i poskupljenje života, te je tako odlučeno značajno povećanje stipendije koja će sada iznositi 135 €. „Ove brojke nisam rekao kako bismo se mi pohvalili, već kako bismo svi mi, mogli biti ponosni na učinjeno. Vi trebate biti ponosni na sebe. Kod naše odluke gledaju se tri aspekta, uspješnost u studiju, vjerski i socijalni aspekt. Doista je impozantno u kakvim se zapravo situacijama vi nalazite i kako se s njima borite, a da bi završili studij i osigurali si bolju budućnost. Na tome vam svima treba čestitati“, rekao je Mosler zahvalivši i prijateljima Zaklade što svaki iz svog kuta pomaže njenom djelovanju.

U ime prijatelja Zaklade sve je pozdravila saborska zastupnica Marijana Petir koja je podsjetila kako je tijekom 12 godina djelovanja dodijeljeno skoro tisuću stipendija, što svakako nije mali broj. Ona je ustvrdila i iako Zaklada ima prijatelje koji finansijski pomažu najviše izdvaja Sisačka biskupiju koja nije među najbogatijim biskupijama u Hrvatskoj i izložena je mnogobrojnim izazovima. „To pokazuje da ova biskupija ima dobro vodstvo i inicijativu te zadane ciljeve u kojem smjeru želi ići. Najvrjednije je ulaganje u ljudski kapital, jer ništa nam ne znači ako izgradimo svu moguću infrastrukturu, ako neće biti ljudi koji će tu infrastrukturu znati koristiti i ovaj naš prostor oplemeniti. Čestitam biskupu na ovoj inicijativi upućenoj konkretnim osobama“, rekla je Petir te pozvala mlade da budu i dalje sjajni u svom studiju i životu te da kad završe fakultete vrate se u ovu biskupiju kako bi zajedno gradili bolju budućnost. „To je ono što Hrvatskoj treba. Da ništa nije nemoguće pokazuje jučerašnji rezultat naše Hrvatske nogometne reprezentacije. Ona je pokazala da ako imаш

talent i ako ga razvijaš, ako kako si dovoljno uporan i radišan i ako imaš dovoljno poniznosti da znaš da bez obzira što si među najvećima da ipak postoji netko gore iznad tebe, sve je moguće. To bi voljela da i vi slijedite u svom životu“. Okupljene je pozdravio i biskup Košić čestitavši ovogodišnjim stipendistima i zahvalivši svim prijateljima Zaklade što finansijski, moralno i svojim autoritetom podupiru njezin rad. Ohrabrivši stipendiste i zaželjevši im uspjeh u dalnjem školovanju biskup je poručio kako ima povjerenje u njih da su upravo oni ti koji će promijeniti našu Domovinu tako da ona više neće biti mjesto iseljavanja mladih. „Da u zlato obučemo sve naše crkve, škole, bolnice što će nam sve to ako nemamo ljudi. Zato vas molim da ostanete u Hrvatskoj i u svojoj biskupiji“, poručio je biskup istaknuvši na kraju kako se iskreno za to moli.

U glazbenom dijelu susreta nastupila je Andjela Nekić na flauti.

<https://bezcenzure.hr/toptema/vatreni-i-studentske-stipendije-u-sisackoj-biskupiji/>

VATRENI SU HRVATSKI 'BOJNI BROD'!

Uoči jučerašnje utakmice Davor Dijanović objavio je tekst *Hrvatski „bojni brod“ ponovno smeta frustriranim mrziteljima*.

Talijanska La Gazzetta dello Sport odlično je sročila mišljenje o hrvatskom nogometnim odabranicima na ovogodišnjem prvenstvu u Kataru: „Hrvatska je mala, ali ponosna. Ona ne pjeva, ne pleše, ona trči i ne popušta. Oni se bore više nego zabavljaju. Hrvatska je jedan od najgorih protivnika koji vas može dopasti na putu do titule. U nokaut rundi ta se momčad pretvara u bojni brod!“.

No hrvatski „bojni brod“ ponovno smeta mnogima. Ne mislimo tu prije svega na istočne „komšije“. Oni koji uvijek gube imaju se pravo ljutiti. Oni su za nas posve nebitni. Vrijedi, međutim, istaknuti da i unutar Hrvatske postoje krugovi koji – kao i ona snaha u Šumi Striborovoju – ne mogu

skriti svoj zmijski jezik kad god Hrvatska na bilo kojem planu ostvaruje pobjede. Smetale su im ratne pobjede devedesetih, a smetaju im danas i one športske. Smeta im što je Dalić pobjedu protiv Brazila posvetio braniteljima. Trebao je valjda Aci Rankoviću ili prvoj proleterskoj brigade?

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/komentari/dijanovi/40833-hrvatski-bojni-brod-ponovno-smeta-frustriranim-mrziteljima.html>

Niz je takvih reagiranja na komentar prof. dr. sc. Žarka Puhovskog koga je Predsjednik države nazvao drukerom pa sam svoju knjigu o Puhovskom tako i nazvao:

J. Pečarić, Druker, Portal dragovoljac.com, 2020.:
<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/druker.pdf>

Sjajan komentar dala je Andrea Latinović na portalu direktно.hr:

PA ŠTO I AKO IZA LUKE MODRIĆA 'STOJI TUĐMAN', GOSPODINE PUHOVSKI?

<https://www.dragovoljac.com/index.php/politika-i-drustvo/33161-pa-sto-i-ako-iza-luke-modrica-stoji-tudman-gospodine-puhovski>

Njen tekst dajem u Prilogu, ali bilo je i drugih reagiranja:

<https://narod.hr/hrvatska/prof-ivanka-pavic-kako-je-puhovski-preko-modrica-nesvesno-velicao-tudmana>

Meni je posebno drago kada vidim kako neki od ovih o kojima piše Dijanović nazivaju druge imenima koji zapravo pripadaju njima samima:

<https://narod.hr/sport/dezulovic-ne-volim-hrvatsku-reprezentaciju-jer-su-mali-debili-doveli-thompsona-da-im-pjeva>

Međutim Puhovski je doista dobro povezao Dalića i Tuđmana. Ipak on dobro zna da i Vatreni i Tuđman čine Hrvate ponosnima, kao što je to isto Dežulović shvatio kad

je u pitanju veza Vatrenih i Thompsona o čemu sam pisao u tekstu: VATRENI I STUDENTSKE STIPENDIJE U SISAČKOJ BISKUPIJI

<https://bezcenzure.hr/toptema/vatreni-i-studentske-stipendije-u-sisackoj-biskupiji/>

Priča o kojoj sam pisao u jednoj od knjiga koje sam darovao Sisačkim studentima zanimljiva je i danas:

<https://narod.hr/sport/tomasevica-pitali-bi-li-mu-smetalo-da-na-doceku-vatrenih-nastupa-thompson-evo-sto-je-rekao>

Ipak kod Puhovskog je to očitije jer je Dalića povezao s Utjemeljiteljem RH.

Zapravo trebao bih zahvaliti Puhovskom na takvom komentaru jer sam sam sebi prebacivao što u svom tekstu nisam upozorio na treće mjesto sa Svjetskog prvenstva 1998. i tadašnje vezu HRVATSKOG predsjednika i Čire Blaževića.

Pogledajte moj komentar dan 2002. godine dan u knjizi

Dr. Franjo Tuđman – vizije i postignuća, Rasprave za okruglim stolom uz drugu obljetnicu smrti prvoga hrvatskog predsjednika, Zagreb 2002., str. 226-227.

Važnost nacionalnog ponosa

Htio bih samo pozdraviti izlaganje gospodina Škegre, jer mi se čini da je ključno što iz njegova izlaganja slijedi da bez povratka državotvornog hrvatstva na vlast u Hrvatskoj nema prosperiteta Hrvatske. S državotvornim hrvatstvom budio bi se ponos koji treba iskoristiti, elan koji bi nosio ljudе u progres i napredak. Možda bi čak mogao usporediti s nečim što je i danas malo zamjereno našem prvom Predsjedniku. A to je da se mijesao u nogomet. Sjetimo se da je Nenad Ivanković napisao da je predsjednik Tuđman, u stvari, osvojio treće mjesto na nogometnom prvenstvu svijeta. To je upravo ovo o čemu je govorio gospodin Škegro. Ja bih samo dodao, da se ne slažem s

Nenadom Ivankovićem. Ja mislim da je predsjednik Tuđman osvojio prvo mjesto, ali Ćiro nije bio baš dovoljno dobar pa smo došli samo do trećeg mesta. To je šala naravno. A sjećate li se kako su tada engleske novine reagirale na uspjehe Vatrenih? Neke novine su rekle da su Hrvati najogavniji malobrojni, ili kako su oni rekli, mali narod u Europi. Razlog zašto je to tako je to što mi imamo ponos. Ponos! To im je bio argument. Malobrojni smo narod, a izgleda da ponos mogu imati samo oni veliki ili samo koji su u krugu onih izabranih.

(Možemo razumjeti tadašnja pisanja Engleza. Pobijedili smo ih. Danas pišu drugačije:

<https://net.hr/sport/sp-katar/strani-mediji-o-vatrenima-bf2462b4-77df-11ed-9f08-3e2dbbdfa07a>

<https://gol.dnevnik.hr/clanak/rubrika/sp-2022/engleski-mediji-odusevljeni-hrvatima-na-svjetskom-prvenstvu---755936.html>

<https://net.hr/sport/sp-katar/nglezi-objavili-dirljiv-tekst-o-modricu-srbi-su-mu-ubili-djeda-i-hrvati-su-se-morali-boriti-za-sve-98f3097c-792b-11ed-9f13-ee84b21c9397>)

Na predstavljanju knjige bio je i Ćiro. Poslije nekoliko dana gledam ga na HTV-u. Pitanje o utjecaju Predsjednika na Vatrene i osvojeno treće mjesto i ne mogu vjerovati: Ćiro kaže kako je Franjo izborio prvo mjesto, ali je on zabrljao pa su bili treći. Poslije mi kažu da je dan prije bio gost na tribini u Dubravi i to isto im kazao. Da, to je Ćiro!

A takav je sigurno i Dalić. Ostaje Vatrenima borba za ponavljanje Čirinog rezultata, tj. te njegove 'brljotine' iz 1998.

Ali ipak danas to nije isto kao tada. Tada smo polufinalnu utakmicu izgubili. Jesmo i jučer. Ali kako?

Pogledajmo tekst

ENGLESKE LEGENDE NEZADOVOLJNE,
SMATRAJU DA JE HRVATSKA OŠTEĆENA PROTIV
ARGENTINE:

A bivši nogometni komentatori u britanskim medijima smatraju da je Hrvatska oštećena.

- Nema šanse da je to kazneni udarac - rekao je Garry Neville. - Nisu čak ni pregledali snimku. To nije jedanaesterac - misli Ian Wright.

- Slažem se, to nije jedanaesterac - dodao je Roy Keane.

I HTV-ov sudački ekspert Marijo Strahonja potvrdio je da je sudac pogriješio. - Livaković je kao vratar ima sva prava i mogao je ući i postaviti kako se postavio. Desnu je nogu na vrijeme spustio na vrijeme i nije srušio igrača. Vratar smije biti u toj putanji - rekao je Strahonja te dodao: - Ako pažljivo pogledate, vidite da je Livaković napravio sve što vratar treba napraviti. Pogrešna odluka suca jer nije bilo razloga za kazneni udarac. Livaković nije išao na napadača i nije ga namjerno udario, samo je došlo do sudara.

<https://www.vecernji.hr/sport/engleske-legende-nezadovoljne-smatralj-u-da-je-hrvatska-ostecena-protiv-arghentne-1641663>

VIDEO LUKA MODRIĆ OGORČEN SUĐENJEM:

'ORSATO JE JEDAN OD NAJGORIH, ČISTA KATASTROFA! PENAL NAS JE UNIŠTIO'

Hrvatska nogometna reprezentacija izgubila je od Argentine u polufinalu 3:0, ali tko zna što bi bilo da talijanski sudac Daniele Orsato nije gadno pogriješio i dosudio kazneni udarac za Argentinu. Prvo nije dosudio korner za vatrene, da bi u idućoj akciji krivo procijenio te umjesto kontraprekšaja, sudio je penal za gaučose. Kapetan Luka Modrić bio je jako nezadovoljan suđenjem talijanskog suca što je jasno rekao za argentinsku televiziju Deportiv.

<https://m.vecernji.hr/sport/luka-modric-ogorcen-sudenjem-orsato-je-cista-katastrofa-taj-penal-nas-je-unistio-1641689>

KAOS NA HRVATSKOJ KLUPI ZBOG PENALA, MANDŽO DOBIO CRVENI, POTJERAN U SVLAĆIONICU, DALIĆU ŽUTI KARTON

<https://www.vecernji.hr/sport/kaos-na-hrvatskoj-klupi-zbog-penala-mandzo-dobio-crveni-potjeran-u-svlacionicu-dalicu-zuti-karton-1641646>

Vinko Ilić u komentaru Dijanovićeva teksta kaže:

... prvih pola sata smo ih imali, a onda je došao taj penal, bez VAR provjere od istog VAR suca koji je u finalu u Rusiji tražio VAR provjeru koja nam je išla na štetu i onda i sada, hm...malo previše koincidencija....? A možda su i veliki ulozi u pitanju. Možda i saznamo jednog dana i koliki...

Da, Bojni brod je pokleknuo u takvim uvjetima. To i ne čudi jer nam se i danas svete zbog pobjede u Domovinskom ratu. Svjetski moćnici su u Domovinskom ratu podržavali fašističku srpsku agresiju, a to rade i danas što je očito kad vidimo da je pozdrav ZA DOM SPREMNI kojim smo se tada branili i danas nepoželjan u RH, a sami koriste istovjetni ukrajinski SLAVA UKRAJINI.

Ali Vatreni svoje pobjede posvećuju hrvatskim braniteljima koji su pobijedili fašističkog agresora uz pozdrav ZDS. Teško bi itko prebrodio ovakvu krađu o kojoj govore i Engleske legende. Nadajmo se da će ipak uspjeti i u takvim okolnostima u borbi za treće mjesto. To su im – zapravo – poručili navijači iz Dubrave:

PORAZ? NEMA VEZE!

BAKLJE, NAVIJANJE, TISUĆE LJUDI NA ULICAMA... NE, NE RADI SE O BUENOS AIRESU!

<https://www.jutarnji.hr/vijesti/zagreb/baklje-navijanje-tisuce-ljudi-na-ulicama-ne-ne-radi-se-o-buenos-airesu-15285905>

Ipak spoznaja da je morao presuditi sudac pokazuje da su Vatreni ipak HRVATSKI 'BOJNI BROD'.

Josip Pečarić

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/33193-vatreni-su-hrvatski-bojni-brod>

PRILOG

PA ŠTO I AKO IZA LUKE MODRIĆA 'STOJI TUĐMAN', GOSPODINE PUHOVSKI?

12 Prosinac 2022

E pa ako je i od Puhovskoga, previše je, ali zaista previše. Neću biti bezobrazna pa podsjećati čitatelje na njegovu sramnu ulogu u suzbijanju "Hrvatskoga proljeća", jer, uvjerenja sam, oni to dobro pamte, a mlađi su već naučili. Na to kako je radio protiv tadašnjih "proljećara" i surađivao s milicijom i službama koje su zatim pokosile ondašnje slobodnomisleće lude koji su željeli samostalnu Hrvatsku "Nikad. Ne. Odustaj". Samo tri riječi koje je na društvenim mrežama nakon fantastične pobjede hrvatske nogometne reprezentacije nad velikim Brazilom, u Katru, na Svjetskom nogometnom prvenstvu, napisao hrvatski nogometni kralj,

najveći na svijetu, kapetan Luka Modrić, sažimaju u sebi baš sve. To je to.

Nakon četiri godine, kada smo 2018. bili dva puta ujedinjeni, tugujući zbog smrti legende Olivera Dragojevića, a prije toga slaveći srebro na Svjetskom prvenstvu u nogometu u Rusiji, Hrvati su ponovno složno zapjevali. U ovim teškim, najtežim vremenima do sada, u tjednu kada je mala Hrvatska konačno ušla u društvo velikih, najprije u Schengen, a zatim porazivši državu sambe, neprikošnovenu svjetsku kraljicu nogometa.

Gdje se nalazi ta Hrvatska?

Čak i nama, koji se nikada nismo busali u prsa velikim hrvatstvom, srce je poskočilo do neba, ispunjeno ponosom i uživajući u toj, barem kratkotrajnoj ljepoti zajedništva. Jer, cijeli je svijet odjednom čuo za nekakvu malenu Hrvatsku, koja više nema ni četiri milijuna stanovnika, na razmeđi Istoka i Zapada, u srcu Europe, ranjena toliko puta, ponižavana desetljećima i osporavana na svim razinama. Portali su objavili vijest da je više od 100.000 Amerikanaca guglalo gdje se uopće nalazi ta Hrvatska, koja je herojski, sa srcem u grudima, brzim nogama i bez predaje pobijedila one koji su nas gledali potcjenvivački, vjerujući kako će nas de facto dobiti u prvom dijelu utakmice. Onako, s lakoćom, usput, kao kada klinci igraju ulični nogomet.

Izašli smo na ulice, slavili, zastave se vijorile, pjevalo se, smijalo, plakalo, Hrvatska je bila kao jedno srce. Unatoč svim onima koji su za izbornika Zlatka Dalića pisali traktate o tome kako je "prolupao", "propao", "desničarski katoliban", "slučajno na mjestu izbornika", "ide u Međugorje moliti se Gospi" i svakojake gadarije.

Gospa kao pričuvna selektorica?

Ozbiljno? Prolupao je taj mirni i pristojni čovjek? Kako je tako "prolupan" doveo naše borce čak do srebra u Rusiji, a sada među četiri najveće svjetske ekipe? Pomoću Gospe

koja mu je davala instrukcije kako i koji sastav složiti, treba li staviti Gvardiola koji nalikuje na spartanskog kralja Leonidu, a tako i igra, koji će stopirati sve i svakoga? Onda mu je šapnula i da će baš taj Livaković obraniti neobranjivo? Ako jest, onda svi trebamo zahvaliti Gospi što je pronašla vrijeme za pomoći našim dečkima i onome tko ih vodi.

Pljuvali su Dalića svi oni koji ne vole državu u kojoj živi; potpuno je razumljivo da će neki susjadi koji imaju trajnu netrpeljivost prema nama, poput Srbije, pokušavati umanjiti naš sportski uspjeh, ali, gle čuda, čak je i većina njihovih medija zaista korektno izvijestila o uspjehu Hrvatske, čestitajući nam i pitajući što to Hrvati imaju, a Srbi nemaju u nogometu, jer su njihovu reprezentaciju upravo ti isti Brazilci poslali kući.

Što imamo? Pa srce, za Boga miloga, srce i srčanost, ma kako inače razjedinjeni bili. I opet smo dokazali da smo zajedno kada trebamo, nije to patetika, već realnost. Tužno je, a zapravo čak i neugodno čitati patnju mrzitelja Hrvatske, koji ipak uredno primaju hrvatske kune, a ubuduće i eure. Pišu na društvenim mrežama kako im "nije žao što kuna odlazi, jer to je još jedan ustaški simbol manje". Baš ružno, baš ogorčeno, baš neopisivo.

"Slavna" hrvatska Vegeta

I onda se, dakako, sa svojim već "slavnim" pametovanjem u javnu raspravu uključio i prof. Žarko Puhovski, notorni komentator svega - od cijepanja atoma do klimatskih promjena, kojega neki mediji pitaju za mišljenje čak i kada nema pojma o tome. Naš je profesor poznat kao hrvatska Vegeta, jer se miješa u sve i svašta, nezaobilazan je faktor na političkoj sceni kada treba komentirati društvene, sportske, glazbene, kulturne i svakojake teme.

I veli naš profesor i dežurni politički analitičar na N1 televiziji nakon hrvatskoga trijumfa: "Bilo je dobro, ljudi su

se veselili, pobijedili smo. Euforija, to znači 'lako podnošenje' i to je smisao onoga što se pogrešno zove prvenstvo u nogometu. To je prvenstvo u nacijama, nogomet je drugorazredno pitanje. Oni koji doista navijaju za nogomet bi trebali navijati za Brazil jer oni igraju najljepši nogomet. Hrvatska je jedno poluvrijeme zaista igrala al pari s Brazilom, drugo se švercalo. Da budemo iskreni, Hrvatska se prije četiri godine došvercalo do finala SP-a".

Pa potom završni "zicer": "U pozadini iza Luke Modrića uvijek viri Plenković, ili Franjo Tuđman i to se ne može zaboraviti... Slavili su i ljudi u Petrinji koji već dvije godine žive u tim pljesnjivim izbama, ali su to tad zaboravili. Slučaj s euforijom je da ona ne traje dugo, a nakon nje dolazi praznina. Bilo je divno, a onda je puknuo balon i opet sam se probudio u nekom plehu umjesto u svojoj kući", izjavljuje.

Popnu se na stolce pa urlaju Thompsona...

"Jedan broj ljudi je zaista zadovoljan reprezentacijom, a onda se sjetite da su oni iz te organizacije napravili organizaciju HDZ-a pa je veselje malo manje. Onda smo vidjeli da se oni popnu na stolce i urlaju Thompsona. U većini europskih država sportaši se zalažu za ljudska prava... To je kod nas nezamislivo. Zamislite hrvatskog nogometara koji bi bio ljevičar".

Najbolji u Hrvatskoj od 1971!

**T
O
T
A
SALE
SVJEDOK**

MUČE VAS HRVATI?
OKRUŽENI STE USTAŠAMA?
BOJITE SE GENOCIDA?

VAŠIM MUKAMA DOŠAO JE KRAJ!

Svjedok Žarko efikasno svjedoči protiv bilo kojeg Hrvata na domaćim i međunarodnim sudovima. Nazovite besplatni broj 0080 9800 i riješite se Hrvata u svom okruženju do kraja godine. Jamčimo brzu i pouzdanu uslugu uz pomoć provjerенog tima vrhunskih stručnjaka.

I zapamtite - ustaše se ne događaju nekom drugom!

ŽARKO U GUZU - HRVAT U ĆUZU!

Posebna akcija: naručite Žarko do 30.11.2011. i na poklon dobijate bistu druga Tita s čarobnom krpom za čišćenje i polir pastom!

BEST BUY

E pa ako je i od Puhovskoga, previše je, ali zaista previše. Neću biti bezobrazna pa podsjećati čitatelje na njegovu sramnu ulogu u suzbijanju "Hrvatskoga proljeća", jer, uvjerenja sam, oni to dobro pamte, a mlađi su već naučili. Na to kako je radio protiv tadašnjih "proljećara" i suradivao

s milicijom i službama koje su zatim pokosile ondašnje slobodnomisleće ljudi koji su željeli samostalnu Hrvatsku, na što su, po Ustavu SFRJ iz 1974. godine imali pravo. Tko ne vjeruje, neka pročita i obnovi znanje iz Titovoga akta.

Profesore Puhovski, čak i mi, ponavljam, koji nismo "veliki Hrvati", beskrajno se veselimo uspjehu naših dečiju u kulnim crveno-bijelim dresovima i činjenici da im se sportski svijet divi i već priprema ugovore s ciframa od kojih se vrti u glavi. Neka, zaslužili su, na tržištu su.

Možda Kardelj, ili Milka Planinc?

Profesore Puhovski, pa što ako iza Luke Modrića "stoji Tuđman"? Dječaku iz siromašnoga zaleđa ostvario se hollywoodski san, koji se događa tako rijetko, gotovo nikada. Došao je do vrha svijeta - talentom, upornošću, trudom, znojem, ozljedama, odricanjima, teškom borbom. Dječak kojemu su četnici ubili djeda na kućnom pragu trošne kućice, a on je djetinjstvo proveo čuvajući koze na Velebitu, danas je nogometni kralj i ušao je u besmrtnost i vječnu povijest nogometa.

Tko bi, po Vama, trebao stajati iza dječaka koji je više bio gladan, nego sit? Sokrat? Platon? Aristotel? Dostojevski? Kardelj? Milka Planinc? Tko? Netko od Vaših idola koje nikada niste prežalili i tako se svojski trudite osporavati svaki hrvatski uspjeh?

I baš smo se došvercali do finala u Rusiji prije četiri godine? Kada je Bosanac Mario Mandžukić krvave, razbijene glave jurio terenom, ubijajući se do zadnje kosti? A Šime Vrsaljko, legavši na travnjak na hrvatsku zastavu zauvijek ovjekovječio kako se "gine" za svoju zemlju, a nakon toga se, gotovo kao poluinvalid od silnih ozljeda, povukao iz nogometa? Ili Dario Srna koji je prije toga u suzama svaku pobjedu posvećivao svojem bratu bolesnom od Downovoga sindroma, čije je ime istetovirao na prsimu, a djeda i baku zatkli su mu i zapalili četnici u Drugom svjetskom ratu?

S visoka kažete kako naši momci ne rade ništa na zaštiti ljudskih prava. Govorite to njima, koji dolaze iz obitelji u kojima su ih klali zbog toga što su druge nacije i vjere, baš njima to govorite? Jeste li se ikada zapitali koliko su novca donirali anonimno za sve potrebite, koliko humanitarnih turnira odigrali, ali ne vole se time hvaliti? Možete li se Vi time podići? Ili samo činjenicom da desetljećima sjedite u ugodnim foteljama i finim, sigurnim sinekurama, sipajući otrov i žuč, pod krinkom nekakve akademske zajednice, uživajući u svim blagodatima ove "ustaške države", koju tako zdušno ocrnjujete gdje god možete?

Čime se Vi dičite?

Profesore Puhovski, ne znate ništa o nogometu. Ni o tome što se događa u dušama Dalića, Modrića, Perišića, Gvardiola, Livakovića, Brozovića, Lovrena... da ne nabrajam dalje. Nemate pojma, a opet pametujete, srećom, poput elementarne ste nepogode, dođete i prođete pa padnete u zaborav. Dobivate medijskoga prostora više negoli oni koji stvaraju prave vrijednosti i pokušavaju ovu državu učiniti boljom. Ali, ako ona postane bolja, što ćete onda Vi, koga ćete tako s radošću omalovažavati?

Ako ne želite biti barem na trenutak dio naše sreće, jer znamo da nam zbog Vatrenih neće porasti ni plaće, ni mirovine, ni standard, ali barem ćemo nekoliko dana uživati odmaknuti od mračne svakidašnjice, nismo idioti, znamo gdje živimo, onda barem šutite. Istrpite da smo sretni. Neće Vam kruna pasti s glave, a uskoro i euri redovno dolaze na Vaš račun. Od države koju nikada niste željeli.

Andrea Latinović/direktно.hr

<https://www.dragovoljac.com/index.php/politika-i-drustvo/33161-pa-sto-i-ako-iza-luke-modrica-stoji-tudman-gospodine-puhovski>

VATRENI SU HRVATSKI 'BOJNI BROD'! - 2. DIO

Ponosni smo na naše Vatrene, a mene raduje da su ostvarili sve ono o čemu sam pisao u prvom dijelu ovog teksta o Hrvatskom 'Bojnom brodu':

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/33193-vatreni-su-hrvatski-bojni-brod>

Vjerujem da je poznato da sam ja Hrvat iz Boke kotorske, pa mi je kao Bokelju posebno draga čestitka iz moje Boke. Objavljena je na Radio DUX-u koji je nedavno dobio nagradu *Bogdan Radica* u Hrvatskoj:

ČESTITKA VATRENIMA PREDSJEDNIKA STRANKE HRVATSKE MANJINE U CRNOJ GORI:

Vuksanović - sretni smo i ponosni! Hvala Vatreni!

17. Prosinca 2022.

Adrijan Vuksanović, predsjednik Hrvatske građanske inicijative, reprezentativne stranke hrvatske manjine u Crnoj Gori, bivši zastupnik u crnogorskoj skupštini s hrvatske manjinske liste (bit će opet nakon sljedećih izbora, čvrsto vjerujemo) i ove godine kratko vrijeme ministar u vladi, poslao je večeras putem portala Radio Lux ovu čestitku:

Dragi Vatreni, hvala vam za radost koju ste nam priredili i što ste nas ponovno učinili ponosnima! Posvjedočili ste da se snagom zajedništva i domoljubljem ostvaruju veliki rezultati i dobivaju velike bitke. Vaš uspjeh nadilazi sportske okvire i govori o vrijednostima koje su važne za

svakoga pojedinca, jer pobijedili ste znanjem, hrabrošću i ustrajnošću.

Dragi Vatreni, svojim nastupom na najvećoj sportskom smotri pokazali ste čitavom svijetu da snaga nije u broju, već u srcu i vjeri. Kao takvi vi ste ohrabrenje za svakog čovjeka koji vodi svoje bitke daleko od očiju javnosti i pod teretom svakodnevice. Hvala vam što ste nadahnuli i nas u Crnoj Gori, koja se većeras raduje uspjehu prijateljske Hrvatske. Medalja koju ste osvojili je izazvala oduševljenje ne samo kod Hrvata, već i brojnih drugih crnogorskih građana.

Sretni i ponosni od srca vam čestitamo!

<http://www.radiodux.me/vijesti/drustvo/vuksanovic-sretni-smo-i-ponosni-hvala-vatreni>

<https://hrvatskonebo.org/2022/12/17/cestitka-vatrenima-predsjednika-stranke-hrvatske-manjine-u-crnoj-gori/>

Kao što ste vidjeli u spomenutom tekstu sam pisao o vezi Dalića i Tuđmana (Puhovski), ali sam ja u tu priču dodao i Ćiru Blaževića:

Ne vjerujem da je Dalić uspio pročitati moj tekst, ali kao da jest:

**DALIĆ: POSVEĆUJEM OVU MEDALJU ĆIRI
BLAŽEVIĆU**

“Ovo je medalja za cijeli hrvatski narod, za sve one koji nas prate u cijelom svijetu. Velika čestitka mojim igračima. I nakraju, posvećujem ovu pobjedu onome koji je sve ovo 1998. godine začeo. To je Miroslav Ćiro Blažević. Šefe ovo je za vas, vi ste sve počeli”, kazao je Dalić.

<https://kamenjar.com/dalic-posvecujem-ovu-medalju-ciri-blazevicu/>

**ĆIRO: MENE JE DALIĆ OSTAVIO NA ŽIVOTU JOŠ
MALO, POTVRDIO JE VELIKU ISTINU O
HRVATSKOJ**

“Jesam, sine moj, čuo sam njegove riječi, ganule su me jako. Mene je Dalić ostavio na životu još malo. Vidio sam što mi je Dalić poručio. Zahvalan sam mu na svemu, zahvalan sam mu na tome što je ponovno obradovao hrvatski narod. On je vodio ovu momčad hrabro kao što je Napoleon vodio svoju vojsku i tako opet potvrdio jednu istinu: Hrvatska je nogometna velesila, najveća na svijetu!”, poručio je Ćiro u razgovoru za Sportske novosti.

“Obradovali su cijelu naciju, sve su nas razdragali. Dalić i njegovi igrači napravili su sve nas sretnima do neba. Navijači su bili čudesni kao i sami igrači na terenu. Hrvatska danas može biti samo neizmijerno ponosna! Hvala ti, sine moj”, zaključio je Ćiro razgovor.

<https://narod.hr/sport/ciro-mene-je-dalic-ostavio-na-zivotu-jos-malo-potvrdio-je-veliku-istinu-o-hrvatskoj>

Spomenut će i moj članak:

VATRENI I STUDENTSKE STIPENDIJE U SISAČKOJ BISKUPIJI

<https://bezczenzure.hr/toptema/vatreni-i-studentske-stipendije-u-sisackoj-biskupiji/>

U njemu sam dao čestitku svog kolege iz Švedske Lars-Erika Perssona poslije pobjede nad Brazilom.

Došla je i nova:

Čestitamo što smo dva puta uspjeli uzeti medalju na svjetskom prvenstvu. Čudo, pogotovo s populacijom od 4,5 milijuna I., zasigurno, njihov slavni broj 9 dao je doprinos i podršku na nevjerojatan način.

Subject:Fwd: elemat

Date:Sat, 17 Dec 2022 22:13:08 +0100

From:Lars-Erik Persson

To:Sanja Varosanec, Josip Pecaric, Neven Elezovic,
Ivan Peric, Journal MIA

Congratulations that we two times succeeded to take medal in a world championship.

*I miracle, especially with a population of 4.5 miljon
And, for sure, their famous number 9 contributed and supported in a remarkable way*

Uz zahvalu Larsu sam samo spomenuo da nas je manje od 4 milijuna 😊

U spomenutom tekstu pišem i o knjizi *Matematika, pjesme i nogomet* (svom daru stipendistima Sisačke biskupije) u kojoj je niz tekstova o čuvenom sudjelovanju hrvatskog velikana Marka Perkovića Thompsona na dočeku Vatrenih prije četiri godine (sramoti političara u RH koji su to željeli onemogućiti pa mu je isključen i mikrofon). Mnogi su željeli vidjeti Thompsona i danas mada svi znamo da to njemu nije lako i to ne samo zbog činjenice da njegovu „Bojnu Čavoglave“ pjevaju u Ukrajini, a hrvatski političari se boje da bi je on mogao zapjevati na Jelačić placu:

<https://narod.hr/sport/tomasevica-pitali-bi-li-mu-smetalo-da-na-doceku-vatrenih-nastupa-thompson-evo-sto-je-rekao>

Ipak mnogi političari u svijetu kliču SLAVA UKRAJII, a istovjetan hrvatski domoljubni pozdrav ZA DOM SPREMNI hrvatski ne smiju jer bi time pokazali svjetskim moćnicima da ne žele biti sluge. A za to nemaju ni hrabrosti ni volje, ili im je svjetonazorski daleko domoljublje.

A na Thompsonovom facebooku je niz poruka Vatrenima i o Vatrenima. Evo zadnje:

Marko Perković Thompson 17h

ČESTITKE BRONČANIM VATRENIMA! 🥇🔥🇭🇷

"...Podignimo sve tri boje, zagrimo se pred svima. Neka vide da nas ima..."

YOUTUBE.COM

Thompson & prijatelji - Lijepa li si

Slušatelji Narodnog odabrali - Lijepa li si NAJLJEPŠA
DOMOLJUBNA P

<https://www.facebook.com/marko.perkovic.thompson/>

Josip Pečarić

THOMPSON I VATRENI DANAS (VATRENI SU HRVATSKI 'BOJNI BROD' - 3. DIO)

Thompsona sam spominjao i u prvom dijelu ovog teksta.

Naglasak je bio na hrvatske debile kako je – zapravo - sam sebe predstavio jedan od komentatora:

Meni je posebno drago kada vidim kako neki od ovih o kojima piše Dijanović nazivaju druge imenima koji zapravo pripadaju njima samima:

<https://narod.hr/sport/dezulovic-ne-volim-hrvatsku-reprezentaciju-jer-su-mali-debili-doveli-thompsona-da-im-pjeva>

Međutim Puhovski je doista dobro povezao Dalića i Tuđmana. Ipak on dobro zna da i Vatreni i Tuđman čine Hrvate ponosnima, kao što je to isto Dežulović shvatio kad je u pitanju veza Vatrenih i Thompsona o čemu sam pisao u tekstu: VATRENI I STUDENTSKE STIPENDIJE U SISAČKOJ BISKUPIJI

<https://bezcenzure.hr/toptema/vatreni-i-studentske-stipendije-u-sisackoj-biskupiji/>

Priča o kojoj sam pisao u jednoj od knjiga koje sam darovao Sisačkim studentima zanimljiva je i danas:

<https://narod.hr/sport/tomasevica-pitali-bi-li-mu-smetalo-da-na-doceku-vatrenih-nastupa-thompson-evo-sto-je-rekao>

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/33193-vatreni-su-hrvatski-bojni-brod>

Spominjaо sam ga i u drugom dijelu:

U spomenutom tekstu pišem i o knjizi Matematika, pjesme i nogomet (svom daru stipendistima Sisačke biskupije) u kojoj je niz tekstova o čuvenom sudjelovanju hrvatskog velikana Marka Perkovića Thompsona na dočeku Vatrenih prije četiri godine (sramoti političara u RH koji su to željeli onemogućiti pa mu je isključen i mikrofon). Mnogi su željeli vidjeti Thompsona i danas mada svi znamo da to njemu nije lako i to ne samo zbog činjenice da se njegovu „Bojnu Čavoglave“ pjevaju u Ukrajini, a hrvatski političari se boje da bi je on mogao zapjevati na Jelačić placu:

<https://narod.hr/sport/tomasevica-pitali-bi-li-mu-smetalo-da-na-doceku-vatrenih-nastupa-thompson-evo-sto-je-rekao>

Ipak mnogi političari u svijetu kliču SLAVA UKRAJII, a istovjetan hrvatski domoljubni pozdrav ZA DOM SPREMNI hrvatski ne smiju jer bi time pokazali svjetskim moćnicima da ne žele biti sluge. A za to nemaju ni hrabrosti ni volje, ili im je svjetonazorski daleko domoljublje.

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/33246-vatreni-su-hrvatski-bojni-brod-2-dio>

I dok sam ja ukazivao na strah sluganskih političara u RH od Bojne Čavoglave Vatreni su je pjevali na povratku kući:

**Brončani Vatreni u avionu zapjevali BOJNA
ČAVOGLAVE od Thompsona**

Snimak sa leta iz aviona na putu iz Dohe u Zagreb, brončani hrvatski reprezentativci zapjevali legendarni hit Marka Perkovića Thompsona uz koji se branila Hrvatska tijekom Domovinskog rata. Vjerojatno je snimak nastao tijekom leta iznad Srbije, budući da je putovao ovom rutom

<https://www.youtube.com/watch?v=jor35OFqaLM>

VIDEO 'Vatreni' su u avionu iz petnih žila pjevali Thompsona

Piše 24satnedjelja, 18.12.2022. u 22:40

Foto: čitatelj 24sata

I tijekom petosatnog leta iz Dohe u Zagreb nije bilo odmora za hrvatske nogometne reprezentativce. Dobili smo snimku na kojoj se vidi kako dobro raspoloženi pjevaju "Čavoglave"

<https://www.24sata.hr/sport/video-vatreni-su-u-avionu-iz-petnih-zila-pjevali-thompsona-880581>

VATRENI SU I U ZRAKOPLOVU PJEVALI THOMPSONA – OVAJ PUT ‘ČAVOGLAVE’

<https://narod.hr/sport/vatreni-su-i-u-zrakoplovu-pjevali-thompsona-ovaj-put-cavoglave>

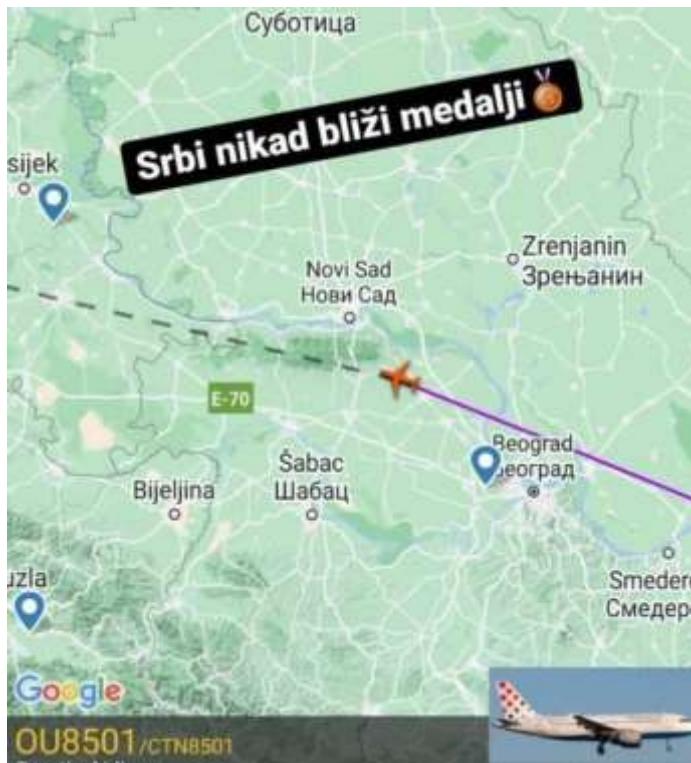
Nadam se da je jasno koliko su mi drage takve vijesti. Ipak sam o Thompsonu napisao sam ili kao suautor knjige:

1. M. Kovačević i J. Pečarić, Thompson u očima hrvatskih intelektualaca – Bilo je i to jednom u Hrvatskoj, Fortuna,Zagreb, 2008.
2. J. Pečarić, Hajka na Thompsona, Zagreb, 2012.
3. J. Pečarić, Thompson – pjesmom za Hrvatsku, Zagreb, 2017. Str. 409.
4. J. Pečarić, 'Bojna Čavoglave' / Thompsonofobija, Zagreb, 2022. str. 404.

Davno sam napisao, a svojevremeno je prenio i Thompsonov portal, kako se Srbima i njihovim slugama u Hrvatskoj LEDI KRV kad čuju Bojnu Čavoglave.

Zato sam se uplašio za njihovo zdravlje kad sam video da su tamo negdje iznad Beograda Vatreni pjevali upravo Bojnu:

PLAKANJE OD SMIJEHA / Vučić na mrežama dobio najurnebesniji odgovor na bahato komentiranje Vatrenih: 'Srbi nikad bliži medalji'

<https://net.hr/danas/svijet/ekipa-na-twitteru-odgovorila-aleksandru-vucicu-zbog-komentara-vatrenih-srbi-nikad-bliži-medalji-d12a8442-7f1f-11ed-aadf-8a1d796e6c08>

Doista je ova nova definicija kako su mrzitelji Thompsona zapravo debili doista dobro pogodena jer što više pokušaju i zakonima zabraniti ZDS kojom počinje Bojna to je ona značajnija. Prepjevali su je i u Ukrajini:

Najnovija verzija ukrajinske BOJNA ČAVOGLAVE | Detcom - Солдати з України (2022.)
202,727 views Jun 22, 2022

Na ukrajinskom radiju "ROKS" sa sjedištem u Kijevu, u eteru je premijerno puštena pjesma Солдати з України (Ukrajinski vojnici) koja je originalan prepjev pjesme Bojna Čavoglave, dragovoljca i branitelja Domovinskog rata te najpopularnijeg glazbenika u Hrvatskoj - Marka Perkovića Thompsona. Na ovu ideju došao je ukrajinski branitelj Daniel, pripadnik 206. bataljuna, koji je sa svojim suborcima pjesmu prilagodio trenutnim okolnostima - obrani Ukrajine od ruske invazije. A prije nego je puštena u eteru radiopostaje, voditelj je napomenuo kako se radi o izvornoj pjesmi Thompsona koji je svoju zemlju branio tijekom velikosrpske i JNA agresije 1991. godine. Link:

<https://cutt.ly/1KbEN5J>

<https://www.youtube.com/watch?v=Amo3Ut4zt1M>

Više o Ukrajincima i Thompsonu vidjeti u mojoj knjizi:

J. Pečarić Za dom spremni i Slava Ukrajini,
dragovoljac.com, 2022.:

<https://www.dragovoljac.com/index.php/pecaric/30156-za-dom-spremni-i-slava-ukrajini>

Sigurno je velika zasluga svih 'debila' u RH što ZDS uzvikuju na nogometnim stadionima ne samo u RH:

ČESTITKE | Nezapamćena atmosfera i veliki uspjeh hrvatskog nogometnog kluba u Australiji

<https://www.youtube.com/watch?v=4BAVCllwoU8>

Na dočeku poslije srebra Thompson je zapjevao „Lijepa li si“:

Thompson i nogometari pred 500.000 Hrvata pjevaju 'Lijepa li si' u Zagrebu!

https://www.youtube.com/watch?v=ztfy_YWk5aA

Skandal je nastao kada je Luka Modrić, najbolji nogometar na tom svjetskom prvenstvu zamolio Thompsona da zapjeva pjesmu 'Geni kameni'. Isključili su mu glazbu!

"Geni geni kameni" bez glazbe zajedno. Doček Vatrenih na Trgu bana Jelačića. video DjNj

https://www.youtube.com/watch?v=gqw_AJD1dbA

Thompsona nije bilo fizički na ovom dočeku. Ali kao što sam komentirao u dva prethodna teksta bilo ga je i prije dočeka ali i na samom dočeku i to na sličan način kao prije četiri godine. Samo se sada za to pobrinuo Lovren koji je – bez glazbe – zapjevao pjesmu koju je prije četiri godine uz glazbu pjevao Thompson. Sada je voditeljica prekinula Lovrena:

Lovren zapjevao Thompsona na dočeku, komentatori

ljuti na voditeljicu: 'Otela mu je mikrofon'

18. prosinca 2022. u 23:50

Tijekom dočeka za Vatrene velike ovacije dobio je i branič Dejan Lovren, koji je pred gomilom okupljenih zapjevao "Lijepa li si" Marka Perkovića Thompsona.

Ali onda ga je voditeljica programa Iva Šulentić prekinula, što su primjetili na društvenim mrežama.

"Bitno da je voditeljica Iva Šulentić brže-bolje otela Lovrenu mikrofon iz ruku. Ma kako li se samo dogodio takav propust?" pišu neki komentatori.

Ipak, kasnije je Thompsona pjesma izvedena od Klape 'Sveti Juraj' – HRM.

<https://narod.hr/sport/lovren-zapjevao-thompsona-na-doceku-komentatori-ljuti-na-voditeljicu-otela-mu-je-mikrofon>

Vatreni spasili doček: Pjevala se i neslužbena himna reprezentacije – Thompsonova 'Lijepa li si'

18. prosinca 2022. u 20:55

Hrvatska je u nedjelju dočekala nogometnu reprezentaciju koja se sa svjetskog prvenstva u Dohi vraća s brončanom medaljom , a središnje slavlje održalo se na zagrebačkom Trgu bana Jelačića.

21.10

Završio je doček

21.00

Ipak nije moglo bez želje Vatrenih – pjevala se Thompsonova ‘Lijepa li si’. Usljedila je i želja izbornika Zlatka Dalića ‘Croatio iz duše te ljubim’

20.56

Na kraju se pjeva još ‘Moja domovina’

20.55

Još nekoliko igrača se obratilo okupljenima, a kad je na pozornicu stupio Mateo Kovačić zapjevao je Thompsonovu pjesmu ‘Pukni puško’.

(...)

20.36

Lovren je uzeo mikrofon i zapjeva Thompsonovu 'Lijepa li si', a reprezentacija i navijači su nastavili s njim. Međutim, voditeljica je to vrlo brzo prekinula i nastavila dalje
<https://narod.hr/sport/grad-objavio-rutu-kojom-ce-vatreni-proci-zagrebom>

LEGENDARNO / Lovren pred 100.000 ljudi poveo Thompsonov hit na dočeku bronce u Zagrebu

Veličanstven doček uz hit 'Lijepa li si' Marka Perkovića Thompsona u Zagrebu pred stotinu tisuća ljudi povodom osvajanja brončane medalje u Katru Hrvatske nogometne reprezentacije

<https://www.youtube.com/watch?v=pk1NKXwiGz4>

Na portalu HKV-a možete poslušati

PREDIVNO / RATNA MORNARIČA, IGRAČI I 100.000 LJUDI PJEVAJU THOMPSONOV HIT U ZAGREBU NA DOČEKU BRONCE

Predivno zajedništvo svih Hrvata uz Thompsonov hit Lijepa li si u izvedbi klape 'Sveti Juraj' Hrvatske ratne mornarice, nakon što su Vatreni osvojili brončanu medalju na Svjetskom prvenstvu u Katru. A prije toga Mateo Kovačić i 'Pukni puško', baš kao i 2018. nakon srebrne medalje sa Svjetskog prvenstva iz Rusije

<https://www.youtube.com/watch?v=swJrUEwH79o&t=275s>

I na Thompsonovom portalu imamo izvedbu klape 'Sveti Juraj' Hrvatske ratne mornarice:

Marko Perković Thompson 10h

Lijepa li si u izvedbi Klapa "Sveti Juraj"- HRM i naših Vatrenih - Trg bana Josipa Jelačića 18. 12. 2022. doček hrvatske nogometne reprezentacije

<https://www.facebook.com/marko.perkovic.thompson/>

Hoćemo li doznati je li taj završetak bio planiran ili ga nam je podarila voditeljica koja je prekinula izvedbu Lovrena i ostalih Vatrenih?

Međutim zabavna je spoznaja kako se Srbima ledi krv u žilama zbog samog Thompsona i njegove pjesme 'Pukni puško'. Moramo priznati da se za to ne možemo čuditi onima koji su zbog puške u hrvatskim rukama postali zečevi <https://narod.hr/sport/velikosrbi-divljaju-jer-hrvatska-reprezentacija-voli-thompsona>

Vjerojatno vam ovaj tekst ne bih pisao da sam malo pričekao i pogledao kako je o 'debilima' i ostalome iz ovog teksta pisao Zvonimir Hodak. Ali nadam se da ste ovaj moj komentar ipak pročitali pa vam u Prilogu mogu dati Hodakov tekst.

Josip Pečarić

PRILOG

HODAK: ‘NAROD SE NIJE TAKO RADOVAO NI KAD JE TITO UMRO!’

19/12/2022

Katar je ovih mjesec dana bio centar svijeta. Osobito ako svijet broji oko tri milijuna i 800 tisuća sretnika. Sretnici su “riknuli” od sreće kad su u petak 16. prosinca doznali da utakmicu s Marokom sudi arapski sudac iz Katra. K’o da susret Hrvatska-Srbija sudi “sudija” iz Banja Luke.

Bolje bi bilo da FIFA igra na sigurno pa da je opet delegirala Danijela Orsata. On je već “zasr’o”... No, nemojmo biti zlobni i sitničavi. Fudbal ujedinjuje narode. Za nogomet nisam siguran. Vožd srpskog (polu)sveta odnosno Aca Vučić kliče urbi et orbi: “Navijat ēu protiv Hrvata, svim srcem za našu braću Marokance”. Uz Vučića i naši “vučići” Vedrana Rudan, Bora Dežulović, Ante Tomić, Pofuk, Gera, Pupi, Jurica, iznenada su valjda posvojili oko 35 milijuna Marokanaca. Dobro da za treće mjesto ne igramo protiv

Kine ili Indije. Bora Dežulović je jasan k'o boza: "Ne volim hrvatsku reprezentaciju jer su mali debili doveli Thompsona da im pjeva". Davno sam gledao genijalni Šijanov film: "Tko to tamo peva". Bilo je to osamdesetih. Ne sjećam se da su u njemu igrali Rudanica, Dežulović, Pupi... ali nekako sam siguran da sam ih vidio u onom legendarnom autobusu s Pavlom Vujisićem.

Uglavnom, subota je bila "To be or not to be" pa makar nam sudili Vulin, Rudanica i Ante Tomić kao pomoćni suci. Značaj posjeda lopte je Joško Jeličić plastično objasnio na HRT-u: "To je kao kad za šankom zabavljaš ženu do pet sati ujutro, a onda dođe drugi pa ona ode s njim". Ti si bio u posjedu do pet, a drugi je realizirao. Ivica Granić k'o i obično pogarda bit problema. VAR je Ivica preveo kao VARanje. Jedan VAR vrijedi za tzv. velike, a kad se potkradaju mali, kao recimo Hrvatska, onda se uključuje druga tehnologija. Za razliku od pet dosuđenih penala za Argentinu, za nas je dosuđen samo jedan. I taj je VARanje poništilo. Krade se u Katru, krade...

Na "ovim prostorima" se budno prate uspjesi naših naroda i narodnosti. Srbe se i dalje podcjenjuje. Vulgarni nacionalizam ne poznae granice. Zato su nam granice oduvijek problem. Marija Zdenka Malika otkriva Ameriku pa odmah šalje novost u svijet: "Srbi nikada nisu izgubili u četvrtfinalu, polufinalu i finalu Svjetskog prvenstva!". Kad čovjek malo razmisli, Marija je stvarno u pravu! Do kada će komšije imati snage da tu sjajnu tradiciju održe i izdrže, e to zaista ne znam. Ali ja im želim da i dalje ustraju. Tu im neće pomoći ni braća Marokanci s obzirom da su izgubili polufinale od srpskih ljubimaca Francuza.

Kako bi rekli u Večernjaku "pravi rašomon". Kako, recimo, objasniti strancu kojem je nogomet zadnja rupa na svirali, a koji igrom slučaja gleda tekmu Francuska-Maroko, da je bijelačka ekipa iz Afrike, a crnačka iz Francuske. To zbilja

stvara kaos u glavama širom EU-a. Bijeli iz Afrike demonstriraju Parizom i Bruxellesom zbog pobjede crnih iz Europe. Pale automobile, šoraju policajce, jako su ljuti na crne. Jadni afrički bijelci, opet ih Europljani ugnjetavaju, ali sada su ugnjetači crni. Ah, taj rasizam!

Plati pa se rugaj. Danas se rugaju oni koji još nisu platili. Ali će brzo platiti...

Ni kod nas se ne zna tko piće, ali se zna tko plaća. Čitam na fejsu “fak(ing) news”. Javljam da je Tomašević odlučio platiti Thompsonu samo da ne pjeva na dočeku Vatrenih. S druge strane, Prljavom kazalištu nitko ne garantira da će im platiti ako budu pjevali. Kad smo već kod pjevanja, netko mi je poslao na Facebook moju fotografiju sa sljedećim tekstom: “Croativ.net. Zvonimir Hodak: netko bi rekao, doći će vrijeme da će Vučić pjevati Čavoglave, i to na albanskom”. Kad danas vidite kako bijela momčad igra za Afriku, a crna za Europu, onda nije samo u sferi imaginacije da Vučko jednom malo zapeva...

Svadaju se dva Srbina prije tekme Hrvatska-Argentina za koga će navijati.

“Pa za Argentinu, razume se”. “Čoveče, jesi li ti bre normalan, pa tamo ima više ustaša nego u Hrvatskoj”.

Političari su pohrlili u Katar, uvjereni da će donijeti sreću repki, kao što su usrećili narod. Koju radost i sreću su nam podarili naši momci kad su pobijedili i eliminirali sa Svjetskog prvenstva nogometnog diva Brazil. Oni su bili sigurno jedan od glavnih favorita za osvajanje naslova prvaka Svjetskog prvenstva. Kažu na fejsu da se narod nije tako radovao ni kad je Tito umro! Bilo je još zgodnih zafrkancija na fejsu kao npr. ovaj pragmatični oglas: “Mijenjam ulazak u Schengen za broncu sa Svjetskog prvenstva”.

Zbog masovnog odlaska na Svjetsko prvenstvo broj radnika u Hrvatskoj se drastično smanjio. Broj neradnika ostao je isti.

Upravo se dogodilo!!! Slapovi sreće! Hrvatska-Maroko 2:1!!! Još jedna brončana medalja zlatnog sjaja. Osvojena na njihovom terenu, s njihovim sucem. Nije im pomogao ni Vučić, ni njegova “braća” Marokanci. Varali su nas gdje su stigli. Protiv Argentine su izmislili penal protiv nas. Protiv Maroka su nam ukrali jedanaesterac. Prekršaj marokanskog igrača nad Gvardiolom u kaznenom prostoru zaslužuje po svim sudačkim pravilima najstrožu kaznu. To je bio penal za nas, čist k'o suza! Ali “iskusni” marokanski sudac se sjetio svoje obitelji i zviždaljka mu je ispala iz ruke. Poštenije prvenstvo organizirala bi i Picciotterija, famozna mafija u Kalabriji. To ti je tako kad si mali narod. Nama je tako pak kroz čitavu našu povijest. Bacali nas u jame, zakopavali duboko u zemljу, ali su zaboravljali da smo mi kao sjeme. Što nas dublje zakopaju, to mi brže ponovno niknemo.

Sve im je rekao otvoreno, pa su ga zatvorili...

Za Mariju Zdenku Maliku samo podsjetnik: Srbija je tri puta sudjelovala na svjetskim nogometnim prvenstvima. Do sada bez ijedne medalje. Mi imamo toliko medalja koliko puta su oni do sada sudjelovali. A koliko puta smo mi sudjelovali? Da vas čujem! Ja znam... šest puta, a tri medalje!

Zamislite “mizantropsku egzistencijalnu mučninu” Sandi Blagonića i Bora Dežulovića koji strepi da “mali debili” ne pozovu opet Thompsona na pozornicu, ili Vedrane Rudan koja je tužna i ružna. Naši “fudbaleri” su opet probudili nacionalni ponos i raspametili navijače, a ona opet nije ništa osjetila. Uglavnom, mali “debili” se vesele i ogroman dio naroda s njima, a veliki debili tuguju. Jugo-debili su duboko razočarani. Javio se jedan takav, Darko Antolić, naravno s

lažnog profila: "Vaš Livi je ustaško smeće koje urliče Thompsonove ustaške budnice. Sramota za civilizaciju. K'o i ostala smeća iz repke. A takve dočekujete pa ste i sami takvi, sramota civilizacije". "Civilizator" bljuje mržnju na sve one koji se raduju i osjećaju ponos Hrvatske. Tip je došao ravno iz opanaka pa otkrio da može svoju mržnju ispljunuti na fejsu. Naravno, dok Hrvatska ne usvoji praksu mnogih normalnih zemalja da se svatko može javiti na društvenim mrežama, ali samo sa svojim pravim podacima, tj. imenom i prezimenom, dotle će jugo-debili nastaviti nekažnjeno plasirati svoje unitarističko smeće.

Tu ni Tomašević ne bi mogao uvesti reda. Doček je bio veličanstven, ne zbog programa koji nam je pripremo Gradonačelnik, već zbog veselja i ponosa svih onih mladih i starijih koji su nas u ovo prohladno vrijeme grijali svojim toplim srcima i oduševljenjem. Na žalost ni ovaj puta neće biti Thompsona, vjerojatno zbog zdravstvenih problema u obitelji. Ali on je u srcima igrača, njegove se pjesme pjevaju posvuda, a vi orjunaši cmizdrite, kmećite i rokćite koliko vas volja. Možete tugovati naredne četiri godine.

Sasvim je očekivano da je plasman Vatrenih na Svjetskom nogometnom prvenstvu rastužio mnoge jugo-nostalgičare diljem Lepe njihove. Portali Blic.rs., Kurir.rs, Indeks.hr... ne mogu sakriti nelagodu. Rastužio je i ekstremno lijevu intelektualnu "elitu" u Hrvatskoj na čelu sa Sandijem Blagonićem, Puhovskim, Tomićem, Gerovcem, Katom Peović... No, još ne znamo što sve kažu "inostrani" izvjestitelji i kakvo je njihovo duševno stanje nakon našeg plasmana na treće mjesto na svijetu. Međutim, možemo samo jednom pogađati što o tom hrvatskom "ispadu" javljaju tzv. "neutralni" izvjestitelji iz Hrvatske. Za DW ili Deutsche Welle dopisnik je Jovan Vukosavljević; za Algemeine Zeitung – Stevo Krivokuća; za The Guardian – Aleksandar Holiga; za Switzerland News – Željko

Peratović; za Associated Press – Dušan Stojanović; za El País – Svetlana Milosavljević; za BBC – Srboljub Životinjović; za CNN – Petar Štefanić; za Politiku – Vojislav Maco; za New York Times – Dean Jović; za TV France – Ivo Goldstein; za Washington Post – Žarko Puhovski; za Corriere della Sera-Slavenka Drakulić... Evo kompetentnih, objektivnih, dobronamjernih, hrvatskih ambasadora u "ceo svjet". Oni su naš prozor u svijet, možda najviše u "srpski svet". Što god ti ljudi, slučajno ili ne, loše napišu u Hrvatskoj, kad god pokušaju plasirati neki novi "ustašluk" na utakmicama repke, koncertima... odmah se javljaju naši "crni anđeli" poput Dežulovića, Vedrane Rudan, Tomića, Jurice Pavičića, Branimira Pofuka... naravno, u obranu mlade države koja je nastala u tvrdoj borbi...itd. Kako bi rekla legendarna Tanja Torbarina "Moš' mislit". Tako je to kad novinar postane makro sam sebi.

Priča se da kad su Bora Dežulović, Ante Tomić i Vedrana Rudan pozvani na sud, sudac je odmah sve priznao!

A sada pozdrav nogometu. Približavaju se tradicionalni praznici, Božić i Nova godina. Blagdanski ugođaj se već debelo osjeća na ulicama gradova i mjesta diljem Hrvatske. Prigoda je to, uz nogometni uspjeh naše repke, da ljudi bar na kratko zaborave svoje svakodnevne brige, probleme i neizvjesnost koja nas očekuje iduće godine. Čim stigne, prvo će Pupi "lomiti lebac" s novčićem, politički "vjernici" će mu i dalje vjerovati, a ni jedan ateist neće odbiti božićnicu. I tako će život bez Katra krenuti dalje. Droga zvana nogomet je potrošena, nema više "zelene trave i bijelih linija". Knjige, umovi i kišobrani služe samo ako ih otvorite...

U životu svakog političara važne su samo dvije stvari. Prva je novac, a druge se ne mogu sjetiti. Možda moć...

Nastavlja se stara priča, ali nova serija “Sve hrvatske sramote”. Hrvatska je postala jedina zemlja EU-a i NATO-a koja je odbila prihvati obuku ukrajinskih vojnika. Država u kojoj agresor sudjeluje kao partner vladajućoj stranci može sebi dozvoliti ovu sramotu. Pomoć Ukrajini je civilizacijsko pitanje. Jesi li na strani agresora ili žrtve? I sad smo k'o fol sigurni da će nas Putin ostaviti na miru. Moš' mislit! Ima u komšiluku netko tko k'o zapeta puška čeka zeleno svjetlo od Vladimira, Vladimirovića. Netko tko se godinama sustavno naoružavao iz Rusije i Kine. Onaj koji nam je već poslao poruku mira i tolerancije o tome da su granice tu da se "menjaju". Mi smo zaista zemlja koja kao da živi u oblacima. Sad nema Tuđmana kojem nikada nisu oprostili pobjedu u Domovinskom ratu. Tuđman koji je bio politički faraon. Mnogi se zavaravaju našim članstvom u NATO savezu. Sjetite se slučaja Cipar. Bio je u cijelosti grčki i to kad je Grčka već bila članica NATO saveza. Onda je jednog lijepog sunčanog dana turska vojska pripojila pola Cipra Turskoj. Turci su također članovi NATO-a pa je, narodski rečeno, vuk po tko zna koji put pojeo magare. Uostalom, živi bili pa vidjeli... Nadam se da se jednog dana nećemo crveniti zbog ovog diplomatskog sljepila.

Davno je Oscar Wilde napisao: "Moći pocrvenjeti u pravi čas zna biti vrlo korisno".

Zvonimir Hodak/Direktно.hr

<https://kamenjar.com/hodak-narod-se-nije-tako-radovao-ni-kad-je-tito-umro/>

<https://bezczencure.hr/vlad/thompson-i-vatreni-danas/>

KNJIGA 'BOJNA ČAVOGLAVE' / THOMPSONOFOBIJA

Poštovana gospodo predsjednici,
Poštovana gospodo ministru,
Poštovane kolegice akademkinje i kolege akademici,

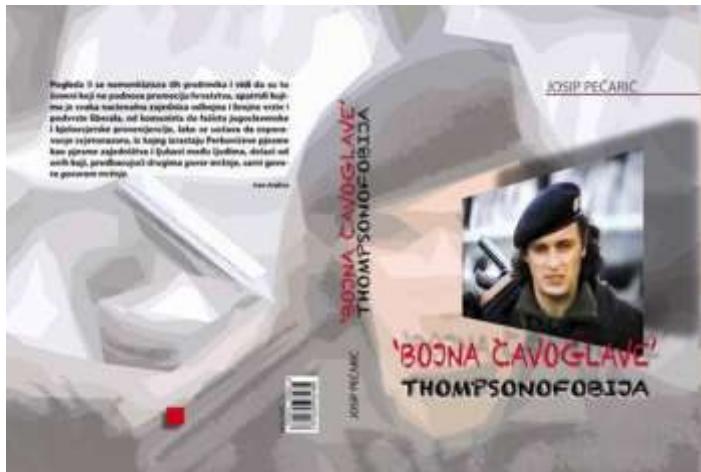
Uvjeren sam da ste svi vi ponosni na Domovinski rat u kome su hrvatski branitelji vođeni HRVATSKIM predsjednikom akademikom Franjom Tuđmanom. Posebnu ulogu u Domovinskom ratu imala je pjesma 'Bojna Čavoglave' kojoj je posvećena knjiga:
J. Pečarić, 'Bojna Čavoglave' / Thompsonofobija, Zagreb, 2022. str. 404.

Ono što je jasno samo po sebi moja supruga i ja smo ponosni na prijateljstvo s autorom te pjesme koja je ledila krv u žilama srbo-četničkim naci-fašističkim agresorima i onima u Hrvatskoj koji su se nadali njihovoj pobjedi.

Vidimo da zato mnogima u Hrvatskoj smeta ta pjesma koja ih stalno podsjeća na taj poraz i na činjenicu da u sebi nosi poruku da su Hrvati spremni braniti svoj dom i Domovinu.

Priglupo se – valjda – nadaju da će zabranom pjesme i pozdrava kojim ona počinje u budućnosti uspjeti i pobijediti Hrvate i da neće doživjeti tako strašan genocid kao u Domovinskom ratu kada su hrvatski branitelji od njihovih hrabrih boraca napravili zečeve, kako ih je 'pohvalio' sam Slobodan Milošević.

Josip Pečarić

Subject:SV. TRIPUN

Date:Sun, 13 Feb 2022 16:10:33 +0100

From:Josip Pecaric <pecaric@element.hr>

Dragi prijatelji,

Vjerojatno ste se iznenadili što sam vam prošli put poslao obavijest o mojoj novoj knjizi '*BOJNA ČAVOGLAVE' / THOMPSONOFOBIJA*

Pod naslovom SV. TRIPUN. Onima kojima je pismo bilo upućeno išao je i komentar:

Naravno nije riječ o sv. Tripunu.

Mala šala jer me se u Saboru prozivalo iz Akademije zbog ZDS i Peticije kojom je branjena pjesma 'Čavoglave' - prozivan jer sam rođen u Socijalističkoj (!?) Republici Crnoj Gori pa im je valjda i katedrala i bazilika sv. Tripuna već pravoslavna i pripada nekima ljubljenoj SPC.

:)

Današnja obavijest je doista vezana za Sv. Tripuna:

PROSLAVA 150. OBLJETNICE SV. TRIPUNA U SPLITU

12/02/2022

Ante B

Foto: Hina

U organizaciji hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809, u Hrvatskom pomorskom muzeju u Splitu u petak navečer svečanom je akademijom započelo obilježavanje 150. obljetnice blagdana sv. Tripuna u tom gradu.

Na svečanosti u ime predsjednika Vlade sudjeluje i ministar vanjskih Gordana Grlić Radman koji će u nedjelju biti i na misi u katedrali sv. Duje, a uoči svečane akademije rekao kako je riječ o izuzetno važnom hrvatskom nacionalnom i kulturnom događaju.

Podsjetio je kako je splitska bratovština bokeljske mornarice najstarija bratovština izvan Kotora, odnosno u Hrvatskoj, a nakon nje su se osnovale ostale u Dubrovniku, Zagrebu i Puli.

Ona promiče hrvatsku tradiciju, ima svoj nacionalni kulturološki kod, tradicijsku odoru, jedno vrelo hrvatske kulture Boke Kotorske zaljeva hrvatskih svetaca. Bitno je da su kroz stoljeća sačuvali hrvatsku kulturnu baštinu, jezik, tradiciju, a to je ono što zблиžava Hrvatsku s Bokom Kotorskog koja će uvijek ostati dio hrvatske kulture i baštine, kazao je ministar Grlić Radman.

Grlić Radman: Hrvatska u Crnoj Gori mora snažiti hrvatsku zajednicu

Nastavio je, da Hrvatska u Crnoj Gori mora snažiti hrvatsku zajednicu podsjetivši kako je u toj zemlji 6021 registrirani Hrvat, dok je u Hrvatskoj oko deset tisuća Bokelja. Smatra da Hrvatska treba pomoći kako bi Bokelji ostali na svojim ognjištima. Boka Kotorska je prekrasan kraj, drži ministar i dodaje da Hrvatska može djelovati kroz nastavni program i u školskoj djeci osnažiti sjećanje i znanje da Hrvati žive izvan Hrvatske.

Tripundanske svečanosti i Kolo svetog Tripuna tisućljetna su tradicija bokeljskih Hrvata koja se brojnim iseljavanjem prenijela i ustalila na tlu Hrvatske gdje je prva proslava svetog Tripuna zabilježena još 1873. godine u Splitu, rekao

je novinarima predsjednik splitskog ogranka Hrvatske bratovštine bokeljske mornarice Luka Perković. Te svečanosti i kolo sv. Tripuna kao tradicija bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj imaju svojstvo nematerijalnog dobra na Listi zaštićenih kulturnih dobara RH, napominje Perković.

Tripundanske svečanosti su za nas bokeljske Hrvate suštinski važne, to je dio našeg identitetskog koda. Mi kao bokeljska mornarica čuvamo uspomenu na njihovu slavnu prošlost i na slavna djela Hrvata koja je Boka Kotorska dala, te na svece Bokakotorskog zaljeva. Naš sv. Tripun je zaštitnik grada Kotora i slaveći njega slavimo Boga, a vrijednosti koje je taj svetac živio putokaz su nam kako živjeti danas i sutra, izjavio je Perković.

Uz današnju svečanu akademiju u Hrvatskom pomorskom muzeju Split za nedjelju je u 10.30 sati ispred zgrade HNK predviđeno postrojavanje Bokeljske mornarice, a potom u 11 sati misno slavlje u katedrali sv. Dujma kojeg će predvoditi splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u susavlju s kotorskim biskupom mons. Ivanom Štironjom.

U organizaciji hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809, u Hrvatskom pomorskom muzeju u Splitu u petak navečer svečanom je akademijom započelo obilježavanje 150. obljetnice blagdana sv. Tripuna u tom gradu.

Na svečanosti u ime predsjednika Vlade sudjeluje i ministar vanjskih Gordan Grlić Radman koji će u nedjelju biti i na misi u katedrali sv. Duje, a uoči svečane akademije rekao kako je riječ o izuzetno važnom hrvatskom nacionalnom i kulturnom događaju.

Podsjetio je kako je splitska bratovština bokeljske mornarice najstarija bratovština izvan Kotora, odnosno u Hrvatskoj, a nakon nje su se osnovale ostale u Dubrovniku, Zagrebu i Puli.

Ona promiče hrvatsku tradiciju, ima svoj nacionalni kulturološki kod, tradicijsku odoru, jedno vrelo hrvatske kulture Boke Kotorske zaljeva hrvatskih svetaca. Bitno je da su kroz stoljeća sačuvali hrvatsku kulturnu baštinu, jezik, tradiciju, a to je ono što zблиžava Hrvatsku s Bokom Kotorskog koja će uvijek ostati dio hrvatske kulture i baštine, kazao je ministar Grlić Radman.

Grlić Radman: Hrvatska u Crnoj Gori mora snažiti hrvatsku zajednicu

Nastavio je, da Hrvatska u Crnoj Gori mora snažiti hrvatsku zajednicu podsjetivši kako je u toj zemlji 6021 registrirani Hrvat, dok je u Hrvatskoj oko deset tisuća Bokelja. Smatra da Hrvatska treba pomoći kako bi Bokelji ostali na svojim ognjištima. Boka Kotorska je prekrasan kraj, drži ministar i dodaje da Hrvatska može djelovati kroz nastavni program i u školskoj djeci osnažiti sjećanje i znanje da Hrvati žive izvan Hrvatske.

Tripundanske svečanosti i Kolo svetog Tripuna tisućljetna su tradicija bokeljskih Hrvata koja se brojnim iseljavanjem prenijela i ustalila na tlu Hrvatske gdje je prva proslava svetog Tripuna zabilježena još 1873. godine u Splitu, rekao je novinarima predsjednik splitskog ogranka Hrvatske bratovštine bokeljske mornarice Luka Perković. Te svečanosti i kolo sv. Tripuna kao tradicija bokeljskih Hrvata u Hrvatskoj imaju svojstvo nematerijalnog dobra na Listi zaštićenih kulturnih dobara RH, napominje Perković.

Tripundanske svečanosti su za nas bokeljske Hrvate suštinski važne, to je dio našeg identitetskog koda. Mi kao bokeljska mornarica čuvamo uspomenu na njihovu slavnu prošlost i na slavna djela Hrvata koja je Boka Kotorska dala, te na svece Bokakotorskog zaljeva. Naš sv. Tripun je zaštitnik grada Kotora i slaveći njega slavimo Boga, a vrijednosti koje je taj svetac živio putokaz su nam kako živjeti danas i sutra, izjavio je Perković.

Uz današnju svečanu akademiju u Hrvatskom pomorskom muzeju Split za nedjelju je u 10.30 sati ispred zgrade HNK predviđeno postrojavanje Bokeljske mornarice, a potom u 11 sati misno slavlje u katedrali sv. Dujma kojeg će predvoditi splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić u suslavlju s kotorskim biskupom mons. Ivanom Štironjom.

Mali admiral, dječak u dobi od 7 do 12 godina koji simbolizira prijenos tradicije na nove generacije Bokelja, prije misnog slavlja izgovorit će lode, odnosno pohvale sv. Tripunu. Nakon svete mise pripadnici hrvatskih bratovština Bokeljska mornarica 809. iz Zagreba, Rijeke, Pule, Splita i Dubrovnika, uz pratnju Orkestra HRM-a, na Peristilu će postaviti Kolo sv. Tripuna u tradicionalnim odorama mornara i časnika Bokeljske mornarice. (Hina)

<https://kamenjar.com/proslava-150-obljetnice-sv-tripuna-u-splitu/>

<https://bezczenzure.hr/vlad/knjiga-bojna-cavoglave-thompsonofobija/>

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/29585-knjiga-akademika-josip-pecarica-bojna-cavoglave-thompsonofobija>

J. Pečarić, Za Dom spremni i Slava Ukrajini,
Dragovoljac.com, 2022.

LITO U TISNOM 2022. (1)

Uz Stepinčeve *In te, Domine, speravi!* (U Tebe se Gospodine, uzdam!) i mi u Župi Tisno smo kao i čitatelji Hrvatskog tjednika uz obitelj Sandre i Marka Perkovića u ovim teškim danima dok se liječnici bore za život njihova 17-godišnjeg sina Ante.

Zato ovogodišnja LITA U TISNOM otvaramo predstavljanjem knjige 'BOJNA ČAVOGLAVE' / THOMPSONOFOBIJA

i pjesmom-molitvom prošlogodišnjeg sudionika Lita u Tisnom ratnog župana Dubrovačko Neretvanske Županije i bivšeg saborskog zastupnika dr. Jure Burića

PODARI BOŽE

Podari Bože
Našem Anti
Zdravlje
Nek TVOJA ruka
Dotakne to
Dijete
I
Nek' odagna
Bolesti teške
Što našem Anti
Ove dane
Prijete
Utjehu i nadu
Obitelji daj
Molim Te Bože
Za
Sretan kraj

dr. Jure Burić
Srpanj, 2022.

Sve nazočne lijepo pozdravljam i zahvaljujem se profesorici Miri Vrbanović na sjajnom predstavljanju knjige i našem domaćinu don Lazaru Čibariću koji već godinama u Tisnom, a i ne samo u Tisnom, organizira predstavljanja knjiga tj. organizira svojevrsna Lita u Tisnom.

Znamo da je pri tome imao ne malih problema o kojima možete čitati i u ovoj knjizi što puno govori o današnjoj Hrvatskoj.

Zašto?

Poznato je kako oni koji nisu željeli Hrvatsku dočekuju legendarnu Thompsonovu pjesmu iz Domovinskog rata ‘Bojna Čavoglave’ i pozdrav s kojim ona počinje ZA DOM SPREMNI. O tome piše i veliki hrvatski kolumnist Zvonimir Hodak u najnovijoj kolumni:

Hrvatsku smo obranili od poplava za vrijeme Anke Taritaš-Mrak, ali su nas naknadno poplavili oni koji od 90-tih pjevaju o ljubavi i miru s četnicima, partizanima i orijunašima. Za svakog našeg orjunaša ponešto. Zadar je raširenih ruku dočekao Šerbedžiju i njegov raskošni pjevački antitalenat, Šibenik Bajagu, Split Gorana Bregovića, Dubrovnik čeka Boru Čorbu... Jednog pjevača nigdje ne moraju čekati. Marka Perkovića Thompsona. On se u onim “nacionalističkim” vremena prijetio da ćemo “mi njima” pokazati. Sjetite se kako je njemu, osobito sada kad se bori sa strašnom obiteljskom tragedijom. Bog mu pomogao!

A njima se doista ledila krv u žilama od te pjesme. I tada pa sve do dana današnjih.

A ta pjesma je prihvaćena i kod drugih naroda koji su izloženi agresiji. Tako je ona pjesma i branitelja u Ukrajini još od 2015. godine.

Prvo predstavljanje knjige bilo je u Zagrebu u početku ruske agresije na Ukrajinu pa je ono proteklo u znaku činjenice da je ‘Bojna’ zapravo međunarodna HIMNA Naroda izloženih brutalnim agresijama. A to su potvrdili upravo sami Ukrajinci jer se nakon toga pojavila nova verzija ‘Bojne’:

NEĆETE U UKRAJINU DOK SMO ŽIVI MI!

O tim novim ukrajinskim „Čavoglavama“ napisao je sjajni hrvatski kolumnist Joško Čelan tekst ”JE LI VRIJEME DA UKRAJINCI PROGLASE THOMPSONA NARODNIM HEROJEM?“, *Hrvatski tjednik*, 7. 7. 2022.

Naravno naslov treba odmah usporediti s izdvojenim dijelom:

Dok je god ovdje na snazi partizansko-četnička vlada Plenković-Pupovac za ovdasnje domaće/strane medije i kulturnu politiku Marko Perković će biti – umjesto časnoga branitelja i međunarodno omiljenog slobodarskog umjetnika, koji je na ponos i zemlji i narodu – vječno politički sumnjivi „ustaša“

Evo nekih dijelova Čelanovog teksta.

Prvi podnaslov je povezan s jednom mojom izjavom.

Dajem ga u cijelog:

„Politički najznačajniji živi Hrvat“

Marko Perković Thompson je, prema kategoričnoj tvrdnji velikoga hrvatskoga i bokeljskog matematičara i akademika Josipa Pečarića, „politički najznačajniji živi Hrvat“. Njegovi tridesetljetni popularno-glazbeni radovi spadaju u sam vrh ove vrste u Hrvatskoj, a s vremenom su našli svoje poklonike u svijetu koji se nerijetko broje i u milijunima. Ovako na prvi pogled moguće je ustvrditi da u Lijepoj Našoj samo još Luka Modrić i hrvatska nogometna reprezentacija te slavni glazbeni duo „2 Cellos“ imaju ovakvu široku popularnost u planetarnom virtualnom prostoru.

Gotovo da je nemoguće zbrojiti sve Perkovićeve uradke koji dosežu milijunske brojeve: od izvorne ratne, odnosno službene „Bojne Čavoglave“, koja je u toj inaćici imala 2,5 milijuna pregleda s više od 7 tisuća komentara iz cijelog niza zemalja – Hrvatske, Ukrajine, Poljske, čak i jedne Italije, koja je tradicionalno najveće zanimanje gotovo isključivo pokazivala za hrvatske jastoge, brancine i sličnu našu robu – preko „Zaustavi se, vjetre“, koja je u jednoj izvedbi imala 6,5 milijuna pregleda pa do njegove vrhunske „Samo je ljubav tajna dvaju svjetova“ s 18 milijuna pregleda.

Više od golih brojeva fascinira oduševljenje Markovim stvaralačkim duhom koji pjeva slobodno i bez trunke straha od vladajućeg liberalnog fašizma i njegove političke ispravnosti. Oni su dovedeni do paroksizma u istinski totalitarnim profilima predsjednika vlade Andreja Plenkovića, duboko globalistički indoktriniranoga, i njegove naizgled vječno ustrašene, ali svejedno opake i bespogovorno odane zmijice mu u njedrima Ninočke Obuljen Koržinek, ministricе (protu)hrvatske kulture. Izraz toga (zlo)duha bio je, recimo, prije jednoga desetljeća (srećom zamukli) glas splitskog jugomasonskog novinarskog terminadora Zlatka Galla ili pak onaj iz istoga zmijanskog gnijezda imenom Jutarnji list, odnosno Aleksandra Ace Dragaša, koji je, konkretno 26. travnja 2013. po Izetbegovićevoj Bosni tražio „protuotrov za Thompsonove mračne ideje“, a njegova Hrvatska priviđala mu se kao „'katolička džamahirija' iz mračnog srednjeg vijeka“.

Istodobno se među onih 7.000 mrežnih komentatora nalazi se i jedna Mirela Milosavljević, koja piše: „Srpskinja sam, ali obožavam sve hrvatske pjesme, iako mi tata ne da da slušam Thompsona. Bila sam mu na koncertu. Car!“ U susjedstvu te Srpskinje stanoviti Crnogorac potpisana kao

Christian Tatar uzvikuje: „Za Dom spremni Crnogorci pa da nas ima deset!“

Srpski svinjarski mini-imperijalizam

Marko Perković Thompson i njegov barem dvadesetgodišnji javni progon zorna je slika i prilika sudbine malih naroda u današnjem svijetu, stalno željnom slobode. On se najprije s oružjem i gitarom u ruci, a potom i stihom na usnama suprotstavlja srpskom svinjarskom mini-imperijalizmu, čija neograničena beščutnost, zloća i pohlepa za tuđim dolazi do punoga izražaja i ovih dana i mjeseci tijekom ruske agresije na Ukrajinu. Potom se nakon trećejanuarskoga detudmanizacijskog prevrata 2000. godine vodeći hrvatski glazbeni tribun junački suočio s vladajućim udbokosom i masonskim globalistima u Hrvatskoj, kao i njihovoj, prvenstveno europskoj internacionali. Žestinu njihovih nasrtaja na Thompsona i njegovu brojnu publiku jasno oslikava medijsko „ubijanje karaktera“ spomenutih izmećara kakvi su bili Gall i rečeni Aca.

Na Markovoj strani bila je samo hrvatska mladež, koju je pjevač nadahnuto učio vjeri, domoljublju i tradicionalnim hrvatskim vrijednostima, poneki kolega, političar i novinar, što je njihovim neprijateljima tjeralo pjenu na usta. Koliko su oni davolski uporni i radišni – jer, znamo odavno, davao za takve uvijek nađe dovoljno Judinih škuda (...).

I slijedeći dio Čelanovog teksta dajem u cijelosti jer se naslov poklapa s naslovom moje knjige:

J. Pečarić *Za dom spremni i Slava Ukrajini*,
dragovoljac.com, 2022.:

<https://www.dragovoljac.com/index.php/pecaric/30156-za-dom-spremni-i-slava-ukrajini>

I ta činjenica samo pokazuje koliko je dobro biti u mojoj poziciji kada drugi govore isto što i ja samo to rade mnogo bolje:

, „Za Dom spremni“ i „Slava Ukrajini“

Sada su, evo, Marko Perković Thompson i njegova legendarna „Bojna Čavoglave i hrvatski borbeni pozdrav „Za Dom spremni“ potvrđeni i kao ukrajinski narodni heroji. I sada u punom sjaju na djelo stupa slavna jugoglobalističko-ubbokosovska dvoličnost: vijest o novoj ukrajinskoj inačici – prva je iz 2015. godine, nakon ruske otmice Krima – prenijeli su i režimski Jutarnji i Večernji list. Nekome bi se moglo učiniti da se pomalo lomi zloglasni liberalno-fašistički ostracizam odnosno „cancel culture“, koja se desetljećima nepopustljivo gradila oko najpopularnijeg, a u svojim najvišim dometima i vrhunskoga hrvatskog kantautora, koji je odavno postao međunarodnom činjenicom.

Sada, evo, i američki političari bodro uzvikuju „Slava Ukraini“, koja je tamošnja istovrijednica pozdravu „Za Dom spremni“, a vezuje se uz ime Stepana Bandere, neke vrste ukrajinskoga Ante Pavelića. Tako je, uostalom, i u doba hladnoga rata tadašnji guverner Kalifornije i budući američki predsjednik Ronald Reagan proglasio Pavelićev 10. travnja i tamošnjim blagdanom. Kad su geopolitičke potrebe velikih sila u pitanju onda će se pogledati kroz prste i inače gvozdenom zakonu političke ispravnosti.

Ali, mi se ne ćemo zavaravati: dok je god ovdje na snazi partizansko-četnička vlada Plenković-Pupovac za ovdašnje domaće/strane medije i kulturnu politiku Marko Perković će biti – umjesto časnoga branitelja i međunarodno omiljenog slobodarskog umjetnika, koji je na ponos i zemlji i narodu – vječno politički sumnjivi „ustaša“. I opet će neki „instrijansko-jugovički“ nekretninski muljator braniti Perkoviću pristup pulskoj Areni, kao da mu

je čaćina, a kad Hrvatska konačno osvoji Svjetsko prvenstvo u Kataru opet će mu tko zna koliko još dugo vladajući „antifašistički“ Zagreb isključivati razglas. Dok konačno Hrvati ne isključe njih.

Josip Pečarić

Komentar: Ranijih godina su predstavljanja koje je don Lazar Čibarić organizirao u Tisnom i u još nekim dalmatinskim gradovima (Split, Omiš, Kaštela, Skradin, Tribunj, Pakoštane) prošireno i na BiH (Livno, Tomislavgrad). Mnogo više o *Litu u Tisnom 2022.* dano je na kraju knjige.

J. Pečarić, “Pokvareni četnici”, Dragovoljac.com., 2022.

ZAVRŠNI TEKST

HRVATI U BOKI KOTORSKOJ I CRNOJ GORI

U Uvodu knjige *Borba za Boku kotorsku / U Boki kotorskoj svaki kamen govori – Hrvatski*, Zagreb, 1999. Kažem kako se u njoj opisuje borba Hrvata - Bokelja nastanjenih u Hrvatskoj za povratak Boke kotorske, njenih hrvatskih pučana i njihove velike baštine u svijest i savjest hrvatskog naroda u cijelini i hrvatske države.

I na kraju tog Uvoda govorim o tome:

Međutim izgubljena ognjišta ne podrazumijevaju njihov zaborav, kako su svi osvajači to pokušavali nametnuti Hrvatima. Jer kada naučiš zaboraviti jednu izgubljenu hrvatsku zemlju, naučit ćeš gubiti i druge. Zato je povratak Hrvata Boke kotorske u svijest hrvatskih ljudi i hrvatske države itekako važan i za sve hrvatske ljude i za samu hrvatsku državu i njenu opstojnost.

Da su Bokeljski Hrvati iz RH u tome uspjeli svjedoči i to da su ove godine „**Svečanosti sv. Tripuna i kola sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj**“ novo je hrvatsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine.

S druge strane ove godine je i Nagradu “Bogdan Radica” dobio Radio Duxu iz Boke kotorske.

Nedavno je tiskan knjiga Matice Hrvatske PRIJELOMNA VREMENA / Hrvatske zemlje nakon 1918, 2022. Knjigu citiram u svom životopisu zato što u tekstu o hrvatskoj znanosti dr. sc. Zdravka Jelaska Marijan s Hrvatskog instituta zapovijest na str. 413. piše: *Djelovali u inozemstvu ili u Hrvatskoj, neki od hrvatskih znanstvenika su tijekom 20. stoljeća dali važan doprinos svjetskoj znanosti, prvenstveno nobelovci Lavoslav Ružička i Vladimir Prelog (kemija). Značajan ugled stekli su i fizičar Ivan Supek (električnavodljivost materijala na niskim temperaturama), matematičari Vilim (William) Feller (teorija vjerojatnosti) i Josip Pečarić (teorija nejednakosti), molekularni biolozi Miroslav Radman i Ivan Đikić, fizičari Davor Pavuna (supraprovodljivost i nano-inženjering) i Marin Soljačić (bežični prijenos energije i nano-fotonika) i mnogi drugi.*“

Međutim za nas Bokeljske Hrvate itekako je važno da postoji poglavlje HRVATI U BOKI KOTORSKOJ I CRNOJ GORI koje je napisala redovita profesorica Filozofskog fakulteta u Zagrebu dr. sc. Tihana Petrović Leš. Ona spominje i moj znanstveni rad:

Hrvatskim kulturnim postignućima treba pribrojiti i ono što su iseljeni Bokelji i njihovi potomci stvarali u Hrvatskoj ili drugdje. Spomenimo pjesnike Viktora Vidu i Frana Alfrevića, književnika i filozofa Vjenceslava Čizeka, književnika i novinara Luku Brajnovića (jedna od

najznačajnijih novinarskih nagrada u Španjolskoj nosi njegovo ime), pjesnikinju Ružicu Orešković. Cata Dujšin-Ribar objedinila je pjesništvo i slikarstvo: u likovnim umjetnostima nezaobilazan je doprinos Antuna Šojata i njegove kćeri Vesne, Vaska Lipovca i Vjekoslava Radoičića, a svakako treba spomenuti i oca hrvatskoga stripa Andriju Maurovića. Skladatelj Ivo Brkanović nalazio je nadahnuće u tradicionalnoj glazbi rodne Boke i južne Dalmacije. U hrvatskoj i svjetskoj znanosti istakli su se matematičar akademik Josip Pečarić, povjesničar prava Antun Dabinović i dr. Medijsku popularnost stekao je prognostičar Milan Sijerković, autor niza knjiga i stotinjak radova s područja meteorologije. Slaven Zambata, Sinjanin rođenjem, a Bokelj podrijetlom, jedna je od legendi hrvatskog nogometa. Politički život Hrvatske obilježila je Savka Dabčević- Kučar, a suvremenoj hrvatskoj politici značajno doprinosi Davor Božinović.

Međutim ne spominje e samo zbog znanstvenog rada u matematici jer u tekstu citira i jedan moj zajednički rad sa suprugom Ankicom:

- A. Pečarić - J. Pečarić, Hrvati u Boki kotorskoj u Kraljevini Jugoslaviji, Hrvati Boke kotorske /Zbornik Pomorskog muzeja Orebić: Posebno izdanje/, Orebić 2003.

Ono što je zanimljivo da taj rad nisam ni spomenuo kada sam nedavno dao popis Ankičinih radova u tekstru:

JEDAN KOMENTAR TEKSTA „PUTIN, MILOŠEVIĆ I GENOCID“

6. 4. 2022.

Kolumnist portala dragovoljac.com Zvonimir R. Došen komentirao je moj tekst PUTIN, MILOŠEVIĆ I GENOCID

(<https://bezczenzure.hr/vlad/putin-milosevic-i-genocid/>
<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/30188-putin-milosevic-i-genocid>):

Naravno da ste svojim neumornim radom na promociji istine postali dosadni i opasni za mnoge "hrvatske" povjesničare i političke lidere poput raznih Goldsteina, Jakovina, Klasića, Plenkovića, Pupovaca i niza drugih "antifašista", kojima tim Vašim "dosadnim pisanjem" neprestano stajete na žulj. Posebno irritirate "hrvatske" diplomate jer bez njihove dozvole radite posao koji bi oni trebali raditi. Što je još gore Vi, njima za dešpet, taj posao radite pro bono. Ali ono što ih najviše uznemirava je što Vi "herojski narod, koji je srušio tri carstva" nazivate zečevima. Vi ste zapravo plagijator, jer bez dozvole kopirate ono što je rekao (od 1987. do 1995.) "veliki vožd", a poslije 1995., "najveći izdajnik srpskog naroda posle Vuka Brankovića". 😊

P.S. Nedavno sam preko Amazona kupio knjigu JASENOVAC A LIE UNCOVERED, pa se ovim putem želim zahvaliti Vama i dru. Razumu. Ovakve knjige su od neizmjerne koristi za borbu protiv velikosrbske i jugokomunističke promičbe. Kad završim s čitanjem poslati ću je jednomo od kanadskih sveučilišta, a Vi nastavite idalje biti "dosadni"

Pozdrav Vama i dru. Razumu

Za Dom Spremni!

Hvala Zvonimiru na lijepom komentaru. Moram priznati da mi je posebno dragو spominjanje rada pro bono.

Zašto?

Pa kada sam ja u pitanju kod mene to nije dano u klasičnom značenju tog rada. Naime moja supruga je kao profesorica povijesti radila u HIC-u Ante Belje na pitanjima Hrvata Boke kotorske.

1. *A. Pečarić and J. Pečarić, Biskup Strossmayer i knjaz Nikola, "Zadarska smotra", Časopis za književnost, znanost i umjetnost, 1-2, 1995, 151-166.*
2. *J. Pečarić, Smrt Jugoslavije, Mostariensija, Časopis za humanističke znanosti Sveučilišta u Mostaru, 5 (1996), 161-169.*
3. *A. Pečarić i J. Pečarić, Hrvati u Crnoj Gori, Zadarska smotra, Časopis za kulturu, znanost i umjetnost, god XLV, br. 1-3, 1996, 65-86.*
4. *A. Pečarić i J. Pečarić, Kako je Boka kotorska postala dio Crne Gore: Slučaj Oslava Smolake, Časopis za suvremenu povijest, 30, 2(1998) 377-385.*
5. *A. Pečarić i J. Pečarić, Očuvanje hrvatskog identiteta kroz stoljeća, Glas Ravnice, glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, br. 87-89., veljača-travanj 1998.*
6. *J. Pečarić, Konc-logori u Beogradu i Jasenovcu, Zadarska Smotra 1-3, 1998. A. Pečarić i J. Pečarić, O borbi za Boku kotorskou, Hrvatica, br. 2, 2001.*
7. *A. Pečarić and J. Pečarić, Položaj Hrvata i katolika u Crnoj Gori od svetojeronske afere do danas, Simpozij "Jugoistočna Europa u XX stoljeću, Dubrovnik, 23-25, svibnja, 1996. Također: Hrvatski iseljenički zbornik, 1997. 251-262, 471-472, 495-497.*

(Referat je bio osnova za tekst: Željko Krušelj, *Zaljev hrvatskih svetaca bez Hrvata, Hrvatski Obzor, 17.06.1996.*)

8. A. Pečarić, J. Pečarić, *Biskup Strossmayer i Srbi, Zbornik radova o Josipu Jurju Strossmayeru, HAZU, Zagreb, 1997.*, str. 81-96.
9. A. Pečarić i J. Pečarić, *Položaj Hrvata u Boki kotorskoj za vrijeme talijanske uprave 1941.-1943. Zbornik radova s Medjunarodnog znanstvenog skupa "Talijanska uprava na hrvatskom prostoru i egzodus Hrvata (1918.-1943.)"*, Zagreb, 2001. str. 373-396.
10. A. Pečarić i J. Pečarić, *Položaj Hrvata i katolika u Crnoj Gori od Svetojeronske afere do danas: Hrvatsko ime sačuvano u Vatikanu, Hrvatski obzor, 24. siječnja 1998.; Papa vraća ilirsko ime, Hrvatski obzor, 31. siječnja 1998.; Egzodus iz Boke, Hrvatski obzor, 7. veljače 1998.; Bokelji bježe od Miloševića, Hrvatski obzor, 14 veljače 1998.*
11. A. Pečarić i J. Pečarić, *Stradanja Hrvata Boke kotorske u Jugoslavijama, U knjizi: Da se ne zaboravi, Zbornik radova Drugog hrvatskog žrtvoslovnog kongresa, Zagreb, 2002.*, str. 254-265.
12. (A. Pečarić - J. Pečarić, *Hrvati u Boki kotorskoj u Kraljevini Jugoslaviji, Hrvati Boke kotorske /Zbornik Pomorskog muzeja Orebić: Posebno izdanje/, Orebić 2003.*)

U HAZU-u su nam objavili i monografiju:

A. Pečarić and J. Pečarić, *Strossmayerova oporuka, HAZU, Zagreb, 2002.*

Od promjene vlasti i napada na Belju koji je tada bio i ravnatelj Matice hrvatskih iseljenika i moja supruga je ostala bez posla. Iz samog popisa očito je da je radila nešto

što vlastima od te 2000-e godine nije bilo po volji pa je od tada pro bono radila pomažući meni i bez plaće i danas bez mirovine. Kćerka (doktor znanosti) zahvaljujući i rektoru Sveučilišta u Zagrebu Damiru Borasu ostala bez posla, a njen mentor prof. dr. sc. Miroslav Tuđman nije postao profesor emeritus. Kolega Tuđman nije radio pro bono jer je bio saborski zastupnik, ali kćerka jest jer smo našli mogućnost zajedničkog rada pa ona ima dvostruko veći h-indeks od Borasa. Njen h-indeks je 12 a njegov 6, a čovjek je vjerovao da treba biti akademik, vjerovali ili ne.

Josip Pečarić

<https://bezcenzure.hr/vlad/jedan-komentar-teksta-putin-milosevic-i-genocid/>

Zato u Prilogu dajem tekst prof. Petrović Leš iz tog izuzetno vrijednog izdanja Matice Hrvatske.

Josip Pečarić

PRILOG

TIHANA PETROVIĆ LEŠ

HRVATI U BOKI KOTORSKOJ I CRNOJ GORI

Boka kotorska, zvana i »Zaljevom hrvatskih svetaca«, razgranat je zaton u južnom dijelu istočne obale Jadranskog mora, smješten na dodiru Mediterana i primorskih planina Dinarskog gorja. To jedinstvena prirodno-geografsko i

kulturno-povijesno područje čini nedjeljivu cjelinu s Dalmacijom. Multikulturalnu sredinu u gradovima i naseljima bogatog kulturnog nasljeđa nastavalo je nekada većinsko hrvatsko stanovništvo u Kotoru, Tivtu, Perastu, Prčanju, Dobroti, Herceg-Novom, Stolivu, Lastvi, a osim u Boki kotorskoj, manje hrvatske enklave nalaze se u Budvi i Spiču, okolicu Bara te unutrašnjosti me Gore. Geografski smještaj Boke i njezino geostrateško značenje kao prirodne luke na granici država i kultura ostavih su slojevite i brojne tragove u kulturno, društvenoj, ekonomskoj i političkoj povijesti ovog područja. Osobito je 20. stoljeće donijelo ovom »komadu raja na Zemlji« nagle i korjenite mijene kojih pregled slijedi u ovom tekstu.

Povijest i granice

Kraj Prvoga svjetskog rata Boka kotorska i područje do Spiča jugoistočno od Boke dočekali su u sastavu austrijskog dijela Austro-Ugarske Monarhije. Smješteni na samom jugu njezine pokrajine Dalmacije, bili su granično područje s Kraljevinom Crnom Gorom. Nakon propasti Monarhije, kao dio Dalmacije kratko su u Državi Slovenaca, Hrvata i Srba (29. listopada - 1. prosinca 1918), a potom ulaze u novoproglašenu državu - Kraljevstvo/Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca (od 1929. Kraljevina Jugoslavija). Iako su mnogi dočekali novu državu s nadom da će donijeti oporavak od rata i zaštitu od talijanskih presizanja, daljnji se razvoj pokazao u mnogočemu nepovoljan za hrvatsko stanovništvo Boke kotarske. Gotovo je odmah započeo proces političko-upravnih reformi kojima je Boka trajno izdvojena iz hrvatskog područja, a slijedile su i intenzivne demografske i društvene promjene.

Inicijativu za izdvajanjem Boke kotarske iz Dalmacije, odnosno Hrvatske, dali su već 1920. radikalni Boke kotarske. Vidovdanskim ustavom iz 1921. (čl. 135) bili su predviđeni

dokidanje starih upravnih područja i nova administrativna podjela na oblasti, kojima je poništena nekadašnja cjelovitost i državnost hrvatskih područja. Većina nekadašnje Hrvatske i Slavonije te Dalmacija našli su se u »hrvatskim oblastima«, iako razbijeni u njih šest. Međutim, Boka kotorska je trebala ući u oblast koja je uglavnom odgovarala prostoru nekadašnje Kraljevine Crne Gore. Ovo je potvrđeno Uredbom o podjeli Kraljevine SHS na oblasti od 26. lipnja 1922. kojom su Boka kotorska te područje do Spiča ušli u sastav Zetske oblasti sa sjedištem na Cetinju. Time je taj dio južne Dalmacije prvi put upravno odvojen od ostalog dalmatinskog područja.

U vrijeme diktature kralja Aleksandra provedena je reforma, koja je uključivala i znatne promjene upravnih područja. U listopadu 1929. Zakonom o nazivu i podjeli Kraljevine Jugoslavije na upravna područja država je podijeljena na devet banovina, pri čemu je Boka kotorska pripala Zetskoj banovini sa sjedištem na Cetinju. U njezinu je sklopu ostala i nakon reformi koje su slijedile, odnosno nakon prve iz 1931. kada se mijenjalo veće upravne neologičnosti kod banovina (zakon o izmjeni iz kolovoza potvrđen je Oktroiranim ustavom u rujnu 1931), a potom i druge potkraj kolovoza 1939. kada je uspostavljena Banovina Hrvatska. U njezin je sastav ušla cijela Dalmacija, uključujući i Dubrovački kotar koji je do tada bio u Zetskoj banovini, ali područje Boke kotorske ostalo je izdvojeno.

Politički su Hrvati Boke kotarske podržavali najjaču hrvatsku stranku, Hrvatsku seljačku stranku (HSS). No, budući da je HSS bio oporbena stranka, a oni manjina u izbornim jedinicama, teško su mogli poslati svoje predstavnike u viša državna tijela. Pa ipak, to im je uspjelo na izborima za Narodnu skupštinu 1927., kada je za narodnog poslanika u izbornom okrugu Kotor-Dubrovnik-Split izabran kandidat HSS-a Ante Petković, stolar iz Donje

Lastve. Nakon diktature biralo se po novom izbornom zakonu i u novim izbornim jedinicama, pa su u drugoj polovici 1930-ih mogli imati svoje predstavnike i upravu samo lokalnoj, općinskoj razini. Tako je na čelu tivatske općine bio Ilija Petković, a lastovski načelnik posao je Andđelo Marković, koji je bio i predsjednik kotorske organizacije HSS-a i kandidat na HSS-ovojo listi na izborima za Narodnu skupštinu 1938. godine. Preko HSS-a, najjačeg u općinama Tivat i Donja Lastva, hrvatsko stanovništvo u Boki kotarskoj ostalo je politički povezano s matičnim hrvatskim područjem. To se vidjelo i prilikom simboličkih manifestacija poput proslave Mačekova rođendana u srpnju 1939. godine. Bokelji su se tada priključili masovnim slavlјima u svim hrvatskim krajevima, organizirali povorku, izvjesili zastave, a posebno su efektni bili krijesovi zapaljeni uz obalu i po brdima: »Čitava je Boka bila u jednom moru svjetla, pucali su mužari, prskale rakete, a rasvijetljene su bile i serpentine prema Lovćenu i Cetinju.«¹ Samo mjesec dana nakon ove proslave uspostavljena je Banovina Hrvatska u granicama koje nisu obuhvatile Boku kotarsku. Razočarani Bokelji poslali su u Zagreb peticiju koju je potpisalo 900 osoba, a sve su organizirali don Gracije Sablić i Andđelo Marković.

Tijekom Drugoga svjetskog rata Kraljevini Italiji su izravno priključena velika područja na Jadranu, a između njih i Boka kotorska, na što je Nezavisna Država Hrvatska pristala Rimskim ugovorima (18. svibnja 1941). U Kotoru je tada osnovana jedna od tri pokrajine (*Provincia di Cattaro*), koja je sa Zadarskom i Splitskom činila Guvernorat Dalmacije (*Governorato della Dalmazia*), a njime u upravljadi guverner i Dalmatinska vlada sa

¹ Velebna proslava predsjednikova rođenja u Boki Kotarskoj, *Hrvatski dnevnik* (Zagreb), god. 4, br. 1155 (20. srpnja 1939), 7.

sjedištem u Zadru. U novoj talijanskoj upravi glavnu su riječ imali članovi vladajuće Fašističke narodne stranke. Zbog povijesne pripadnosti Boke kotarske (i drugih anektiranih hrvatskih područja) u antičko vrijeme Rimskom Carstvu, a poslije Mletačkoj Republici, talijanska vlast ovo je pripojenje tumačila kao »vraćanje Italiji« i tako opravdavala nasilnu talijanizaciju, kao i druge mjere pritiska na domaće stanovništvo.

Nakon kapitulacije Italije u jesen 1943. Nijemci su u Crnoj Gori uspostavili vojnu upravu sa sjedištem na Cetinju, a nešto kasnije i crnogorsku građansku upravu (Narodna uprava u kojoj su bili crnogorski nacionalisti i federalisti). NDH je učestalo tražila daa se Boka kotorska preda u njezinu vlast prema Zakonskoj odredbi o velikim župama od 20. lipnja 1944., prema kojoj je bila sastavni dio Velike župe Dubrava, sa sjedištem u Dubrovniku. No zbog njezine važnosti kao ratne luke, Nijemci to nisu dopustili, a izbjegavali su i donijeti konačno rješenje o granicama.

Istovremeno, budućnost Boke kotorske određena je temeljnim odlukama tijela koja je ustrojavao partizanski pokret. U početku se priznavao poseban identitet Boke kotorske, što se vidi i u nazivu najviših vojnih i civilnih tijela - Glavnog štaba narodnooslobodilačkog pokreta za Crnu Goru i Boku (1941) i Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Crne Gore i Boke (ZAVNOCiB) (1943). Međutim, na svom trećem zasjedanju ZAVNOCiB je preimenovan u Crnogorsku antifašističku skupštinu narodnog oslobođenja (Kolašin, 13 - 15. srpnja 1944). Za stanovništvo Boke bilo je predviđeno izjašnjavanje o tome u kojoj federalnoj jedinici žele živjeti, ali već su se na zasjedanju delegati iz Boke izjasnili u prilog ostajanja u Crnoj Gori, a do mogućnosti plebiscitarnog odlučivanja nije došlo. Znakovito je i nestajanje imena Boke iz naziva vrhovnog tijela, iako se dio »i Boka« još

neko vrijeme iz promidžbenih razloga zadržao na nižim razinama i u nekim organizacijama (AFŽ). Upitan je i legitimitet konačne odluke donesene 8. travnja 1945. na plenum u kotarskog NOO-a Kotor. U prijetećoj atmosferi, uz naoružane članove KP i nakon višesatne rasprave donesena je odluka o ostanku u Crnoj Gori.

Tijekom rata, hrvatsko je stanovništvo znatno stradala od Talijana i četnika, ratnih operacija i gladi, te se pojačalo iseljavanje. Kraj rata nije donio neposredno olakšanje. Komunistička vlast provela je »čistke«, posebice uglednijih građana. Među ubijenima bila su tri svećenika, tajnik kotorskog biskupa don Gracijan Sablić, don Đuro Peruvina i don Ivo Brajnović (Daksa kraj Dubrovnika), te kotorski čelnik HSS-a Andjelo Marković. U to vrijeme Boku je morao napustiti kotorski biskup, povjesničar Pavao Butorac, kasnije Dubrovački biskup.

Kao i drugdje, na udaru su se našle privatna imovina i institucije, a zabranjene su javne crkvene proslave, pa su tradicionalne svečanosti važne za identitet Hrvata u Boki kotorskoj - dan sv. Tripuna i kolo Bokeljske mornarice - od 1946. iz javnog prostora potisnute u crkveni.

U Socijalističkoj Jugoslaviji Boka kotorska bila je cijelo vrijeme u Federalnoj republici Crnoj Gori, koja je mijenjala ime u skladu s odlukama središnje uprave – Narodna Republika, a od 1963. Socijalistička Republika Crna Gora. Poslije raspada Jugoslavije, Boka kotorska je ostala unutar Crne Gore, pa je u nekoliko godina izmijenila čak tri države: Savezna Republika Jugoslavija (1992-2003), Srbija i Crna Gora (2003-2006), Crna Gora (od 2006). Tijekom agresije na Republiku Hrvatsku 1991-1995., Hrvati u Boki kotorskoj bili su tretirani kao neprijateljska zajednica i izvrnuti raznim oblicima diskriminacije (fizički napadi, zatvaranje i zlostavljanje u logoru Morinj, otkazi, pretresi kuća, nametanje srpskog jezika i pisma), ali i prisilnog novačenja

u JNA koja je tada napadala Dubrovnik. Sve je to dovelo do novog vala iseljavanja, u kojem je prema procjenama, odselilo preko tisuću Hrvata.

Položaj Hrvata popravlja se uspostavom samostalne Crne Gore (2006), s kojom je Republika Hrvatska odmah uspostavila diplomatske odnose. Hrvati u Crnoj Gori postaju konstitutivna etnička zajednica, a hrvatski je jezik dobio status službenoga jezika (pa se osobni dokumenti mogu izdavati na hrvatskom). S druge strane, osjećaju se posljedice demografskog slabljenja i oslabljenih veza s Hrvatskom. Nisu potpuno prestala ni asimilacijska nastojanja, pa dolazi do procesa »crnogorizacije« Hrvata i identificiranja s pokrajinskim imenom »Bokeljani«, a novija su pojava »Crnogorci katoličke vjere«, kao i sve prisutniji proces srpsizacije hrvatskog i crnogorskog stanovništva, što sve utječe na brojnost i položaj Hrvata u Boki kotorskoj.

Politički se Hrvati od 2002. okupljaju oko Hrvatske građanske inicijative (HGI), stranke Hrvata u Crnoj Gori sa sjedištem u Tivtu. Zahvaljujući izbornim uspjesima, Hrvati su do 2020. imali svoje zastupnike u Skupštini, pa i u Vladi Crne Gore (bez portfelja). Stranka ima i zastupnike na lokalnoj razini u skupštinama općina Tivat i Kotor.

Osim HGI osnovano je Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore (HNVCG) kao krovna organizacija svih Hrvata u Crnoj Gori (2007). Zadaća mu je zaštita političkih prava i očuvanje identiteta i povijesne baštine hrvatske manjine. Uključeno je u rad državnih tijela i surađuje s raznim kulturnim institucijama u Crnoj Gori i Hrvatskoj te nastoji povezati ove dvije države. Vijeće ima svoje predstavnike i u Savjetu Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Osim toga, objavljuje knjige, organizira znanstvene skupove, koncerne i izložbe.

Ove su organizacije bez sumnje od ključne važnosti za uređenje položaja Hrvata u Boki kotorskoj i Crnoj Gori, pa čak i za njihov opstanak. S druge je strane važna i briga Republike Hrvatske, koja je u Kotoru otvorila Generalni konzulat Republike Hrvatske (2000), a početkom 2007. i veleposlanstvo u Podgorici, i to kao jedna od prvih država koja je to učinila u osamostaljenoj Crnoj Gori.

Demografske i društvene promjene

Demografske procese u Boki kotarskoj tijekom 20. stoljeća karakteriziraju postupno povećanje ukupnog broja stanovništva te značajne promjene njegova nacionalnog sastava i društvene strukture.

Promjene su se osjetile odmah nakon 1918. godine. S jedne je strane nastavljen prirodan proces doseljavanja stanovništva iz zaleđa, koji je i do tada bio glavni čimbenik porasta stanovništva. Međutim, propast Austro-Ugarske i stvaranje nove države doveli su do intenzivnog iseljavanja svih onih koji su bili vezani uz austrijsku upravu i ratnu luku u Tivtu. Naime prema posljednjem popisu stanovništva pred Prvi svjetski rat (1910), koji nažalost ne sadrži izravne podatke o nacionalnom sastavu, čak je jedna trećina stanovništva govorila njemačkim, talijanskim ili nekim drugim jezikom s područja Monarhije. Oni odlaze, a uz njih počinje iseljavati i hrvatsko autohtono stanovništvo. Do 1918. godine izrazito multikulturalna sredina, Boka kotorska postaje područje s dominantno pravoslavnim življem, u kojem Hrvati više nisu većinsko stanovništvo, a ostale manjine gotovo nestaju.

Prema popisu iz 1910., unutar skupine hrvatskog i srpskog jezika, u Boki je u četrdesetak naselja živjelo 8200 Hrvata (50,3%). Do Prvoga svjetskog rata Hrvati su imali natprosječnu većinu u svim većim naseljima, Kotoru, Perastu, Herceg-Novom, Tivtu, Dobroti. Znanstvenici koji

su se bavili demografskim promjenama upozoravaju na metodološke promjene u analizi popisa stanovništva. Stoga brojeve koje ovdje preuzimamo možemo shvatiti više kao ilustraciju procesa demografskih promjena kroz koje je prolazilo hrvatsko stanovništvo Boke Kotorske.

Već popis iz 1921. ukazuje na proces koji je obilježio cijelo stoljeće – smanjivanje broja i udjela hrvatskog stanovništva. Iako su u međuraču izgubili većinu u nekim naseljima, ukupan im se udio ipak zadržao na nekih 40%. Hrvatsku većinu najduže je očuvao Tivat, u kojem su Hrvati posljednji put imali relativnu većinu u popisu 1981. godine. Iseljavanje su posebno poticali ratovi, primjerice za vrijeme Drugog svjetskog rata neka su naselja s pretežnim hrvatskim stanovništvom, poput Špiljara (1942), neka, poput Ljute, zapaljena (1944), dok je tamošnje stanovništvo iseljeno. Pritisak je nastavljen i u komunističkoj represiji u neposrednom poraću. Ova su događanja utjecala na drastičan pad broja Hrvata s predratnih 13.000 na nešto manje od 6000 u popisu 1948. (ili s 43% na 27%), što znači da im je broj bio više nego prepolovljen.

Nakon što su u međuraču Hrvati prestali biti većinski narod, u socijalističkoj Jugoslaviji nastavljen je pad broja hrvatskog stanovništva u Boki kotorskoj. U vrijeme kada je ukupno stanovništvo Boke više nego udvostručeno, to je značilo da im se drastično smanjio udio, koji je do 1991. sveden na samo 6,9%. Razloge treba potražiti u iseljavanju i smanjenom natalitetu (posebice stoga što iseljava fertilno stanovništvo), a u posljednjim popisima i u izjašnjavanju relativno velikog broja Hrvata kao »Jugoslavena«.

Rat 1990-ih i poratna situacija potaknuli su novi val iseljavanja kojim se udio Hrvata još više smanjio. Prema posljednjem popisu stanovništva 2011. spustio se na samo 5,42%, a u Tivtu, koji je danas grad s najvećim udjelom hrvatskog stanovništva, došao je na 16,4%. Značajan dio

Hrvata koji su se odlučili iseliti mijenjao je svoje kuće sa Srbima ili Crnogorcima iz Hrvatske (mahom vojno osoblje) i doseljavao u Dalmaciju, Istru i Zagreb. Dok Hrvati iseljavaju, u razdoblju od 1991. do 2003. u Boku je doselilo oko 15.500 osoba s područja bivših jugoslavenskih republika. Prema podacima iz 2003. u Boki kotorskoj živi najviše Srba (42,2%), a slijede Crnogorci (34,9%).

Osim ratova, na smanjivanje broja hrvatskog stanovništva utjecali su i gospodarski problemi u razdobljima mira. Za razliku od političkih migracija pri kojima su se iseljavale uglavnom cijele obitelji, kod gospodarskih češće odlaze mlađi muškarci. Nakon 1918. prije svega se preseljava u matičnu državu Hrvatsku gdje i danas žive razne generacije brojnih obitelji Hrvata iseljenih iz Boke kotorske. U međuraču pojedinci i obitelji transkontinentalne migracijske putove 19. stoljeća, iako zbog imigracijske kvote kojom je ograničen ulaz u SAD odlaze više u Australiju i Južnu Ameriku te u europske države.

Osim toga, u Boki kotorskoj su bile jake i unutarnje migracije selo-grad. One su manje izražene u međuraču, a intenziviraju se nakon 1950-ih. Tada komunistička vlast provodi ubrzanu urbanizaciju, koja dovodi do deagrarizacije i depopulacije sela, drugim riječima, do nagle promjene društvene strukture.

Ukupno su tijekom proteklih stotinjak godina Hrvati u Boki kotorskoj od većinskog stanovništva postali jednom od manjina, budući da im je broj od 1910. do 2011. pao s 13.500 na 5400. Istovremeno je ukupno stanovništvo s 22.800 (1910) poraslo na 67.000 stanovnika (2011). Prema tome, udio Hrvata pao je s 50,3% na manje od 7%. Naravno, ovi su brojevi daleko manji ako se gleda prisutnost Hrvata u cijeloj Crnoj Gori. Prema popisu iz 2011. tamo živi 6021 Hrvat (0,97%), iako neslužbena crkvena statistika navodi nekoliko tisuća Hrvata više (najmanje 10.000). Većina njih,

nekih 80% živi u Boki kotorskoj, a gotovo polovica od toga u Tivtu i okolici. Ustali žive u Budvi, Baru i unutrašnjosti. Određen broj Hrvata na popisima stanovništva ostaje nacionalno neopredijeljen, što govori o prisutnoj etničkoj mimikriji, tj. prikrivanju nacionalnog identiteta.

Hrvatsko stanovništvo Boke kotorske prema naseljima 1910., 1991. i 2011.

(Izvor: A. Pečarić - J. Pečarić, Hrvati u Boki kotorskoj u Kraljevini Jugoslaviji, Hrvati Boke kotorske /Zbornik Pomorskog muzeja Orebić: Posebno izdanje/, Orebić 2003., 172; Službeno izvješće Zavoda za statistiku Crne Gore, 8, http://www.monstat.org/userfiles/file/popis2011/saopstenje_saopstjenje_28129.pdf, zadnji put provedeno 28. kolovoza 2020.)

	1910.	1991.	2011.
Kotor	69%	7,68%	6,87%
Perast	73%	-	-
Tivat	95%	19,53%	16,42%
Dobrota	65%	-	-
Herceg-Novи	70%	2,41%	2,15%
Prčanj	87%	-	-
Stoliv	72%	-	-

Zbog specifičnog povijesnog razvoja značajan udio Hrvata činilo je građanstvo. Osim Kotora, u gradskim naseljima prerastaju i Perast, Dobrota, Prčanj i Herceg-Novi, čije se stanovništvo bavilo uglavnom pomorstvom i trgovinom. Zahvaljujući tome, tijekom povijesti se oslobođaju vlasti kotarskoga plemstva i stvaraju osebujne gradske zajednice. Za razliku od njih, Tivat je dugo bio pod utjecajem i u vlasništvu pomorskih obitelji iz Kotora i Prčanja, a

stanovništvo mu se bavilo poljoprivredom. To se promijernilo izgradnjom Arsenal a u vrijeme Austro - Ugarske, zbog čega Tivat ima drugačiju društvenu strukturu (etnički raznolikiju, a društveno s velikim udjelom radnika). Neki građa ni posjedovali su i zemlju, a oni najbogatiji, mahom pomorci, držani su veleposjednicima (*kontiji*). Građani su davali zemlju u najam ili u zapošljavalni nadničare na većim sezonskim poslovima. Njegovala se građanska kultura, oblikovana još u 19. stoljeću, od kojeg su baštinili i glavne kulturne institucije te praksu učvršćivanja zajednice kroz druženje u udrugama ili na privatnim i javnim proslavama. U razdoblju socijalizma poveća se udio građanskog stanovništva, ali radi se uglavnom o radništvu. Unatoč tomu, školovanje i tradicija, dalje održavaju specifičan građanski duh. Danas ostacima staroga građanskog društva prijeti izumiranje. Stare atraktivne gradske kuće (palače) prodaju se strancima, a središta gradova se prazne i žive tek kratko u sezoni. Tako su primjerice, preostali stari Peraštani počeli svoje mjesto zvati »gradom zatvorenih škura«.

Seljaci su se bavili tradicionalnom poljoprivredom, stočarstvom, voćarstvom, maslinarstvom, vinogradarstvom, uz obalu ribarstvom. U međuraču se živjelo u velikim obiteljima, a nekadašnje prizemne kamene kuće u kojima su u istoj prostoriji živjeli ljudi i životinje, zamijenjene su katnicama s razdvojenim stambenim i gospodarskim prostorom. No to je učinjeno uglavnom zahvaljujući zapošljavanju izvan sela. Pritom su neki nalazili posao kao mornari na trgovackim brodovima i radili teške poslove, ali su iz dugogodišnjih plovidbi donosili novac i novi način života. Poneki su krenuli na rad u druge zemlje, pa i na druge kontinente (Australija, Južna Amerika), često uz pomoć rođaka i susjeda koji su taj težak put prolazili prije njih. Dio je još u Austro-Ugarskoj nalazio

posla u Arsenalu, a to je pojačano nakon 1950-ih. No, dok je rad u starom Arsenalu bio vezan uz dnevne migracije, u socijalističkom razdoblju oni koji se zapošljavaju u njemu uglavnom napuštaju svoja sela i preseljavaju u mjesta uz obalu. Ovdje nastaju nova naselja kuća ili društvenih stanova., a ruralni prostor sve više prazni. Privlačnu snagu Zavoda za poratne generacije opisao je slikovito jedan od nekadašnjih zaposlenika: »Tu je radila čitava Boka! I moj otac je još radio tu i ja sam radio... Plate dobre, vojno poduzeće je bilo... Poso samo takav!... To je Zavod izgradio, čitav Tivat«² Zapošljavanje u industriji te druge socijalne pogodnosti (posebice dobivanja društvenog stana) pomogli su nagloj deagrarizaciji i depopulaciji sela tijekom socijalizma, a kasnije politika nije omogućila njegovu revitalizaciju.

Gospodarstvo

Od 17. stoljeća gospodarstvo Boke kotorske temeljilo se na pomorskoj trgovini i brodarstvu, koje dolazi u krizu s prelazom plovidbe jedrenjacima na parobrode tijekom 19. stoljeća. No značajnije promjene nastaju upravo u međuraču. Zbog upravnog preustroja, ali i gospodarske politike nove države, otežane su tradicionalne veze s Dalmacijom, prvenstveno Dubrovnikom i Konavlima s kojima je stanovništvo Boke stoljećima živjelo u intenzivnoj razmjeni dobara, a imalo je i rodbinske veze. Umjesto toga forsiralo se povezivanje s nerazvijenim zaleđem. Od prethodnog su razdoblja naslijeđene i poteškoće u glavnoj grani, pomorstvu, koje se zbog nedostatnog kapitala teško prebacivalo na moderne

² Marijeta Rajković Iveta - Matija Dronjić, *Hrvati u Boki kotorskoi. Migracije, svadbeni običaji, identiteti*, Zagreb - Tivat 2018., 37.

parobrode. Razvojni kapital ostao je skroman i u međuraču, pa su gospodarske prilike tijekom cijelog razdoblja bile nepovoljne.

Unatoč problemima, u Boki je pomorstvo i nadalje važna gospodarska grana. Ubrzo nakon završetka Prvoga svjetskog rata u Kotoru je osnovano parobrodarsko društvo Brodarsko akcijske društvo Boka (1920., od 1934. djeluje pod imenom Zetska Plovidba), a potom još jedno parobrodarsko društvo u Kotoru (plovidbeno poduzeće koje osniva kapetan Luka Milošević, 1928) te jedno u Tivtu (Slobodna Bokeška Plovidba, 1928). Društvo Boka objedinilo je nekoliko starijih manjih društava, što je bio uvjet države za davanje koncesija za redovni obalni promet, te je postale jedno od triju većih društava koja su održavala obalnu plovidbu Jadranom (uz Jadransku plovidbu iz Sušaka i Dubrovačku parobrodarsku plovidbu). Osim obalne plovidbe, ta su društva održavala i plovidbu Skadarskim jezerom. Kotor se tada ubrajao u sedam glavnih luka Kraljevine Jugoslavije, ali je po prometu bio tek dvanaesti. Velik udarac pomorstvo je pretrpjelo u vrijeme svjetske gospodarske krize propašću Bokeške banke, čiji je osnivač bila Srpska centralna banka, povezane s pomorstvom i industrijom. Radilo se baš o granama koje je kriza najjače pogodila, pa je to bio jedan od glavnih razloga njezina stečaja. No s bankom je propalo i 14 milijuna dinara iseljeničke uštedevine, što je bio veliki gospodarski i socijalni udarac Bokeljima, jer su brojni povratnici, uglavnom iz Amerike, i njihove obitelji time ostali bez sredstava za život.

Osim pomorstva, tijekom cijelog stoljeća u Boki kotorskoj je jedan od najvažnijih izvora zarade bio Arsenal, vojno brodogradilište. U vrijeme austrijske uprave (1814-1918) Boka kotorska je postala važna ratna luka, zbog čega je postupno u priobalju izgrađena i potrebna infrastruktura.

Tada se u Tivtu podiže Arsenal (1889) u kojem je posao nalazilo domaće stanovništvo, a potreba za radnom snagom privlačila je i one iz nešto daljeg zaleđa. Pod nadležnošću ratne mornarice u međuraču su djelovale i dočasničke škole. Artiljerijska mornarička škola djelovala je u Meljinama, a tečajevi za specijalizaciju i usavršavanje dočasnika i mornara održavali su se u Kumboru, Meljima i Tivtu. Pomorski arsenal u Tivtu razvio se do početka Drugog svjetskog rata u glavnu remontnu i operativnu bazu mornarice Kraljevine Jugoslavije. Tijekom 20. stoljeća Arsenal je zadržao važnost, mijenjajući jedino ime: Arsenal Austrougarske ratne mornarice u međuraču postaje Arsenal kraljevske ratne mornarice, a u socijalističkom razdoblju Mornaričko-tehnički remontni zavod »Sava Kovačević«. Od manjeg su značaja u međuraču bile još tvornica sapuna »Riviera« (braća Milutin i Aleksandar Vučković) otvorena u Kotoru 1927. te tvornica glinene robe »Račica« otvorena u Tivtu još 1908. godine. Unatoč prirodnim resursima, posebice vrlo traženom laporu na području oko Kotora i Herceg-Novog, nedostatak kapitala onemogućio je jači industrijski razvoj.

Važna gospodarska grana bila je poljoprivreda, uglavnom stočarstvo, zemljoradnja (povrće i vrlo malo žitarica), voćarstvo, maslinarstvo, vinogradarstvo, a manje i pčelarstvo. Proizvode se prodavalо u Kotoru, a kako su druga naselja bila znatno manja, nisu bila značajnije tržiste. U socijalističkoj Jugoslaviji prednost se daje industriji, te značaj poljoprivrede ubrzano slabi. Osim toga, podržavljenje imovine - u pomorstvu, ali i trgovini i obrtu – lišilo je Hrvate Boke kotarske zaštite koju im je donekle pružala gospodarska snaga. U tom se razdoblju većinom zapošljavala u Mornaričko-tehničkom remontnom zavodu (bivše m Arsenalu), koji je u određenoj mjeri zamijenio ranija iseljavanja u Ameriku i druge zemlje. Usto, Boka

kotorska je zadržala i ojačala vojnu ulogu kao raketna baza i ratna luka s potkopima za brodove. Zbog toga je dio njezina područja bio zatvoren, a cijela Boka kotorska mogla je razvijati samo domaći turizam, koji je s vremenom postajao sve važnija gospodarska grana. Zavod je u novije vrijeme privatiziran (2006), a strani investitor ga preuređuje u Porto Montenegro, marinu za luksuzne jahte s pripadajućim nautičkim naseljem. Ovime se gospodarstvo Boke okrenulo turizmu kao glavnoj gospodarskoj grani.

Kultura

Političko osporavanje hrvatskog identiteta učinilo je kulturu važnim, a povremeno i jedinim, mjestom njegova očuvanja. Hrvati Boke kotorske ušli su u Kraljevinu SHS/Jugoslaviju s dobro razvijenim obrazovnim i kulturnim ustanovama te živim građanskim udrugama. Gimnazija na hrvatskom jeziku radila je od 1869., a uz nju je postojala i nautička škola s dvojezičnom nastavom (na hrvatskom i talijanskom). Čitaonica u Dobroti otvorena je 1862., a uz splitsku bila je prva u Dalmaciji. Od 1893. djeluje i Hrvatski dom u Kotoru, a osnovane su i udruge, koje su uglavnom u imenu imale pridjevak »hrvatski« ili nosile ime povijesnih heroja (kraljeva i sl.). Nakon rata u Donjoj Lastvi je 1919. otvorena Hrvatska čitaonica Lastve, no sveukupno se kulturni rad našao u manje povoljnim prilikama nego u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Već tada se kulturna baština Boke pokušava prikazati kao »jugosavenska« ili »srpska«. Stoga je djelovanje čitaonica i domova – pri kojima su postojale knjižnice, nastupali pjevački zborovi i održavale se amaterske predstave – bilo izuzetno važno u očuvanju hrvatskog i katoličkog identiteta.

U socijalističkoj Jugoslaviji hrvatsko je ime bilo zabranjeno u nazivima udruga i organizacija, a rad svih društava došao je pod državnu kontrolu. No unatoč ograničenjima

zajedništvo se održalo u kulturno-umjetničkim društvima i sportskim klubovima (nogomet se pokazao posebno važnim u održavanju identiteta i veze sa hrvatskom, jer su Hrvati većinom navijali za splitski Hajduk ili zagrebački Dinamo), a pojavila su se i neka nova društva, poput auto-moto udruge u Tivtu ili vrlo uspješnog fotokluba u Gornjoj Lastvi. Veze se održavalo i uz pomoć srednjoškolskog obrazovanja u Herceg-Novom, a kasnije i Tivtu, te Kotoru, gdje su osim srednje škole, osnovani i Pomorski fakultet (1981), Fakultet za turizam i hotelijerstvo (1999) i Institut za biologiju mora (1996).

Danas su Hrvati Boke kotarske, odnosno Crne Gore, organizirani u nekoliko kulturnih udruga koje ulažu velik trud kako bi očuvale i promovirale hrvatski kulturni identitet. Prekretnica je bila 1998. godina, kada je kao prva hrvatska udruga obnovljen Napredak (ugašen nakon Drugoga svjetskog rata), prvi put javno pjevana hrvatska himna, a priređene su i druge kulturne manifestacije (izložba bokeljskih slikara Antona Peana i Miljenka Sindika, predstavljanje antologije *Hrvatska književnost Boke kotarske do preporoda*). Ova su kulturna događanja najavila početak boljeg razdoblja za Hrvate u Boki kotarskoj.

Sredinom 2001. osnovano je Hrvatsko građansko društvo (HGD), kojem je cilj čuvati i promicati kulturnu baštinu Hrvata u Crnoj Gori kao autohtonog naroda. Ono pokreće razne akcije, objavljuje knjige i glasilo *Hrvatski glasnik* (2003), koji donosi priloge važne za Hrvate u Crnoj Gori te nastoji povezati Crnu Goru i Hrvatsku. HGD ima svoje podružnice u Kotaru, Tivtu, Herceg-Novom, Podgorici i Baru. Posebno je važan rad kojim se pokušavaju umanjiti negativne posljedice nedostatka škola na materinskom jeziku, tog bitnog čimbenika očuvanja etničke samobitnosti. Naime u redovnim se školama u vrijeme socijalizma

podučavala samo na »srpsko-hrvatskom«, a i danas se hrvatski može slušati samo kao dopunski program u gimnazijama koji upisuju oni koji planiraju studirati u Republici Hrvatskoj. U okviru svojih aktivnosti posvećenih očuvanju identiteta Hrvata u Crnoj Gori HGD Kotor pokrenulo je 2004. nastavu na hrvatskom jeziku (hrvatskoga jezika, povijesti i geografije). Ovu školu hrvatskog jezika i kulture pohađaju i djeca drugih nacionalnosti, starosti od sedam do osamnaest godina, i to nakon redovne nastave. Nastava se izvodi jedanput tjedno u školama u Kotoru i Tivtu. Kroz ovaj vid nastave njeguje se i povezanost sa školama u matičnoj domovini.

Osim toga važno je djelovanje krovne zajednice Dux Croatorum. Ona je vlasnik i osnivač prvog elektroničkog medija u Crnoj Gori, Radio Duxa (2009), koji emitira program na hrvatskom jeziku.

Među udrugama koje uspješno okupljaju lokalne hrvatske zajednice ističe se Napredak (Gornja Lastva) i HKD Tomislav (Kotor), dok je u Baru aktivan HKD Sv. Jeronim, u Đurićima Zaljev hrvatskih svetaca, a u Podgorici Zajednica Hrvata i prijatelja Crne Gore. U Kotoru je obnovljen i ogrank Matice hrvatske (2017).

Izuzetno važnu ulogu u očuvanju i promoviranju identiteta Hrvata u Crnoj Gori, osobito u Boki kotorskoj, ima Katolička Crkva. Od 5. stoljeća na ovom području postoji Kotorska biskupija, koja je kroz povijest samo mijenjala granice. Veza s katoličkim naslijedjem vidi se i u rado korištenom nazivu za Boku – *Zaljev hrvatskih svetaca*. Naime, ovdje su rođeni sv. Leopold Mandić (1866-1942) te blaženici Ozana Kotorska (1493-1565) i Gracija Kotarski (1438-1508), a uz Zaljev je vezan i život još sedmorice blaženika. Vodi se i postupak proglašenja blaženom službenice Božje Ane Marije Marović (1815-1887).

Među svecima Kotarske biskupije u 20. stoljeću treba spomenuti biskupa i povjesničara Pavla Butorce, autora niza studija o povijesti Boke kotarske. Ističe se i don Branko Sbutega, koji je kao mladi svećenik radio na obnovi sakralnoga i kulturnoga blaga nakon potresa. Svećenik, glazbenik i književnik - jedan iz niza pjesnik iz »zaljeva hrvatskih pjesnika« - osnivač je KotorArta, festivala ozbiljne glazbe u Kotaru, promicatelj kulture i umjetnosti. S Ivom Bancem i Slobodanom Prosperovim Novakom suautor je knjige *Stara književnost Boke* (1993).

Boka kotorska prepoznatljiva je po svojem jedinstvenom kulturnom pejzažu oblikovanom stoljećima. Tu se nalaze izvanredni sakralni spomenici, od kojih je dvjestotinjak katoličkih iz razdoblja od romanike do baroka. Opće su poznati romanička katedrala u Kotaru i kasnobarokno slikarstvo Tripa Kokolje. No kulturni život Hrvata Boke kotorske nije završio s izmakom 18. stoljeća. U njoj se mogu vidjeti i reprezentativna djela suvremene hrvatske likovne umjetnosti, za što je uglavnom zaslужna Katolička Crkva u Boki kotarskoj, odnosno njezini svećenici intelektualci, naručitelji i mecene: don Niko Luković, don Gracije Brajković i don Branko Sbutega.

Nakon razornog potresa područje Kotora je 1979. upisano na listu UNESCO-ove svjetske prirodne i kulturnopovijesne baštine, a i sam je grad obnovljen uz pomoć UNESCO-a. U Kotoru djeluju Uprava za zaštitu kulturnih dobara i Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore. Od 1997. u zaštitu bokokotorske baštine uključila se nevladina organizacija Expeditio. Najnovija udruga Društvo prijatelja bokeške baštine (2016) okuplja stručnjake vezane uz zaštitu baštine i pokušava dati izvaninstitucionalni doprinos rješavanju suvremenih problema narušavanja povijesnog i prirodnog prostora, neplanske izgradnje i prekomjerne urbanizacije.

Osim kulturnih spomenika (materijalne/spomeničke baštine) treba spomenuti i vrijednu nematerijalnu baštinu. Naime svako primorsko mjesto Boke kotorske čuva i obogaćuje svoj identitet odabirom specifičnih elemenata bogate nematerijalne baštine (vještina, znanja i umjeća), koji postaju sve zanimljiviji kulturni proizvodi u turističkoj ponudi, a neki od njih upisani su i na listu nematerijalne baštine Crne Gore. U zimskom razdoblju održavaju se čuvene karnevalske svečanosti među kojima se ističu donjolastovski i budvanski karneval. U baroknom Perastu još se održavaju običaji prvosvibanjskih proslava: kićenje mađa, odnosno kićenje stabla mladog briješta boćicama vina i mlijeka, kolačićima koromanima i šarenim trakama, fašinama, tradicionalno nasipanje kamenja oko otoka Gospe od Škrpjela, koje se održava svake godine od 1452. godine (22. srpnja) kao uspomena na dan kad je pronađena Gospina slika na hridi, te gađanje kokota, spomen na pobjedu nad Turcima u bici za Perast 1654. godine. Stoliv svoju prepoznatljivost i identitet gradi na manifestaciji posvećenoj cvijetu kamelije nazvanoj Fešta kamelija, kojom se njeguje sjećanje na 1870-e kada su bokeljski pomorci iz Japana donijeli prve sadnice ove egzotične biljke. Preko ove manifestacije Stoliv se povezuje s opatijskim festivalom kamelija. U Tivtu se održava manifestacija *P(i)jat od žućenice*, natjecanje u pripravljanju raznolikih lokalnih jela od žućenice, poznate mediteranske samonikle i ljekovite biljke. Dobrota se dići dvama kulturnim dobrima, dobrotskom (peraškom) tortom, koja po svojim sastojcima pripada krugu dalmatinskih torti (rapske, imotske, makarske), te poznatom dobrotskom čipkom, koja se ističe osobitim značajkama i vrijednostima vještine izrade čipke »na iglu«. Dobrotska čipka je 2013. upisana kao nematerijalno kulturno dobro Crne Gore na UNESCO-ovu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Najljepši primjeri ove čipke ukrašavaju crkveni tekstil i ruho sačuvano u crkvama, Pomorskom muzej u i privatnim zbirkama hrvatskih obitelj i u Boki kotorskoj. Slojevitosti baštinskog miljea doprinose legende poput onih o vili Alkimi i postanku Kotora, o tri sestre i vjernoj ljubav i (s legendom »*Tre sorelle* s Prčanja« povezana je istoimena palača iz 15. stoljeća) ili o nesretnoj ljubavi Peraštanke Katice Kalfić i francuskog vojnika. Upisane su kao zaštićena kulturna dobra Crne Gore. Poznata je i manifestacija bokeljska noć, koja oživljava uspomene na slavu pomorsku i ribarsku baštinu. Čine je svečani mimohod i svojevrsni (natjecateljski) karneval čamaca/brodića, koji na šaljiv način prikazuju događaje i pojave u društvu, gradu i državi, a sve završava vatrometom i glazbom. Svoje početke ima u 19. stoljeću kad se zvala Venecijanska noć, da bi početkom 20. stoljeća bila preimenovana u Bokeljsku noć. Upravo je ona poslužila kao motiv Maji Perfiljevoj, zagrebačkoj pjesnikinji rođenoj u Tivtu, za tekst kultne pjesme »Bokeljska noć« (na Splitkom ljetu 1966. prazeo ju je Vice Vukov). Koliko je važna za Hrvate u Boki, svjedoči i manifestacija obilježavanja godine njezina nastanka, a pjeva se obavezno i u okviru Bokeljske noći.

Svi ovi običaji važne su poveznice hrvatske zajednice, pa ipak najpoznatija i najvažnija je *festa* povodom blagdana sv. Tripuna (3. veljače). Ona se ističe ne samo svojim središnjim mjestom u povijesti nego i današnjom ulogom povezivanja Hrvata Boke kotorske u Crnoj Gori i svih iseljenih Bokelja. Bokelji su se kroz povijest trajno ili povremeno nastanjivali u većim gradovima na istočnoj obali Jadrana, u Dubrovniku i Zadru, a u Veneciji su, brojčano i društveno, imali dominantnu ulogu među ostalim hrvatskim iseljeničkim skupinama. Posvuda su osnivali bratovštine, pa čak i gradili crkve posvećene zaštitniku

Kotora i Kotorske biskupije, sv. Tripunu. Tako su već 1451. u Veneciji utemeljili hrvatsku bratimsku udrugu sv. Jurja i Tripuna koja je okupljala iseljenike s cjelovitog onodobnog etničkog prostora, »Skjavune« od Slavonije i Bosne do Boke kotarske. U Dalmaciji su posebice prisutni bili u Splitu, gdje je već 1873. djelovala brojna udruga Bokelja, prvenstveno Kotorana, koja je od 1875. redovito slavila *festu sv. Tripuna*. Migracije u 20. stoljeću stvorile su nova središta Bokelja. U Zagrebu se okuplaju od 1920., što je 1924. preraslo u organizirano djelovanje unutar udruge koja s prekidima djeluje do danas. U Rijeci Bokelji osnivaju udrugu 1962. godine, a u Puli i Dubrovniku djeluju registri rane udruge od 1990-ih. Sve one i u novim okolnostima 21. stoljeća čuvaju svijest o podrijetlu i njeguju svoju tradiciju i običaje. Tripundanske svečanosti i kolo sv. Tripuna baština su generacija Bokelja naseljenih u Hrvatskoj i kao takvi upisani su na nacionalnu listu nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Svečanosti obuhvaćaju sveto razdoblje kojim se odaju počasti sv. Tripunu, a slijede tradicionalnu strukturu: razdoblje priprema i središnji dio proslave koji čine običaji u crkvi, zajednici i obitelji, te običaji otvaranja i zatvaranja - *lode* i *Bokeljska noć*. Središnja uloga u održanju običaja Tripundanskih svečanosti kao znaka hrvatskog identiteta u Boki kotorskoj pripada Hrvatskoj bratovštini *Bokeljska mornarica 809*, koja kroz samostalne udruge, *odrede*, djeluje u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Puli i Dubrovniku. Ona nastavlja tradiciju bokeljske mornarice koja je od 13. stoljeća bila organizirana u bratovštinu, stalešku organizaciju bokeljskih pomoraca, te je uz Crkvu najstarija hrvatka institucija u Boki kotorskoj. Odredi u Hrvatskoj broje oko 800 aktivnih članova, od kojih su mnogi istaknuti znanstvenici ili kulturni i društveni djelatnici.

Kultura Hrvata Boke kotorske važna je i za Crnu Goru jer je dio njezine baštine. Prema nekim pokazateljima ona čini značajan udio, čak preko 60%, kulturne baštine Crne Gore. Nažalost, u posljednje vrijeme prisutna je tendencija da se bokokotorska književnost, kultura i umjetnost prikazuju kao sastavni dio srpske ili crnogorske kulture, a javlja se i sintagma *bokeljska kulturna baština*, koja na drugi način negira hrvatski identitet, pa je očita sličnost s politikom kojoj su izloženi Hrvati u Vojvodini. Najnoviji primjer su prijepori oko upisa Bokeljske mornarice na listu UNESCO-ove nematerijalne baštine. Nasuprot tome, Hrvati insistiraju na tome da se njihova baština ne gleda kroz prizmu, kako kažu »ili-ili« nego »i«, odnosno da se prihvati složenost baštine koja je istovremeno i bokeljska (lokálni identitet) i hrvatska (nacionalni identitet) i crnogorska (državna pripadnost).

Hrvatskim kulturnim postignućima treba pribrojiti i ono što su iseljeni Bokelji i njihovi potomci stvarali u Hrvatskoj ili drugdje. Spomenimo pjesnike Viktora Vidu i Frana Alfirevića, književnika i filozofa Vjenceslava Čízeke, književnika i novinara Luku Brajnovića (jedna od najznačajnijih novinarskih nagrada u Španjolskoj nosi njegovo ime), pjesnikinju Ružicu Orešković. Cata Dujšin-Ribar objedinila je pjesništvo i slikarstvo: u likovnim umjetnostima nezaobilazan je doprinos Antuna Šojata i njegove kćeri Vesne, Vaska Lipovca i Vjekoslava Radoičića, a svakako treba spomenuti i oca hrvatskoga stripa Andriju Maurovića. Skladatelj Ivo Brkanović nalazio je nadahnuće u tradicionalnoj glazbi rodne Boke i južne Dalmacije. U hrvatskoj i svjetskoj znanosti istakli su se matematičar akademik Josip Pečarić, povjesničar prava Antun Dabinović i dr. Medijsku popularnost stekao je prognostičar Milan Sijerković, autor niza knjiga i stotinjak radova s područja meteorologije. Slaven Zambata, Sinjanin

rođenjem, a Bokej podrijetlom, jedna je od legendi hrvatskog nogometa. Politički život Hrvatske obilježila je Savka Dabčević- Kučar, a suvremenoj hrvatskoj politici značajno doprinosi Davor Božinović.

Treba spomenuti kako u Hrvatskoj, osim spomenutih političkih i institucionalnih veza, postoji i šire zanimanje za Boku kotarsku i Hrvate u Crnoj Gori. Bogata tradicija Boke kotarske u nekoliko je navrata predstavljena hrvatskoj kulturnoj javnosti, pri čemu su veliku ulogu odigrale bokeljske obitelji u Hrvatskoj. Njihove su privatne zbirke uključene u izložbe »Pomorstvo Boke kotarske« (1970., u okviru gostovanja Pomorskog muzeja u Kotaru), »Zagovori svetom Tripunu - Blago Kotarske biskupije« (2009., povodom proslave 1200 godina prenošenja moći sv. Tripuna iz Carigrada u Kotar) i »Zavjetni darovi bokeljskih pomoraca« (2014., povodom 90. godišnjice djelovanja Društva Bokelja u Zagrebu.). Osim toga, Boka kotorska jedna je od nezaobilaznih tema znanstvenih istraživanja povjesničara, povjesničara umjetnosti, etnologa i jezikoslovaca u Hrvatskoj. Teme iz bokeljske povijesti, umjetnosti i jezikoslovlja predaju se na Fakultetu hrvatskih studija i Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu, a najduže na Odjelu za kroatistiku Sveučilišta u Zadru. Interes znanstvenika i stručnjaka dao je brojne radove, pa čak i novo istraživačko područje »bokeljistiku«, područje koje se bavi povijesnim i kulturnim identitetom Boke.

KOMENTAR I ČESTITKA HRVATSKOG VELEPOSLANIKA U CRNOJ GORI

Subject:Re: HRVATI U BOKI KOTORSKOJ I CRNOJ
GORI

Date:Tue, 20 Dec 2022 14:59:35 +0000

From:Veselko Grubišić

To:Josip Pečarić <pecaric@element.hr>

Dragi Josipe,
Ove rečenice su moćne. Hvala Ti!!!

Međutim izgubljena ognjišta ne podrazumijevaju njihov zaborav, kako su svi osvajači to pokušavali nametnuti Hrvatima.

Jer kada naučiš zaboraviti jednu izgubljenu hrvatsku zemlju, naučit ćeš gubiti i druge.

Zato je povratak Hrvata Boke kotorske u svijest hrvatskih ljudi i hrvatske države itekako važan i za sve hrvatske ljude i za samu hrvatsku državu i njenu opstojnost.

Bravooo,
Čestit Božić i izvrsnu Novu godinu ti želim!!!

S osobitim poštovanjem,

Veselko

mr.sc. V e s e l k o G r u b i š i č
izvanredni i opunomoćeni veleposlanik
Republike Hrvatske u Crnoj Gori

AKADEMIK JOSIP PEČARIĆ – ŽIVOTOPIS

Akademik Josip Pečarić rođen je 2. rujna 1948. godine u Kotoru. Tamo je završio osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, a 1972. diplomirao na Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu s radom iz područja nuklearne fizike. Na istom fakultetu je i magistrirao 1975. godine, a 1982. obranio doktorsku disertaciju iz područja matematike s naslovom Jensenove i srodne nejednakosti.

Nakon završenog studija radio je u Geomagnetskom institutu u Gacki te od 1977. kao asistent fizike na Građevinskom fakultetu u Beogradu. Godine 1987. se s obitelji preselio u Zagreb te zaposlio na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao izvanredni profesor matematike. Od 1990. radi kao redoviti profesor na istom fakultetu, od 1996. kao redoviti profesor u trajnom zvanju. Umirovljen je 2018. Do početka agresije Rusije na Ukrajinu bio je istraživač Matematičkog instituta Sveučilišta RUDN u Moskvji (Rusija).

Od 2000. godine je redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, od 2016. inostrani je član Dukljanske akademije nauka i umjetnosti

Za doprinos u znanosti je 1996. godine dobio Državnu nagradu za znanost (prirodne znanosti), te je 1999. odlikovan ordenom Reda Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića.

Akademik Josip Pečarić je jedan od vodećih svjetskih stručnjaka u području matematičkih nejednakosti. Jedan je od najproduktivnijih svjetskih matematičara s više od 1300 objavljenih ili prihvaćenih za tisak radova u matematičkim časopisima. Također je i najcitaniji hrvatski matematičar, a ima preko 230 suradnika iz zemlje i svijeta (na svjetskim bazama ima:

Google Scholar: citata: 18430, H-index: 50;

MathSciNet: publikacija: 1347, citata: 6541, H-index: 26;

Scopus: publikacija: 795, citata: 7140, H-index: 36;

WoS: publikacija: 805, citata: 6520, H-index: 34.

Prema istraživanjima sa Sveučilišta Stanford u Kaliforniji (SAD) Pečarić je po broju objavljenih radova na 2290. mjestu njihove liste za cijelu karijeru od 195605 svjetskih znanstvenika, a prvi iz RH je 14538. Na njihovoј listi za zadnju godinu koja ima 200409 znanstvenika Pečarić je po broju objavljenih radova na 2195. mjestu

Osim velikog broja članaka u međunarodnim matematičkim časopisima, autor je ili koautor 40 monografija. O jednoj monografiji je u poznatom časopisu Amer. Math. Monthly, July-August 1991, poznati matematičar D. Pedoe objavio cijeli članak, a izdavačka kuća Element pokrenula je seriju „Monographs in inequalities“ u kojoj je do sada tiskano 19 monografija.

Osnivač je seminara Matematičke nejednakosti i primjene na Matematičkom odjelu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu, i s tog je seminara do sada izašlo preko četrdeset doktora matematičkih znanosti. Danas ovaj seminar također ima i svoj dio na Sveučilištu u Splitu. Niz godina gostovao je na Abdus Salam school of mathematical sciences in Lahore pa i u Pakistanu ima niz svojih učenika koji rade po tamošnjim sveučilištima. Akademik Pečarić ima preko 230 suradnika iz cijelog svijeta.

Godine 1998. pokrenuo je međunarodni znanstveni časopis „Mathematical Inequalities and Applications“ (izdavač Element, Zagreb), koji je već nakon dvije godine izlaženja uvršten na Scientific Citation Index Expanded (SCIE). Taj časopis je postao prvi hrvatski časopis na SCIE listi i danas je Q2 časopis a bio je i Q1 dok je na Scopusu Q1 časopis. Kasnije je pokrenuo još dva časopisa – „Journal of Mathematical Inequalities“ (dan je također Q2 a bio je i Q1 časopis) i „Operators and Matrices“ – koji su i na CC listi i na SCIE listi. Na listi najboljih hrvatskih znanstvenih časopisa (prema bazi Scopus) sva tri časopisa su visoke plasirani (ova dva Q1/Q2 su prvi i peti). Pokrenuo je i časopis „Fractional Differential Calculus“ koji je od ove godine na Scopusu. Glavni urednik je i novog časopisa „Pakistan Journal of Mathematical Sciences“.

Osim toga, član je uredništava ili recenzent brojnih međunarodnih časopisa. Kao pozvani ili plenarni predavač akademik Josip Pečarić je održao mnoga predavanja na međunarodnim konferencijama, a povodom njegovog 60-og rođendana je 2008. godine u Trogiru održana međunarodna konferencija „Mathematical Inequalities and Applications 2008“. Tu konferenciju su slijedile:

- 1) Mathematical Inequalities and Applications 2010,
Lahore, Pakistan, March 7-13, 2010., Pakistan
- 2) Mathematical inequalities and nonlinear functional analysis with applications, July 25-29, 2012, Jinju, South Korea.
- 3) U lipnju 2014. godine (22.-26. lipnja) u Trogiru se pod pokroviteljstvom Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti HAZU održala konferencija pod nazivom „Mathematical Inequalities and Applications 2014 – One thousand papers conference“ u čast akademika Josipa Pečarića povodom objavlјivanja više od 1000 znanstvenih matematičkih radova,
- 4) Slijedeće godine je održana konferencija Mathematical Inequalities and Applications 2015, 11-15 November, Mostar, BiH
- 5) Tri godine kasnije je u Zagrebu održana međunarodna konferencija MIA 2018 povodom njegovog 70-og rođendana..

The Hölder and the converse Hölder inequality for $p > 1, q = \frac{p}{p-1}$:

$$\begin{aligned} A^{\frac{1}{p}} (wf^p) A^{\frac{1}{q}} (wg^q) &\geq A(wfg) \\ &\geq K(p, m, M) A^{\frac{1}{p}} (wf^p) A^{\frac{1}{q}} (wg^q) \end{aligned}$$

The Minkowski and the converse Minkowski inequality for $p > 1$:

$$\begin{aligned} A^{\frac{1}{p}} (wf^p) + A^{\frac{1}{p}} (wg^p) &\geq A^{\frac{1}{p}} (wf + fg)^p \\ &\geq K(p, m, M) \cdot \left(A^{\frac{1}{p}} (wf^p) + A^{\frac{1}{p}} (wg^p) \right) \end{aligned}$$

**Refinements of the
Converse Hölder and
Minkowski Inequalities**

Volume 10 · Issue 2 | January (II) 2022

mdpi.com/journal/mathematics
ISSN 2227-7390

Cover Story

Article: Refinements of the Converse Hölder and
Minkowski Inequalities

Josip Pečarić, Jurica Perić and Sanja Varošanec

Mathematics 2022, 10(2), 202; doi:10.3390/math10020202

<https://www.mdpi.com/2227-7390/10/2>

Mathematics | January-2 2022 - Browse Articles

Zbog njegovih zasluga u matematici, akademiku Pečariću je posvećen jedan broj časopisa „Banach Journal of Mathematical Analysis“, Vol. 2, No.2 (2008). Riječ je o međunarodnom znanstvenom časopisu koji je na SCIE i CC listi, a u tom posebnom broju članke su objavili i posvetili ih akademiku Pečariću mnogobrojni svjetski matematičari. Intervju koji je tamo objavljen (str. 163-170) objavljen je i na kineskom u časopisu Mathematics 3 (2012), 245-249. Nekim Pečarićevim istraživanjima (inače citiranih i u časopisu “Nature”, a s P.T. Landsbergom objavio je članak u časopisu Phys. Rev., A35 (1987), 4397–4403.) posvećen je i članak "Accentuate the negative", Math. Bohem. 134 (2009), no. 4, 427-446. kojeg je napisao Peter Bullen, profesor emeritus sa Sveučilišta u Vancouveru.

Nedavno je tiskan knjiga Matice Hrvatske PRIJELOMNA VREMENA / Hrvatske zemljenakon 1918, a o znanosti piše dr. sc. Zdravka Jelaska Marijan s Hrvatskog instituta zapovijest. Tako na str. 413. piše: *Djelovali u inozemstvu ili u Hrvatskoj, neki od hrvatskih znanstvenika su tijekom 20. stoljeća dali važan doprinos svjetskoj znanosti, prvenstveno nobelovci Lavoslav Ružička i Vladimir Prelog (kemija). Značajan ugled stekli su i fizičar Ivan Supek (električnopravljivost materijala na niskim temperaturama), matematičari Vilim (William) Feller (teorija vjerojatnosti) i Josip Pečarić (teorija nejednakosti), molekularni biolozi Miroslav Radman i Ivan Đikić, fizičari Davor Pavuna (supraprovodljivost i nano-inženjering) i Marin Soljačić (bežični prijenos energije i nano-fotonika) i mnogi drugi.“*

Akademik Pečarić poznat je i po svom publicističkom radu. Objavio je više od 140 publicističkih knjiga.

21/12/2022.